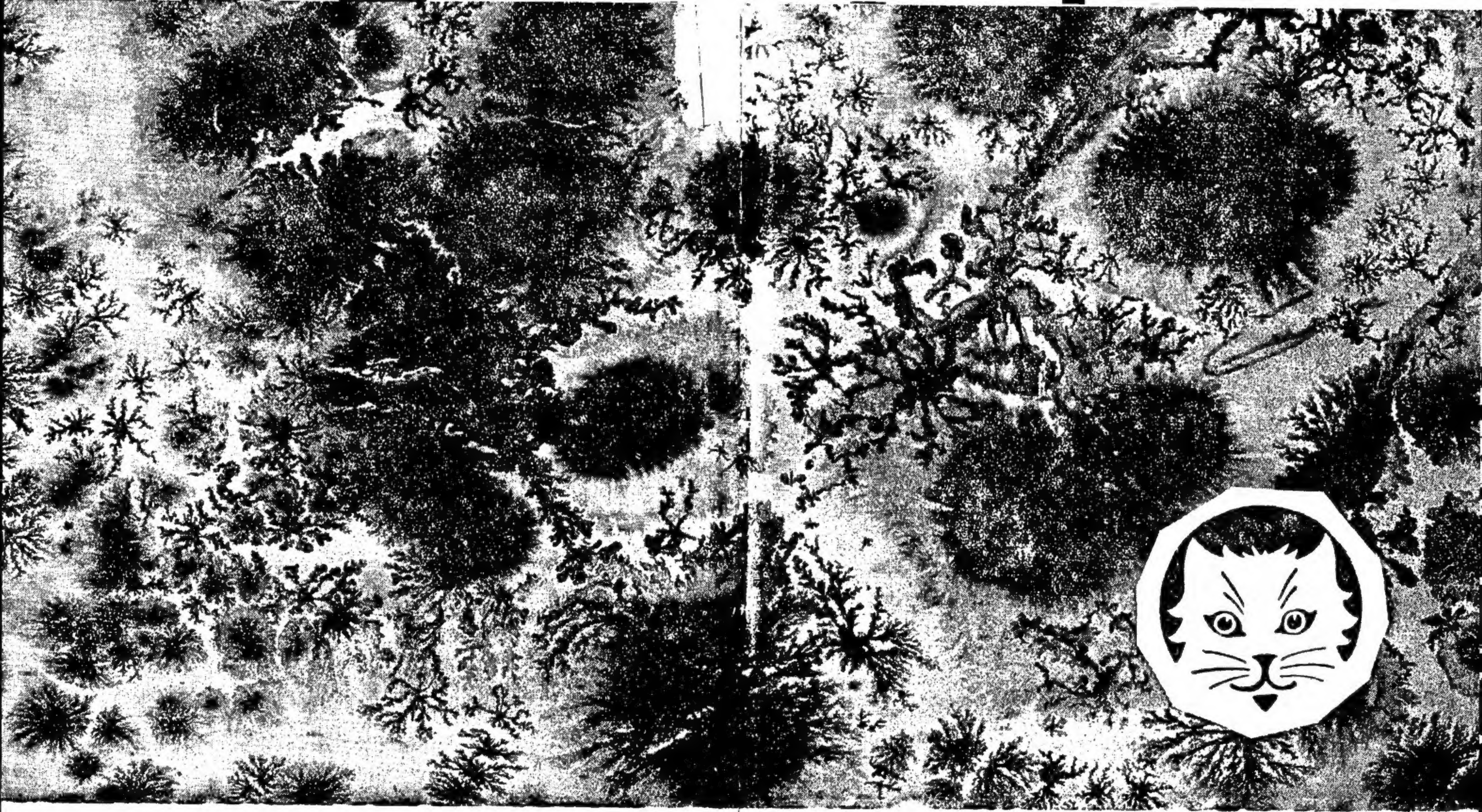

İĞNE DELİĞİ

CARTER DICKSON

22

AKBA Polis Romanları Serisi

Polis Romanları Serisi

22

carter dickson

Bu kitap
1964 senesinde
İstanbul'da
AKBA Yayınevi
tarafından
yayınlanmıştır

İĞNE DELİĞİ

DİLİMİZE ÇEVİREN :

ENVER GÜNSEL

Kitabın Düzenlenmesi :
ORAL ORHON
Metin Dizgi ve Baskı :
YENİ MATBAA
Kitabın Ciltlenmesi :
TABES CİLTEVİ

NE OLDUĞUNU BİLENLER

NE OLDUĞUNU BİLMEYENLER

NE OLDUĞUNU BULANLAR

SIR HENRY MERRIVALE (H. M.) :

İhtiyar kurt cinayetin, hiç kimsenin aklına gelmiyecek şekilde işlenişini buldu, fakat geç kalmıştı.

JAMES ANSWELL :

İyi niyetli bir gençti fakat büyük bir yanlışlığa kurban gitti.

REGINALD ANSWELL :

Fırsattan istifade etmek istemişti.

AVORY HUME :

Henüz doğmamış olan torununu fazla sevmesi hayatına maloldu.

MARY HUME :

Herşeye rağmen sevdiği erkeğe sadık kaldı.

Dr. SPENCER HUME :

Herkese, bilhassa evdekilere kayıtsız şartsız inanıyordu.

Mr. FLEMING :

Dedektif olmağa özenen ok sporuna meraklı bir komşu..

AMELIA JORDAN :

Sevdiği erkeği elde edememiş, sadık bir sekreter... Aile fertlerinden biri gibiydi.

DYER :

Istampayı ararken, elbisesinin kaybolduğunu anladı.

SIR WALTER STORM :

Sert Başsavcı. Jürinin kararma, rakibinden fazla sevinmişti.

MÜFETTİŞ MOTTRAM :

Kendine olan itimadı, herşeye rağmen sarsılmadı.

Mr. JUSTICE RANKIN :

Savcılığın iddia ve delillerine rağmen H. M. ye inanıyordu.

Müfettiş Mottram'ın Şeması, Notları :

1 — X Cesedin bulunduğu yer.
2 — Y Answell'in oturduğu yer.
3 — Kalan iki ok şöminenin üzerinde.
4 — Pasaja açılan yan kapı. Kilitlenmemiş fakat kapalı olarak bulundu. Arka kapı da açık fakat bu okadar mühim değil.
5 — Yan taraftaki masanın büfe kısmı kilitli ve anahtarı cesedin cebinde bulundu, fakat büfe boş.

NE OLMUŞ OLABİLİRDİ?

Ocak ayının 4 ü olan Cumartesi günü akşamı evlenmek üzere olan genç bir adam müstakbel kayınpederinin Grosvenor sokağındaki evine gitti. Bu gencin zikre şayan hiçbir tarafı yoktu yalnız oldukça zengindi.

Jimmy Answell geniş omuzlu, oldukça yakışıklı ve iyi huylu bir gençti. Herkesin sevebileceği bir insandı, içinde hiçbir kötülük yoktu. Tek kusuru ara sıra fazla içerek kendini müşkül durumlara düşürmesiydi. Annesinin yegâne mirasçısı olduğu için genç kızlar için çok iyi bir kısmet sayılabilirdi.

İşte Grosvenor sokağı 12 numaralı eve yaptığı ziyaretten sonra bu delikanlının başına çok müthiş şeyler geldi. Sussex'de bir evde yapılan Noel partisinde Answell, Mary Hume ile tanıştı. Birbirlerine ilk görüşte âşık olduklarını çok geçmeden anladılar. Tanıştıktan oniki saat sonra evlenmeğe karar verdiler ve Yılbaşı günü nişanlandılar. Onları birbirine tanıştıran Answell'in kuzeni Yüzbaşı Reginald mükâfat olarak Jimmy'den elli sterlin istedi, fakat Jim ona yüz sterlinlik bir çek verdi. Mary nişan haberini babasına yazdı, ihtiyar adam da hemen cevap verdi ve kızını tebrik etti.

Bu durum memnuniyet vericiydi. Kapital Bankasının St. James şubesi eski müdürü olan Mr. Avory Hume bu kabil meseleleri gayet ciddiye alırdı. Kuzeyde bir kasabada mesleğine başladığı günden beri samimî, doğru fakat herşeyden şüphe eden bir adam olarak tanınmıştı.

Bunun için Jim Answell 4 Ocak günü işleri için Londraya dönünce müstakbel kayınpederini hemen ziyaret etmeğe karar verdi. Yalnız anlamadığı birşey vardı. İstasyona kendisini geçirmeğe gelen nişanlısının yüzü neden bembeyaz olmuştu acaba?

Saat altı sıralarında Grosvenor sokağına giderken hâlâ bunu düşünüyordu. Avory Hume'u aramasına lüzum kalmamış, ihtiyar adam o gün öğleden sonra evine telefon ederek kendisini davet etmişti. Konuşması gayet kibar olmasına rağmen sesi, genç adama fazla ciddî ve soğuk gibi gelmişti.

İhtiyar, «Duyduğum şeyleri nazarı itibara alarak kızımı ilgilendiren meseleleri bir an evvel halletmeliyiz. Saat altıda gelebilir misiniz?» demişti.

Bu hiç de samimî bir davet değildi. Mr. Hume müstakbel damadını hiç olmazsa yemeğe çağırabilirdi. Saat altıyı geçiyordu, sisli caddeleri tıkayan trafik yüzünden geç kalmıştı. Mary'nin korkudan sararmış yüzü yine gözünün önüne geldi ve derin, derin düşündü.

Hay Allah! Hume bukadar korkunç bir adam mıydı? Kendisine kaba muamele ederse hiç oturmaz, çıkar giderdi. Fakat daha yeni tanışacaklardı, böyle birşeyin olacağını hiç zannetmiyordu. Sinirli olması için hiçbir sebep yoktu. Bu asırda onun gibi bir gencin, evleneceği kızın ailesi ile tanışması kadar tabiî birşey olamazdı. Sinirlenmesi, utanması çok komik olurdu doğrusu..

Grosvenor sokağı 12 numaralı ev umduğu gibi eski stil, sarı taşlardan yapılmış sağlam bir binaydı. Muhafazakâr bir uşak onu salona aldı. Sağ taraftaki büyük duvar saati altıyı on geçiyordu.

«İsmim.. şey, ismim Answell. Mr. Hume beni bekliyecekti.»

«Evet, efendim. Palto ve şapkanızı alabilir miyim?»

Jim birdenbire hiç sebep yokken şapkasını yere düşürdü. Şapka yuvarlanarak holün diğer ucuna doğru gitmiş ve duvarın dibinde durmuştu. Eline hâkim olamadığı için kendi kendine kızdı. Uşak sakin hareketlerle giderek şapkayı yerden kaldırdı. Jim bir an tereddüt ettikten sonra aklına ilk gelen seyi söyledi:

«Paltomu çıkarmıyacağım. Beni Mr. Hume'un yanına götür.»

Bunu söylerken sesinden öfkeli olduğu anlaşılıyordu.

«Başüstüne efendim. Lûtfen bu taraftan.»

Gittikleri oda evin arka tarafındaydı. Holdeki merdivenin yanından geçerlerken genç adam yukardan gözlüklü bir kadının meraklı gözlerle kendisini süzdüğünü farketti. Bu herhalde Mary'nin bahsettiği ve senelerden beri babasının yanında çalışan Amelia Jordan olacaktı. Acaba ihtiyar adamın kardeşi Dr. Spencer Hume da evde miydi? O da kendisini merak ediyor muydu?

Uşak, büro şeklinde düşenmiş bir odanın kapısını açtı. Odanın ortasındaki modern yazıhanenin üzerinde yine modern bir masa lâmbası vardı ve sağ tarafta da duvara dayalı bir kenar masası duruyordu. Odanın iki penceresi de sımsıkı kapalıydı ve indirilmiş olan pancurlar çelik gibi parlıyordu. Kapının tam karşısına rastlıyan duvarda, üzerinde hiçbirşey bulunmayan bir şömine rafı vardı. İçerdeki yegâne süs eşyası bu rafın üzerinde duvara üçgen şeklinde raptedilmiş olan üç tane oktu. Okların renkleri aynı idi, yalnız üzerlerinde birtakım tarihler vardı ve uç kısımlarındaki tüyler de iyice kurumuş ve kıvrılmıştı. Üçgenin ortasında bronz bir plâka göze çarpıyordu.

Mary Hume'un babası yavaşça masanın arkasında oturduğu koltuktan kalktı ve önündeki satranç takımı kutusunu elinin tersi ile kenara itti. Altmış yaşlarında, orta boylu ve iri kemikli bir adamdı. Seyrelmiş kır saçlarını büyük bir dikkatle yana taramıştı. Üzerinde gri tüvit bir elbise ve eski stil geniş yakalı gömlek vardı. Answell ilk bakışta ihtiyarın gözlerindeki ifadeyi beğenmemişti, fakat bu soğuk ifade çabuk kayboldu.

Mr. Hume uşağa: «Gidebilirsin Dyer,» dedi, «Çabuk git te otomobili alıp Miss Jordan'a getir.»

Misafirini süzen gözlerinde ne samimiyet ne de nefret ifadesi vardı.

«Lûtfen oturun,» dedi, «Zannedersem konuşulacak çok şeyimiz var.»

Uşağın kapıyı kapamasını bekledi, sonra koltuğuna oturarak ellerine baktı. Küt parmaklı elleri gayet bakımlıydı. Birdenbire, «Hatıralarıma bakıyorsunuz galiba,» dedi.

Genç adamın yüzü kıpkırmızı olmuştu, ortada acaip birşeyler olduğunu hissediyordu. Gözlerini duvardaki oklardan ayırarak ev sahibine baktı. Üçgenin kaidesini teşkil eden sarı ile kahverengi arası okun üzerinde 1934 tarihi görülüyordu.

«Okçulukla alâkanız var mı efendim?» diye sordu.

«Küçükken buradaki çocukların futbol ve kriket oynaması gibi biz de ok atardık. Bu sporun burada da revaçta olduğunu gördüm. Kraliyet Okçular Klübünün ve Kent Ormancılarının âzalarındanım. Bu oklar Kent klübünün Büyük Hedef kupalarıdır. Altına ilk isabeti kim kaydederse..»

Genç adam onun sözlerinde meşum bir hava hissederek birden sordu:

«Altına mı?»

«Evet, hedefin merkezi. Altına ilk isabeti kaydeden gelecek senenin şampiyonu olur. Ben bu şampiyonluğu üç kere kazandım. Oklar hâlâ sağlamdır, onlarla bir insanı öldürebilirsiniz.»

Answell ihtiyar adama bakmadan, «Çok güzel,» diye mırıldandı, «Fakat anlamıyorum, ben buraya kaşık çalmağa veya birini öldürmeğe gelmedim, Mecbur kalmadıkça böyle birşey yapmam. Ben Miss Hume ile evlenmek istiyorum ve... evet, ne diyorsunuz?»

Mr. Hume ilk defa gülümseyerek, «Anlıyorum,» dedi, «Size bir viski soda verebilir miyim?»

Genç adam rahatlamıştı.

«Teşekkür ederim efendim,» dedi.

Hume ayağa kalktı ve kenardaki masadan iki bardağa viski ve soda koyarak döndü. Bardaklardan birini misafirine uzatarak, «Saadetler dilerim,» dedi. Yüzünün ifadesi tamamen değişmişti. Misafirinin yüzüne ısrarla bakarak ismini tekrar etti:

«Mr. James Caplon Answell, sizinle açık konuşacağım. Bu izdivaç her iki taraf için de avantajlı olacak. Bildiğiniz gibi ben, kızımla evlenmenize razıyım. Bunda itiraz edecek hiçbirşey göremiyorum.»

Answell bardağını dudağına götürerek birşeyler

mırıldandı. İhtiyar adam onun ne dediğini anlamadan devam etti:

«Leydi Answell'le, vefatından evvel tanışmak şerefine nail olmuştum, ailenizin malî durumunun çok iyi olduğunu biliyorum. Bunun için size... Hey ne oluyor? Çıldırdın mı?»

Answell ihtiyarın, bardağını ağzına doğru götürürken birdenbire duraladığını ve yüzünde büyük bir korku ifadesiyle kendisine baktığını gördü. Boğazını birşeyler yakıyor, acaip bir his şakaklarına, omuzlarına doğru yayılıyordu. Başı dönmeğe, gözleri etrafı bulanık görmeğe başlamıştı. Oturduğu yerden düşeceğini anladı ve ayağa kalkmak istedi. Kendini kaybetmeden evvel düşünebildiği son şey içkisine ilâç konmuş olmasıydı. Acı duymasına rağmen kafasının içinde bir cümle tekrarlanıp duruyordu: 'Viskinin içinde birşey vardı.'

Sırtının ağrıdığını hissetti ve oturduğu koltukta doğruldu. Başı, dönerek tavana doğru yükseliyormuş gibi oluyordu. Gözlerini bir türlü ayarlıyamıyor, midesi bulanıyordu.

Bir müddet sonra nerede olduğunu ve başına neler geldiğini hatırladı. Hume viskinin içine birşey koymuştu. Fakat bu çok saçma birşeydi. Hume ondan ne istiyebilirdi? İçkisine neden ilâç koymuştu? Kendisi neredeydi?

Onu bulması lâzımdı, birden ayağa fırladı. Başı müthiş ağrıyor ve nane yemiş gibi ağzı sulanıyordu. Birisi ile konuşabilse ferahlıyacaktı. Ne olmuştu, nekadar baygın kalmıştı? Paltosu hâlâ üzerindeydi, elini cebine sokarak saatini çıkardı. Buraya geldiği zaman saat altıyı on geçiyordu, şimdi ise altı buçuktu. Ellerini masanın üzerine koydu ve gözlerini alıştırmak için bir an döşemeye baktı. İşte tam o sırada masanın sol tarafında yerde bir çift ayak gördü.

«Ayağa kalk!» diye bağırdı, «Allah kahretsin! Kalk ayağa, kalk ta birşeyler söyle!»

Fakat bütün bağırmalarına rağmen ihtiyar kımıldamadı. Pencerelerle masa arasında yatıyordu ve masaya o kadar yakındı ki sağ eli masanın bacağına değiyordu. Answell onu sırtüstü çevirince korku ile

geriledi. Duvardaki oklardan biri ihtiyarın göğsüne onbeş santim kadar girmişti ve dışarda kalan ucunda üç tane kirli, tozlu tüy görünüyordu. Yaradan akan kan halının üzerinde küçük bir göl meydana getirmişti.

Adam ölmüştü, fakat vücudu hâlâ sıcaktı. Ciddî yüzünde kızgın ve şaşkın bir ifade vardı. Geniş yakası ve kravatı buruşmuştu; elleri toz içindeydi ve sağ avucunda hafif bir kesik vardı.

Answell ayağa kalkınca birden arka cebinde, paltosunun altında bir şişkinlik farketti. Hume'un halının üzerinde kanlar içinde yatması ona imkânsız birşeymiş gibi geliyordu. Genç adam paniğe kapılmıştı, korku dolu gözlerle etrafına bakındı. Kapı ve pencereler hâlâ kapalıydı. Sağ taraftaki kenar masası olduğu gibi duruyordu. Tam önündeki duvarda, rafın üzerinde yalnız iki ok kalmıştı, üzerinde 1934 tarihi olan ve üçgenin tabanını teşkil eden ok ihtiyar adamın göğsünde duruyordu. Okun ucundaki üç tüyden mavi olanın yarısı kopmuştu.

Bu eve girerken garip birşeyler olacağını hissetmişti zaten. Hume'un konuşmaları hiç de tabiî, normal konuşmalar değildi. Asık yüzlü uşak, holdeki büyük saat, merdivenlerden kendisini gözetleyen kadın, herşey hazırlanmış bir tuzağın parçaları gibiydiler.

Kendisi baygın yatarken birisi içeri girmiş ve Hume'u öldürmüştü. Fakat katil neredeydi? Oda tamamen boştu. Geriye doğru birkaç adım attı. Elindeki saati cebine koyarak kapıya gitti ve tokmağı birkaç kere çevirdi, fakat açamadı. Birden şaşırdı. Kapı içerden sürgülüydü.

Fakat birinin buradan çıkmış olması lâzımdı. Yavaşça yürüyerek pencerelerin yanına gitti. Çelik pancurlar tamamen indirilmiş ve bir demir çubukla sürgülenmişti. Korkuyla odanın içinde dolaşmağa başladı. Hiçbir çıkış yeri yoktu. Şömine bacası bile bir insanın sığamıyacağı kadar dardı ve kurum bağlamıştı. Acaba Hume intihar mı etmişti? İhtiyar adam, okuduğu romanlarda olduğu gibi kendini öldürmüş ve onun katil olarak yakalanmasını istemiş olabilir miydi? Bu çok

saçma birşeydi! O halde geriye yalnız bir ihtimal kalıyordu...

Fakat bu cinayeti onun işlediğine kimse inanmazdı. Onu itham etseler bile içkisine ilâç konduğunu ispat edebilirdi. Hume'un içkiye birşey koyduğunu görmemişti, fakat viskinin ilâçlanmış olduğu meydandaydı. Birden içkinin hepsini içmediğini hatırladı. Bardağın yarısını içtikten sonra viskide bir acaiplik olduğunu anlamış ve hemen masanın üzerine bırakmıştı.

Geriye dönerek bardağını aradı, fakat bütün odayı aramasına rağmen bulamadı. Hume'un bardağı da yokolmuştu. Çıldıracak gibiydi, kendine hâkim olmağa çalışarak duvarın dibindeki masaya gitti. Masanın üzerinde küçük bir sürahi viski, soda sifonu ve dört bardak vardı. Sürahi ağzına kadar viski doluydu, sifondan bir damla bile soda alınmamıştı ve dört bardak da tertemizdi.

Düşünmesi lâzımdı. Zaman geçiyordu; cebindeki saatin tik taklarını hâlâ duyuyordu. Kapı ve pencereler kilitli olduğuna göre Hume'u ondan başkası öldürmüş olamazdı. Polis imkânı yok ona inanmıyacak ve masum olmasına rağmen darağacından kurtulamıyacaktı. Bir kapının dışarda olan biri tarafından, içerden sürgülenmesi imkânsız birşeydi, buna küçücük çocuklar bile inanmazdı.

Tekrar kapıya giderek gözden geçirdi. Kapı çok sağlam bir tahtadan yapılmıştı ve hiçbir yerinde en küçük bir aralık görülmüyordu. Üzerinde bir Yale kilidi olduğu için anahtar deliği de yoktu. Kilit açık vaziyette kalmış ve bozulmuştu. Birden sağ elinde bir acaiplik hissetti ve lâmbanın yanına giderek avucuna baktı. Avucu ve parmakları gri bir tozla kaplanmıştı. Bu toz eline nereden gelmişti acaba? Odaya girdiğinden beri tozlu hiçbirşeye el sürmediğinden emindi. Arka cebindeki şişkinliği tekrar hissetti; bunun ne olduğunu merak ediyor fakat orada bulacağı şeyi biliyormuş gibi elini cebine götürmeğe cesaret edemiyordu.

Bir müddet sonra gözleri, masanın üzerindeki hipnotize edici ışıktan yerde yatan adama kaydı. Cesedin göğsündeki ok uzun müddet duvarda asılı kaldığın-

dan gri bir toz tabakası ile kaplanmıştı; yalnız duvara yapışık olan kısmı ince bir hat halinde temiz kalmıştı. Okun orta kısmında toz bir el tarafından silinmişti, birisinin buradan tuttuğu belli oluyordu. Genç adam okun üzerine eğilince parmak izlerini gayet net olarak gördü. Birdenbire kendi eline baktı ve sonra parmakları yanmış gibi acı ile yüzünü buruşturdu.

O anda kendisini davet eden telefonun, Mary'nin bembeyaz kesilen yüzünün, Sussex'de yapılan bazı konuşmaların ve aceleyle yazılan bir mektubun ne mâna ifade ettiğini anlamıştı. Bütün bunlar bir sinema şeridi gibi gözlerinin önünden geçti.

Dışardan birtakım sesler geliyordu. Hayır, bu kafasının içindeki uğultu değildi. Birisi kapıyı vuruyordu.

Merkez Cinayet Mahkemesi

DAVA : Avory Hume Cinayeti
HAKİM : Mr. Justice Rankin
SAVCILAR : Sir Walter Storm
(Başsavcı)
MUDAFAA AVUKATI : Sir Henry Merrivale

NE OLDU ZANNEDİLİYORDU?

'Hakikati Kurtaracağım'

Bir numaralı mahkeme salonunda hâkim yerini almak üzereydi. Mr. Justice Rankin kısa boylu, tombul bir adamdı ve kırmızı cübbesi onu daha şişman, daha kısa gösteriyordu. Küçük ve kısık gözleri onu uykulu gibi göstermesine rağmen otoriter bir adam olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu.

Avukatlar için ayrılmış sıranın en arkasında oturuyorduk. Salon bir mahkemeden ziyade bir okul odasını andırıyordu. Sıralar dahi talebeler için hazırlanmış gibiydi. Kornişlerin arkasına gizlenmiş olan elektrik lâmbaları büyük salona sarımtrak bir renk veriyorlardı.

Oturduğumuz yerden avukat ve savcıların yalnız sırtlarını ve perukalarının arkalarını görebiliyorduk. Sol tarafımızdaki sanık yeri henüş boştu. Hemen karşımızda jüri locası ve onun yanında da şahit yeri bulunuyordu. Sağımızda hâkimin koltuğu ve arkasında da bir sıra yüksek sandalyeler vardı. Eyalet kılıcı yere dik olarak ortadaki sandalyenin üstünde asılıydı.

Mr. Justic Rankin hafifçe eğilerek avukatların ve jürinin selâmlarına mukabele etti. Onun hemen altındaki sırada oturan iki mahkeme kâtibi de geriye dönerek aynı şekilde eğildiler ve hâkimi selâmladılar.

Herkes yerine oturmuştu, arka sıralardan birkaç öksürük sesi duyuldu. Mr. Justice Rankin sedef çerçeveli gözlüklerini taktı, kalemini eline aldı ve önündeki büyük defteri açarak yapraklarını düzeltti. Birkaç dakika sonra sanığı getirdiler.

Sanık yerinde iki polis arasında sakin, sakin

duran sanığa uzun müddet bakamadım. Evelyn ve ben, Answell'i ilk defa görüyorduk. Dürüst bir gence benziyordu. İyi giyinmiş, itinayla traş olmuştu ve herşeye rağmen olanlara aldırmıyormuş gibi bir hali vardı. Bizim tarafımıza hiç bakmıyor ve hareketsiz duruyordu.

İddianame okunup bir diyeceği olup olmadığı sorulduğu zaman, herkese meydan okuyan bir sesle suçsuz olduğunu söyledi. Bundan sonra jüri yemin etti: «Allahın büyük adına yemin ederim ki, en iyi niyetimle çalışıp hakikati kurtaracağım. Delillere ve şahitlerin söylediklerine göre en doğru kararı vermeğe çalışacağım...»

Evelyn bir müddet önümüzdeki siyah cübbeli insanları seyrettikten sonra elini ağzına siper ederek, «Ken, ben bu işten hiçbirşey anlamadım,» diye fısıldadı, «H. M. neden bu işi üzerine aldı sanki? Hükûmet adamları ile hiçbir zaman geçinemez, münakaşa eder durur. Buna rağmen polisle de can ciğerdir. Bu Baş Müfettiş... Neydi onun ismi?»

«Masters mi?»

«Evet, Masters. Bir işe girişmeden önce, âmirlerinden evvel gelir H. M. in nasihatını alır. Eğer bu adamın masum olduğunu ispat edebilecek durumdaysa bunu neden daha önce polise yapmadı? O zaman mahkemelik hiçbirşey kalmazdı ortada.»

Bilmiyordum. Yalnız H. M. nin şu andaki sükûtu ile herkese meydan okuduğunu anlayabiliyordum. Önümüzde oturan avukatların yalnız sırtları görünmesine rağmen onu seçmek çok kolaydı. Ön sıranın sol tarafında yalnız başına oturuyordu ve dirseklerini önündeki masanın üzerine dayamıştı. Aynı sırada ve onun sağ tarafında Baş Savcı Sir Walter Storm, yardımcıları Mr. Huntley Lawton ve Mr. John Spragg ile birşeyler fısıldaşıyordu. Ne konuştuklarını duymak imkânsızdı. H. M. nin önü bomboş olmasına mukabil masanın savcıya ait olan kısmı tamamen dosyalar, kitaplar, defterler ve fotoğraflarla doluydu. Salondaki ciddî havaya rağmen H. M. ye kaçamak nazarlar atfeden gözlerde hafif bir istihza kokusu sezer gibi oldum.

Bunu Evelyn de farketmişti ve kızıyordu.

«Mahkemeye gelmemeliydi,» diye ısrar etti,

«Harpten önce çok iyi idi. Fakat Lollypop, onun onbeş seneden beri böyle işlerle uğraşmadığını söyledi. Mahvedecekler onu. Bir de kızarsa neler yapacağını, nasıl konuşacağını biliyorsun.»

Evelyn haklıydı. M. H. nin, böyle bir dâva için bulunabilecek en iyi avukat olmadığını kabul etmek mecburiyetindeydim.

«En son mahkemesinde oldukça gürültü çıkardığını hatırlıyorum. Jüriye, 'Benim kafasız arkadaşlarım,' diye hitabetmek hiç de doğru birşey değildi doğrusu. Buna rağmen o dâvayı nasıl olup ta kazandığını bir türlü anlayamamıştım.»

Jüri yeminine devam ederken salonda mırıltılar ve sandalye gıcırtıları duyuluyordu. Koca salonda tek boş yer kalmamıştı. Ortadaki büyük masanın üzerinde muhtelif delilleri ihtiva eden zarflar ve paketler duruyordu.

Evelyn, koltuğunda bir yogi gibi kımıldamadan oturan Mr. Justice Rankin'e baktı ve, «Hâkim pek sert görünüyor,» dedi.

«Öyledir. Aynı zamanda İngilterenin en zeki insanlarından biridir.»

«O halde bu delikanlı suçluysa...» Evelyn konuşulmaması icabeden şeyleri konuşuyordu, «Acaba ihtiyarı hakikaten o mu öldürdü?»

Benim fikrime göre Answell ya suçlu, ya deli veya hem suçlu, hem de deliydi. Onun idamdan kurtulamıyacağından emindim, kendini astırmak için elinden gelen herşeyi yapmıştı. Bu arada jürinin yemini bitmişti. İthamname sanığa tekrar okundu. Hafif bir öksürük sesi duyuldu ve Baş Savcı Sir Walter Storm dâvayı açmak üzere ayağa kalktı.

«Sayın Lordum, Muhterem jüri âzaları.»

Çıt çıkmıyan büyük salonda Sir Walter Storm'un gür sesi yankılar yapıyordu. Bir ara basını yana çevirince yüzünü görmeğe muvaffak olduk. Uzun burunlu, sert çizgilerle kaplı yüzünde gözleri, kartal gözlerini andırıyordu. Zayıf talebelerini sorguya çeken bir okul müdürü edasiyle konuşuyordu:

«Sanık, hepinizin bildiği gibi cinayetle itham

ediliyor. Eldeki delillere göre, mahkemenin takip edeceği yolu sizlere açıklamak vazifemdir. Cinayete kurban giden şahıs, uzun yıllardan beri herkesin sevip saydığı bir bankacıydı. Onu öldürmekle itham edilen şahıs iyi bir ailenin çocuğu olup, dünya nimetlerinden azamî hissesini almıştır, yani malî durumu oldukça iyidir. Fakat önünüze sereceğim hakikatler, Mr. Avory Hume'un, sanık tarafından öldürüldüğünü apaçık göstermektedir.

«Cinayet kurbanı, dul bir erkek olup ölümüne kadar Grosvenor sokağı 12 numarada kızı Miss Mary Hume, kardeşi Dr. Spencer Hume ve sekreteri Miss Amelia Jordan'la oturmaktaydı. Aralık ayının 23 ünden, Ocak ayının 5 ine kadar Miss Mary Hume evde değildi, bir arkadaşını ziyaret maksadiyle Sussex'te bulunuyordu. 31 Aralık günü sabahı müteveffanın, kızından bir mektup aldığını öğreniyoruz. Bu mektupta Miss Hume babasına, arkadaşlarının evinde James Answell'le tanıştığını ve onunla nişanlandığını bildiriyordu.

«Müteveffa bu haberi alınca çok sevindi. Hemen kızına bir cevap yazarak onu tebrik etti ve daha sonra da onunla bir telefon konuşması yaptı. Müstakbel damadının iyi ve zengin bir genç olması tabiatiyle onu sevindirmişti. Fakat bundan sonraki hâdiselere dikkatinizi çekerim. 31 Aralıkla 4 Ocak arasında müteveffanın bu izdivaç ve damadı hakkındaki fikirleri birdenbire tamamiyle değişti.

«Muhterem jüri âzaları, bu değişikliğin hangi gün ve neden olduğunu şimdilik açıklamıyacağız. Fakat böyle bir değişikliğin, evlenmek üzere olan sanık üzerinde ne gibi tesirler yapacağını takdir edersiniz. 4 Ocak Cumartesi günü müteveffa kızından bir mektup daha aldı. Bu mektupta sanığın o gün Londraya geleceği bildiriliyordu. Müteveffa vakit kaybetmeden sanıkla temasa geçti. Cumartesi günü öğleden sonra saat 1,30 da sanığın Duke sokağındaki evine telefon etti. Mr. Hume'un bu telefon muhaveresi esnasında neler söylediğini duyan iki şahit var. Sanıkla ne şekilde konuştuğunu yakında öğreneceksiniz.»

Sir Walter Storm sustu.

Heyecansız bir sesle ve hatalı birşey söylemiş

olmamak için önündeki kâğıtlara bakarak konuşuyordu. Onun susmasiyle birçok baş, sakin bir şekilde iki poli sin arasında oturan sanığa doğru döndü.

«Bu telefon konuşmasında müteveffa sanığı, akşam saat altıda Grosvenor sokağı 12 numaradaki evine davet etti ve sonra uşağına akşam saat altıda bir misafiri geleceğini, yalnız bu adamın itimada şayan bir kimse olmadığını, başlarına dert açabileceğini söyledi.

«Saat takriben 5.15 te müteveffa evin arka tarafındaki çalışma odasına (veya ofisine) çekildi. Evinin bir odasını, rahat çalışabilmek için yazıhane şekline sokmuştu. Bu odada iki pencere ve bir kapı vardır. Kapı gayet sağlamdır, hiçbir tarafında en ufak bir aralık yoktur ve icabında iç taraftan sürgülenebilir. Üzerindeki kilit Yale olduğundan kapıda büyük bir anahtar deliği yoktur. Pencereler, herhangi bir hırsızlık ihtimaline karşı katlanabilir çelik pancurlarla örtülüdür. Müteveffa yanında taşımağa mecbur kaldığı kıymetli kâğıtlarını bu odada muhafaza ederdi. Fakat son seneler zarfında bu odada hiçbir kıymetli şey muhafaza edilmemişti, onun için kapı ve pancurlar daima açık dururdu.

«Orada yalnız hâtıralarını ve kazandığı kupaları muhafaza ederdi. Burada müteveffanın eski okçulardan olduğunu belirtmek isterim. Kendisi Kraliyet Okçuları ve Kent Ormancıları klüplerinin âzalarındandı. Çalışma odasının duvarlarında üç tane ok ve bir bronz plâka asılıydı. Bunlar 1928, 1932 ve 1934 tarihlerinde kazandığı mükâfatlardı ve bu tarihler okların üzerine yazılmıştı. Daha önce belirttiğim gibi, müteveffa saat 5.15 te çalışma odasına çekildi. Şimdi söyliyeceklerime iyice dikkat etmenizi rica ederim. Koltuğuna oturduktan birkaç dakika sonra uşağı Dyer'i çağırdı ve pancurları kapayıp sürgülemesini söyledi.

«Dyer şaşkınlıkla, 'Pancurları mı?' diye sordu. Çünkü müteveffa iş hayatından çekildiğinden beri pancurlar kapanmamıştır. Müteveffa bunun üzerine kızar gibi oldu ve, 'Söylediklerimi yap Dyer,' dedi, 'Bu sersemle uğraşmam icap edebilir, Fleming'in olanları görmesini istemem.'

«Mr. Randolph Fleming de müteveffa gibi ok-

çuluk sporuna meraklı olup hemen yandaki evde oturur. İki ev arasında dar bir pasaj vardır. Dyer efendisinin emirlerini yerine getirdi ve pancurları kapayıp sürgüledi. Pancurların dış tarafında kalan camlar da ayrıca içerden kilitliydi. Uşak işlerini bitirip odada eksik birşey olup olmadığını anlamak için etrafına bakınınca büfeli kenar masasının üzerinde viski dolu küçük bir sürahi, dolu bir soda sifonu ve dört tane temiz bardak gördü. Sonra hemen odadan çıktı.

«Altıyı on geçe sanık geldi, oldukça heyecanlı ve kızgın görünüyordu. Uşağa, paltosunu çıkarmıyacağını, hemen Mr. Hume'u görmek istediğini söyledi. Dyer onu çalışma odasına götürdü ve kapıyı kapıyarak çıktı.

«Takriben saat 6.12 de Dyer, kapının önündeki küçük koridordan geçerken sanığın, 'Buraya birini öldürmeğe gelmedim, mecbur kalmadıkça böyle birşey yapmam,' dediğini duydu. Bundan birkaç dakika sonra da Mr. Hume, 'Hey, ne oluyor? Çıldırdın mı' diye bağırdı ve Dyer içerde birtakım gürültüler işitti.»

Savcının konuşması gittikçe hararetleniyordu. Konuşurken etrafına bakınıyor ve ara sıra parmağını jüriye doğru sallıyordu. Uzun boylu bir adamdı ve kolunu kaldırdığı zaman cübbesinin yenleri havada dalgalanıyordu.

«Sayın jüri âzaları, Dyer bunları duyunca kapıyı vurdu ve efendisine ne olduğunu sordu. Mr. Hume içerden heyecanlı bir sesle, 'Birşey yok Dyer, ben hallederim,' diyerek onu savdı.

«Saat 6.30 da Amelia Jordan yukarı kattan indi ve çalışma odasına gitti. Kapıyı vurmak üzereydi ki sanığın içerden, 'Allah kahretsin, kalk ayağa' diye bağırdığını duydu. Kapıyı açmak istedi, fakat kapı içerden sürgülüydü. Koşarak Dyer'i buldu ve, 'Kavga ediyorlar, birbirlerini öldürecekler, koş mâni ol onlara,' dedi. Dyer korkarak polis çağırmalarını teklif etti. Miss Jordan bunu duyunca ona, 'Sen bir korkaksın, koş bari Dr. Fleming'i çağır,' dedi. Fakat Dyer, onun evde yalnız kalmasının tehlikeli olabileceğini söyledi ve M. Fleming'i çağırmağa onu gönderdi.

«Miss Jordan, Mr. Fleming'i tam evinden çıkar-

ken yakaladı, beraberce eve geldiler. İçeri girdikleri zaman Dyer'i, elinde bir ocak demiri olduğu halde çalışma odasına doğru giderken gördüler ve ona iltihak ettiler. Dyer kapıyı vurdu ve takriben bir dakika sonra içerden birisi kapının sürgüsünü açtı. Sürgü çok sıkı olduğundan çekilirken bir kuvvet sarfını icabettiriyor ve hafif bir sürtünme sesi çıkarıyordu. Sanık kendisi de sürgüyü açtığını itiraf etmektedir. Sanık kapıyı biraz araladı, onları görünce tamamen açtı ve, 'Pekâlâ gelin bakalım,' dedi.

«Mr. Hume yerde, masayla pencere arasında yatıyordu ve bir ok dik olarak göğsüne saplanmıştı. Bu, duvarda duran üç oktan biriydi. Doktor raporuna göre bu ok vücuda çok büyük bir kuvvetle, dik olarak sokulmuş ve anî ölüme sebep olmuştur.

«Yine mütehassıs ve bilirkişilerin söylediklerine göre bu ok, yayla da atılabilir, fakat bu cinayette böyle bir âlet kullanılmamıştır, yani katil oku, bir bıçak gibi eli ile vücuda sokmuştur. Okun üzerinde, uzun zamandan beri duvarda asılı kaldığı için ince bir toz tabakası vardı ve bu toz tabakası üzerinde bir elin izleri gayet net olarak görülüyordu. Okun üzerindeki bu el ve parmak izleri de sanığa aittir.

«Şimdi sanık kapıyı açıp ta Miss Jordan'ı, Mr. Fleming'i ve Dyer'i içeri aldıktan sonra neler olduğunu görelim. Mr. Fleming sanığa, 'Bunu kim yaptı?' diye sorunca o, 'Herhalde benim yaptığımı zannedeceksiniz,' diye cevap verir. Mr. Fleming, 'Onu öldürmüşsün, yapılacak birşey yok artık, hemen polis çağıralım,' diye fikrini söyler. Buna rağmen odayı gözden geçirirler: Çelik pancurlar kapalı ve sürgülü, camlar kilitlidir. Sanık her tarafı kapalı bir odada, öldürülmüş bir insanla beraber bulunmuştur ve odanın hiçbir yerinde bir insanın girip çıkabileceği en küçük bir çatlak, bir delik mevcut değildir.

«Mr. Fleming odayı araştırırken sanık tamamen sakindi ve şahitler size onun o sırada bir koltuğa kurularak rahatça sigarasını içtiğini söyliyeceklerdir.»

Dinleyiciler arasından hafif bir öksürük sesi duyuldu. Arkamızdaki sırada iki kadın oturuyordu. Biri

oldukça güzeldi ve leopar derisi bir manto giymişti. Arkadaşına da pek çirkin denemezdi, sade giyinmiş, yalnız makyajını biraz fazlaca kaçırmıştı. Kımıldamadan ve gülmeden oturuyorlar, ara sıra birbirlerine birşeyler fısıldıyorlardı.

Leopar mantolu, «Biliyor musun? Birgün ona bir kokteyl partide rastlamıştım,» dedi, «Ne heyecanlı değil mi? Düşün, üç hafta sonra asılacak.»

Diğeri, «Bu hiç de eğlenilecek bir mevzu değil şekerim,» diye cevap verdi, sonra yüzünü buruşturarak, «Bu sıralarda da insan hiç rahat oturamıyor,» diye fısıldadı.

Sir Walter Storm kollarını ileriye doğru uzatarak jüriye baktı.

«Sayın jüri âzaları, acaba sanık bunlara ne diyecek? Mr. Hume öldürüldüğü zaman yanında kendisinden başka kimsenin bulunmamasını kabul edecek mi? Okun üzerindeki parmak izlerini neyle izah edecek? Müteveffanın evine cebinde bir tabancayla gidişini nasıl mazur gösterecek? (Tabanca meselesini sizlere daha sonra açıklayacağım). Onun, Mr. Fleming'e, Dyer'e ve hâdiseden kısa bir müddet sonra eve gelen Dr. Spencer Hume'a neler söylediğini biraz sonra dinliyeceksiniz.»

«Söylediklerinin çoğu, aynı gün, gece yarısından sonra saat 12.15 te Müfettis Mottram tarafından alınan ifadesinde görülebilir. Sanık, Müfettiş Mottram ve polis memuru Raye tarafından Dover sokağındaki merkeze götürüldü ve orada şimdi sizlere okuyacağım ifadesini verdi:

'Söyliyeceklerimin yazılacağını ve sonradan aleyhime delil olarak kullanılabileceğini bilerek bu ifadeyi hiçbir tazyik, zor karşısında kalmadan kendi isteğimle veriyorum.

Kendimi temize çıkarmak isterim. Tamamiyle suçsuzum. Londraya bu sabah saat 10.45 de geldim. Nişanlım babasına, Fravnend, Sussex'den dokuz trenine bineceğimi yazdığı için müteveffa geleceğimi biliyordu. Saat 1,30 da evime telefon ederek aksam saat altıda beni evine davet etti. Kızını alâkadar eden mevzu hakkında benimle görüşmek istediğini söyledi. Oraya ancak

saat 6.10 da gidebildim, beni oldukça samimî karşıladı. Birkaç dakika okçuluk hakkında konuştuk. Gözüm duvardaki oklara takıldığı zaman bu okların bir insanı öldürebileceğini söyledi. Ben de lâtife olsun diye oraya kimseyi öldürmeğe gelmediğimi, mecbur kalmadıkça böyle birşey yapmıyacağımı söyledim. Bu sırada kapıdaki sürgünün açık olduğundan eminim ve üzerimde de silâh olarak vasıflandırılacak hiçbirşey yoktu.

Ona, kızı ile evlenmek istediğimi söyledim. Bana içki içip içmiyeceğimi sordu, içeceğimi söyleyince de iki bardağa viski soda koyarak birini bana verdi. Sonra da kızı ile evlenmeme razı olacağını söyledi ve kadehini saadetimize kaldırdı.'

Sir Walter gözlerini kâğıttan kaldırdı ve bir müddet jüriye baktı. Yüzünü göremiyorduk.

«Müteveffanın sanığı, kızına ait meseleleri konuşmak için evine çağırdığı bir hakikattir. Bu ifade hakkında daha sonra karar verebilirsiniz. Sanık müstakbel kayınpederinin evine gider, bir müddet okçuluktan bahsederler, sonra müteveffa bu oklarla insan öldürülebileceğini söyler. Müteveffanın, öldürülmeden önce, şahitler huzurunda tamamen başka şekilde konuşmasına mukabil sanığın yanında, onun sıhhat ve saadetine kadeh kaldırmasını herhalde sizler de tabiî karşılamıyacaksınız. İfadeye devam edelim:

'Viskinin yarısını içmiştim ki başım dönmeğe başladı, bayılacağımı anlamıştım. Konuşmak istedim, fakat muvaffak olamadım. İçkinin içine ilâç konduğunu anlamıştım, oturduğum yerden düşmek üzereyken son işittiğim şey Mr. Hume'un, «Hey ne oluyor? Çıldırdın mı?» diye bağırması oldu.

'Kendime geldiğim zaman aynı sandalyede oturuyordum. Halbuki o sandalyeden yere yuvarlandığımı gayet iyi hatırlıyorum. Gözlerim kararıyor, midem bulanıyordu. Saatime baktım altı buçuktu. Birden masanın kenarında yerde yatan Mr. Hume'un ayaklarını gördüm. Sizin de gördüğünüz gibi ölmüştü. Hiçbirşey anlıyamamıştım, ona ayağa kalkmasını söyledim, fakat kımıldamadı. Odayı dolaştım, oklardan biri duvardan alınmıştı. Kapıyı açmak istedim, fakat içerden sürgülen-

mişti. Pencerelerdeki pancurlar da sürgülüydü. Herkes cinayeti benim işlediğimi sanacaktı, bunun için viski içtiğimiz bardakları aradım, fakat bulamadım. Duvarın dibindeki masada viski sürahisi ve soda sifonu dolu olarak duruyorlardı. Dört tane de tertemiz bardak vardı.

'Bir müddet sonra tekrar kapıya gittim, bu sırada elimin tozlu oluşu dikkatimi çekti. Geri dönerek cesedin üzerindeki oku gözden geçirdim. O esnada birisi kapıyı vurdu, yapılacak hiçbirşey olmadığını biliyordum, gidip kapıyı açtım. Mr. Fleming, uşak ve Miss Jordan içeri girdiler. Söyliyeceğim bunlardan ibarettir. Bu oku hiçbir zaman elime almadım.'

Sir Walter okuduğu kâğıdı masanın üzerine koyarken salonda hafif mırıltılar ve kıpırdanmalar duyuldu. Leopar mantolu, «Bu adam deli olmalı,» diye fısıldadı.

Arkadaşı, «Öyle mi zannediyorsun şekerim,» dedi, «Nekadar da safsın! Bana kalırsa jürinin kendisini deli sanması için kasten o şekilde ifade vermiş.»

«Hişşt!»

Sir Walter ellerini hayret ifade eden bir tarzda iki yana açarak, «Sayın jüri âzaları,» diye devam etti, «Bu ifade ve şahitlerin söyledikleri hakkında fikir beyan etmiyeceğim. Yalnız şukadar söylemek isterim ki sanık müstakbel kayınpederinden beklediği hüsnü kabulü görememiş ve onun bu izdivaca mâni olmağa çalışacağını zannederek münakaşa etmiş, sonra da öfkesine hâkim olamıyarak, kendisine hiçbirşey yapmamış olan bu ihtiyarı canavarca öldürmüştür. Netice olarak size şunu hatırlatmak isterim: Vazifeniz, size göstereceğimiz delillere dayanarak sanığın suçlu veya suçsuz olduğuna karar vermektir. Sizlere şunu samimî olarak itiraf edeyim ki müteveffanın, sanığa karşı hareket tarzını birdenbire neden değiştirdiğini henüz öğrenemedik. Fakat mühim olan müteveffanın hareketlerindeki değişiklik değil, bu değişikliğin sanık üzerinde icra ettiği tesirdir. Müteveffanın sanığa olan muhalefeti bir hakikattir ve hâdiseler zincirinde çok mühim bir rolü vardır. Sanığın karakter zayıflığını nazarı itibara almıyacağınıza ve onu kanunun icabettirdiği en ağır ceza ile cezalandırmakta tereddüt etmiyeceğinize eminim.

Baş Savcı cübbesinin eteklerini toplayarak oturdu ve uzatılan bir bardak suyu alarak dudaklarına götürdü. Bir müddet sonra Sir Walter'in yardımcılarından Huntley Lawton şahitleri sorguya çekmek üzere ayağa kalktı.

İlk iki şahit resmî memurlardı ve şahit mevkiinde fazla kalmadılar. Bir polis fotoğrafçısı olan Harry Martin Coombe cinayete ait resimlerin kendisi tarafından çekildiğini teyit etti. Bilirkişi, mimar Lester George Franklin Grosvenor sokağı 12 numaralı evin plânlarını kendisinin yaptığını söyledi ve jüri âzalarına evin plânlarından birer tane verdi.

Mr. Huntley Lawton son şahide birkaç sual sordu:

«Ocak ayının beşinci günü Müfettiş Mottram'ın isteği üzerine Grosvenor sokağı 12 numaralı evin çalışma odasında bir keşif yaptınız mı?»

«Evet, yaptım.»

«Odada kapı ve iki pencereden başka giriş, çıkış yeri var mıydı? Yani dışarıya açılan herhangi gizli bir geçit gözünüze çarptı mı?»

«Hayır.»

«Duvarlarda hiçbir açıklık yok muydu?»

Memur buna hiçbir cevap vermedi.

Hâkim hafifçe başını çevirerek ona baktı ve sonra, «Savcı size duvarda delik olup olmadığını soruyor,» dedi. Sesi yumuşak ve pürüzsüzdü. Bir cümlesi ile bütün mahkemenin hâkimi olduğunu belli ediyordu. Şahit cevap verene kadar gözlerini ondan ayırmadı.

«Delik mi dediniz Sayın Lordum? Hayır, hiçbir delik yoktu.»

«Yâni bir okun geçebileceği bir delik, bir çatlak yoktu öyle mi?»

«Hayır efendim, böyle birşey görmedim.»

«Teşekkür ederim.»

H. M. başını salladı ve şahidi sorguya çekmiyeceğini bildirdi. Hiç kımıldamadan oturuyordu. Yüzünü göremiyordum, fakat eskiden olduğu gibi jüriye öfke dolu gözlerle bakmadığına emindim ve buna seviniyordum.

«Amelia Jordan'ı çağırın.»

Amelia Jordan şahit mevkiine gelirken hafifçe sendeledi. Sakin ve iradesi kuvvetli bir kadına benzemesine rağmen yemin ederken sinirli olduğu gözden kaçmıyordu. Yüzü hafifçe kızarmıştı. Hastalıktan yeni kalktığı belliydi, kırk yaşlarında kadar görünüyordu. Hastalığın tesiriyle biraz zayıflamış olmasına rağmen güzelliğinden pek fazla birşey kaybetmiş sayılmazdı. Siyah döpiyes ve yine siyah bir şapka giymişti.

«İsminiz Flora Amelia Jordan mı?»

«Evet.»

Bunu söyledikten sonra hafifçe öksürdü. Hâkime ve jüri âzalarına bakmıyor, sabit nazarlarla Mr. Huntley Lawton'u süzüyordu.

«Mr. Hume'un sekreteriydiniz değil mi?»

«Evet, şey, yani... Hayır. Uzun zamandan beri sekreterlik yapmıyordum. İşten çekildikten sonra sekretere ihtiyacı kalmamıştı, onun için ev işlerine bakıyordum. Evi, parayla tutulan bir kadından daha iyi idare edebilirdim.»

Savcı yumuşak bir sesle, «Muhterem hâkim ve jürinin sizi anladıklarına eminim,» dedi, «Zannedersem onun uzaktan akrabası oluyordunuz değil mi?»

«Hayır, hayır. Akrabalığımız yoktu. Biz...»

«Anlıyorum Miss Jordan. Ne zamandan beri onunla beraberdiniz?»

«Ondört seneden beri.»

«Herhalde onu, mahremiyetine girecek kadar yakından tanıyordunuz.»

«Oh, evet.»

Miss Jordan'a sorgu esnasında müteveffanın kızına yazdığı mektupla Mary'nin ona yazdığı mektup getirildi ve gösterildi. Şahit, Mary'den gelen mektubu okumuş, diğerinin de yazılmasına yardım etmişti. Yaz-

dığı mektuptan Mary'nin uçarı, atılgan, fakat pratik bir kız olduğu hemen anlaşılıyordu.

Avory Hume mektubunu tedbirli ve nazik bir ifadeyle yazmıştı. Herşeyden çok, torun sahibi olacağına sevindiğini söylüyor, «Torunumu göreceğim günlerin hiç de uzak olmadığını zannediyorum,» diyordu.

Bu sırada sanığın yüzü bembeyaz olmuştu.

Mektup, '.. ve bundan eminim sevgili kızım. Herşeyi senin oğluna bırakacağım. Sizin yanınızda geçireceğim mes'ut seneleri dört gözle bekliyorum,' diye devam ediyordu.

Sanık mevkiinde oturan Answell başını önüne eğmiş, dizlerinin üzerinde duran ellerine bakıyordu. Mr. Huntley Lawton, Amelia Jordan'ın sorgusuna devam etti:

«Mr. Hume'un, kızının nişanlanması hakkında birşey söylediğini hatırlıyor musunuz?»

«Evet. Daima, 'İnşallah mes'ut olurlar, bundan daha iyi bir izdivaç düşünemezdim Mary için,' derdi.»

Şahit ona Mr. Answell'i tanıyıp tanımadığını sormuş, ihtiyar adam, «Evet, kendisini görmedim ama iyi bir genç olduğunu biliyorum, annesini tanırdım,» demiş ve damadını methetmişti.

«Yani bu izdivaca olmuş gözü ile bakıyordu öyle mi?»

«Evet, biz öyle zannediyorduk.»

«Siz mi?»

«Yani Dr. Spencer ve ben. Doktor için konuşmam belki doğru olmaz ama ben öyle zannediyordum.»

«Pekâlâ Miss Jordan. 31 Aralıkla 4 Ocak arasında Mr. Hume'un hareketlerinde bir değişiklik farkettiniz mi?»

«Evet.»

«Bunu ilk defa ne zaman farkettiniz?»

«Öldürüldüğü Cumartesi gününün sabahı.»

«Gördüğünüz değişiklik neydi, söyler misiniz bize?»

Miss Jordan, savcının insanı âdeta hipnotize eden konuşması karşısında oldukça sakinleşmişti. Hafif fakat kolayca duyulabilen bir sesle konuşuyordu. Ön-

ce ellerini ne yapacağını şaşırmış gibi bir hali vardı, fakat sonra önündeki parmaklığı sıkıca kavradı. Mr. Hume'un kızına yazdığı mektuptan bahsederken ağlamamak için kendini zorladığı gözden kaçmıyordu.

«Cuma günü, Dr. Spencer'le gidip hafta sonunu Sussex'de Mary ile geçirmeğe karar vermiştik,» diye başladı, «Mary'yi şahsen tebrik etmek istiyordum. Oraya otomobille gidecektik, fakat Dr. Hume'un St. Praed hastahanesinde çok mühim bir işi çıktığından (kendisi orada çalışır) gitmemiz Cumartesi öğleden sonraya kaldı. Cuma gecesi Mary Sussex'den babasına telefon etti, bu fırsattan istifade ederek ona geleceğimizi söyledim. Bütün bunları anlatmamın sebebi..»

Savcı onun sözünü kesti.

«Mr. Avory Hume da sizinle gelecek miydi?»

«Hayır, onun Pazar günü bir işi vardı. Zannedersem Presbiteryan kilisesinin hesaplarına bakacaktı. Oradakilere selâm söylememizi tenbih etti. Dönüşte Mary'yi de beraber getirecektik.»

«Evet, Miss Jordan. Peki Cumartesi sabahı ne oldu?»

Şahit hafif bir sesle, «Cumartesi sabahı,» diye başladı. Uzun zamandır bu fırsatı bekler gibiydi, bütün içini boşaltmak istiyordu. «Kahvaltı ederken Mary'den bir mektup geldi. Mektubun ondan olduğunu üzerindeki el yazısından anlamıştım. Ne yazdığını merak ediyordum, çünkü bir gece evvel babası ile telefonda konuşmuştu.»

«O mektuba ne oldu?»

«Bilmiyorum, hâdiseden sonra aradığımız halde bulamadık onu.»

«Mr. Hume'un ne dediğini veya ne yaptığını anlatın bize lûtfen.»

«Mektubu okuduktan sonra hemen cebine koydu, ayağa kalktı ve pencerenin yanına gitti.»

«Evet.»

«Ne olduğunu sordum. 'Mary'nin nişanlısı bugün Londraya geliyor, bizi de görmek istiyormuş,' dedi. Mr. Answell'i yemeğe çağıracağımızı düşünerek, 'O halde Sussex'e gidemiyeceğiz,' dedim. Pencereden dönerek

bana baktı ve sert bir sesle, 'Siz plânınızı bozmayın, gidin,' dedi.

«Bunu söylediği zaman halinde bir acaiplik var mıydı?»

«Sesi gayet ciddî ve soğuktu. Ancak çok kızdığı zamanlar böyle konuşurdu.»

«Anlıyorum. Sonra ne oldu?»

«Şey... 'Onu yemeğe davet etmiyecek misiniz?' diye sordum. Bir an dalgın, dalgın bana baktı sonra da, 'Hayır, yemeğe kimseyi davet edecek değilim' dedi ve sonra da odadan çıktı.»

Savcı bir an düşünür gibi durdu.

«Miss Jordan, anladığıma göre Cumartesi öğleden sonra saat 1.30 da çalışma odasının kapısı önünden geçiyordunuz değil mi?»

«Evet.»

«Ve Mr. Hume'un içerdeki telefonla konuştuğunu duydunuz.»

«Evet.»

«Odaya baktınız mı?»

«Evet, pencerelerin arasında telefonun durduğu masanın önünde oturuyordu. Sırtı bana dönüktü.»

«Konuştuklarını tam olarak hatırlayabilir misiniz?»

Şahit başını hafifçe önüne eğdi.

«'Duyduğum şeyleri nazarı itibara alarak kızımı ilgilendiren meseleleri bir an evvel halletmeliyiz' dedi.»

«Aynen böyle söylediğine yemin eder misiniz?»

«Evet, ederim.»

Hâkim küçük gözlerini savcıya çevirdi ve sakin bir sesle konuştu:

«Mr. Lawton, telefonun diğer ucunda konuşanın sanık olduğunu mu ima etmek istiyorsunuz?»

«Lordum müsaadenizle, holün diğer ucundaki paralel telefondan her iki tarafın konuşmalarını da duymuş olan bir şahidimiz var. Bu şahit bize hattın diğer ucundaki şahsın kim olduğunu söyliyecektir.»

Ön sıranın sol tarafından bir öksürük sesi du-

yuldu. H. M. anî bir hareketle yerinden kalkmış ve yumruklarını masanın üzerine dayamıştı. Sesi o ana kadar işittiklerimizin hiçbirine benzemiyordu.

«Sayın Lordum,» diye gürledi, «Yüksek mahkemenizi fazla meşgul etmemek bakımından hattın diğer ucunda konuşanın sanık olduğunu kabul ediyoruz. Hattâ bunda ısrar edeceğiz.»

Hafifçe eğilerek mahkemeyi selâmladı ve sonra kendisini dikkatle takip eden meraklı gözlere aldırmadan büyük bir gürültüyle yerine oturdu.

Hâkim hafifçe tebessüm ederek, «Devam edebilirsiniz Mr. Lawton,» dedi.

Savcı tekrar şahide döndü.

«Bize müteveffanın, 'Duyduğum şeyleri nazarı itibara alarak, kızımı ilgilendiren meseleleri bir an evvel halletmeliyiz,' dediğini söylediniz. Bundan başka ne söyledi?»

«Sonra, 'Evet, bunu takdir ediyorum,' dedi ve muhatabı birşey söylüyormuş gibi dinledikten sonra, 'Fakat bunu orada konuşamayız, buraya gelebilir misiniz, saat altıda sizi bekliyeceğim,' diye ilâve etti.»

«Bunu söylerken sesinin tonu nasıldı?»

«Çok soğuk ve resmiydi.»

«Sonra ne oldu?»

«Ahizeyi yavaşça yerine bıraktı ve sonra, 'Azizim Answell, ortalığı karıştırmayı göstereceğim sana! Allahın belâsı seni!' diye söylendi.»

Miss Jordan gayet tedbirli konuşuyordu, sesi yumuşak ve tatlıydı.

«Bunları duyduktan sonra ne yaptınız?»

«Hemen oradan ayrıldım. Mr. Answell hakkındaki fikirlerinin böyle birdenbire değişmesi beni şaşırtmıştı. Ne düşüneceğimi bilemiyor, onun beni görmesini de istemiyordum. »

«Teşekkür ederim. Siz bu hâdise hakkında ne düşünüyordunuz?»

Hâkim, yüzünde en ufak bir adele oynamaksızın savcının sözünü kesti.

«Mr. Lawton buna müsaade edemem. Şahitlerin fikirlerine göre hareket etmemiz doğru birşey ol-

maz. Onun için bu gibi teşebbüslerden kaçınmanızı tavsiye edeceğim.»

Savcı birden ona doğru dönerek, «Affedersiniz Lordum,» diye mırıldandı.

«Böyle bir niyetim yoktu zaten. Sorumu tekrarlıyayım. Miss Jordan, Mr. Hume'un kaprislerine boyun eğen bir adam olduğunu söyliyebilir misiniz?»

«Hayır efendim, aslâ.»

«Mantığına göre hareket eden bir adamdı öyle mi?»

«Evet.»

«Meselâ bir gün akıllı dediği bir adama ertesi gün hiç sebepsiz aptal demezdi değil mi?»

Hâkimin yumuşak sesi salondaki bütün fısıltıları susturdu.

«Mr. Lawton, şahide yol göstermekte ısrar etmemenizi rica ederim.»

Savcı mütevazi bir şekilde gülümsedi ve, «Affedersiniz Sayın Lordum,» dedikten sonra devam etti:

«Pekâlâ Miss Jordan, şimdi 4 Ocak gününün akşamına gelelim. O akşam saat altıda evde kaç kişi vardı?»

«Mr. Hume, Dyer ve ben vardım.»

«Evde yaşıyanların hepsi bukadar mıydı?»

«Hayır, Dr. Hume, bir aşçı ve bir de hizmetçi vardı, fakat aşçıyla hizmetçi o akşam izinliydiler. Ben de altıyı çeyrek geçe St. Praed hastahanesine gidip Dr. Hume'u alacaktım ve oradan da eve uğramadan Sussex'e gidecektik.»

Savcı onun sinirlendiğini hissetmiş ve yumuşak bir sesle sözünü kesmişti:

«Evet, Miss Jordan anlıyorum. Peki, altıyı on geçe neredeydiniz?»

«Üst kattaydım, valizimi topladım. Sonra da Dr. Hume'un küçük bavulunu hazırladım, çünkü kendisi hastahanede meşgul olduğunu, eve gelemiyeceğini bildirmiş ve benden bavulunu hazırlamamı rica etmişti.»

«Evet. Saat altıyı on geçe kapı zilinin çalındığını duydunuz değil mi?»

«Evet.»

«O zaman ne yaptınız?»

«Merdiven başına giderek aşağıya baktım.»

«Sanığın girdiğini gördünüz mü?»

Miss Jordan hafifçe kızardı ve, «Evet,» diye mırıldandı, «Onun nasıl biri olduğunu merak ediyordum.»

«Pek tabiî. Devam edin lûtfen, ondan sonra ne oldu?»

«Dyer kapıyı açtı. Mr. Answell içeri girdi, ismini söyledi ve Mr. Hume'un kendisini beklediğini bildirdi. Dyer, onun şapkasını ve paltosunu almak isteyince paltosunu çıkarmıyacağını söyledi.»

«O sırada davranışları nasıldı?»

«Kızgın bir sesle konuşuyordu.»

«Sonra ne oldu?»

«Dyer onu küçük holden geçirerek çalışma odasına götürdü. Merdivenlerin yanından geçerken başını kaldırıp bana baktı, sonra Dyer'le beraber çalışma odasına girdiler ben de işime devam ettim. Ne düşüneceğimi bilmiyordum.»

«Bize yalnız yaptıklarınızı söyleyin kâfi Miss Jordan. Saat altı buçuğa birkaç dakika kala neredeydiniz?»

«Şapkamı giydim ve bavulları alarak aşağıya indim. Dyer, otomobili Mount sokağındaki garajdan getirecek ve kapının önüne bırakacaktı. Beni çağırmasını bekliyordum, fakat aşağıya inince kimseyi bulamadım. Evden çıkmadan önce Mr. Hume'a bir diyeceği olup olmadığını sormak için çalışma odasına gittim.»

Mr. Lawton ciddî bir sesle, «O anda size söyliyecek hiçbirşeyi yoktu» dedi, «Sonra ne yaptınız?»

«Kapıyı vurmak üzereydim ki içerden birinin, 'Allah kahretsin, kalk ayağa!' diye bağırdığını duydum.»

«Başka birşey duymadınız mı?»

«Duydum, zannedersem, 'Ayağa kalk ta birşeyler söyle,' dedi.»

«Bunu yüksek sesle mi söyledi?»

«Evet, oldukça. Âdeta bağırıyordu.»

«Duyduğunuz ses sanığın sesi miydi?»

«Sonradan onun olduğunu anladım. O zaman

bu sesi tanımıyordum. Birden Mr. Hume'un sabahleyin söyledikleri aklıma geldi.»

«Kapıyı açmayı denediniz mi?»

«Evet, fakat birkaç kere uğraştıktan sonra içerden sürgülü olduğunu anladım.»

«Sonra?»

«Tam bu sırada Dyer geldi, şapkası ve paltosu üzerindeydi. Koşarak yanına gittim ve, 'Kavga ediyorlar, birbirlerini öldürecekler, koş mâni ol onlara,' dedim, fakat o polis çağırmamızı teklif etti. O zaman ona kızdım ve, 'Sen bir korkaksın, koş Mr.Fleming'i çağır bari,' dedim.»

«O esnada ne yapıyordunuz?»

«Zannedersem aşağı yukarı koşup duruyordum. Dyer, evde yalnız kalmamın tehlikeli olabileceğini söyledi ve beni Mr. Fleming'i çağırmağa gönderdi. Ben de çaresiz kalarak onun söylediğini yaptım.»

«Mr. Fleming'i hemen bulabildiniz mi?»

«Evet, evinin merdivenlerinden inerken yakaladım onu.»

«Sonra onunla beraber eve döndünüz öyle mi?»

«Evet. İçeri girince Dyer'i elinde bir ocak demiri ile çalışma odasına doğru giderken gördük. Mr. Fleming, 'Ne oluyor Dyer?' diye sorunca o, «Odada gürültü kesildi,' diye cevap verdi.»

«Sonra üçünüz beraber çalışma odasının kapısına gittiniz.»

«Evet, Dyer kapıyı vurdu. İçerden hiçbir ses gelmedi, bu sefer Mr. Fleming de kapıyı vurmağa başladı. Bir müddet sonra içerden ayak sesleri duyduk ve biri gelerek kapının sürgüsünü açtı.»

«O anda kapının sürgülü olduğuna ve içerdeki şahsın sürgüyü açtığına emin misiniz?»

«Evet, bunu çıkan sesten anladım.»

«Kapıyı vurmanızla sürgünün çekilip açılması arasında nekadar zaman geçti söyleyebilir misiniz?»

«Bilmiyorum. Belki uzun bir zaman geçmedi, fakat bu müddet bana yıllar kadar uzun geldi.»

«Bir dakika kadar geçti mi?»

«Olabilir.»

«Ondan sonra ne olduğunu lûtfen jüriye anlatın.»

Miss Jordan jüriye bakamıyor, parmaklığı tutan ellerini seyrediyordu.

«Kapı biraz aralandı ve birisi dışarı baktı. Bakan, şu anda sanık mevkiinde bulunan Mr. Answell'di. Bizi görünce kapıyı açtı ve, 'Pekâlâ gelin bakalım' dedi. Mr. Fleming koşarak içeri girdi. Dyer de onu takip etti.»

«Siz de içeri girdiniz mi?»

«Hayır, kapıda kaldım.»

«Ne gördüğünüzü söyleyin bize.»

«Avory'nin masanın yanında yerde sırtüstü yattığını gördüm. Ayakları bana doğruydu.»

Savcı ona birkaç fotoğraf göstererek sordu:

«Bu resimleri gördünüz mü Miss Jordan? Evet mi? Teşekkür ederim. Lûtfen şunu elinize alır mısınız?»

Sarı bir albümü şahide uzattı.

«Beş numaralı resme bakın. Bu şekilde mi yatıyordu?»

«Evet, zannedersem.»

«Pekâlâ, albümü verebilirsiniz. Cesedin yanına nekadar yaklaştınız?»

«Kapıdan ileri gitmedim. İçerdekiler öldüğünü söylemişlerdi.»

«Kim söyledi bunu?.»

«Zannedersem Mr. Fleming.»

«Sanığın birşey söylediğini hatırlıyor musunuz?»

«Mr. Fleming bu cinayeti kimin işlediğini sorunca sanık, 'Herhalde benim yaptığımı zannedeceksiniz, dedi. Mr. Fleming de, 'Onu öldürmüşsün, yapılacak birşey yok artık, hemen polis çağıralım,' dedi. O esnada kendimi iyi hissetmiyordum, daha fazla birşey hatırlamıyorum.»

«Sanığın hareket tarzı nasıldı?»

«Gayet sakindi, yalnız kravatı paltosunun üzerine çıkmıştı.»

«Mr. Fleming polis çağırmanızı söyleyince sanık ne yaptı?»

«Bir koltuğa oturdu ve cebinden tabakasını çıkararak bir sigara yaktı.»

Mr. Huntley Lawton parmak uçları ile önündeki masaya dayanarak bir müddet durdu, sonra eğilerek şefiyle birşeyler konuştu. Dinleyicilerin büyük bir ekseriyeti gözlerinde alenî öfke ifadeleriyle sık, sık sanığa bakıyorlardı. Mr. Justice Rankin önündeki deftere birşeyler karaladıktan sonra başını kaldırdı ve beklemeğe başladı. Şahit, yerinden hiç kımıldamıyordu.

Mr. Huntley Lawton'un işi henüz bitmemişti. Şahide tekrar hitabettiği zaman salonda hafif bir kımıldama oldu. Herkes yeni birşeyler duymanın merakı içinde arkasına yaslanıyordu.

«Miss Jordan, zannedersem ceset bulunduktan sonra hastahaneden Dr. Spencer'i almak için St. Praed'e gittiniz.»

«Evet. Mr. Fleming omuzlarımdan tutarak çabuk olmamı, Dr. Hume bir ameliyata girerse haber veremiyeceğimi söyledi.»

«Ondan sonra olan hâdiseler hakkında bizi daha fazla aydınlatamıyacaksınız herhalde.»

«Hayır.»

«Hastahaneden dönerken birden ateşlenip hastalandınız ve bir ay kadar yataktan kalkamadınız öyle mi?»

«Evet.»

Savcı eliyle önündeki beyaz kâğıtları karıştırdı.

«Miss Jordan iyice düşünün. Sanığın başka birşey söylediğini işittiniz mi? Oturup sigarasını yaktığı zaman birşey demedi mi?»

«Evet, sorulan bir suale cevap verdi.»

«Bu sual neydi?»

«Birisi, 'Taştan mı yapıldın be adam?' deyince sanık, 'İyi oldu, içkime ilâç koymasaydı,' diye cevap verdi.»

Savcı birkaç saniye sabit nazarlarla ona baktı, sonra ağır, ağır yerine oturdu. Sir Henry Merrivale şahidi sorguya çekmek üzere ayağa kalktı.

Müdafaa avukatının nasıl bir yol takip edeceğini herkes merakla bekliyordu. H. M. yi tanıdığım için nasıl konuşacağını biliyor ve herkesten fazla heyecanlanıyordum.

Büyük bir gürültüyle ayağa kalkarken cübbesinin eteği oturduğu koltuğun köşesine takılmış ve komik bir gürültüyle yırtılmıştı, fakat o hiçbirşey olmamış gibi etrafına bakındı ve kendine çeki düzen verdi. Uzun zamandanberi mahkemelere gelmiyordu, fakat sorgu esnasında öldürücü taktiklerinin çok tehlikeli olduğunu ve şahitleri müşkül durumlara düşürdüğünü biliyordum. Fakat beni en çok düşündüren mesele de buydu. Bu kadın, jüri dahil salondaki herkesin sempatisini kazanmıştı. H. M. nin dolambaçlı soruları ile onu zor duruma düşürmesi hiç de lehine olmayabilirdi.

Bir müddet düşündükten sonra eğilip kızgın gözlerle yırtılan eteğine baktı, sonra burnunun ucundaki çerçevesiz gözlüğünü düzeltti ve Huntley Lawton'u taklit edercesine yumuşak bir sesle şahide hitabetti. Kalın sesi şahidi olduğu kadar mahkemede bulunan herkesi de ferahlatmıştı. Sanki, 'Şöyle oturun da birşeyler içip bu meseleyi konuşalım,' der gibiydi.

«Madam, acaba Mr. Hume müstakbel damadı hakkında kanaatinin değişmesine sebep olacak kötü birşey mi duymuştu?»

Şahit bir an tereddüt etti sonra, «Bilmiyorum,» dedi.

H. M. inatçı bir sesle, «Madem savcı arkadaşımız da size ayni suali sordular, bunun üzerinde biraz duralım,» diye devam etti, «Eğer Mr. Hume fikirlerini birdenbire değiştirdiyse muhakkak ki birinden birşeyler duymuş olacak, değil mi?»

«Evet, ben de öyle zannediyordum.»

«Tamam. Birşey duymasaydı muhakkak ki ha-

reketlerinde ve düşüncelerinde hiçbir değişme olmazdı, öyle değil mi?»

«Evet, olmaması lâzım.»

H. M. aynı inatçı sesle devam etti:

«Cuma akşamı siz Dr. Spencer Hume'la Sussex'e gitmeğe hazırlanırken Mr. Hume gayet neşeliydi değil mi?»

«Oh, evet.»

«O gece evden dışarı çıktı mı?»

«Hayır.»

«Herhangi bir misafir kabul etti mi?»

«Hayır.»

«Kendisine telefon eden oldu mu veya mektup aldı mı o gece?»

«Hayır. Oh, affedersiniz yalnız Mary telefon etti. Telefonu ben açtım ve onunla bir, iki dakika kadar konuştum. Sonra Mr. Hume geldi, fakat kızı ile ne konuştuğunu bilmiyorum.»

«Ertesi sabah kahvaltıda kaç mektup aldı?»

«Yalnız bir mektup geldi, o da Mary'dendi.»

«Evet. Yani sanığın aleyhinde birşeyler duyduysa, söylediğinize göre yalnız kızından duymuş olabilir, öyle mi?»

Salonda hafif bir kımıldanma oldu. Sir Walter Storm ayağa kalkacakmış gibi bir hareket yaptı, fakat vazgeçerek Huntley Lawton'a birşeyler fısıldadı.

«Şey... Bilmiyorum.»

«Fakat sanık hakkındaki fikirlerinin değişmesi o mektubu okuduktan sonra oldu değil mi?»

«Evet.»

«Demek ki hersey o zaman ve orada başladı.»

«Benim görüsüme göre öyle efendim.»

«Evet. Peki madam, şimdi size o mektupta sanık hakkında, Londraya gelişini bildiren birkaç kelimeden başka birsey olmadığını söylersem ne dersiniz?»

Sahit gözlüklerini düzeltti.

«Ne söylemem gerektiğini bilemiyorum efendim.»

«Bu mektup bizdedir madam ve zamanı gelince onu yüksek mahkemeye sunacağız. Bu mektupta sa-

nığın aleyhinde hiçbirşey olmadığını öğrendiniz. Buna göre Mr. Hume'un hareketleri hakkındaki görüşünüzde bir değişiklik oldu mu acaba?»

H. M. şahidin cevabını beklemeden yerine oturdu.

Herkesin gözlerinde aynı hayret ifadesi okunuyordu. Herkes ona bakıyordu şimdi. Şahidin anlattıklarının yalan olduğunu söylememiş veya buna teşebbüs etmemişti, buna rağmen herkesin içinde bir şüphe uyanmıştı. Mr. Lawton'un ikinci sorgu için ayağa kalkmasını bekliyordum, fakat onun yerine Sir Walter Storm kalktı.

«Herbert William Dyer'i çağırın lûtfen.»

Dyer cesur adımlarla Amelia Jordan'ın boşalttığı şahit mevkiine çıktı. Dikkatli hareketleriyle, sözüne güvenilir bir adam intibaı uyandırıyordu. Elli yaşlarında, ufak, tefek, sessiz bir adamdı. Siyah bir ceket, çizgili pantalon giymiş ve koyu renk kravat takmıştı. Jüriyle avukatların masası arasından geçerken ön sırada oturan genç bir adamı tanıyormuş gibi hafifçe başını eğmesi dikkatimi çekti. Hafif ve sakin bir sesle yemin etti, sonra ellerini yanına sarkıtarak bekledi.

Sir Walter Storm'un kalın sesi birdenbire salonu doldurdu.

«İsminiz Herbert William Dyer ve beşbuçuk seneden beri Mr. Hume'un hizmetinde çalışıyordunuz öyle mi?»

«Efet efendim.»

«Harp esnasında vatanî vazifenizi 14 üncü Midlesex alayında yaptınız ve 1917 de bir madalya ile taltif olundunuz.»

«Evet.»

«Mr. Hume'un hizmetine girmeden önce onbir sene müteveffa Lord Senlac'ın yanında çalıştınız ve Lord da hizmetinize karsılık, ölümünden sonra size ufak bir maaş bağladı. Doğru mu?»

«Evet efendim.»

Şahit ilk olarak Miss Jordan'ın, sanıkla yapılan telefon konuşması hakkında anlattıklarını teyit etti. Holün sonunda, merdivenin altında bir paralel telefon ol-

duğunu söyledi. Pyrenees garajına telefon edip otomobilin hazır olup olmadığını soracaktı. Öğleden sonra saat 1,30 sıralarında telefona gitmiş fakat hattın diğer ucundan Mr. Hume'un konuştuğunu duymuştu.

Müteveffa santraldan Regent 0055 numarayı istemiş ve sanıkla konuşmak istediğini söylemişti. Telefona sanığın kendisi çıkmıştı. Dyer efendisinin konuşmağa başladığını duyunca telefonu kapamış ve misafir odasına doğru gitmişti. Bir ara kapının önünden geçerken Mr. Hume'un, ilk şahidin söylediği şekilde konuştuğunu duymuş, aynı zamanda öfkeli bir sesle kendi kendine söylenişini de işitmişti.

«Mr. Hume bu mesele hakkında bir daha ne zaman konuştu?»

«Telefon konuşmasını bitirir bitirmez. Misafir odasına gittiğimde bana, 'Bu akşam altıda bir misafir bekliyorum. İtimat edilecek bir kimse değildir, başımıza dert açabilir,' dedi.»

«Bu mevzu ondan sonra tekrar ne zaman açıldı?.»

«Takriben beşi çeyrek veya yirmi geçe. Mr. Hume beni çalışma odasına çağırmıştı.»

«Ne olduğunu bize anlatın lûtfen.»

«Masasında oturuyor ve kendi kendine bir satranç problemi üzerinde çalışıyordu. Ben içeri girince başını kaldırmadan pancurları kapayıp sürgülememi söyledi. Oldukça şaşırmıştım. Taşlardan birini hareket ettirerek, 'Söylediklerimi yap Dyer, bu sersemle uğraşmam icap edebilir. Fleming'in olanları görmesini istemem,' dedi.»

«Verdiği emirleri size izah etmek âdeti miydi?»

«Hayır efendim. Herhalde o gün lüzum hissetmiş olacak.»

«Mr. Fleming'in yemek odası sizin çalışma odasının tam karşısında mıdır?»

«Evet efendim, iki ev arasında dar bir pasaj vardır.»

Baş Savcı eli ile hafif bir işaret yaptı ve kendisine uzatılan çelik pancurları alarak önce şahide, sonra da jüri âzalarına gösterdi. Fransız stili pancurlar model

bir çerçeveye tutturulmuşlardı. Tam ortalarından çelik, düz bir sürgü geçiyordu.

Sir Walter Storm temkinli bir sesle, «Burada gördüğünüz pancurlar, plânda A ile gösterilen pencereden Müfettiş Mottram'ın nezaretinde ve Mr. Dent tarafından çıkarılmıştır,» dedi, «Mr. Dent, pancurları pencerelere takan firmadandır.» Şahide döndü, «Cumartesi akşamı kapayıp kilitlediğiniz pancurlardan biri bu muydu?.»

Dyer pancurları dikkatle gözden geçirdi ve bir müddet düşündü.

Sonra, «Evet efendim, buydu,» dedi.

Pancurları tutan sürgüyü gıcırtıyla yuvasına oturttu ve ellerini silkeledi, sonra sürgüyü tekrar geriye cekti.

«Bu pancurların dışındaki pencereler de içerden kilitleniyor muydu?»

«Evet efendim.»

«Güzel. Şimdi lûtfen sayın hâkim ve jüri âzalarına pancurları kilitledikten sonra neler olduğunu anlatınız.»

«Odada herseyin yerli yerinde olup olmadığını kontrol etmek icin etrafa göz gezdirdim.»

«Bu sırada, daima duvarda duran üç ok yerlerinde miydi?»

«Evet.»

«Müteveffa o esnada size başka birşey de söyledi mi?»

«Evet efendim. Önündeki satranç tahtasından başını kaldırmadan evde kâfi miktarda içki olup olmadığını sordu. O sırada kenardaki büfeli masanın üzerinde kücük bir sürahi viski, dolu bir soda sifonu ve dört temiz bardak vardı.»

«Şu sürahiye bakın bakalım. Cumartesi akşamı masanın üzerinde gördüğünüz bu muydu?»

Şahit bir an baktıktan sonra, «Evet, aynı sürahi,» dedi, «Onu Regent sokağındaki Hartley'in dükkânından, Mr. Hume'un siparişi üzerine kendim gidip almıştım. Hatırladığıma göre kristaldir ve oldukça da pahalıdır.»

«O zaman size başka birşey söylemedi mi?»

« Ogece Mr. Fleming'in satranç oynamak için kendisine geleceğini ve onun içkiden hoşlandığını söyledi. Hafifçe tebessüm ederek konuştuğu için şaka ettiğini anlamıştım.»

«Demek altıyı on geçe sanığa kapıyı siz açtınız.»

Dyer'in bu mevzuda söyledikleri de ilk şahidinkileri teyit ediyordu. Aynı şeyleri anlattıktan sonra devam etti:

«Sanığı Mr. Hume'un çalışma odasına götürdüm. Birbirlerinin elini sıkmadılar. Mr. Hume bana, 'Gidebilirsin Dyer, bak bakalım otomobili tamir etmişler mi?' dedi. Dışarıya çıktım ve kapıyı kapadım. Bu esnada Mr. Hume masasında, sanık ta önündeki koltukta oturuyordu. Dışarıya çıktıktan sonra kimsenin kapıyı sürgülediğini duymadım. Acaip birşeyler olduğunu hissetmiştim. Nihayet kapıya gidip dinlemeğe karar verdim.»

Diyer oldukça heyecanlanmıştı, onu âdeta küçük koridorda çalışma odasının kapısı önünde görür gibiydik. Koridorun gündüz dahi fazla ışık almadığını söyledi. Koridorun sonunda, iki ev arasındaki pasaja açılan bir kapı vardı ve bu kapı yakın zamana kadar camlıydı, fakat Mr. Hume hususî hayatının dışardan görülmesini istemediğinden altı ay kadar evvel bu camlı kapıyı çıkartmış ve yerine tahta bir kapı taktırmıştı. Geceleyin burası yalnız büyük holün ışığı ile aydınlanırdı. Dyer bundan sonra şöyle devam etti:

«Sanığın, 'Buraya kimseyi öldürmeğe gelmedim, mecbur kalmadıkça böyle bir şey yapmam,' dediğini duydum. Mr. Hume'un söylediklerini işitmiyordum, çünkü ekseriya hafif sesle konuşurdu. Bir ara Mr. Hume'un sesi sertleşti ve, 'Hey ne oluyor? Çıldırdın mı?' diye bağırdığını duydum. Sonra bir gürültü oldu. Kapıyı vurarak ne olduğunu sordum. Mr. Hume herşeyi halledebileceğini ve benim gitmemi söyledi. Sesi âdeta nefesi kesilmiş gibi çıkıyordu. Bana gidip otomobili almamı söylediği için kızmasından korktum ve hemen evden çıktım. Garaj evden yürüyerek üç, dört dakikalık mesafe-

dedir. Dönüşte sis bastırdığı için sür'atli gelemedim. Eve geldiğim zaman saat 6.32 idi.

«Koridorun köşesinde Miss Jordan'a rastladım. Bana içerdekilerin kavga ettiklerini ve onlara mâni olmamı söyledi. Holde fazla ışık yoktu. Miss Jordan Dr. Spencer Hume'a ait olan bir bavula takılarak düştü ve ben polis çağırmamız icabettiğini söyleyince kızarak beni tekmeledi. Zannedersem o sırada ağlıyordu.

«Sonra benim teklifim üzerine Mr. Fleming'i çağırmağa gitti, ben de giderek bir ocak demiri buldum. Mr. Fleming gelince üçümüz beraber kapıya gittik ve vurduk. Sanık kapıyı önce araladı, sonra tamamen açtı, o zamana kadar kapının sürgülü olduğuna kat'iyetle eminim.

«Sanık bizi görünce, 'Pekâlâ gelin bakalım,' dedi ve Mr. Fleming'le ben içeri girdik. Hemen Mr. Hume'un yanına gittim, resimde görüldüğü gibi yatıyordu. Gösterdiğiniz ok göğsünde duruyordu. Göğsü kan içinde olduğu için yalnız nabzını dinledim, ölmüştü.»

«Odada sanıktan başka hiç kimse yoktu. Mr. Fleming'in de dikkatini çekerek hemen pancurlara baktım. Buna sebep bu centilmenin böyle birşey yapacağına inanmamış olmamdı. İki pencere de içerden kilitli ve pancurlar sürgülüydü.»

Salonda çıt çıkmıyor, bütün gözler dikkatle şahidi takip ediyordu.

«Peki, siz polis çağırmanız icabettiğini söyleyince sanık birşey demedi mi?»

«Evet, 'Çağırın da bu işi bir an evvel bitirelim,' dedi.»

«O zaman siz birşey söylediniz mi?»

«Evet efendim. Konuşmamam lâzımdı, fakat kendimi tutamadım ve kızgın bir sesle, 'Taştan mı yapıldın be adam!' dedim. O da bana, 'İyi oldu viskime ilâç koymasaydı,' diye cevap verdi.»

«Bundan ne anladınız?»

«Birşey anlamadım efendim. Yan taraftaki büfeli masaya baktım ve, 'Ne viskisi?' diye sordum. Sigarasını bana doğru uzatarak, 'Buraya geldiğim zaman bana bir bardak viski soda verdi, viskinin içinde ilâç

vardı, içince bayıldım ve birisi gelip onu öldürdü. Bu bana hazırlanmış bir tuzaktır ve bunu siz de biliyorsunuz,' dedi.»

«Masanın yanına gidip baktınız mı?»

Şahit ellerini ilk defa önündeki parmaklığın üzerine koydu.

«Baktım. Küçük kristal sürahi ve soda sifonu daha önce gördüğüm gibi doluydular. Bardaklarda da kullanıldıklarını gösteren hiçbir emare yoktu.»

«Sanığın konuşması ve hareketleri, bayıltıcı bir ilâç içmiş bir insanın konuşmasına, hareketlerine benziyor muydu?»

Dyer kaşlarını çattı.

«Efendim, bunun için birşey söyliyemiyeceğim,» dedi, «Fakat gelen doktorun söylediğine göre hiçbir ilâç içmemiş.»

'Bir Pencere Ya Vardır Ya Yoktur'

Saat birde mahkeme öğle tatiline girince Evelyn'le beraber aşağıya indik. Old Bailey koridorları bugün oldukça kalabalıktı.

«İçimde onun suçsuz olduğuna dair bir his var sanki,» dedim, «Belki müdafaasını H. M. yaptığı için ona inanıyorum, belki de görünüşü böyle düşünmeme sebep oluyor. İnsan suçsuz olsa bile o sanık mevkiinde kendini suçlu hisseder herhalde. Zaten fazla sakin duran sanıklardan korkmak lâzım, hele etrafa saldıranlar büsbütün fenadır. Ekserimiz onlar için, suçlu olmasalar orada ne işleri var, diye düşünürüz ki, bu hiç de normal bir düşünce tarzı değil bence.»

Karım dalgın, dalgın, «Hımm,» dedi, «düşünüyordum.»

«Fazla derin düşünmeni hiç de tavsiye etmem.»

«Biliyorum, fakat Ken, adam suçlu olsaydı bütün bu konuşmalar esnasında ve deliller gösterilirken

bu kadar sakin duramazdı. Buna rağmen raporlarda ilâç almadığının belirtilmesi midemi bulandırıyor. Belki de H. M. onun, aklî müvazenesinin bozuk olduğunu ispat etmeğe çalışacaktır.»

H. M. nin neyi ispata çalıştığı belli değildi. Yalnız Dyer'i biraz sıkıştırmış ve müteveffanın, cinayet günü sabahı, saat dokuzda Answell'i telefonla aradığını söyletmeğe çalışmıştı. En fazla üzerinde durduğu şey, okun ucundan kopmuş olan yarım tüy parçasının nerede olduğuydu. Ok duvarda dururken bu tüy tamam mıydı? Evet, uşak bundan emindi. Cesedi buldukları zaman tüyün yarısı kopmuş ve kaybolmuştu. Kopan parçayı odada bulmuşlar mıydı? Hayır; onlar da merak ederek odanın her tarafını aramışlar, fakat bulamamışlardı.

Bundan sonra sorduğu sorular iyice muğlaktı. Okların üçü de duvara yapışık olarak mı duruyordu? Dyer önce ne diyeceğini şaşırmış, fakat biraz düşündükten sonra 'hayır' demişti. Üçgenin iki yan kenarını teşkil eden üçüncü ok çelik çubuklar üzerinde duvardan yarım santim kadar açıkta duruyordu.

Evelyn, «Bütün bu acaip soruları sorarken de bir kuzu kadar sakindi,» dedi, «Söylüyorum sana Ken, Bu işte bir gayri tabiilik var. Uşak, sanki müdafaa şahidiymiş gibi, ona ne kadar da mutedil davrandı. Acaba H. M. yi görebilecek miyiz?.»

«Zannetmem. Herhalde yemeğini mahkeme lokantasında yiyecektir.»

Bu sırada ufak, tefek bir adam dikkatimizi çekti. Onun, mahkemeyle ilgili bir memur mu, yoksa dışardan gelen bir meraklı mı olduğunu bir türlü anlıyamadık. Adam birden kalabalığın arasından ileri atılarak omuzuma dokundu ve kulağıma eğilerek, «Dâvanın mühim şahsiyetlerinden ikisini görmek ister misiniz?» diye fısıldadı. «Şu sağda gördüğünüz Dr. Spencer Hume'dur. Soldaki de sanığın kuzeni olan Reginald Answel'dir. İşte bize doğru geliyorlar ve aşağı inecekler. Hişşt!»

Bunları söyledikten sonra kafasını geri çekti. Gösterdiği iki adam kalabalığın tesiriyle yanyana gelmişlerdi. Dr. Hume orta boylu, kırlaşmağa başlıyan saç-

larını gayet muntazam taramış bir adamdı. Yanındaki genci tanımıştım. Bu, Dyer'in şahit mevkiine giderken tanıyıp hafifçe selâm verdiği adamdı. Oldukça yakışıklı ve geniş omuzluydu. Üzerinde gayet iyi dikilmiş bir elbise vardı.

Birbirlerine kaçamak nazarlarla baktıktan sonra merdivenlerden aşağı akan insan selinin arasına karıştılar. Acaba birbirleri hakkında neler düşünüyorlardı? Konuşmağa başladıkları zaman birbirlerine karşı gayet nazik davranmalarına rağmen aralarında riyakâr bir havanın esmekte olduğu gözümden kaçmadı.

Reginald Answell, matem tutan insanların kederli sesile, «Mary nasıl? Biraz kendine gelebildi mi?» diye fısıldadı.

Doktor başını sallıyarak, «korkarım ki henüz tam mânasile düzelemedi,» diye cevap verdi.

«Çok fena!»

«Maalesef öyle.»

Omuz omuza inmeğe devam ediyorlardı. Birkaç basamak sonra Reginald, hafifce, «Onu mahkemede göremedim bugün,» dedi. «Şahit olarak çağıracaklar mı onu da acaba?»

Dr. Hume meraklı bir sesle, «savcılık çağırmadı henüz,» dedi ve sonra başını hafifce muhtabanına çevirerek: «Görüyorum ki sizi de henüz çağırmamışlar» diye devam etti.

«Oh, hayır. Benim bu meseleyle yakından bir alâkam yok zaten. Müdafaa avukatının da beni çağıracağını zannetmiyorum. Onların işine yarıyacak hiçbir şey bilmiyorum. Bildiğiniz gibi ben eve ancak hâdiseden sonra geldim. Zavallı Jim, onu daha kuvvetli bir bünyeye sahip zannederdim. Sinirleri çok zayıflamış demek.»

Dr. Hume omuzunun üzerinden aceleyle ona bakarak, «söylediklerinizi takdir ediyorum,» dedi. «Şahit mevkiine de hiç tereddütsüz çıkardım, fakat savcılık onun durumundan şüpheleniyor. Sonra, biliyor musunuz, kendisi de...» durdu, «bana kızmazsınız değil mi?»

«Oh, ne münasebet! Ailede aklî muvazenesi bozuk olan birkaç kişi vardı. Tabii zır deli değillerdi ama..

Acaba zavallı Jim yemek yiyebiliyor mu?»

Dr. hafifçe tebessüm ederek, «Hiç zannetmem,» dedi, «zenci çavuşun dediği gibi yalnız siyah bira içiyordur herhalde.»

«Hay Allah! Doktor orduyu işe karıştırmasanız olmaz mı sanki?»

«Aziz dostum, lâfın gelişi söyledim. Hem orduyla hâlâ alâkadar olduğunuzu bilmiyordum. Herneyse bırakalım bunları şimdi. Başımıza çok fena şeyler geldi. Ben kardeşimi kaybettim, fakat insanlar yaşamalarına, dünya dönüşüne devam ediyor. Onun için yapılması icabeden en iyi şey, olanları bir an evvel unutmağa çalışmaktır. Allahaısmarladık Yüzbaşı! Sizinle tokalaştığımı görmesinler, doğru birşey olmaz.»

Muhatabının cevabını beklemeden yanından uzaklaştı.

H. M. nin sarışın sekreteri Lollypop'un kalabalığı yararak telâşla bize doğru geldiğini görünce daldığım düşüncelerden sıyrıldım. Evelyn'in güzel yüzü sıkıntıdan kıpkırmızı olmuştu.

«Allahaşkına çabuk çıkalım buradan...» derken birden sustu. Lollypop'u o da görmüştü.

Lollypop yanımıza gelerek, «H. M. sizi görmek istiyor,» dedi.

«Nerede o? Ne yapıyor?»

«Herhalde şu sırada eline geçen şeyleri kırmakla meşguldür. Çünkü yanından ayrılırken herşeyi kıracağını söylüyordu. Siz gidene kadar zannedersem yemeğe oturmuş olur. Wood sokağındaki Milton's Head lokantasında bekliyecek. Hemen şu köşeyi dönün, orada.»

H. M. böyle kuytu yerlerde yemekten hoşlanır, daima tenha, gizli yerler arardı. Milton's Head, Wood sokağındaki daracık bir aralıkta pencereleri pislikten simsiyah olmuş küçük bir lokantaydı. Bizi gıcırdıyan merdivenlerden üst katta bir odaya çıkardılar.

H. M. tahta, eski bir masaya oturmuş, önüne büyük çinko bir maşrapa ile bir tabak dolusu pirzola çekmişti. Göğsünde bir peçete ve elinde büyük bir parça et, filimlerde gördüğümüz gibi yemek yiyordu.

Bizi görünce tek gözünü açarak acaip bir ses çıkardı. Ne yapacağını merak ederek bekledim.

«Ee?» diye gürledi, «herhalde şu kapıyı akşama kadar açık tutmayacaksınız. Zatürrie olup ölmemi mi istiyorsunuz yoksa?»

«Eskiden çok daha çapraşık işlerin içinden rahatça sıyrılırdın,» dedim. «Herhalde bu meseleyi de yakında halledersin.»

H. M. elindeki pirzolayı bırakarak gözlerini iri iri açtı, sonra hafifce gülümsedi.

«Ho! Ho!» dedi, «Beni altedeceklerini sanıyorlar galiba ha!»

«Bilmiyorum. Sence delikanlı suçlu mu?»

«Hayır.»

«Bunu isbat edebilecek misin?»

«Bilmiyorum evlât. Bütün gücümle deniyeceğim. Herşey, göstereceğim delilleri kabul edip etmiyeceklerine bağlı.»

«O halde şansın açık olsun.»

H. M. birdenbire, «Bana yardım etmeni istiyorum,» diye gürledi.

«Yardım mı?»

Birşey söylememe fırsat vermeden, «kapa çeneni,» dedi. «Oyun oynamıyoruz. Seni hapse attıracak değilim, merak etme! Yapacağın şey, şahitlerimden birine bir mesaj götürmekten ibaret. Bunu kendim yapamam, bu meselede telefonlara da güvenemiyorum artık.»

«Hangi şahit bu?»

«Mary Hume... İşte çorbanız geldi, konuşmadan yemeğinizi yiyin şimdi.»

Yemek fevkalâde lezzetliydi. Yemeğin sonunda H. M. rahatlamış ve neş'eli olduğu zamanlar yaptığı gibi birşeyler homurdanmağa başlamıştı. Bir müddet bu şekilde oturduktan sonra ayaklarını şömineye doğru uzattı ve kocaman bir püro yakarak konuşmağa başladı:

«Bu meselenin münakaşasını yapacak değilim şimdi. Fakat merak ettiğiniz hususlarda sizi karanlıkta bırakmak istemem. Öğrenmek istediğiniz birşeyler varsa...»

Evelyn, «Evet,» dedi. «Bu meseleyi mahkemeye neden getirdiniz? Yani, polise onun...»

«Hayır, buna cevap veremem. Soramıyacağınız sorulardan biri de budur.»

Ateşe bakarak hafifce burununu çekti.

«Madem Answell'in katil olmadığını söylüyorsunuz, hakikî katilin odaya nereden girip çıktığını izah edebilecek misiniz?» diye sordum.

«İnşallah evlât! Bunu yapamazsam çocukcağızı nasıl kurtarırım zaten? Bunları nasıl izah edeceğimi düşünmeden onu müdafaa edecek kadar şapşal olduğumu zannetmezsin herhalde. Şu Mary Hume geçen gün bana şâhâne bir fikir verdi. Çok iyi bir kız o. O gün oturmuş düşünüyor ve işin içinden bir türlü çıkamıyordum. Bir ara bana, Jim Answell'in hapishanede en çok nefret ettiği şeylerin judas pencereleri olduğunu söyledi. Birden herşeyi anlayıverdim.»

«Allah Allah! Peki neymiş bu judas penceresi? Herhalde odanın kapısında veya çelik pancurlarda bir hokus pokus yoktu değil mi?»

«Hayır.»

«Peki, kapı dedikleri gibi sağlam ve içerden sürgülü müydü?»

«Tabii, bütün bu söylenenler doğru.»

Hepimiz birer yudum bira içtik.

«Senin bundan çok daha zor, çapraşık meseleleri kolaylıkla hallettiğini bildiğim için bunun da imkânsız bir şey olduğunu söyliyemiyeceğim. Fakat bana öyle geliyor ki bu işte bir acaiplik var...»

«Hayır evlât. Kapı sapasağlam ve içerden sürgülüydü, camlar da ayni şekilde kapalı ve kilitliydi. Hiç kimse camların veya kapının sürgüleri ile oynamadı. Sonra keşif memurunun dediği gibi duvarlarda da en ufak bir delik veya çatlak yoktu. Sözlerime iyi dikkat edin, katil odaya judas penceresinden girdi ve yine aynı yerden çıktı.»

Evelyn'le birbirimize bakıştık. H. M. nin bütün bunları bizi şaşırtmak için söylemediğinden emindik. Muhakkak ki birşeyler biliyor ve düşünüyordu. Judas

penceresi kulaklarımda meş'um bir tesir yapıyordu. Gözlerimin önüne, bir gölgenin kapalı kapıdan süzüldüğü ve Avory Hume'u öldürdüğü geldi.

«Hay Allah!» dedim. «Bütün bunlar doğruysa odaya kimse girmiş olamaz. Böyle bir pencere ya vardır, ya da yoktur! Yoksa odada keşif memurunun da göremediği çok gizli bir delik mi vardı?»

«Yok evlâdım, yok böyle birşey. İşin püf noktası da burada zaten. Oda tamamen normal bir odaydı. Senin odanda da bir judas penceresi vardır, bu odada da var. Old Bailey'deki her odada bir judas penceresi mevcut. Fakat bunu çok az kişi bilir ve dikkat eder.»

Büyük bir gayretle ayağa kalktı. Pencereye gitti ve pürosunun dumanını üfliyerek karşıdaki evlerin damlarını seyretti. Sonra yumuşak bir sesle, «haydi bakalım, yapılacak çok işimiz var,» dedi. «Ken, şu mektubu al, Grosvenor sokağına gidip Mary Hume'a ver. Cevabını, evet veya hayır olarak tek kelimeyle al ve hemen geri gel. Öğleden sonraki celseyi dinlemeni istiyorum. Çünkü ilk şahit Randolph Fleming olacak ve ona şu tüy hakkında sorulacak enteresan suallerim var. Konuşmaları dikkatle takip edersen şahitlerden ne öğrenmek istediğimi kolayca anlıyabilirsin.»

«Başka bir talimatınız var mı?»

H. M. purosunu ağzından çekti ve bir müddet düşündü, sonra, «Hayır,» dedi. «Başının derde girmesini istemem. Yalnız benimle çalıştığını söyle ve mektubu Mary Hume'un kendisine ver. Eğer kız dâva hakkında konuşmak isterse konuş, nasıl olsa fazla birşey bilmiyorsun. Konuşmakta serbestsin, yalnız judas penceresinden kimseye bahsetme.»

Ondan bütün öğrenebildiğim bundan ibaretti. Bir kâğıt alarak birşeyler karaladı ve zarfı yapıştırarak bana uzattı. Aşağı inerken gözümün önüne binlerce karanlık ve aydınlık oda geliyor, judas penceresinin bu odaların neresinde olduğunu düşünüyordum.

'Gulyabani Mağarası Değil'

Beni Grosvenor sokağına götüren taksinin şoförü evi meraklı gözlerle süzdü. Önünde demir parmaklıkla çevrili küçük bir bahçesi olan evin pencerelerinde "KİRALIKTIR" levhaları asılıydı. Sol taraftaki evle aralarında daracık bir pasaj vardı. Kapıyı aralıyan ufak tefek hizmetçi birşey söylememe fırsat vermeden yüzüme kapamak istedi.

«Affedersiniz efendim, Miss Hume'u göremezsiniz, rahatsız...»

«Ona, Sir Henry Merrivale'den bir mesaj getirdiğimi söyler misiniz?»

Hizmetçi bunu duyunca kapıyı olduğu gibi bırakarak çekildi. Ne beni içeri davet etmiş ne de kapıyı kapamıştı, onun için hiç kimseyi beklemeden içeri süzüldüm. Holdeki büyük antika saat acaip bir hışırtı çıkararak çalışıyordu.

Birden hafif bir öksürük sesi duyarak arkama döndüm. Reginald Answell holün diğer ucunda duruyordu. Onu yakından görünce daha önceki kanaatlerimde yanılmadığımı anladım. Yakışıklı olmasına rağmen; uzunca çenesi ve ifadesiz yüzü, ona kumral saçlarına yakışmıyan esmerimsi bir renk veriyordu.

Soğuk bir sesle, «Sir Henry Merrivale mi gönderdi sizi?» diye sordu.

«Evet.»

Sesini alçalttı ve daha önce tanışıp samimî olmuşuz gibi, «Bak arkadaşım,» dedi. «Miss Hume biraz rahatsız. Onun yakın bir dostuyum, mesajınız varsa bana verebilirsiniz.»

«Affedersiniz, fakat mesajı kendisine vermem lâzım.»

Bir an meraklı gözlerle bana baktı ve sonra hafifce güldü.

«Aman Allahım! Siz avukatlar da ne kadar şüp-

heci olursunuz,» dedi. «Mesajı ona vereceğimden emin olabilirsiniz. Burası Gulyabani mağarası değil...»

«Maalesef veremiyeceğim, kendisini görmem lâzım.»

Bu sırada merdivenlerden aceleci ayak sesleri duyuldu. Mary Hume hiç de hasta görünmüyordu. Bilâkis gayet sâkin ve sıhhatliydi. Aynen gazetelerdeki resimlerine benziyordu. İri mavi gözleri, küçücük burnu ve tombul çenesi ile oldukça güzel sayılırdı. Sarı saçlarını ortadan ayırmış ve arkada bir topuz halinde toplamıştı. Sağ elinin küçük parmağında bir nişan yüzüğü göze çarpıyordu.

Ciddî bir sesle, «H. M. den bir mesaj getirdiğinizi duydum, doğru mu?» diye sordu.

«Evet, Miss Hume.»

Reginald Answell askıdan şapkasını aldı ve geniş ağzını yayarak gülümsedi. Sonra, «Eh, ben artık gitsem iyi olacak Mary,» dedi.

«Alâkana çok teşekkür ederim.»

«Oh, rica ederim. Mutabıkız değil mi?»

«Beni iyi tanırsın Reg.»

Bu cümleyi aynı sâkin sesle ve esrarengiz bir tavırla söylemişti. İkisinin arasında gizli birşeyler cereyan ettiğini anlamamak için insanın aptal olması lâzımdı.

Misafiri gidince beni sol taraftaki odaya aldı. Sâkin misafir odasında iki pencere arasındaki masanın üzerinde bir telefon duruyor ve şöminedeki kütükler tatlı bir çıtırtıyla yanıyordu. Uzattığım zarfı alarak ateşin yanına gitti ve açarak okudu, sonra da yırtmadan alevlerin arasına attı. Bir müddet düşündükten sonra ağır ağır dönerek bana baktı, gözleri parlıyordu.

Birdenbire, «Ona "evet" deyin,» dedi. «Evet! Evet! Oh, hemen gitmeyin rica ederim. Bu sabah mahkemede miydiniz?»

«Evet..»

«Biraz oturmaz mısınız? Bir sigara için. Sigaralar şu kutudadır.»

Şöminenin karşısındaki alçak koltuğa oturdu ve bir ayağını altına aldı, sonra, «Söyler misiniz bana?» dedi. «Vaziyet nasıl?•Jim ne yapıyordu?»

Ona, Jim'in çok iyi ve sâkin olduğunu söyledim.

«Sâkin olacağından emindim zaten. Ona inanıyorsunuz değil mi? Bir sigara içmez misiniz?»

Bir sigara aldım ve onunkini de yaktım. Kibritin alevine bakarken güzel ve nârin elleri hafifce titriyordu.

«Onun suçlu olduğunu isbat edemediler değil mi? Jüride olsaydınız ne düşünürdünüz?»

«Pek fazla birşey düşünmezdim. Açılıştan sonra ancak iki şahit dinlenebildi ve sorgular oldukça uzun sürdü. Miss Jordan ve Dyer...»

«Oh, Amelia çok iyi bir insandır, Jimmy hakkında fena şeyler düşündüğünü zannetmem, onun mâsum olduğuna inanıyordur.»

Bir an tereddüt ettikten sonra, «Old Bailey'de hiç bulunmadım,» dıye devam etti. «Söyler misiniz bana, şahitlere nasıl muamele ediyorlar? Yâni filmlerde olduğu gibi sorguya çekerken onların kulakları dibinde bağırıp hırslanıyorlar mı?»

«Yok canım! Çıkarın böyle şeyleri aklınızdan.»

«Ben böyle şeylere pek aldırmam zaten.»

Biraz daha sâkinleşmişti, bir ara yan gözle alevlere baktı. Sonra sigarasından derin bir nefes çekerek sordu:

«Allahaşkına doğru söyleyin bana! Kurtulacak değil mi?»

«Miss Hume, H. M. ye itimat edebilirsiniz. Onu kurtaracağından eminim.»

«Biliyorum. Zaten ondan başkasına güvenemezdim, onu gidip kendim buldum. Bir ay kadar önce Jimmy'nin avukatı bu dâvaya bakamıyacağını söyledi, çünkü onun yalan söylediğini zannediyordu. O zaman çaresiz kalarak H. M. yi buldum, önce bana yardım edemiyeceğini söyledi ve bağırıp çağırdı, fakat ağlayınca dayanamadı, dâvayı alacağını söyledi. Söyleyeceklerimin Jimmy'ye yardımı olabilir, fakat bütün bunların onu kurtarmak için kâfi geleceğini zannetmiyorum. H. M. bu işin içinden nasıl çıkacak bilemiyorum,» bir an durdu ve sonra, «siz biliyor musunuz?» diye sordu.

«Bunu kimse bilemez,» dedim. «Fakat gayet sâ-

kin olduğuna bakılırsa bir şeyler yapacağı muhakkak.»

«İnşallah. Fakat emin olmadan rahatlıyamıyacağım. Birgün herşeyin düzeleceğini boş yere söyleyip durmak neye yarar?»

Oturduğu yerden kalktı ve ellerini kenetliyerek odanın içinde dolaşmağa başladı. Bir müddet sonra, «Ona bütün bildiklerimi anlattığım zaman, benim için hiçbir mâna ifade etmeyen iki şeyle çok ilgilendi,» diyerek devam etti, «Bunlardan biri judas penceresi diye birşeydi...» tekrar oturdu. «Diğeri de Spencer amcanın golf elbisesi.»

«Amcanızın golf elbisesi mi? Ne oldu ona?»

Mary sâkin bir sesle, «kayboldu,» dedi.

Gözlerimi kıstım. Söylediğinden hiçbir mâna çıkaramamıştım. H. M. onunla rahatça konuşabileceğimi söylemişti, fakat susmaktan başka birşey yapamıyordum.

«Elbise gardrobunda asılı duruyordu, fakat birdenbire kayboldu. Sonra ıstampanın bunlarla ne alâkası var anlıyamadım.»

Onunla hemfikir olmaktan başka çarem yoktu. Eğer H. M. nin müdafaası judas penceresine, golf elbisesine ve mühür ıstampasına istinat edecekse, bu müdafaayı çok merak ediyordum doğrusu.

«Mr. Fleming elbisenin cebindeki o ıstampayı çok aradı, fakat elbise de, ıstampa da bulunamadı. Eve birinin gireceğini hiç zannetmiyordum.»

Son kelimeleri o kadar hafif bir sesle söylemişti ki, zor duydum. Bir an tereddüt ettikten sonra ayağa kalktı ve sigarasını ateşe attı. Bir ara omuzumun üzerinden geriye bakınca Dr. Spencer Hume'un içeriye girdiğini gördüm. Canlı adımlarla bana doğru yürüdü ve hafif şişik gözlerile bir müddet beni süzdü. Sonra Mary'ye bakarak, «nasılsın kızım?» diye sordu. «Gözlüğümü gördün mü buralarda?»

«Hayır amca, görmedim. Burada olduğunu zannetmiyorum.»

Dr. Hume çenesini kaşıdı. Birkaç adım yürüyerek masanın ve şöminenin üzerine baktı, sonra can sıkıntısı ile soran gözlerini tekrar bana çevirdi.

«Arkadaşlarımdan biri amca, Mr...»

Ben hemen, «Blake,» dedim.

Dr. Hume nâzik bir sesle, «memnun oldum,» dedi. «Yüzünüz bana hiç yabancı gelmiyor Mr. Blake. Acaba sizi nerde görmüş olabilirim?»

«Evet, ben de sizi bir yerde görmüş gibiyim Dr. Hume.»

«Belki de bu sabah mahkemede gördüm sizi.»

Başını salladı ve mânalı gözlerle yeğenine baktı. Genç kız birkaç dakika önceki canlılığını tamamile kaybetmişe benziyordu Dr. kısa bir müddet sonra, «başımıza gelenler çok fecî şeyler Mr. Blake,» diye devam etti, «Mary'yi fazla meşgul etmeyin, olur mu?»

Genç kız hemen ileri atılarak, «mahkeme nasıl gidiyor Spencer amca?» diye sordu.

«Şimdilik normal seyrini takip ediyor kızım. Maalesef...» Birden duraklıyarak düşündü, sonra yine devam etti, «korkarım ki neticede bir tek karar verilebilir. Fakat tabii, Merrivale işini iyi yürütürse müvekkilinin aklî muvazenesinin bozuk olduğunu isbat edebilir. Tamam, sizi nerede gördüğümü şimdi hatırladım Mr. Blake. Zannedersem bugün mahkeme koridorunda Sir Henry'nin sekreteri ile konuşuyordunuz.»

Ciddî bir sesle, «oldukça uzun bir zamandanberi Sir Henry ile beraber çalışmaktayız Dr. Hume,» dedim.

«Bu dâvada çalışmıyorsunuz herhalde.»

«Hayır.»

«Hımm! Evet. Bu mesele hakkında ne düşündüğünüzü sorabilir miyim? Tabiî konuştuklarımız aramızda kalmalı.»

«Oh, onun beraet edeceğinden eminim.»

Odada derin bir sükût hâsıl oldu. Hava hafifce kararmış ve rüzgâr şiddetini arttırmıştı. İçersi yalnız şöminedeki alevlerle aydınlanıyordu. Bunu söylemekle onları ne derece merak içinde bıraktığımı bilemiyordum. Dr. Hume yelek cebinden sapsız gözlüğünü çıkararak burnunun üzerine yerleştirdi ve sonra bana baktı.

«Suçlu, fakat deli mi demek istiyorsunuz?» diye sordu.

«Hayır. Suçsuz ve akıllı.»

«Fakat bu çok mantıksız birşey! Tamamile saçma! Bu adamın deli olduğu muhakkak. Yalnız viski hakkında söylediği dahi... Affedersiniz, şimdi bunları münakaşa etmenin zamanı değil. Zannedersem bugün öğleden sonra beni şahit olarak çağıracaklar. Bu gibi dâvalarda şahitlerin, jüri âzaları gibi toplu olarak ve muhafaza altında tutulduğunu zannederdim, fakat bu sefer böyle birşey yapmadılar. Herhalde savcılık neticeyi şimdiden bildiği için böyle birşeye lüzum görmedi.»

«Savcılık seni şahit mevkiine çıkarınca Jimmy'nin aklî muvazenesinin bozuk olduğunu söyleyecek misin Spencer amca?»

«Zannetmiyorum yavrum, fakat onların bunu araştırmalarını teklif edeceğim.»

Mânâlı gözlerle tekrar bana baktı.

«Bana bakın Mr. Blake,» dedi. «Durumunuzu takdir ediyor, Mary'nin mânevîyatını yükseltmeğe çalıştığınızı biliyorum. Fakat onu boş yere ümide kaptırmanızı istemem, bunun neticesi hiç de iyi olmaz. Mary sen de zavallı babanın canavarca öldürüldüğünü ve soğuk toprak altında yatmakta olduğunu hiçbir zaman aklından çıkarmamalısın.»

Bir an durdu ve saatine baktı.

«Gitmem lâzım,» diye devam etti, «Mary biraz evvel benim kahverengi elbisem hakkında saçma sapan birşeyler konuşuyordun, neydi o?»

Genç kız şöminenin önüne oturmuş ve ellerini dizine kenetlemişti. Birden başını kaldırarak amcasına baktı.

«Çok güzel bir elbiseydi Spencer amca. Ona on iki sterlin vermiştin. Severdin o elbiseyi, bulunmasını istemez misin?»

«Mary, böyle bir zamanda bu kadar ehemmiyetsiz şeyleri nasıl düşünebiliyorsun anlamıyorum. Hey Allahım, bu elbiseyle neden bu kadar meşgul oluyorsun? Onu temizleyiciye verdiğimi söylemiştim ya sana! Başı-

mıza bu felâket gelince gidip alamadım. Elbise halen temizleyicide duruyor.»

«Oh! Unutmuşum herhalde.»

«Tabii, anlıyorsun değil mi şekerim?»

«Evet amca. Onu temizleyiciye gönderirken ıstampa ve mühür de cebinde miydi? Peki senin meşhur Türk terlikleri de kayıp, onlara ne oldu?»

Bunları kasden, amcasını müşkül duruma düşürmek için söylemediği belliydi. Dr. Hume, gözlüğünü çıkardı ve cebine koydu. Aynı anda kapı perdelerinin aralandığını ve bir adamın, başını uzatarak içeri baktığını gördüm. Oda loş olduğu için onu iyi seçemiyordum, fakat mânasız yüzlü, beyaz saçlı ve zayıf bir adama benziyordu. Bir elile perdenin kenarını yakalamıştı.

Dr. Hume birden sert bir sesle, «bilmiyorum kızım,» dedi. «Senin yerinde olsam böyle basit şeylerle kafamı yormam. Temizleyiciler namuslu insanlardır, elbiseyi muhafaza edeceklerine eminim. Eh, oldukça geç oldu, ben gideyim artık. Oh, affedersiniz, size arkadaşım Dr. Tregannon'u tanıştırayım.»

Kapının eşiğinde duran adam elini indirerek hafifce eğildi.

Dr. Hume, «Dr. Tregannon, asabîye mütehassısıdır,» diye izah etti, «Allahaısmarladık Mr. Blake. Mary'nin kafasını saçma fikirlerle doldurmamanızı rica ederim. Öğleden sonra biraz istirahat etmeğe çalış kızım. Bu akşam sana bir ilâç veririm, bütün üzüntülerini unutursun. İyi günler.»

'Mavi Bir Tüy Parçası'

Şahit mevkiindeki adamın itimat telkin eden gür bir sesi vardı. İçeriye girdiğimde cümlesini tamamlamak üzereydi.

«... tabii o zaman aklıma ıstampa geldi. Tıpkı doktor gelmeden önce yapılan ilk yardım gibi.»

Mr. Randolph Fleming iri yarı, kuvvetli ve kızıl pala bıyıklı bir adamdı. Hava hafifce karanlık olduğu için, tahta kornişlerin arkasındaki sarı ışıklar salona âdeta bir tiyatro sahnesi havası veriyordu.

Evelyn bana baktı ve fısıldadı:

«Hişşt! Şahit, Dyer'in bütün söylediklerini teyid etti ve odadaki viskiyle sodanın ilâçlı olmadığını, kimse tarafından el sürülmediğini söyledi. Sarışın nasıl birşeydi?»

Ona susmasını söyledim. Çünkü herkes kızgın gözlerle bize bakıyordu. Zaten ben de şu ıstampa meselesini dinlemek istiyordum. Mr. Fleming derin bir nefes aldı ve meraklı gözlerle etrafına bakındı. Onun canlılığı savcıya da tesir etmişti. Soruların arasında hafifçe duraklıyor, sırasile savcıyı, hâkimi ve dinleyicileri süzüyordu.

Soruşturmayı Huntley Lawton idare ediyordu.

«Şu ıstampa meselesini izah eder misiniz Mr. Fleming?»

Şahit yakasındaki çiçeği koklamak istiyormuş gibi başını hafifçe eğdi ve, «efendim,» diye başladı, «masanın üzerindeki viski ve sodaya kimsenin el sürmediğini anlayınca sanığa, "Neden bu işi yaptığını erkekçe itiraf etmiyorsun? Okun üzerinde parmak izlerin açıkça görülüyor, bunların sana ait olduğu gün gibi aşikâr" dedim.»

«O ne söyledi?»

«Hiçbir şey. Onun parmak izlerini almayı düşündüm. Ben pratik bir adamım. Dyer'e, evde bir ıstampa olup olmadığını sordum. Dyer, doktorun geçen gün yeni bir ıstampa ve mühür aldığını, ıstampanın üst katta, elbiselerden birinin cebinde olduğunu söyledi. Bundan emindi, çünkü bir gün evvel, cepleri boyamasın diye mühürü çıkarıp çekmeceye koymuştu. Onun için yukarıya çıkıp ıstampayı getirmeyi teklif etti.»

«Anlıyorum Mr. Fleming. Istampayı bulup sanığın parmak izlerini aldınız mı?»

«Hayır efendim. Yâni Dyer, elbiseyi bulamadı, fakat çekmecede eski bir ıstampa bularak getirdi, bu-

nunla sanığın parmak izlerini bir kâğıt üzerine almağa muvaffak olduk.»

«Sanık buna itiraz etti mi?»

«Evet.»

«Ne yaptı?»

«Fazla birşey yapmadı..»

«Tekrar ediyorum Mr. Fleming, ne yaptı?»

Şahit birşeyler homurdandı, sonra hafif bir sesle, «beni itti,» dedi. «Beni elile itti, boş bulunduğum için duvarın dibinde yere düştüm.»

«Demek sizi itti. Bunu yaparken çok mu kızgındı?»

«Evet. Birdenbire müthiş bir öfkeye kapılmıştı. Parmak izlerini alabilmek için kollarını güçlükle tuttuk.»

«Sizi itti ve düştünüz. Yani size âniden hücum edip vurdu, öyle mi?»

«O anda boş bulunmuştum.»

«Lûtfen soruma cevap verin. Size birdenbire vurdu değil mi?»

«Evet, yoksa muvazenemi bozamazdı.»

«Pekâlâ Mr. Fleming. Sekiz numaralı resimde gösterilen yeri tetkik ettiniz mi? Yâni okun alındığı yeri?»

«Evet, dikkatle tetkik ettim.»

«Oku tutan küçük köprüler yere düşmüş müydü? Yâni ok, yerinden ânî bir darbeyle mi çekilmişti acaba?»

«Evet, demir çubuklar, yâni köprüler döşemede duruyordu.»

Savcı bir an durdu ve notlarına baktı. Fleming bir elini önündeki parmaklıkların üzerine koymuş, meydan okur gibi etrafına bakınıyordu. Alnında derin çizgiler belirmişti. Birden onunla gözgöze geldik ve içimden, "Acaba neler düşünüyor?" demekten kendimi alamadım.

Sanığın neler düşündüğünü de merak ediyordum. Sabahki celsede olduğu gibi pek sâkin görünmüyordu. Sık sık avukatların oturduğu tarafa ve Reginald Answell'e bakıyordu. Gözlerinde büyük bir üzüntünün izlerini görmek kâbildi ve geniş omuzları düşmüştü.

Savcı, hafifce öksürdükten sonra devam etti:

«Mr. Fleming, bize birçok okçuluk klübüne âzâ olduğunuzu ve uzun yıllardanberi ok sporu ile uğraştığınızı söylediniz.»

«Evet.»

«O halde bu mevzuda selâhiyetle konuşabilirsiniz.»

Şahit büyük bir ciddîyetle başını salladı ve, «evet, size bu mevzuda malûmat verebilirim,» dedi.

«Şu oka bakın ve bize nasıl birşey olduğunu söyleyin.»

Fleming birdenbire şaşırmıştı, fakat kendini çabuk topladı.

«Efendim, bu standart, yâni yetmiş santim uzunluğunda, yedi milim kalınlığında, kırmızı çam ağacından yapılmış bir oktur. Ucu demir veya çok sert ağaçtan yapılır, dip kısmında yayın teline takılabilmesi için küçük bir çentik vardır. Şu şekilde kullanılır...»

Elile geriye doğru bir hareket yaparak gösterdi.

«Bu ok yayla atılmış olabilir mi?»

«Olamaz!.»

«Buna emin misiniz?»

«Tabii eminim. Zaten üzerindeki yegâne izler de sanığın parmak izleriydi...»

«Fikirlerinizden daha sonra istifade etmeyi düşünebiliriz Mr. Fleming. Bu ok yayla atılmış olamaz mı?»

«Okun dip kısmına bakın! O kadar kıvrılıp bükülmüş ki, şekli tamamen bozulmuş. Bu oku yaya yerleştirmek hemen hemen imkânsızdır.»

«Ok cesedin üzerindeyken de dip kısmı bu şekilde miydi?»

«Evet, aynen böyleydi.»

«Oku lûtfen jüriye gösterir misiniz? Teşekkür ederim. Okun üzerinde parmak izi dediğiniz izlerden başka herhangi bir işaret gördünüz mü?»

«Hayır!»

«Teşekkür ederim, hepsi bu kadar.»

Savcı yerine oturdu. Jüri âzâları oku tetkik edip

birbirlerine devrederlerken H. M. hafifce öksürdü ve ayağa kalktı. Bu öksürük adetâ bir harp ilânına benziyordu. Hepimiz H. M. nin kükremesini beklerken o, yumuşak bir sesle sorularını sormağa başladı:

«Cumartesi akşamı müteveffa ile satranç oynamağa gideceğinizi söylemiştiniz, değil mi Mr. Fleming?»

«Evet.»

«Müteveffa sizi saat kaçta davet etmişti?»

«Öğleden sonra, takriben saat üçte.»

«Evet. Oraya saat kaçta gidecektiniz?»

«Yediye çeyrek kala beni bekliyeceğini söylemişti. Evdekilerin hepsi gittiğinden oyundan evvel beraberce soğuk birşeyler yiyecektik.»

«Miss Jordan size merdivenlerde rastladığı zaman oraya gitmek üzereydiniz değil mi?»

«Evet, biraz erken çıkmıştım. Geç kalmaktansa erken gitmeyi her zaman tercih ederim.»

«Güzel bir prensip. Şimdi şu oka bir kere daha bakın. Üzerindeki tüyler dipten itibaren iki buçuk santim kadar yukarıya takılmış ve herbirinin uzunluğu takriben altı santim kadar.»

«Evet, bu tüyler muhtelif boylarda olabilir, fakat Hume büyük tüyleri tercih ederdi.»

«Dikkat ederseniz ortadaki tüyün yarısı tam ortadan kopmuş. Cesedi bulduğunuz zaman da böyle miydi?»

Fleming, kızıl bıyıklarını sıvazlıyarak şüpheci gözlerle ona baktı.

«Evet böyleydi.»

«Dyer, saat altıyı on geçe, yâni sanık odaya girdiği zaman tüylerin tamam olduğunu söyledi, bunu duydunuz değil mi?»

«Evet, duydum.»

«Tabii, hepimiz duyduk. Şu halde tüy, altıyı on geçe sanığın odaya girmesile, cesedin bulunduğu zaman arasında koparılmış olmalı, değil mi?»

«Evet.»

«Eğer sanık oku duvardan alıp ortasından tutarak Hume'a sapladıysa bu tüy nasıl kopmuş olabilir dersiniz?»

«Bilmiyorum. Belki mücadele esnasında kopmuştur. Belki de Hume, okun geldiğini görünce yakalamak istedi...»

«Okun ucu kendisine doğru olduğu halde dip kısmından mı yakaladı yani?»

«Olabilir. Veyahut tüy, ok duvardan çekildiği zaman kopmuş olabilir.»

«Bu da başka bir teori. Yâni bu tüy ya müteveffa ile sanığın mücadelesi esnasında koptu, ya da ok duvardan alındığı zaman. Ne şekilde kopmuş olursa olsun bu tüy parçası şu anda nerededir? Odayı aradığınız zaman onu bulabildiniz mi?»

«Hayır, bulamadım. Fakat küçücük bir tüy parçası...»

«Bu küçücük tüy parçası, üç santim boyunda ve ikibuçuk santim genişliğindeydi ve rengi de parlak maviydi, değil mi?»

«Öyle olması lâzım.»

«Halı ne renkteydi?»

«Maalesef buna kat'î bir cevap veremiyeceğim.»

«O halde ben söyliyeyim. Açık kahverengiydi. Odada çok az mobilya olduğunu da biliyorsunuz. Buna rağmen bütün odayı aradınız, fakat bu tüy parçası gözünüze çarpmadı, öyle mi?»

Şahit o ana kadar kendinden emin görünüyordu, fakat birden şaşırmış ve sabırsızlık alâmetleri göstermeğe başlamıştı.

«Nasıl bilirim bunu? Belki bir köşeye takıldı kaldı, belki de hâlâ odanın içindedir. Bunu neden odayı araştıran polislere sormuyorsunuz?»

«Soracağım. Şimdi sizin okçuluk hakkındaki bilgilerinizden faydalanalım biraz da. Okun dip kısmındaki bu tüylerin bir faydası var mıdır, yoksa yalnız süs için mi takılırlar?»

Fleming şaşırmış görünüyordu.

«Tabii ki faydaları var. Bunlar oka gidiş istikâmetinde eşit aralıklarla takılırlar ve tabiî kıvrımları ile oka bir dönüş verirler. Tıpkı bir mermi gibi.»

«Tüyler daima değişik renklere mi boyanır?»

«Evet. Rehber tüy, oku yaya nereden takacağınızı gösterir.»

H. M. gürültüyü andıran bir sesle, «bu okları satın aldığınız zaman,» diye devam etti, «tüyler üstünde midir, yoksa onları kendiniz mi takarsınız?»

«Oklar umumîyetle tüyler takılı olarak satılır, fakat bazıları kendi beğendikleri tüyleri takarlar.»

«Acaba müteveffa da tüyleri kendisi mi takıyordu?»

«Evet. Bunu nereden öğrendiğinizi bilmiyorum, fakat o değişik tipte tüyler kullanırdı. Daima kaz tüylerini tercih ederdi.»

«Sizin rehber tüy dediğiniz şu küçücük şeye bakalım. Öğrendiğime göre Mr. Hume rehber tüyü için kendi buluşu olan hususî bir boya kullanırmış, doğru mu?»

«Evet, kendi küçük atölyesinde...»

H. M. birden canlandı.

«Küçük atölyesi ha! Neredeydi bu atölye? Evin plânını alın ve bize gösterin..»

Jüri âzâları merakla ellerindeki plânları açmağa başladılar. Hepimiz ihtiyar kurdun dilinin altındaki baklayı merak ediyorduk. Randolph Fleming, kalın parmağını plânın üzerine koydu ve başını kaldırarak kaşlarını çattı.

«İşte şurada. Arka bahçede, evden onbeş metre kadar uzaktadır. Zannedersem bir zamanlar limonluk olarak yapılmıştı, fakat Hume böyle şeylerle uğraşmayı pek sevmezdi.»

H. M. başını salladı.

«Müteveffa orada neler muhafaza ederdi?»

«Okçuluk malzemelerini. Oklar, yaylar, ok eldivenleri gibi şeyler. Tüyleri de burada boyardı.»

«Başka neler vardı burada?»

Şahit öfkeli bir sesle, «hepsini saymamı mı istiyorsunuz?» dedi. «Peki öyleyse; kolluklar, ok kemerleri, ok uçlarını temizlemek için bezler, bir iki kutu yağ, birkaç parça âlet gibi birçok şey vardı.»

«Hepsi bu kadar mı?»

«Hatırladıklarım bu kadar.»

«Emin misiniz?»

Şahit kızmışa benziyordu.

«Bu okun yayla atılmadığını söylediniz. Başka bir âletle atılmış olamaz mı?»

İkisinin de sesleri gittikçe yükseliyordu. Baş savcı hafifce öksürerek birden ayağa kalktı ve sâkin, fakat ihtar eden bir sesle. «Sayın Lordum,» dedi. «Meslekdaşımın sözünü kesmek istemem, fakat birşeyi belirtmek istiyorum. Bu okun ağırlığı ancak yüzelli gram kadardır ve elle atılmakla bir insan vücuduna bu kadar derin nüfuz edemez. Sayın meslekdaşım bir okla bir mızrak arasındaki farkı herhalde biliyorlardır.»

H. M. nin perukası titremeğe başladı ve adetâ boğulur gibi bir sesle, «Lordum,» diye cevap verdi, «ne demek istediğim bundan sonraki sorumda daha iyi anlaşılacaktır.»

«Devam edin Sir Henry.»

H. M. birkaç kere derin derin nefes aldı. Fleming'e bakarak, «demek istediğim şu,» dedi. «Bu ok bir ok tüfeğiyle atılmış olamaz mı?»

Salonda derin bir sessizlik oldu. Hâkim elindeki kalemi dikkatle kürsünün üzerine koydu, sonra meraklı bakışlarını H. M. ye çevirdi.

«Anlıyamadım Sir Henry,» dedi, «ok tüfeği nasıl birşeydir.»

H. M. «Yanımda bir tane var,» dedi.

Oturduğu masanın altında elbise konan büyük kutulara benziyen karton bir kutu çıkardı. Kutunun içinde, tahta ve çelik kısımları parlayan, korkunç bir görünüşü olan bir mekanizma vardı. Gövde kısmı kırk santim kadar olup, küçük bir tüfeğe benziyordu. Uç kısmında, iki ucundan gerili bir tel olan yarım daire şeklinde çelik bir yay vardı. Gövde kısmı ile kabza arasında da üst ucu, teli tutan bir tetik görülüyordu. Yassı bir tahtadan yapılmış olan namlunun tam ortasından uca kadar bir oluk açılmıştı. Mâziye ait bir silâhtan ziyade bir fezâ silâhını andırıyordu.

H. M. elinde oyuncak tutan bir çocuk gibi, «bu gördüğünüz kısa kabzalı bir ok tüfeğidir,» dedi. «Onal-

tıncı asırda Fransız süvarileri tarafından kullanılırdı. Çalışma tarzı şöyledir, bu şekilde kurulur...»

Kabzadaki küçük bir kolu çevirdi. Çelik yayın ucundaki tel çirkin bir gıcırtıyla gerildi.

«Gerilen bu tel tetiğin çekilmesi ile serbest kalır ve şu oluktaki oku bir kurşun gibi fırlatır.»

Sir Walter Storm, tekrar ayağa kalktı ve ciddî bir sesle, «Sayın Lordum,» dedi. «Meslekdaşımın elindeki âlet çok enteresan birşey. Acaba kendileri cinayetin bu acaip silâhla mı işlendiğini ileri sürüyorlar?»

Onun istihzalı bir şekilde gülümsemesine mukabil, hâkim gayet ciddî idi.

«Evet, ben de size bunu sormak üzereydim Sir Henry..»

H. M. elindeki silâhı önündeki masanın üzerine koydu, sonra, «Hayır Lordum,» dedi. «Bu ok Londra Kulesinden alınmıştır. Bunu size bir fikir vermek için getirdim.»

Tekrar şahide döndü:

«Avory Hume'un buna benzer ok tüfekleri var mıydı?»

Fleming, «Hatırladığıma göre vardı,» diye cevap verdi.

Jüri sıralarının alt kısmında oturan gazetecilerden ikisi yerlerinden fırladılar, ayak uçlarına basarak dışarıya süzüldüler.

Şahit şaşırmıştı, meraklı gözlerle H. M. ye bakıyordu.

«Uzun zaman önce, bir sene Kent Ormancıları Klübü, âzâlarına ok tüfeklerile egzersizler yaptırmıştı, fakat bu silâhlar pek iyi netice vermedi. Taşınmaları güçtü ve menzilleri de yaylara nisbeten kısaydı.»

«Demek öyle. Müteveffanın bu şekilde kaç silâhı vardı?»

«Zannederim iki veya üç.»

«İçlerinde buna benzeyen var mıydı?»

«Vardı. Üç sene kadar önceydi ve...»

«Mr. Hume bunları nerede muhafaza ederdi?»

«Bahçedeki o küçük camlı kulübede.»

«Fakat biraz önce kulübedeki çeşitli eşyaları sayarken bunlardan hiç bahsetmediniz.»

«Evet. Onları maalesef unuttum.»

İkisi de tekrar öfkelenmişler ve seslerini yükseltmeğe başlamışlardı.

«Şimdi bu işlerden anlayan bir kimse olarak fikrinizi söyleyin. Bu ok böyle bir silâhla atılmış olabilir mi?»

«Olabilir, fakat tam bir isabet kaydedilmez. İnsan yirmi metreden bile hedefi zor bulur bununla.»

«Peki, kısa mesafeden, yâni bir iki metreden atılsa?»

«O zaman hedefin tam merkezi bulunabilir.»

«Hepsi bukadar. Teşekkür ederim.»

Baş Savcının sorgusu oldukça kısa sürdü. Meseleyi bir an önce bitirmek için acele eder gibiydi.

«Cinayetin, sayın meslekdaşımın imâ ettiği şekilde işlenmesi için katille müteveffa arasında bir iki metre mesafe olması lâzımdı. değil mi?»

Fleming biraz rahatlıyarak, «Evet,» dedi.

«Yâni katilin odada olması lâzımdı.»

«Evet..»

«Tamam. Mr. Fleming, siz, bu her tarafı kapalı, tıkalı ve kilitli odaya girdiğiniz zaman...»

H. M. birden elindeki kâğıtları masanın üzerine fırlatarak ayağa kalktı ve, «itiraz ediyorum,» diye kükredi.

Sir Walter ilk defa şaşırmıs görünüyordu. Keskin nazarlarla H. M. yi uzun uzun süzdü. İkisi de konuşurlarken birbirlerine bakmıyor, hâkim aralarında tercümanmış gibi gözlerini ondan ayırmıyorlardı.

«Sayın Lordum, meslekdaşım acaba neye itiraz ediyorlar?»

«"Tıkalı" kelimesine.»

Hâkim bir müddet meraklı gözlerle H. M. ye baktı, sonra kuru bir sesle, «Zannedersem cümlede mübalağalı bazı kelimeler vardı Sir Walter,» dedi.

«O halde müsaade ederseniz sorumu değiştireceğim Sayın Lordum. Mr. Fleming, bütün giriş, çıkış noktaları kapalı ve içerden sürgülenmiş olan bu odaya

girdiğiniz zaman, içerde böyle garip bir âlet gördünüz mü?»

Elile ok tüfeğini gösterdi.

«Hayır efendim, görmedim.»

«Odada böyle birşey olsaydı muhakkak gözünüze çarpardı, değil mi?»

«Şüphesiz!»

«Teşekkür ederim. Dr. Spencer Hume'u çağırın lûtfen.»

'Tavana Yakın Durarak'

Dr. Spencer Hume bütün aramalara rağmen bulunamamıştı. H. M. hiçbir şey belli etmemeğe çalışıyordu, fakat onun müthiş kızgın olduğunu anlamıştım. Bir müddet sonra Huntley Lawton ayağa kalktı.

«Sayın Lordum, şey... Maalesef şahit bulunamadi..»

«Öyle görünüyor Mr. Lawton. Ne olacak şimdi? Şahit bulunana kadar celsenin tatil edilmesini mi isteyeceksiniz?»

Jüri âzâları arasında fısıldaşmalar başladı, bu arada birkaçı başlarını çevirerek H. M. ye baktılar. Sir Walter Storm birdenbire ayağa kalktı.

«Sayın Lordum,» dedi. «Şahidin bulunmasını sonraya bırakıp, elimizdeki delillere göre soruşturmaya devam ederek, mahkemenin kıymetli zamanını kurtarabiliriz.»

«Nasıl isterseniz Sir Walter. Fakat şahit celp kâğıdını aldıysa burada olması gerekirdi. Bu meselenin araştırılması lâzım kanaatindeyim.»

«Şüphesiz Lordum...»

«Frederick John Hardcastle'ı çağırın lûtfen.»

Hardcastle ismindeki polis memuru, cesedin bulunmasına dair bildiklerini anlattı. Saat altı kırkbeşte

Grosvenor Meydanında devriye dolaşırken, sonradan isminin Dyer olduğunu öğrendiği bir şahıs yanına yaklaşmış, 'Memur bey, çabuk gelin, korkunç bir şey oldu' demişti. Eve girecekleri sırada kapıda bir otomobil durmuş ve içinden Dr. Hume çıkmıştı. Otomobilin içinde Miss Jordan isminde bir kadın da baygın yatıyordu. Çalışma odasında sanığa, 'Nasıl oldu bu iş,' diye sormuş, o da; 'Hiçbir şey bilmiyorum,' diye cevap vermişti. Şahit bundan sonra karakoluna telefon ederek malûmat vermiş ve müfettiş gelene kadar nöbet beklemişti.

Savcılık bundan sonra Dr. Philip Stock'u şahit mevkiine çağırdı.

Doktor meraklı gözlerle etrafına bakınarak yerine çıktı ve ellerini önündeki parmaklığın üzerine koydu. Bol, siyah bir elbise giymişti, elleri o kadar temizdi ki, cilâlıymış gibi görünüyordu.

«İsminiz Philip Stocking. Highgate Üniversitesi Kimya profesörlerinden ve ayni zamanda adlî tabiplerdensiniz, değil mi?»

«Evet.»

«Ocak ayının dördüncü günü Grosvenor sokağı 12 numaraya çağırıldığınız zaman oraya saat yedi kırkbeşte vardığınızı söylemişsiniz, doğru mu?»

«Evet.»

«Oraya gittiğiniz zaman çalışma odasında neler buldunuz?»

«Yerde, masayla pencere arasında sırtüstü yatan bir ceset gördüm.»

Şahidin oldukça kalın bir sesi vardı ve sık sık öksürüyordu.

«Odada Dr. Hume, Mr. Fleming ve sanık oturmuş bekliyorlardı. 'Cesedi kımıldattınız mı' diye sordum, sanık, 'Evet, onu sırtüstü çevirdim, ilk gördüğümde yüzü masaya dönük, sol tarafı üzerinde yatıyordu,' dedi. Cesedin elleri henüz soğumağa başlamıştı. Aşağı yukarı bir saat önce öldürülmüş olabileceğini tahmin ettim.»

«Ölüm saatini daha kat'iyetle söyliyemez misiniz?»

«Ölüm saat altı ile altıbuçuk arasında vukubul-

muştu. Bundan daha kat'î maalesef söyliyemem.»

«Cesedi muayene ettiniz mi?»

«Evet. Ölüm, demir uçlu bir okun kalbi delmesile meydana gelmişti.»

Sir Walter bir an düşündükten sonra, «Müteveffa, ok vücuduna girdikten sonra geriye doğru bir adım atmış olabilir mi?» diye sordu. «Yâni, ok kalbini deldikten sonra kapıyı veya pencerelerden birini sürgülemiş olabilir mi?»

«Hayır, bu tamamen imkânsız birşey. Darbeyi yer yemez yere düşmüş.»

«Yaranın şeklinden bir netice çıkarabildiniz mi?»

«Evet. Ok, kuvvetli bir kimse tarafından ve bir hançer gibi kullanılmış.»

«Bu neticeye nasıl vardınız?»

«Okun istikâmeti bu hususta bize bir fikir veriyor. Göğsün üst kısmından ve hafifce meyilli olarak kalbe kadar girmiş.»

«Yâni darbe hafifce aşağıya doğru mu vurulmuş?»

«Evet.»

«Okun bir yayla atılıp atılmadığı hakkında bir şey söyleyebilir misiniz?»

«Benim kanaatimi sorarsanız yayla atılmış olması hemen hemen imkânsız derim.»

«Neden?»

«Yayla atılmış olsaydı vücuda dik olarak girerdi ve bu şekilde hafifçe meyilli durmazdı.»

Sir Walter kolunu yukarıya doğru kaldırdı.

«Yâni bu ok bir yayla atılmış olsaydı, bunu atan şahsın tavana yakın bir yerde bulunması ve aşağı doğru nişan alması icabederdi, değil mi doktor?»

Jüri âzâlarından birinin yüzünde bir an için hafif bir tebessüm farkeder gibi oldum. Salonda soğuk bir hava esiyordu.

«Evet. Veyahut da müteveffanın katile doğru selâm verir gibi hafifce eğilmiş olması icabederdi.»

«Odada bir mücadele olduğuna delâlet eden herhangi birşey gördünüz mü?»

«Evet, müteveffanın yakası ve kravatı buruşmuştu, ceketi sırtından çıkmak üzereymiş gibi duruyordu, elleri toz içindeydi ve sağ avucunda da hafif bir sıyrık vardı.»

«Bu sıyrık neden olmuştu acaba?»

«Bilmiyorum. Okun ucu yapmış olabilir.»

«Yâni elile kendini müdafaa mı etmişti demek istiyorsunuz?»

«Evet.»

«Bu sıyrıktan kan akmış mıydı?»

«Evet, biraz kan vardı.»

«Odada, başka herhangi bir yerde kan lekesi gördünüz mü?»

«Hayır.»

«Cesedi muayene ettikten sonra neler olduğunu söyler misiniz doktor?»

Doktor ekşi birşey yemiş gibi ağzını buruşturdu ve sanığa baktı. Bir müddet düşündükten sonra, «Dr. Spencer Hume sanığı muayene etmemi rica etti,» diye devam etti, «ilâçlı içki içirdiler bana diye saçmalayıp duruyor. 'Ben muayene ettim, hiçbir şey bulamadım,' dedi.»

«Bu sırada sanığın davranışları nasıldı?»

«Gayet sâkindi, yalnız sık sık eli ile saçlarını karıştırıp duruyordu. Doğrusu ben ondan daha heyecanlıydım.»

«Onu muayene ettiniz mi?»

«Aceleyle iyi muayene edemedim, fakat nabzı sür'atli ve intizamsızdı, hiç de uyuşturucu bir madde almış insanın nabzına benzemiyordu.»

«Sizin fikrinizce hakikaten ilâç içirilmiş miydi?»

«Hayır.»

«Teşekkür ederim, hepsi bukadar.»

Evelyn, «herşey mahvoldu,» diye fısıldadı. Sanığın yüzünde derin bir hayret ifadesi belirmişti, birden itiraz etmek istiyormuş gibi hafifçe doğruldu, fakat hiç birşey söylemeden tekrar yerine oturdu. Dudakları hafifçe kımıldamış, fakat ağzından hiçbir kelime çıkmamıştı. İyice korkmuş olduğu açıkça görülüyordu.

H. M. hemen ayağa kalktı ve yarım dakika ka-

dar hiçbir şey söylemeden şahide baktı.

«Demek onu aceleyle muayene ettiniz öyle mi?» diye gürledi. Hâkim dahi başını kaldırmış ve hayretle ona bakmıştı. «Hastalarınızı hep aceleyle mi muayene edersiniz siz?»

«Hayır, hiçbir zaman.»

«O halde yalnız cesetleri ve mücrimleri üstünkörü, aceleyle muayene ediyorsunuz öyle mi? Bir insanın hayatı bu kadar kıymetsiz midir sizce?»

«Hayır.»

«Böyle bir muayene neticesinde verdiğiniz karara göre nasıl oluyor da mahkemede yemin edip şahit mevkiine çıkabiliyorsunuz?»

Doktor dişlerini gıcırdatmağa başlamıştı.

«O anda vazifem kan tahlili yapmak değil, sanığı yalnızca muayene etmekti. Dr. Spencer iyi bir doktor olduğundan onun sözüne güvenmekte hiçbir mahzur görmedim.»

«Şu halde bu hususta kat'î konuşamazsınız. Dr. Hume'un size söylediklerine inandınız ve onunla hemfikir olmakta tereddüt etmediniz. Şu anda Dr. Hume burada mıdır acaba?»

Sir Walter Storm ayağa kalkarak, «İtiraz ediyorum,» diye bağırdı.

«Şahidin söylediklerine fazla müdahale etmemenizi rica ederim Sir Henry.»

H. M. «Affedersiniz Sayın Lordum,» diye homurdandı, «Şahidin, Dr. Hume'un tesirinde kaldığını zannediyordum... Sanığın ilâç almadığını kat'î olarak bildiğinize yemin edebilir misiniz?»

Şahit, «Hayır,» dedi. «Yemin etmiyeceğim, yalnız fikrimi açıkça ve doğru olarak söyliyeceğim.»

Hâkim yumuşak sesile onların arasına girdi.

«Anlamıyorum,» dedi, «sanığın ilâç almış olmasının imkânsız olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?»

«Hayır Lordum, böyle bir şey söyleyemem.»

«Neden?»

«Sanık bu ilâcı altıyı çeyrek geçe içmiş olduğunu söyledi. Ben kendisini muayene ettiğim zaman saat sekize geliyordu. Söylediği doğru olsa bile ilâç bu müddet zarfında tesirini kaybeder. Fakat Dr. Hume, onu sa-

at yediden önce muayene etmişti...»

Mr. Justice Rankin, «Dr. Hume'un fikirlerini henüz almadık,» diyerek onun sözünü kesti, «Herşeyin iyice anlaşılmasını isterim. Sanığın içtiği ilâç tesiri kısa zamanda kaybolan bir ilâçsa bu hususta kat'î birşey söyleyebileceğinizi zannetmiyorum.»

«Sayın lordum, ben yalnız bir fikir verebileceğimi söyledim.»

«Pekâlâ, devam edin Sir Henry.»

H. M. nin, vaziyetten memnun olduğu görülüyordu.

«Dr. Stocking, okun bir yayla atılmış olmasının da imkânsız olduğunu söylemiştiniz. Sanık cesedi ilk gördüğünde yüzü masaya dönük olarak sol tarafı üzerinde yattığını söylemişti, bunu kabul ediyor musunuz?»

Dr. bir an düşündükten sonra hafifçe gülümsedi.

«Zannedersem burada bulunuşumuzun sebebi sanığın ifadelerinin doğruluk derecesini araştırmak, onları kabul etmek değil.»

«Diğer ifadelerini bir tarafa bırakalım şimdi, bu söylediğini kabul ediyor musunuz?»

«Edebilirim.»

«Şu halde şimdi müteveffanın, masanın diğer tarafında, yani büfeli masa tarafında durduğunu ve masanın üzerindeki birşeye bakmak üzere eğildiğini farzedelim. Ok, ona bu vaziyette dururken atılsaydı, vücuda bu şekilde girmesi mümkün müydü?»

«Bu çok uzak bir ihtimal.»

«Teşekkür ederim, hepsi bukadar.»

H. M. tebessüm ederek yerine otururken Baş Savcı ayağa kalktı.

«Eğer cinayet meslekdaşımın imâ ettiği şekilde işlenmiş olsaydı, mücadele ettiklerine dair herhangi bir işaret bulabilir miydik?»

«Hiç zannetmiyorum.»

«Avuçtaki sıyrık uçarak gelen bir oku tutmak için yapılan bir teşebbüs neticesi meydana gelmiş olabilir mi?»

«Ben bunu gülünç ve saçma olarak vasıflandırırım.»

«Elinde büyük bir ok tüfeği tutan bir kimsenin büfeli masanın arkasında veya altında saklandığını farzedebilir misiniz?»

«Hayır.»

«Şimdi sanığın ilâç alıp almadığı hakkındaki kanaatinizle ilgili bir soru: Yirmi senedir St. Praed hastahanesinde çalışırsınız, değil mi?»

«Evet.»

Doktordan sonra Savcılık, Harry Ernest Mottram'ı şahit mevkiine çağırdı. Müfettiş Mottram, hukuk müşavirlerinin arasında oturduğu yerinden kalkarak dikkatli adımlarla ilerledi. Konuşmaları gayet ölçülüydü ve kırk yaşından fazla olmamasına rağmen bu gibi vak'alarda çok tecrübeli olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu. Hazırol vaziyetinde durduğu yerde, tavırları ile sanki, 'Hiç kimsenin boynuna ip geçirmekten hoşlanmam, fakat cinayet cinayettir ve bu işi ne kadar çabuk halledersek, cemiyet için o kadar iyi olur,' der gibiydi. Kısa burunlu, sert bir yüzü vardı ve bakısları adetâ insanı delip geçiyordu. Bir anda salonda bulunan herkesi fethetmiş gibiydi. Gür bir sesle yemin etti ve bakışlarını savcıya çevirdi.

«Sivil polis dedektifiyim. 4 ocak günü saat 6.55 de aldığım emir mucibince Grosvenor sokağı 12 numaralı eve gittim.»

«Sonra ne oldu?»

«Çalışma odasına girdiğimde sanığı, Mr. Fleming, uşak ve polis memuru Hardcastle refakatinde bekler buldum. Sırayla hepsini sorguya çektikten sonra sanığa bir diyeceği olup olmadığını sordum. Bana, 'Bu herifleri buradan çıkarırsanız, size ne olduğunu anlatmağa çalışırım,' dedi. Diğerlerini odadan çıkardım, sonra kapıyı kapayıp karşısına oturdum.»

Müfettişin anlattığına göre sanığın söyledikleri, savcının açılışta okuduğu ifadenin aynı idi. Şahit ilâçlı viskiden bahsederken Sir Walter onun sözünü kesti.

«Sanık size, müteveffanın kendisine bir bardak vis-

ki soda verdiğini ve yarısını içtikten sonra bardağı yere koyduğunu mu söyledi?»

«Evet, sandalyesinin yanına koyduğunu söyledi».

«Müfettiş Mottram, zannedersem içki aleyhtarı olarak tanınırsınız, değil mi?»

«Evet.»

«Peki, sanığın nefesi içki kokuyor muydu?»

«Hayır, hiç kokmuyordu.»

«Devam edin müfettiş.»

«İfadesini aldıktan sonra ona, 'Bu anlattıklarının mantıksız şeyler olduğunu herhalde sen de kabul ediyorsundur,' dedim. Cevap olarak, 'Bana tuzak kurdular Müfettiş, fakat hepsinin birden bu işin içinde olmalarını ve benden ne istediklerini bir türlü anlıyamıyorum,' dedi.»

«Ne demek istediğini anlıyabildiniz mi?»

«Evdeki diğer şahısları kastettiğini anlamıştım. Bana hiç güçlük çıkarmadı, bütün sorularımı adetâ bir arkadaşı imişim gibi sükûnetle cevaplandırdı. Fakat evdekilerin hepsinden şüpheleniyordu. 'Kapının ve pencerelerin içerden sürgülü olduğunu kabul ediyorsan bu adamı senden başka kim öldürmüş olabilir?' diye sordum.»

«Bu sorunuza ne cevap verdi?»

«Bana bir takım polis hikâyelerinden bahsetmeğe başladı ve birtakım tel parçaları ile kapıların dışarda bulunan bir kimse tarafından, içerden sürgülenebileceğini söyledi.»

«Siz de polis romanlarını okur musunuz Müfettiş?»

«Evet efendim.»

«Sanığın bu söyledikleri olabilir mi? Böyle şeyler duydunuz mu veya okudunuz mu?»

«Evet, buna benzer bir iki şey okumuştum. İnsan çok şanslı olursa bu gibi oyunlarda muvaffak olabilirmiş.»

Müfettiş Mottram mütereddit bir tavırla etrafına bakındı, sonra mahcup bir sesle devam etti:

«Fakat bu cinayette böyle oyunlar yapıldığını hiç zannetmiyorum.»

Savcının işareti üzerine, cinayetin işlendiği odadan sökülen pancurlar ve kapı, salona getirildi.

«Zannedersem cinayet gecesi Dedektif Raye'le beraber kapıyı ve pancurları sökerek, üzerinde bazı denemeler yapmak üzere merkeze götürdünüz, değil mi?»

«Evet.»

«Bahsi geçen metodların bu meselede neden tatbik edilemiyeceğini söyler misiniz?»

Müfettiş Mottram, herkesin bildiği sürgü hikâyesini anlattı. Kapıda Yale kilidi olduğu için büyük bir anahtar deliği bile yoktur. Dışarda bulunan bir kimsenin, kapıyı içerden sürgülemesi tamamen imkânsızdı.»

«Onu kapı ve pencereler hakkında sorguya çektikten sonra ne yaptınız?»

«Üzerini arıyacağımı söyledim. Ayağa kalktığı zaman sağ kalçasında paltosunun altında bir şişkinlik farketmiştim.»

«Buna itiraz etti mi?»

«Hayır, 'Lüzumu yok, ne istediğinizi biliyorum,' dedi ve onu çıkartarak bana verdi.»

«Neyi verdi Müfettiş?»

«Tabancayı. Cebinden çıkardığı 38 kalibrelik bir tabancaydı.»

'İhtiyar Ayı Kör Değildi'

38 kalibrelik Webley Scott otomatik tabanca tetkik için ilgililere verildi. Bu arada gözlerim gayrıihtiyarî Reginald Answell'e kaydı. Sanığın kuzeni ilk defa bir delille alâkadar oluyordu, fakat hemen kendini toparladı ve gözlerini yere indirdi.

Sir Walter Storm, «Sanığın cebindeki tabanca bu muydu?» diye sordu. «Evet. Sanık size, müstakbel kayınpederi ile konuşmağa giderken yanına neden tabanca aldığını izah etti mi?»

«Bu tabancanın kendisine ait olmadığını ve onu baygınlık esnasında cebine birinin koymuş olabileceğini söyledi.»

«Demek baygın yatarken biri gelip cebine koymuş. Pekâlâ, tabancayı teşhis edebildi mi?»

«Evet. 'Bu kuzenim Reginald'ın tabancasıdır, Kendisi Londraya geldiği zamanlar daima benim evimde kalır. Tabancayı son olarak bir ay kadar önce oturma odasındaki masanın çekmecesinde görmüştüm,' dedi.»

Bir müddet sonra şahitten gördüklerini özetlemesi istendi.

«Cinayetin işleniş tarzı hakkındaki fikriniz nedir?»

«Okun duvardan alınış tarzına bakılırsa, parmak izlerinin olduğu yerden kavrayan bir el tarafından sağdan sola doğru âdeta koparılmış. Bu vaziyete göre, oku alan şahsın, büfeli masa tarafında olması icabeder. Benim anladığıma göre, müteveffa katilden kaçabilmek için masanın sol tarafından önüne doğru koşmuş olmalı.»

«Yani masayı, katille kendi arasına sokmak istemiş, öyle mi?»

Müfettiş Mottram, ellerile hareketi târif ederek, «Evet. İşte şu şekilde,» dedi. «Neticede katilin, masanın ön tarafına koştuğuna kanaat getirdim. Sonra boğuşmağa başladılar. Mücadele esnasında okun tüylerinden biri ortasından koptu ve bu arada müteveffanın avucu çizildi. Bundan sonra katil öldürücü darbeyi indirdi. Müteveffa masanın yanında yere düştü ve ölmek üzereyken acıyla halıyı tırmaladı, bunun için elleri tozlandı. Cinayetin bu şekilde işlendiğini zannediyorum.»

«Elleri, oku tuttuğu zaman tozlanmış olamaz mı? Yani, okun vücuda girmiş olan kısmından tutmuş ve o kısımdaki tozları silmiş olabilir değil mi?»

«Evet.»

«Sanığın parmak izlerini ilk defa orada, evdeki ıstampayı kullanarak daha sonra da karakolda aldınız, değil mi?»

«Evet.»

«Bu izlerle okun üzerindeki parmak izlerini karşılaştırdınız mı?»

«Evet, karşılaştıdım.»

«Okun üzerindeki parmak izleri kime aitti.»

«Bunlar sanığın parmak izleriydi.»

«Viski sürahisi, soda sifonu ve bardaklar üzerinde başka parmak izleri var mıydı?»

«Hayır, yoktu.»

«Sanığın parmak izleri başka nerede bulundu?»

«Oturduğu sandalyede, masanın üzerinde ve kapının sürgüsünde.»

Answell'in tevkifine dair sorulan birkaç sorudan sonra Baş Savcının işi bitmişti. H. M. nin ne yapacağını merak ediyordum, hücuma geçecekse tam zamanıydı. Hava oldukça kararmış ve yağmur çiselemeğe başlamıştı.

H. M. yavaşca ayağa kalktı, ellerini masanın üzerine koydu ve bir an düşündükten sonra birdenbire sordu:

«Kapıyı kim sürgüledi?»

«Affedersiniz, anlıyamadım?»

Müfettiş Mottram, gözlerini kırpmadan onun yüzüne bakıyordu.

«Kapıyı içerden kim sürgüledi dedim.»

«Sürgünün üzerinde sanığın parmak izleri vardı efendim.»

«Onun sürgüyü açtığını inkâr etmiyoruz. Fakat kapıyı kim sürgüledi? Sürgünün üzerinde sanığın izlerinden başka parmak izi yok muydu?»

«Vardı. Müteveffanın parmak izleri de vardı.»

«Pekâlâ. Şimdi şu cinayet hikâyesini biraz daha açıklıyalım. Dyer'in söylediğine göre saat takriben altıyı ondört geçe müteveffa, 'Hey, ne oluyor? Çıldırdın mı?' diye bağırmış. Sonra da içerde bazı gürültüler olmuş. Sizin fikrinizce müteveffa bu gürültüler esnasında mı öldürülmüştür?»

Müfettiş Mottram böyle tuzaklara kolayca düşecek adamlardan değildi. Bir müddet düşündükten sonra başını salladı ve gözlerini hafifce kıstı.

«Benim fikrimi mi istiyorsunuz efendim?» diye sordu.

«Evet.»

«Öğrendiğime göre bu gürültü gayet kısa sürmüş ve uşak Dyer kapıyı vurup ne olduğunu sorduğu zaman hemen kesilmiş. Bu esnada kapı içerden sürgülüymüş...»

«Kavgalarına rahatça devam edebilmek için mi kapıyı sürgülemişler acaba?»

«Bu hususta kat'î birşey söyliyemiyeceğim. Herhalde içeriye kimsenin girmesini istemiyorlardı.»

«Sonra da onbeş dakika daha mücadeleye devam mı etmişler?»

«Hayır, bu mantıkî bir düşünce olmaz, fakat onbeş dakika sonra tekrar münakaşaya başlamış olabilirler.»

«Anlıyorum. Fakat eğer sanık kapıyı altıyı on geçe sürgülemiş ise, plânını tahakkuk ettirmeğe karar vermişti demek. Kapıyı sürgüledikten sonra müteveffa ile konuşmak için oturmuş olabilir mi?»

«Olabilir..»

«Jürinin buna inanacağını zannediyor musunuz?»

«Jüri yalnız delillerle isbat edilen şeylere inanır Sir Henry. Siz benim fikrimi sordunuz, söyledim. Sonra müteveffa da kapıyı kapamış olabilir, bu ihtimali de inkâr etmiş değilim.»

H. M. «Oh, öyle mi?» diye gürledi, «Böyle bir şey olabileceğine inanıyorsunuz yani, değil mi?»

«Gayet tabii.»

«Güzel. Sanığın eve cebinde dolu bir tabancayla gittiğini söylüyorlar. Bu bize cinayetin önceden tasarlandığını gösterir değil mi?»

«Tabanca taşıyanlar, onu ekseriya bir maksat için taşırlar.»

«Fakat sanık tabancasını kullanmadı değil mi?»

«Hayır, kullanmadı.»

«Katil her kimse koşarak oku duvardan aldı ve müteveffaya hücum etti, değil mi?»

«Öyle olması lâzım.»

H. M. elini perukasına götürerek perukasını düzeltti. Şahit, hiç acele etmiyor, kuru ve kat'î bir sesle konuşuyordu. H. M. bir müddet düşündükten sonra yumuşak bir sesle devam etti:

«Su bahsi geçen tüy parçasını hiçbir yerde bulamadınız değil mi?»

«Hayır.»

«Bütün odayı aradınız mı?»

«Evet, her tarafını aradım.»

«O halde odanın içinde değildi, olsaydı bulurdunuz, değil mi? Peki neredeydi bu tüy parçası acaba?»

Müfettiş Mottram gülümsemek istedi, fakat kendini tuttu. Bir müddet kısık gözlerle H. M. ye baktıktan sonra, «Bunu biz de düşündük efendim,» diye cevap verdi. «Biri onu bilmiyerek dışarıya taşımadıysa.»

«Durun biraz. Biri dediğiniz, herhalde burada şahitlik eden şahıslardan olacak değil mi?»

«Evet, öyle olması lâzım.»

«O halde bu şahitlerden biri yalan söyledi, yanî sanığın aleyhinde söylenenlerden bir kısmı yalan.»

Müfettiş karşı taarruza geçmişti.

«Cevabımı bitirmeme fırsat vermediniz,» dedi.

«Peki, ne söyliyecektiniz?»

«Sanığın bir tarafına takılıp odadan çıkarılmış olabilir diyecektim. Sanığın üzerinde kalın bir palto vardı, tüy parçası onun haberi olmadan elbisesinin bir tarafına takılmış olabilirdi.»

«Bu da tüyün mücadele esnasında kopmuş olduğunu gösterir, değil mi?»

«Evet.»

H. M. başını müşavirlerin oturduğu tarafa çevirdi. Gözlerinde acaip pırıltılar vardı, âdetâ birşeye sevinmiş gibiydi.

Birdenbire, «Müfettiş, siz oldukça kuvvetli bir adamsınız, değil mi?» diye sordu.

«Eh, pek zayıf sayılmam.»

«Tamam. Şimdi şuna bakın. Bu bir kaz tüyüdür. Bu tüyü elinize alıp ortasından koparmanızı rica

edeceğim. Bükün, kıvırın, çekin, ne yaparsanız yapın, fakat ortasından koparmağa çalışın.»

Müfettiş Mottram tüyü eline aldı ve omuzlarını gerdi. İki ucundan bütün kuvvetiyle çekti, fakat bir şey olmadı.

H. M. istihzalı bir sesle, «Zor mu geldi evlât?» dedi.

Şahit kaşlarını çatarak ona baktı, fakat hiçbir şey söylemedi. H. M. sesini yükselterek, «Jüri reisine uzanın ve bir defa da beraberce tecrübe edin. Dikkatli olun, birbirinizi parmaklığın üzerinden düşürmeyesiniz... Hah, tamam, öyle işte.»

Jüri reisi kırlaşmış bıyıkları ve kahverengi saçları olan iriyarı bir adamdı. İkisinin bir müddet uğraşması ile tüy acaip şekillere girdi ve ezildi, fakat herşeye rağmen ortadan kopmadı.

H. M. onların şaşkınlıkla durmalarından istifade ederek, «Onu bu şekilde koparmak imkânsız, değil mi? Ben bu tüylerle pipolarımı temizlediğim için iyi bilirim,» dedi. «Şimdi cinayetin silâhı olan şu okun üzerindeki tüye bir bakın. Oldukça muntazam olarak ortasından kopmuş. Görüyorsunuz değil mi?»

Mottram yorgun bir sesle, «Görüyorum!» dedi.

«Şimdi tüyün bir mücadele, bir boğuşma esnasında kopmadığını kabul ediyor musunuz?» diye sordu.

Evelyn dayanamıyarak kulağıma eğildi ve, «aman Yarabbim, başardı,» diye fısıldadı.

Mottram hiçbir şey söylememişti. Bir elindeki şeklini kaybetmiş tüye, bir de H. M. ye baktı ve durduğu yerde hafifçe kımıldadı. Savcılık ilk defa mağlûbiyeti tadıyordu. Sir Walter Storm'un sesi salondaki heyecanlı mırıldanmaları birdenbire bastırdı.

«Sayın Lordum, meslekdaşımın bu deneme ile ne netice almak istediğini merak ediyorum. Denemede kullanılan şu tüyü görebilir miyim?»

Baş Savcı tüyü almak için elini uzatırken başını hafifce eğerek H. M. yi selâmladı. İhtiyar kurt da hemen ona mukabele etti. Sir Walter'in hücuma geçeceği anlaşılıyordu. O ana kadar meseleye gereken önemi vermediklerini anlamışlardı.

H. M. gürültüyle öksürdü.

«Şüphelerden kurtulmak için ayni şeyi diğer tüylerden biri üzerinde de deneyebilirsiniz Müfettiş,» dedi. «Tekrar soruyorum; tüyün dediğiniz şekilde kopmadığını kabul ediyor musunuz?»

«Bilmiyorum. Birşey söyliyemiyeceğim.»

«Siz oldukça kuvvetli bir adamsınız, yine de koparamadınız.»

«Evet, fakat yine de...»

«Soruyu unutmayalım. Tüy nasıl kopmuştu acaba?»

«Rehber tüy denen bu tüy, zamanla kurumuş ve kuvvetini kaybetmişti herhalde...»

«Nasıl kopmuştu?»

«Sözümü keserseniz size nasıl cevap verebilirim? Hiç zannetmiyorum ki bir tüy parçası ortadan koparılamıyacak kadar kuvvetli olsun.»

«Siz yapabildiniz mi bunu?»

«Bana verdiğiniz tüyle yapamadım.»

«O halde diğer iki tüy üzerinde tecrübe edin, onlar da eski ve kurumuş. Yapabilecek misiniz? Hayır değil mi? Peki, şimdi şuna bakın. 'Ok tüfeğini yukarıya doğru kaldırdı.' «Şu yaya bir ok yerleştirdiğinizi farzedin. Oku oluğa yerleştirirken rehber tüyü ortaya getirirdiniz değil mi?»

Mottram ilk defa şaşırmış görünüyordu.

«Bilmiyorum, bu hususta bir fikrim yok.»

«Şu oku geriye doğru, fırlatıcı mekanizmaya takıncaya kadar geri itmek lâzım, değil mi?»

«Herhalde..»

«Böylece yayı kurduğunuz zaman şu gerideki dişler tüyün ucunu yakalar, tamam mı?»

«Bu silâhlar hakkında hiçbir mâlûmatım yok.»

«Fakat size gösteriyorum işte!»

H. M. bir an tereddüt ettikten sonra, savcının itiraz etmesine fırsat vermeden devam etti:

«Benim görüşüme göre tüyün bu şekilde ortadan kırılabilmesi için şu küçük mancınığın ileri doğru fırlaması ve tüyü ikiye bölmesi lâzım.»

Silâhın tetiğini çekti. Gerilmiş olan yay acaip bir vınlamayla boşandı.

H. M. «Nerede o tüy?» diye sordu.

Hâkim, «münakaşayı bırakıp sorularınızı sormanızı rica edeceğim Sir Henry,» dedi.

«Affedersiniz Lordum. Zamanı gelince cinayet silâhı olan ok tüfeğini de yüksek mahkemenize sunacağız.»

Dinleyiciler arasında bir öksürük sesi duyuldu. Mr. Justice Rankin bir müddet sâbit nazarlarla H. M. ye baktı. sonra başını eğerek önündeki deftere birşeyler yazdı. Sanık bile, yüzünde meraklı bir ifadeyle avukatını süzüyordu. H. M. bir müddet sonra kımıldamadan bekleyen Müfettiş Mottram'a döndü.

«Grosvenor sokağındaki eve gider gitmez bu oku tetkik ettiniz mi?»

Müfettiş elini ağzına götürerek hafifce öksürdü.

«Evet, ettim.»

«Ayni zamanda okun parmak izleri bulunan kısmı hariç, tozlu olduğunu söylediniz.»

«Evet, doğru.»

«Albümdeki üç numaralı resme bakın ve bana ok üzerinde ince bir hat halinde uzayan tozsuz kısmın ne olduğunu söyleyin.»

«Okun bu kısmı duvara yapışık olduğundan tozlanmamış ve bir çizgi halinde temiz kalmış. Tıpkı duvara tamamen yapıştırılarak asılmış bir resmin arkası gibi.»

«Demek bir resmin arkası gibi. Bu oku duvarda dururken gördünüz mü?»

«Hayır.»

«Öyle mi? Fakat Dyer, bu okun duvara temas etmediğini ve iki küçük demir çubuk üzerinde duvardan birkaç milim ilerde durduğunu söyledi, bunu duymadınız mı?»

Şahit duraladı.

«Benim gördüğüme göre diğer iki ok duvara yapışık olarak duruyorlardı.»

«Evet. Onlar üçgenin iki yan kenarlarını teşkil

ediyorlardı. O şekilde duvara dayalı olarak durmaları elzemdi. Fakat üçgenin tabanı olan bu oka ne dersiniz?»

«Sorunuzu anlıyamadım.»

«Şöyle diyelim: Üçgenin iki yan kenarları duvara temas ediyorlardı değil mi? Üçüncü, yani tabanı teşkil eden okun uçları diğerlerinin uçları üzerine temas ediyordu. Dolayısiyle teması duvara değil, diğer iki okun uçlarınaydı ve duvardan yarım santim kadar ilerdeydi. Dyer'in bu hususta söylediklerini kabul ediyor musunuz?»

«Eğer mahkeme bu hususu kabul ediyorsa, ederim tabiî..»

H. M. kolunu kaldırarak, «Tamam o halde,» diye gürledi, «Fakat, madem bu ok duvardan yarım santim ilerdeydi arka kısmının da tozlu olması icab etmez miydi?»

«Bilmiyorum!»

«Bilmiyor musunuz? Okun duvara temas etmediğini kabul ettiniz. O halde çepeçevre tozlu olması lâzım gelmez mi?»

«Bu zor bir sual.»

«Evet. Halbuki okun her tarafı tozlu değildi, değil mi? İki ucu arasında ince bir hat halinde tamamen temiz ve tozsuz bir kısım vardı.»

«Evet..»

H. M. elindeki ok tüfeğini yukarıya kaldırarak, «Şimdi birşey söyliyeceğim,» dedi. «Her tarafı tozlu bir ok üzerinde bu şekilde tozsuz bir hat, ancak bu okun bir ok tüfeğinin oluğuna yerleştirilip fırlatılmasile meydana gelebilir.»

Bunları söyledikten sonra bir parmağını silâhın namlu kısmındaki oluğa sokarak yukarıdan aşağı doğru gezdirdi ve gözlerini hafifçe kısarak Jüriye baktıktan sonra yerine oturdu.

Demek ki ihtiyar ayı, gözünü bürüyen kanla henüz kör olmamıştı ve mahkeme üzerinde müsbet bir tesir yaptığı belliydi. Müfettiş Mottram'ı iyice sıkıştırmış ve müşkül duruma düşürmüştü. Şahit, kendini toparlamak için Baş Savcının suallerini büyük bir sabırsızlıkla bekler gibiydi.

Sir Walter Storm birden ayağa kalkarak, «dikkatinizi şu fotoğraflardaki bazı şeyler üzerine teksif etmenizi istiyorum,» diye başladı. «Okun duvardan hızla çekildiğini ve köprü vazifesi gören çubukların yere düşmüş olduğunu söylediniz.»

«Evet efendim.»

«Oku bu şekilde çekerken duvara sürterseniz, tozlar silinip böyle bir hat meydana gelebilir mi?»

«Evet, gelebilir tabiî.»

Mr. Justice Rankin başını eğerek gözlüklerinin üzerinden baktı.

«Burada bir anlaşmazlık var galiba Sir Walter,» dedi. «Benim notlarımda okun bu kısmında hiç toz olmadığı belirtilmiş. Halbuki şimdi siz bunun ok duvardan alınırken olabileceğini söylüyorsunuz. Bunlardan hangisi doğru?»

«Mesele gayet basit sayın Lordum. Meslekdaşım bunun yalnız bir şekilde meydana gelebileceğinde ısrar ediyorlar. Bu şekilde bir çizginin başka yollarla da olabileceğini göstermek istiyordum... Evet, Müfettiş herhalde evinizin duvarlarında resimler vardır, değil mi?»

«Tabiî, birçok resim var.»

«Bu resimler asılı durdukları yerlerde duvara tamamen temas etmezler değil mi?»

«Tabii yani duvarla aralarında muhakkak bir aralık vardır.»

Savcı jürinin kadın azâlarına bakarak, «Buna rağmen,» diye devam etti, «Resimlerin arka tarafları hemen hemen tamamen tozsuzdur, değil mi?»

«Evet, çok az tozlanır.»

«Teşekkür ederim. Şu tüy parçasının bu şekilde ortasından nasıl bölündüğüne gelince...»

Savcı bir an durdu ve sonra kinayeli bir sesle devam etti:

«Herhalde tahkikat esnasında okçuluk hakkında da bazı şeyler öğrendiniz, değil mi?»

«Evet.»

«Zannedersem bu okun üzerindeki rehber tüy diğerlerinden daha fazla yıpranmış ve ortasından kopa-

rılmış. Söylemek istediğim şey şu: Bu tüy, okun yaya nereden yerleştirileceğini işaret eder ve bunun için de elle veya yayın teli ile en fazla temas eden tüydür. Böylece diğerlerine nazaran daha fazla yıpranır.»

«Evet, bunun için bu tüyler sık, sık yenileriyle değiştirilir.»

«Ölüm kalım mücadelesi yapan iki insan arasında bu tüyün ortasından kopması imkânsız mıdır?»

«İmkânsız değildir; buna rağmen itiraf etmeliyim ki...»

Sir Walter, «Hepsi bu kadar,» diyerek onun, sözünü tamamlamasına fırsat vermedi. Şahit delici gözleriyle bir müddet etrafına bakındıktan sonra ağır adımlarla yerinden ayrıldı.

«Sağcılığın söyliyecek başka bir sözü yoktur Sayın Lordum.»

Sanığın katil olduğuna inananların içinde ufak ta olsa bir şüphe uyanmıştı. Etraftaki hafif gürültüden faydalanan Evelyn kulağıma eğilerek, «Ken, H. M. bu toz işinde fiyasko verdi gibime geliyor,» diye fısıldadı, «Şüphesiz her resmin arkasında bir miktar toz vardır. Jürideki kadınların, onun lehinde düşündüklerini hiç zannetmiyorum.»

«Hişşt! Sus şimdi.»

Hakim saate baktı ve kısa bir müddet sonra mahkeme kâtibi ayağa kalktı.

«Sayın jüri âzaları; sanık ifadesi alınıp ta bir diyeceği olup olmadığı sorulduğu zaman suçsuz olduğunu, müdafaasını avukatına bıraktığını söyledi ve, 'üzerime isnat olunan bu suç bana hayatta herşeyimi kaybettirdi. Ne yaparsanız yapın, fakat masumum ben. Bütün söyleyeceğim bundan ibarettir,' dedi.»

Mr. Justice Rankin canlı bir sesle, «Eğer Sir Henry'nin de bir diyeceği yoksa celseyi yarına tatil ediyorum,» dedi.

Onun ayağa kalkmasile salonu büyük bir gürültü. doldurdu. Yağmurun, salonun tavanındaki büyük bir camda çıkardığı pıtırtılar artmıştı. Ufak bir kadeh içki beni kendime getirecekti.

Şimdi herkes kendi düşüncelerine dalmış, dal-

gın adımlarla salonu terkedip evine dönmeğe çalışıyordu. Salonun hemen, hemen yarısı boşalmıştı. Birden arkamızdan bir haykırış duyuldu.

«Dikkat et Joe!»

Ortalık birden karıştı. Bütün başlar sanık mevkiine dönmüştü. Gardiyanlar sanığı omuzlarından yakalamışlardı. Answell tam kapıdan çıkarılacağı zaman birden geriye dönmüş ve terkettiği yerine çıkarak bağırmağa başlamıştı:

«Bu böyle devam edemez. Tüy parçası oku ona sapladığım zaman koptu. İhtiyar sersemi ben öldürdüm! Katil benim! Bitirin bu işi artık!»

'Kırmızı Elbisesi Ağır Ağır'

Böyle birşey olabileceği hiç aklıma gelmezdi. Bu esnada Mr. Justice Rankin kürsünün sağ tarafındaki kapıdan çıkmak üzereydi. Gürültüyü duyunca bir an durarak başını hafifçe geriye çevirdi, fakat sonra hiçbirşey olmamış gibi kapıyı açtı ve kırmızı elbisesi ağır, ağır kapıdan geçip kayboldu.

Sanığın söylediklerini duymamış gibi davranmış ve salonu terketmişti. O öyle yapınca biz de hiçbirşey olmamış gibi yolumuza devam ettik.

«Hey Allahım, beni dinleyecek kimse yok mu? Ne söylediğimi duymuyor musunuz? Dinleyin beni!»

Jüri âzalarının hiçbiri ona bakmıyor, hepsi yerlerini ağır, ağır terkediyorlardı. Yalnız kadın âzalardan biri hafifçe korkmuş görünüyordu.

«Allahaşkına dinleyin beni! Onu ben öldürdüm, suçumu itiraf ediyorum! Beni dinlemenizi...»

Gardiyan onu kolundan tutarak yavaşça çekti.

«Haydi bakalım delikanlı! Bu taraftan, yavaş ol. Haydi evlâdım!»

Answell duraladı ve bir gardiyandan diğerine baktı. Tuzağa yakalanmış gibi bir hali vardı. Gözlerinde büyük bir endişenin izleri okunuyordu.

«Gitmek istemiyorum, dinleyin beni! Bekleyin! İtiraf ediyorum, duymuyor musunuz?»

«Tabiî, delikanlı duyuyoruz. Yürü, yavaş adımına dikkat!»

Ağır, ağır salonu terkettik. Bir ara Lollypop'u gördüm, yüzü bembeyazdı ve bana, «Aşağıda,» der gibi bir işaret yaptı. Kalabalık arasında H. M. yi göremiyordum. Bir müddet sonra salonun ışıkları teker teker söndürülmeğe başlandı.

Kapıdan çıkacağımız zaman arkamdan biri, «Kendini astırmak için elinden geleni yapıyor,» diye fısıldadı. Başka bir ses, «Evet,» diye mırıldandı, «Bir an için onun masum olabileceğini düşündüm. Fakat bilmiyorum, herşeye rağmen...»

Dışarıya çıkınca Evelyn, «Belki de haklı adamlar,» dedi, «Kendimi pek iyi hissetmiyorum Ken. Altıbuçukta Sylvia ile buluşacaktım, gelir misin?»

«Hayır, gelemiyeceğim. H. M. ye bir mesaj getirdim. Miss Hume'un, 'Evet' ten ibaret tek kelimelik mesajını.»

«Buradan çıkalım Allahaşkına Ken! Neden geldik sanki buraya? Herhalde kolay, kolay kurtulamaz değil mi?»

«Söylediklerine inandıklarını zannetmiyorum. Bakalım neticesi ne olacak bunun?»

«Ne olacağı var mı canım! Jüride olsaydın ne düşünürdün? Onların düşündükleri esastır. Keşke buraya hiç gelmeseydik. Kız nasıl birşey? Vazgeç söyleme. Bilmek istemiyorum. Haydi Allahaısmarladık sevgilim.»

Süratle yanımdan ayrılarak ıslak kaldırıma fırladı. Yağmur azalmıştı. Park edilmiş arabaların arasında bir müddet dolaştıktan sonra H. M. nin eski Wauxhall'ünü buldum. Şoför Luigi arabanın içinde oturuyordu. Ön çamurluğa yaslanarak bir sigara yaktım. Old Bailey'deki kalabalık boşalmıştı. Kapılar kapandıktan sonra miğferli iki polis gelerek etrafı gözden geçirdiler. H. M. binadan en son çıkanlardan biriydi. Şapkasını arkaya doğru itmiş, kürk yakasında güve yenikleri olan paltosunu rastgele sırtına geçirmişti. Dudaklarının kü-

für eder gibi kıpırdamasından Answell ile bir konuşma yaptığını anlamıştım.

Beni iterek arabanın içine soktu.

Kısaca, «Allah kahretsin!» dedi, «Sersem herif, herşeyi berbat etti!»

«Demek hakikaten suçlu.»

«Suçlu mu? Yok canım! Tamamile masum. Onu bu badireden kurtarmam lâzım Ken. Kurtarılmağa lâyık bir genç.»

Yanımızdan geçen bir otomobil neredeyse ön çamurluğumuzu sıyıracaktı. H. M. başını pencereden çıkararak küfretti. Müthiş kızgın olduğu belliydi.

«Zannedersem,» diye devam etti, «Başına gelenler ona hayatı zindan etti ve itiraf edip herşeye bir son vermeyi düşündü. Böyle yaparsa hakimin, 'tamam evlât, bu kadar kâfi. Alın bu adamı götürün, asın,' diyeceğini zannediyordu.»

«Fakat neden yaptı bu çılgınlığı? Bunun jüri üzerinde bir tesiri olacak mı acaba?»

«Yok canım zannetmiyorum. Fakat belli olmaz, belki de karar esnasında söylediklerini nazarı itibara alırlar. Fakat ihtiyar Balmy Rankin böyle şeylere ehemmiyet vermez, ona itimadım vardır. Bizim için büyük problemler bundan sonra başlıyor evlât. Ben Answell'in sorgusundan çekiniyorum. Çünkü Walter Storm suçluluları sorguya çekerken onları çok fena sıkıştırır, âdeta işkence eder. Answell'in onun karşısında kendini bırakmasından ve bütün çalışmalarımı boşa çıkarmasından korkuyorum. Eğer sorgusu esnasında, bir müddet önce bana anlattıklarını tekrarlarsa mahvolduk demektir.»

«Fakat neden yapmadığı birşeyi kabullenip itiraf etti?»

H. M. birşeyler homurdandı. Arkaya yaslanıp kollarını kavuşturmuş ve şapkasını gözlerinin üstüne kadar eğmişti.

«Çünkü birisi onunla konuştu. Nasıl olduğunu bilmiyorum, fakat kim olduğunu biliyorum. Şu Reginald denen adam işe burnunu soktu yine. Dikkat ettin mi duruşma esnasında birbirlerini nasıl mânalı, mânalı süzüyorlardı. Fakat sen tanımazsın o herifi.»

«Oh, tanıyorum. Bugün Hume'ların evinde rastladım ona.»

H. M. delici gözlerini birdenbire yüzüme dikti.

«Öyle mi? Onun hakkında ne düşünüyorsun peki?»

«Şey, belki biraz kibirli ama fena bir adama benzemiyordu.»

«Demek öyle! Ha, sahi kızcağız ne söyledi?»

«Sana evet dememi söyledi ve kelimeyi birkaç kere tekrarladı.»

H. M. hafifçe gülümseyerek, «Çok güzel,» dedi ve şapkasının altından bizi şoför mahallinden ayıran cama baktı. Sonra, «Birşeyler olabilir bugün,» diye devam etti, «Şansım fena değildi bugün, fakat Spencer Hume'un ortadan kaybolması hiç de iyi olmadı bizim için. Onun bana çok yardımı olacaktı. Artık işimizi gücümüzü bırakıp şahitlerin peşinde koşacağız galiba.»

H. M. diğer avukatlar gibi yanında bir yardımcı müşavir çalıştırmıyor, bütün işleri kendi görmek istiyordu. Fakat bu dava oldukça teferruatlıydı, onun için çok yorulacağını biliyordum.

«Yanına bir yardımcı alsan bütün bunlar olmaz,» dedim, «Bu yaşta her işin peşinden kendin koşamazsın artık.»

«Bütün gün istasyonda bir hamal gibi koş, bir de böyle lâf dinle. Mükâfatım bu mu olacaktı yani...»

«Ne istasyonu? İstasyonlarda ne işin var?»

H. M. birden kendini toparladı ve sert görünmeğe gayret ederek, «Bırakalım şimdi bu mevzuu,» dedi. Fakat beni meraklandırdığı için memnun olmuş ve kızgınlığı geçmişti.

«Söyle bakalım Ken,» dedi, «Bugün duyduklarından sonra hangi tren istasyonuna giderdin?»

«Trenle nereye gideceksin?» diye sordum, «Durup dururken tren seyahati de nereden çıktı? Yoksa Dr. Hume'un nereye gittiğini biliyor musun?»

«Yok canım!...» Bir an önümüzdeki şoför mahallinin camına baktı, sonra heyecanla devam etti:

«Bugün öğleden sonra oraya gittiğinde Dr. Hume'u gördün mü?»

«Evet, oradaydı. Benimle oldukça samimî konuştu.»

«Seninle cinayet hakkında konuşmak istediler mi?»

«Evet, bir müddet konuştuk, sonra doktor bugün öğleden sonra şahit olarak dinleneceğini söyledi. Answell'in Adlî Tıb'a gönderilmesi icabettiğinden ve aklî muvazenesinin bozuk olabileceğinden bahsetti. Sahi, yanında Dr. Tregannon adında bir de asabiye mütehassısı vardı...»

H. M. nin şapkası ağır, ağır yüzüne doğru kaydı ve yere düştü. Fakat o bunun farkında değilmiş gibi bir an düşündü, sonra söylediğim ismi tekrarladı.

«Dr. Tregannon ha! Hey Allah! Acaba oraya tekrar gitsem mi?»

«Bana bak, ne oluyor?» diye sordum, «Dr. Hume, sanığın lehinde diye yeğenine bir kötülük mü yapacak yoksa? Bunu ben de düşündüm, fakat bu çok saçma birşey. Öz yeğenine bir fenalık yapacağını hiç zannetmiyorum.»

H. M. bir anlık bir tereddütten sonra, «Hayır, ben de zannetmiyorum,» dedi, «Fakat o şimdi kendi durumunu kurtarmağa çalışıyor. Mary'nin, şu meşhur Türk terliklerini bulamadığını anlarsa oldukça fena şeyler yapabilir... Düşünelim bakalım!»

«Herhalde bu terliklerin de Istampa, Golf elbisesi, Judas penceresi ve Tren istasyonu ile alâkası var değil mi?»

«Evet. Fakat aldırma, herhalde kıza birşey olmaz.»

H. M. nin Brook sokağındaki evine geldiğimiz zaman kürk manto ve şapka giymiş bir kadının aceleyle merdivenleri çıkmakta olduğunu gördük. Kadın bizim geldiğimizi görünce birden durdu ve sonra geriye dönerek koşarcasına aşağıya indi. Yanımıza geldiği zaman zorlukla nefes alıyordu. Genç kadın Mary Hume'dan başkası değildi. Mavi gözleri dolmuştu ve ağlamamak için kendini zor tutuyordu.

«Tamam, »dedi, «Jim'i kurtardık.»

H. M. yüzünü buruşturdu ve, «Anlamıyorum,» dedi, «Ne oluyor Allahaşkına?»

«Herşey düzeldi diyorum size. Spencer amca bana bir mektup bırakarak ortadan kayboldu. Bu mektubunda herşeyi açıklıyor...»

Çılgın gibi çantasını karıştırıyor, telâşından içindekileri kaldırımın üstüne döküp saçıyordu. Nihayet mektubu bularak H. M. ye uzattı.

H. M. mektubu alarak, «İçeriye girelim,» dedi.

Karısı ve iki kızı Güney Fransada olduklarından evde hizmetçilerle yalnızdı. Bugün de her zamanki gibi sokak kapısının anahtarını içerde unuttuğundan uşak gelip açana kadar kapıyı yumruklayıp bağırdı.

Soğuk kütüphaneye girdiğimizde mektubu masanın üstüne koydu ve lâmbanın altına doğru çekti. Mektup birkaç ince sahifeden ibaretti ve sakin bir el tarafından yazıldığı belliydi.

Pazartesi, saat 14

'Sevgili Mary

Bu mektubu aldığın zaman ben çok uzaklarda olacağım. Kimsenin beni bulabileceğini zannetmiyorum. Utanılacak hiçbir şey yapmadığım için vicdanım rahat. Bunu sana yardım etmiş olmak için yapıyorum. Tregannon, Merrivale'in yeni şeyler öğrendiğini ve Quigley'i bularak yarın şahit mevkiine çıkaracağını duymuş.

İhtiyar amcana kızmamanı rica ederim. İnan bana, sana yardımı olacağını bilseydim çok daha önce konuşurdum. Answell'in viskisine konan ilâcı ben temin ettim. Bu, hastahanede üzerinde çalıştığımız Brudine isimli bir ilâçtır...'

H. M. yumruğunu masaya indirerek, «Allah, Allah!» diye gürledi, «Bu mektup oldukça işimize yarıyabilir.»

«Bu mektup onu kurtaramaz mı?»

«Bu, istediklerimizin ancak yarısı kızım. Susun bakalım şimdi!»

'... tesiri çok anîdir ve insanı yarım saate yakın baygın halde bırakır. Answell beklenilen zamandan birkaç dakika evvel kendine geldi. Herhalde ağzındaki viski kokusunu izale etmek için nane suyu içirildiği sırada başının sarsılması erken ayılmasına sebep oldu...'

H. M. birden bize dönerek, «Answell'in ne söylediğini hatırladınız mı?» dedi, «Ayıldığı zaman ağzında, nane yemiş gibi acaip bir tat olduğunu söylemişti. Demek ki baygın bir insana birşey içirmek mümkün. Barlett dâvasından beri bunun mümkün olup olamıyacağı münakaşa konusudur.»

Ben hâlâ hiçbirşey anlıyamıyordum.

«Fakat ilâcı ona kim verdi? Neden verdi? Ne yapmak istiyorlardı? Avory Hume, Answell'i seviyor muydu, yoksa nefret mi ediyordu?»

H. M. okumağa devam etti:

'İlâcı viski sürahisine boşaltmanın bir hata olduğunu anlıyordum, çünkü hâdiseden sonra sürahinin bulunabileceği düşüncesi beni harap etti, uykularımı kaçırdı.

Nihayet Tregannon ve Quigley ile yapılması icabeden şeyleri yapmağa karar verdik. İyi niyetle yapmak istediğim şeylerin böyle korkunç neticeler doğurmasından ben mesul değilim. Fakat şimdiye kadar susmamın sebeplerini öğreneceksin...'

H. M. kâğıdın arkasını çevirirken boğazından acaip bir ses çıkardı.

'... Answell tamamile masum olsaydı, hiç şüphesiz herşeyi anlatırdım. Bana inanmalısın. Söylediğim gibi, hakikat ta onu kurtaramaz. O suçludur kızım. İrsî ve çılgınlık derecesine varan bir öfkenin tesirile babanı öldürmüştür, onun için cezasını çekmesi ve asılması lâzım. Böyle bir cinayet işlediğini belki (hattâ büyük bir ihtimalle) kendisi de bilmiyor ve haklı olarak masum olduğunu haykırıp duruyor. Brudine, insanı bayıltmasına rağmen zararsız bir ilâçtır ve tesiri geçmeğe başladığı zaman insan ekseriya son konuştuklarını, yaptığı son hareketleri hatırlar. Yani bayılmadan önce ne olmuşsa, ne konuşulmuşsa onu hatırlar. Söyleyeceğim şeylerin seni çok üzeceğini biliyorum, fakat hakikat budur, hâdisenin ne şekilde olduğunu sana anlatmam lâzım.

Answell, babanın kendisine bir oyun oynadığını ve ilâçlı içki içirdiğini anlamıştı ve kendini kaybetmeden önce aklından son olarak geçen düşünceler bunlardı. Ayıldığı zaman ilk aklına gelen şey bu oldu. İçkiyi içmeden önce de maalesef duvardaki oklarla bir insanın öldürülebileceğinden bahsediyorlardı. Bütün bunların tesirile Answell kendine gelir gelmez duvardan oku alarak babanı öldürdü. Fakat bunu yaparken halâ ilâcın tesiri altındaydı ve ne yaptığının farkında değildi. Bunun için aklı tamamen başına geldiği zaman kendini

sandalyesinde oturur buldu. İşini yeni bitirmişti.

İşte olanlar bu şekilde oldu Mary. Bunu kendi gözlerimle gördüm. Allahaısmarladık kızım. Tanrı seni korusun.

Seni çok seven amcan

Spencer'

H. M. elleriyle yüzünü örttü ve alnını ovaladı. Bir müddet dolaştıktan sonra bir sandalyeye oturdu. şüphe kurdu hepimizin içine girmişti şu anda.

Genç kız, «Bu onu kurtaramaz mı?» diye haykırdı.

«Kurtarmak mı? Kızım bu mektubu mahkemeye götürürsen onu dünyada hiçbir kuvvet kurtaramaz. Onu nasıl kurtarabileceğimizi henüz ben de bilmiyorum, düşünmem lâzım.»

«Mektubun son kısmını kesip, yalnız baş tarafını göstersek nasıl olur?»

H. M. kaşlarını çatarak ona baktı.

«Hayır, olmaz,» dedi, «Çünkü mektubun en berbat kısmı, viskinin ilâçlı olduğundan bahseden şu kâğıdın arkasına yazılmış. Elimizde fevkalâde bir delil var, fakat kullanamıyoruz. Söyle bana kızım. Bu mektubu okudun, hâlâ onun masum olduğuna inanıyor musun?»

«Tabiî!... Oh, bilmiyorum. Evet. Hayır... Bildiğim tek şey onu çılgınca sevdiğimdir. Onu kurtarmalısınız. Beni bu vaziyette bırakamazsınız.»

H. M. bir müddet oturduğu yerden dalgın gözlerle yerdeki halıyı seyretti, sonra hafifçe öksürdü.

«Yok canım, korkma!» dedi, «Fakat anlamadığım bir nokta var. Senin şu amcan neden yalan söylesin? Viskiye ilâç koyduğunu kabul ediyor. Bugün onu sorguya çekeceğim diye seviniyordum, iyice kıstırıp hakikati meydana çıkarabilirdim. Onun herşeyi hattâ katilin kim olduğunu bile bildiğine yemin edebilirdim. Halbuki şu mektuba bak... Gözlerimle gördüm diyor ve

Answell'in katil olduğunu söylüyor. Olanları nasıl görmüş olabilir? Cinayet işlendiği zaman hastahanedeydi, bunu iyice tahkik ettim. Yalan söylediği muhakkak, fakat yalan söylediğini ispat edersem, bu sefer bu mektubun baş tarafının beş paralık kıymeti kalmıyacak. Hay Allah kahretsin!»

«Bize onu ne şekilde müdafaa edeceğini hâlâ söylemiyecek misin?» diye sordum, «Yarınki celsede ne söyliyeceksin? Söylenecek ne var?»

H. M. nin yüzünde neşeli bir ifade belirdi ve hafifçe gülümsedi.

«Tesirli bir konuşma yapamıyacağımı zannediyorsun, değil mi? Daha o kadar ihtiyarlamadık evlât! Ne yapacağımı göreceksin. Yarın orada ayağa kalkacağım ve gözlerinin içine bakarak diyeceğim ki...»

'Sanığı Çağırıyorum'

«Sayın Lordum, Muhterem jüri âzaları.»

H. M. ayaklarını açmış ve bir elini arkasına koymuştu. Dediği gibi onların gözlerine bakarak konuşuyordu. Fakat öfkeli gözlerle jüriye bakması, onlar üzerinde menfî tesir yapabilirdi.

Salon bugün hıncahınç doluydu. Gazetecilerin masasında bir gün evvel üç, dört gazeteci varken bugün yer bulmak imkânsızdı. Celse açılmadan evvel Lollypop sanık mevkiine giderek parmaklığın üzerinden Answell'e birşeyler söylemiş, o da dinledikten sonra omuzunu silkmişti. Oldukça yorgun ve üzgün görünmesine rağmen sakindi. Onların konuşmaları Reginald Answell'i oldukça ilgilendirmişe benziyordu, dikkatle onlara bakıyor, sanki dudaklarından ne konuştuklarını anlamak istiyordu. H. M. ayağa kalktığı zaman saat onbire yirmi vardı.

«Sayın Lordum, muhterem jüri âzaları. Belki şu anda nasıl bir müdafaa yapacağımı merak ediyorsunuz. Şimdi söyliyeceğim size. Herşeyden önce Savcılık

tarafından söylenenlerin doğru olmadığını göstermeğe çalışacağız.»

Sir Walter Storm öksürerek ayağa kalktı.

«Lordum, meslekdaşımın bu ifadesi okadar olağanüstü ki açıklanmasını rica edeceğim. Herhalde sayın meslekdaşım Mr. Avory Hume'un öldürülmüş olduğunu da inkâr etmiyeceklerdir.»

H. M. iki yumruğunu da havaya kaldırıp bağırmak üzereyken Lollypop, 'Hişşt!' diye onu ikaz etti.

«Evet, Sir Henry?»

«Hayır Lordum. Baş Savcının söylediklerinden yalnız bunun doğru olduğunu kabul ediyoruz. Nasıl ki sırtlanların uluduğu ve zebraların vücutlarının çizgili olduğu bir hakikatse...»

Mr. Justice Rankin gözlerini kırpmadan ona baktı ve, «Zoolojik mevzuları bir tarafa bırakalım şimdi Sir Henry,» dedi, «Lûtfen devam edin.»

«Evet Lordum... Nerede kalmıştık? Hah, tamam! Jüri âzaları, savcı size şu suali sordu: 'Bu cinayeti sanık işlemediyse kim işledi?' Sonra da, 'Cinayetin ne sebeple işlendiğini henüz bulamadık, fakat bunun muhakkak kuvvetli bir sebebi olmalı,' dediler. Bunlara bakarak karar vermeniz büyük bir hata olur. Dâvanın temelini, bulunmayan bir cani ve bilinmeyen bir sebep üzerine kurmak bilmem ki ne dereceye kadar doğrudur.

«İlk olarak cinayet sebebini ele alalım. Size, sanığın Avory Hume'un evine, cebinde dolu bir tabancayla gittiğini söylediler. İnsanlar tabancayı bir maksat için taşırlar. O halde sanık oraya Avory Hume'u öldürmek için gitmişti. Fakat neden? Evlenmek üzere olan bir genç böyle korkunç birşeyi nasıl yapar? Onu tahrik eden şey nedir? Bilinen yegâne hakikat ikisi arasında geçen bir telefon konuşmasıdır ve bu konuşmada bir tek kötü söz kullanılmamıştır. Bütün söylenenler, 'Duyduğum şeyleri nazarı itibara alarak kızımı ilgilendiren meseleleri biran evvel halletmeliyiz. Saat altıda buraya gelebilir misiniz?' gibi sözler ve buna benzer birkaç kelimeden ibarettir. Müteveffa sanığın yüzüne, 'Sana göstereceğim, Allahın belâsı!' demiş mi? Hayır. Bunu ancak telefonu kapattıktan sonra kendi kendine söylemiş.

Sanığın bütün duyduğu, kendisini davet eden soğuk ve resmî bir sesti. Bu kadar şey için de bir insanın hemen bir silâh kaparak müstakbel kayınpederini öldürmeğe gitmesi herhalde inanılacak birşey değil.

«Acaba müteveffa sanık hakkında bukadar fena ne işitmişti? Bunun ne olduğunu bilmiyorsunuz. Savcılık kısaca, 'Ateş olmayan yerde duman çıkmaz' dedi. Fakat siz daha dumanı bile görmediniz. Evet, Avory Hume'un birdenbire bir deli gibi hareket etmesinin sebebini bulamadılar. Fakat ben buldum!»

Son sözleri salonda âdeta bir kargaşalık yaratmıştı. O söylediklerinin tesirinden habersizmiş gibi ellerini kalçalarına dayamış, gözlüklerinin üzerinden etrafa bakarak konuşuyordu.

«Bu dâvada hakikat olan şeyler meydanda. Biz bu hakikatlerin sebeplerini meydana çıkaracağız. Size müteveffanın gayri tabiî hareketlerinin hakikî sebeplerini göstereceğiz. Sanığın bunlarla hiç alâkası olmadığını, tamamen bir yanlışlığa kurban gittiğini göstereceğiz. Savcılık dâvada adı geçenlerin hareketlerini size izah edemez; biz edebiliriz. Savcılık kaybolan bir tüy parçasının ne olduğunu söyleyemez; biz söyleyebiliriz. Yine savcılık size bu cinayeti, sanık hariç herhangi bir kimsenin işleyebileceğini gösteremez; bunu da size biz gösterebiliriz ve göstereceğiz.

«Simdi, 'Cinayeti o işlemediyse kim işledi?' diye düşünüyorsunuz. Fakat kendi kendinize, 'bu işi onun yapmadığını düşünmek çok zor,' diyemezsiniz. Eğer böyle düşünüyorsanız onu beraet ettirmeniz lâzım. Onun masumiyetinden şüphe etmemeniz gerektiğini göstereceğim. Şu Allahın belâsı...»

Lollypop elindeki kâğıdı hemen ikaz mahiyetinde yukarı doğru kaldırdı.

«Pekalâ, pekalâ! Yani size bunu başka türlü izah edeceğim. Benim vazifem hakikî katili bulmak değildir. Fakat size iki tüy parçası göstereceğim ve bu tüyleri nerede bulduğumu söyliyeceğim. Bu yere bakmayı şimdiye kadar hiçkimse düşünemedi. Bunları söyledikten sonra da size, müteveffa öldürüldüğü anda katilin nerede durmuş olabileceğini soracağım.

«Size, sanığın eve geldiği zaman çok sinirli olduğunu, cinayetten sonra da gayet sakin bir koltuğa oturarak sigara içtiğini söylediler. Bundan sonra da onun Hume'u ölümle tehdit ettiğini ve Hume'un kalkarak kapıyı sürgülemiş olduğunu dinlediniz. Yani Hume ölümle tehdit edildikten sonra sanığın kendisini daha rahat öldürebilmesi için kalkıp kapıyı sürgülemiş oluyor. Şimdiye kadar sanığın neler yapmış olabileceğini, neler yaptığını, neler yapmadığını dinlediniz. Artık hakikati dinlemenin zamanı gelmiştir. Sanığı çağırıyorum.»

H. M. önündeki bardağı kaldırıp su içerken gardiyanlardan biri Answell'in koluna dokundu. Genç adam sanık mevkiinden, şahit mevkiine geçerken jüri âzalarına hiç bakmıyor, sinirli adımlarla yürüyordu. Eliyle sık sık kravatını düzeltmesi dikkatimi çekti. Kumral saçlarını yandan ayırarak itina ile taramıştı. Üzgün olduğu gözden kaçmıyordu. Dâvanın ve hayatının dönüm noktasına gelmişti; kaderinin, ağzından çıkacak kelimelere bağlı olduğunu biliyordu.

H. M. gayet yumuşak bir sesle başladı:

«Evet, evlât. İsminiz?»

«James Caplon Answell.»

Çok hafif bir sesle konuşuyor, söyledikleri güçlükle duyuluyordu. Birkaç kere başını yana çevirerek hafifçe öksürdü, sonra hâkime baktı.

«Duke sokağı 23 numarada oturuyorsunuz. Halen hiçbir işle meşgul olmuyorsunuz değil mi?»

«Evet.»

«Aralık ayının sonlarına doğru Miss Mary Hume ile nişanlandınız mı?»

«Evet.»

«O zaman neredeydiniz?»

«Frawnend, Sussex'de Mr. Stoneman'ın evinde.»

H. M. ona mektuplarla ilgili kısmı anlattırdı. Fakat Answell henüz sakinleşememişti.

«3 Ocak Cuma günü, ertesi gün Londraya gelmeğe karar verdiniz mi?»

«Evet.»

«Bu kararınızın sebebi neydi?»

Sanık anlaşılmaz birşeyler mırıldandı. Hâkim, sert bir sesle, «Sesinizi yükseltin, hiçbirşey anlaşılmıyor,» diye ihtar etti.

Answell etrafına bakındı ve sesini yavaş, yavaş yükseltti. Buna rağmen ilk söylediği kelimeler anlaşılmamıştı.

«... ve bir nişan yüzüğü almak istiyordum.»

H. M. ona cesaret vermek ister gibi gür sesiyle, «Bir nişan yüzüğü alacaktınız,» diye tekrar etti, «Bu kararı ne zaman verdiniz? Yani Cuma günü Londraya gelmeğe karar verdiğiniz zaman saat kaçtı?»

«Gece geç vakit karar verdim.»

«Peki, birdenbire nereden aklınıza geldi bu?»

«Kuzenim Reg o akşam Londraya dönecekti. Bana, nişan yüzüğüne ihtiyacım olup olmadığını sordu,» Sanık bir an durdu, «O zamana kadar yüzük aklıma gelmemişti.»

«Bu kararınızdan Miss Hume'a bahsettiniz mi?»

Answell'in yüzünde hafif bir tebessüm belirip kayboldu.

«Tabiî bahsettim.»

«O Cuma akşamı Londraya telefon edip babası ile konuştuğunu biliyor muydunuz?»

«Hayır, bunu daha sonra öğrendim.»

«Londraya gelmeğe karar verişiniz bu telefon konuşmasından evvel miydi, sonra mı?»

«Sonra.»

«Peki sonra ne oldu?»

«Ne mi oldu? Oh, anlıyamadım birden. Babasına bir mektup yazacağını söyledi ve oturup kısa bir not yazdı.»

«Bu mektubu gördünüz mü?»

«Evet.»

«Bu mektupta hangi trenle gideceğinizi bildiriyor muydu?»

«Evet, Frawnend'den dokuzda kalkacak olan trene bineceğimi yazdı.»

«Bu tren yolculuğu aşağı yukarı bir saat kırkbeş dakika kadar sürer değil mi?»

«Evet, süratli trenler için öyle. Orası Chichester kadar uzak değildir.»

«Mektupta trenin hem kalkış, hem de Londraya varış saati bildiriliyor muydu?»

«Evet, 10.45 de Victoria istasyonunda olacağı yazılmıştı. Bu, Mary'nin her zaman bindiği trendi.»

«O halde Mr. Hume bu trenin saatlerini biliyordu.»

«Öyle olması lâzım.»

H. M. soruları ağır, ağır soruyor, onu mümkün olduğu kadar sakinleştirmeğe çalışıyordu.

«Londraya gelince ne yaptınız?»

«İlkönce bir yüzük aldım ve ufak, tefek işlerimi bitirdim, sonra da eve gittim.»

«Eve ne zaman gittiniz?»

«Zannedersem biri yirmibeş geçiyordu.»

«Müteveffa size o zaman mı telefon etti?»

«Evet, takriben bir buçukta.»

H. M. ileri doğru eğildi ve iri ellerini masanın üzerine koydu. Aynı anda sanığın elleri titremeğe başlamıştı. Asabına hâkim olmakta güçlük çektiği belli oluyordu.

«Şahitlerden biri, müteveffanın sizi sabahın dokuzundan beri aradığını ve evinize birçok defa telefon ettiğini söyledi. Doğru mu bu?»

«Evet.»

«Fakat sizinle konuşamıyacağını bilmesi lâzım gelmez miydi? Saat dokuzda siz Frawnend'den henüz trene biniyordunuz. Sizinle onbirden önce konuşamıyacağını bilmesi lâzımdı.»

«Evet, öyle olması lâzımdı.»

Evelyn kulağıma eğilerek, «Bu adam ne yapıyor Allahaşkına?» diye fısıldadı, «Kendi şahidini sıkıştırıp duruyor.»

«Şimdi şu telefon muhaveresini ele alalım. Müteveffa size ne dedi?»

Answell de diğer şahitlerin söylediklerini aynen nakletti. Büyük bir ciddiyet ve hevesle konuşuyordu şimdi.

«Size söylediği sözlerde hakaret ifade eden kelimeler var mıydı?»

«Hayır, aslâ.»

«Onu dinledikten sonra ne düşündünüz?»

«Konuşması pek samimî değildi, fakat bazı insanlar yaradılıştan böyledir. Onun için bu mesele üzerinde fazla durmadım.»

«Herkesten sakladığınız bir suçunuz, sır olarak muhafaza ettiğiniz herhangi birşey var mıydı? Müteveffa böyle birşey öğrenmiş olabilir miydi?»

«Hayır, saklayacak hiçbirşeyim yoktu.»

«O akşam onunla konuşmak üzere evine giderken kuzeninizin tabancasını yanınıza aldınız mı?»

«Almadım. Neden yapayım böyle birşey?»

«Müteveffanın evine altıyı on geçe gittiniz değil mi? Evet. İçeri girince şapkanızı yere düşürmüş ve paltonuzu çıkarmak istememişsiniz, sinirli görünüyormuşsunuz. Bütün bunların sebebi neydi evlât?»

Mr. Justice Rankin sanıktan evvel konuştu.

«Hızlı, yüksek sesle konuşmanız için sizi bir kere daha ikaz ediyorum, söylediklerinizi iyi duyamıyoruz.»

Sanık ellerini ovalıyarak hâkime baktı.

«Lordum, onun üzerinde müsbet bir tesir bırakmak istiyordum. Bilhassa telefonda soğuk bir sesle ve resmî konuşması beni fazlasiyle şaşırtmıştı. İçeri girer girmez şapka farkında olmadan elimden kaydı, bunun için kendi kendime kızdım. Ona, mahcup salak bir insan olarak görünmek istemiyordum.»

H. M. elini uzatarak müdahale etti.

«Herhalde nişanlısının ailesiyle ilk defa karşılaşacak olan her genç erkek sizin hissettiklerinizi hissederdi. Paltonuzu neden çıkarmadınız?»

«Bilmiyorum. Bir kere, 'Çıkarmıyacağım,' demiş bulundum, sonra da sözümü geri almak istemedim.»

«Pekalâ, odaya girdiğiniz zaman müteveffa size nasıl davrandı?»

«Hali oldukça acaipti.»

«Acaip demekle neyi kastediyorsunuz?»

«Bilmiyorum. Normal değildi işte!»

«Peki, jüriye neler konuştuğunuzu anlatın.»

«Bir ara duvardaki oklara baktığımı gördü. Ona okçulukla alâkadar olup olmadığını sormuştum. Bana, kuzeyde küçük bir çocukken ok ve yaylarla nasıl oynadıklarını, bu sporun burada, Londrada da revaçta olduğunu söyledi. Sonra da duvarda duran okların kazandığı kupalar olduğunu, altına ilk isabeti kaydedenin şampiyon seçildiğini anlattı.»

«Altına mı?»

«Evet. Ben de bunun ne demek olduğunu sorduğum zaman, altının, hedefin merkezi olduğunu söyledi. Bunu söylerken de yüzüme garip bir şekilde bakıyordu...»

«İzah edin bunu. Aceleye lüzum yok, ağır, ağır...»

«Yani bana, servet avına gelmiş biriymişim gibi bakıyordu. Belki de bana öyle geldi.»

«Halbuki siz zengin bir insansınız, böyle birşeye hiç ihtiyacınız yok, değil mi?»

«Evet, malî durumum oldukça iyidir.»

«Sonra ne söyledi?»

«Yüzünde garip bir ifadeyle bana bakmağa devam ederek, 'Bu oklarla bir insanı öldürebilirsiniz' dedi.

H. M. yumuşak bir sesle onun heyecanını yatıştırmağa çalışıyordu.

«Evet, sonra?»

«Söylediklerinden birşey anlıyamamıştım, mevzuu değiştirmenin daha iyi olacağını düşündüm. Bunun için işi şakaya aldım ve, 'Buraya kaşık çalmağa, veya birini öldürmeğe gelmedim, mecbur kalmadıkça böyle birşey yapmam,' dedim.»

H. M. «Oh, öyle mi?» diye bağırdı, «Böyle mi dediniz? Söze başlarken, 'Buraya kaşık çalmağa gelmedim,' dediniz öyle mi? Bakın bunu şimdiye kadar hiç duymamıştık.»

«Evet, böyle söylediğimi gayet iyi biliyorum, çünkü, 'Altın;' kelimesini ve onun ne düşündüğünü merak ediyordum.»

«Sizinle hemfikirim. Sonra ne oldu?»

«Lâfı uzatmağa lüzum yoktu, onun için, 'Miss Hume ile evlenmek istiyorum, ne diyorsunuz?' diye sordum.»

Answell, bundan sonra müteveffanın kendisine viski ikram ettiğini anlattı.

«Şimdi çok dikkatli düşünün. Size viskiyi verdikten sonra ne söylediğini tam olarak hatırlayabilir misiniz?»

«Evet. Birdenbire yüzünün ifadesi değişti ve, 'Size saadetler dilerim,' dedi, sonra da âdeta havaya söylüyormuş gibi, 'Mr. James Caplon Answell,' diye devam etti. İsmimi ısrarla neden tekrarladığını anlamamıştım. Bir müddet sonra yüzüme baktı ve, 'Şu izdivaç her iki taraf için de avantajlı olacak,' dedi.»

H. M. elini kaldırarak onu susturdu.

«Bir dakika, dikkatli olun! 'Şu izdivaç' mı dedi, yoksa, 'Bu izdivaç,' mı?»

«'Şu izdivaç,' dedi.»

«Pekalâ, devam edin.»

«Bir müddet sonra, 'Bildiğiniz gibi bu izdivaca muvafakat ettim,' dedi.»

H. M. onun söylediklerini çarçabuk tekrar etti.

«Demek 'Şu izdivaç her iki taraf için de avantajlı olacak. Bu izdivaca muvafakat ettim,' dedi, öyle mi?»

«Peki evlât, devam edin.»

«Sonra, 'Leydi Answell ile tanışmak şerefine nail olmuştum. Ailenizin malî durumunun gayet iyi olduğunu biliyorum,' dedi.»

«Bir dakika. 'Ailenizin malî durumu,' mu dedi, yoksa, 'Malî durumunuz,' mu?»

«'Ailenizin malî durumu,' dedi. O esnada viskinin içindeki ilâç tesirini göstermeğe başladı ve gerisini anlıyamadım.»

H. M. derin bir nefes aldı.

«Şimdi tekrar şu telefon konuşmanıza dönelim. Müteveffa, Frawnend'den dokuzda kalkacak olan trenle Londraya geleceğinizi biliyordu değil mi?»

«Bilmesi lâzımdı.»

«Trenin Londraya 10.45 den evvel varmıyacağı

nı ve sizinle onbirden evvel konuşamıyacağını da biliyordu.»

«Evet, Mary ona kaçta geleceğimi yazmıştı.»

«Tamam. Bütün bunlara rağmen sabahın dokuzundan itibaren sizin evinize telefon etmeğe başladı.»

«Evet.»

«Cumartesi öğleden sonra saat bir buçukta onunla telefonda konuştunuz. Daha önce sesini duymuş veya kendisini görmüş müydünüz?»

«Hayır.»

«Bu telefon konuşmasının ne şekilde başladığını söyleyin bize.»

Answell sakin bir sesle, «Telefon çaldığında gazete okuyordum,» diye başladı, «Uzanıp ahizeyi aldım ve Mr. Hume kendini takdim etti. O zaman 'Caplon Answell ile konuşmak istiyorum,' dediğini zannetmiştim, onun için, 'Buyurun, benim,' dedim.»

H. M. ileri doğru eğildi.

«Öyle mi? Demek, 'Caplon Answell ile konuşmak istiyorum,' dediğini zannetmiştiniz. Sonradan düşününce onun farklı birşey söylemiş olduğunu mu anladınız?»

«Evet.»

«O halde hakikatte ne demişti?»

«Tamamen değişik birşey.»

«Hakikatte 'Captain Answell ile konuşmak istiyorum,' demişti değil mi?»

«Evet.»

H. M. elindeki kâğıdı masanın üzerine bıraktı, sonra kollarını kavuşturarak, yırtıcı bir sesle, «Kısaca,» dedi, «Telefonda ve sonra da evde sizinle konuştuğu müddetçe hep kuzeniniz Yüzbaşı Reginald Answell ile konuştuğunu zannetmişti değil mi?»

'Fotoğraf Makinesinde'

Salonda on saniye kadar ne bir fısıltı, ne de en ufak bir gürültü duyuldu. Sanık şimdi ıs-

rarla kuzenine bakıyordu, fakat diğeri hiçbirşeyin farkında değilmiş gibiydi. Sırtı şahit mevkiine dönüktü ve elindeki bir kâğıt parçası ile meşgul görünüyordu. Sanki konuşulanların hiçbirini duymamıştı.

H. M. ısrarlı bir sesle, «Evet, şurda oturan adam,» diyerek bakışlarını Reginald'a çevirdi.

Reginald Answell hafifçe başını salladı ve kibirli bir tarzda gülümsedi. Aynı anda Sir Walter Storm ayağa kalktı.

«Sayın Lordum,» dedi, «Sanığın, Mr. Hume'un düşüncelerini okuyabilecek bir otorite olduğunu maalesef kabul edemiyeceğiz. Mr. Hume'un o anda neler düşündüğünü kimse bilemez.»

Hâkim, küçük elleriyle hafifçe şakaklarını ovaladı.

«Bu mesele mühim, Sir Walter,» dedi, «Sir Henry'nin elinde dediklerini ispat etmeğe yarıyacak deliller var mı acaba?»

Keskin gözlerini H. M. ye çevirdi.

«Evet Lordum, delilimiz var.»

«O halde devam edin. Fakat sanığın şüphelerini delil olarak kabul edemeyiz.»

Baş Savcının hücuma hazır olduğu belliydi. H. M. tekrar sanığa döndü.

«Kuzeniniz Londraya sizden bir gece evvel gelmişti değil mi?»

«Evet.»

«Londrada iken daima sizin evinizde kalırdı değil mi?»

«Evet.»

«O halde, müteveffanın onu, sizin evinizde araması gayet tabiî birşey.»

«Evet.»

«Cumartesi günü akşamı Grosvenor sokağındaki eve gittiğiniz zaman ilk isminiz kullanıldı mı hiç?»

«Hayır, uşağa, 'İsmim Answell,' dedim. O da beni odaya götürünce, 'Beyefendi sizi görmek istiyor,' dedi.»

«O halde müteveffa, 'Azizim Answell, ortalığı

karıştırmayı göstereceğim sana. Allahın belâsı seni!' dediği zaman sizi kastetmiyordu.»

«Hayır, bundan eminim.»

H. M. sözlerinin iyice anlaşılması için bir müddet hiçbirşey söylemeden önündeki kâğıtları karıştırdı. Sonra viskinin içilişinden başlıyarak hâdiseyi yeniden anlattı. Anlattıklarının doğru olduğunu biliyorduk, fakat sanığın suçlu veya masum olduğu hakkında henüz hiçbir karar veremiyorduk. Acaba suçlu muydu?

Answell bütün sorulanlara gayet güzel ve sakin cevaplar vermiş, jüri üzerinde iyi bir intiba bırakmıştı. Fakat bir gün evvelki duruşma sonunda bağırarak suçu kabullenmesi bu intibaı zedeliyordu. Sanki söylediği her kelimede bir gün evvel haykırdığı sözler vardı.

H. M. gür sesiyle devam etti:

«Bir yanlışlık olduğunun ve müteveffanın sizi, kuzeninizle karıştırdığının ne zaman farkına vardınız?»

«Bilmiyorum. O gece bunu çok düşündüm, fakat bir türlü inanamadım.»

«O zaman bu hususta hiçbirşey söylemediniz. Bunun bir sebebi var mıydı?»

«Şey, ben...»

Genç adam tereddüt içindeydi. Mr. Justice Rankin kaşlarını çattı.

«Suale cevap verin. Bu hususu saklamanız için bir sebep var mıydı?»

«Evet, efendim. Vardı.»

H. M. nin şu anda terlemeğe başladığını hissederler gibiydim.

«Söyleyin: Müteveffanın neden sizinle değil de kuzeninizle konuşmak istediğini, neden ona randevu verdiğini biliyor musunuz?»

Genç adam derin bir nefes aldı ve ellerini önündeki parmaklığın üzerine koyarak etrafına bakındı. Gözlerinde büyük bir ümitsizlik ifadesi okunuyordu. Bir müddet bu şekilde düşündükten sonra berrak bir sesle cevap verdi:

«Hayır, bilmiyorum.»

Kısa bir sükût oldu.

«Bilmiyor musunuz? Fakat bu yanlışlığın olması için bir sebep vardı değil mi?»

Sanık yine cevap vermedi.

«Müteveffanın, Yüzbaşı Answell'i sevmemesi, ondan nefret etmesi için makul bir sebep vardı değil mi?»

Sükût devam ediyordu.

«Bu sebep...»

Hâkim elini uzatarak H. M. nin sözünü kesti.

«Hayır, Sir Henry,» dedi, «Şahide daha fazla baskı yapmanıza müsaade edemem. Onun yerine neredeyse siz cevap vereceksiniz.»

H. M. hafifçe eğildi ve bütün ağırlığını yumrukları üzerine verdi. O da bu şekilde bir netice alamıyacağını anlamıştı. Salonda mırıltılar ve fısıldaşmalar artmıştı. Herkesin zihninde aynı soru vardı, şimdi herkes meteliksiz Yüzbaşı Answell ile Mary Hume arasında bir münasebet olup olmadığını merak ediyordu. Acaba Avory Hume böyle bir münasebetin farkına varıp ta, bunun, kızının izdivacını suya düşüreceğinden mi korkmuştu? Reginald Answell ile konuşmak istemesinin sebebi bu muydu? Fakat sanığın, bunu açıklamaktansa boynunu ipe uzatmayı tercih edeceği meydandaydı. Ortada Mary Hume'u ilgilendiren bir mesele olduğu muhakkaktı.

H. M. nin işi bitince Sir Walter Storm şahit mevkiindeki sanığı sorguya çekmek üzere ayağa kalktı. Bir an düşündükten sonra aniden ilk sualini sordu:

«Suçlu olup olmadığınıza karar verdiniz mi?»

Bazı ses tonları insanlar üzerinde çok büyük tesirler meydana getirir. Answell ağır, ağır başını kaldırdı ve Baş Savcının gözlerine baktı.

«Bu, poker oynarken, 'Hile yapmayı bıraktın mı artık?' diye sormağa benziyor,» dedi.

«Kart oynarken neler yaptığınızı sormam şu anda mevzua aykırı olur Mr. Answell. Yalnız sualime cevap verin. Suçlu musunuz, değil misiniz?»

«Onu ben öldürmedim.»

«Pekalâ. Herhalde kulaklarınızda bir ârıza mevcut değildir. Normal duyuyorsunuz değil mi?»

«Evet.»

«Şimdi size bir Caplon Answell, bir de Captain Answell diye hitabetsem, burdaki gürültüye rağmen aradaki farkı anlıyamaz mısınız?»

Reginald Answell bunu duyunca hafifçe gülümsedi ve etrafına bakındı. Olanların, onun üzerinde ne gibi bir tesir bıraktığını anlamak hemen, hemen imkânsızdı.

«Lûtfen sesinizi yükseltin. Herhalde kulağınızda geçici bir ârıza da yoktur.»

«Hayır. Fakat o zaman buna pek dikkat etmemiştim. Gazete okuyordum, telefon çalınca dikkatimi gazeteden ayıramadım. Ancak Mr. Hume'un ismini işitince gazeteyi bıraktım.»

«Fakat onun ismini iyice anladınız.»

«Evet.»

«Müteveffanın telefonda sizin isminizi değil de kuzeninizin ismini söylemiş olabileceğini polise söylediniz mi?»

«Hayır.»

«İfadeniz alınırken de bundan kimseye bahsetmediniz değil mi?»

«Hayır.»

«Böyle bir ihtimal ilk defa ne zaman aklınıza geldi?»

«Hatırlamıyorum.»

«Pekâlâ. Böyle bir ihtimal neden aklınıza geldi? Bunu hatırlıyor musunuz? Hayır mı? O halde bu akıl almaz fikrinizin sebebi nedir, bize söyler misiniz?»

Sanık daha fazla tahammül edemiyerek, «Evet,» diye bağırdı. Yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu.

«Peki, nedir bu sebep?»

«Mary'nin benimle tanışmadan evvel Reg ile çok samimî olduğunu biliyordum. Beni Stoneman'ların evinde Mary ile o tanıştırmıştı...»

Sir Walter mülâyim bir sesle, «Oh, öyle mi?» diye sordu, «Aralarında gizli bir münasebet olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?»

«Hayır, yani...»

Sir Walter başını hafifçe geriye attı ve eliyle alnını ovaladı.

«Mr. Hume kızı ile Yüzbaşı Answell'in arkadaşlığını tasvip etmiyordu ve Yüzbaşıya olan nefret hislerini saklamağa bile lüzum görmedi. Ona telefon etti ve konuşmak istedi, fakat telefona yanlışlıkla siz çıktınız. Silâhsız olarak Mr. Hume'un evine gittiniz, orada sizi Yüzbaşı Answell zannetti ve ilâçlı viski ikram etti. Siz yerde baygın yatarken de birisi gelip cebinize Yüzbaşı Answell'in tabncasını koydu ve ağzınızı açıp nane suyu içirdi. Kendinize geldiğiniz zaman parmak izleriniz, elinize almadığınızı söylediğiniz bir okun üzerinde bulundu, aynı zamanda sizi bayıltan viski de kendi kendine bardaktan boşalmış ve tekrar sürahiye dolmuştu. Söyledikleriniz aynen bunlar değil mi? Jürinin bunlara inanacağını zannediyor musunuz?»

Kısa bir sükût oldu. Answell ellerini beline koyarak etrafına bakındı, sonra gayet tabiî bir sesle konuşmağa başladı:

«Söylediklerime kimsenin inanmadığını biliyorum. İnsanın, hayatta yaptığı her işin bir sebebi olduğunu düşünüyorsanız aldanıyorsunuz...»

Sir Walter birden onun sözünü kesti.

«Yaptığınız hareketlerin sebepsiz olduğunu mu söylemek istiyorsunuz yani?»

«Hayır, böyle birşey demek istemedim.»

«4 Ocak akşamı yaptığınız hareketlerin bir sebebi var mıydı?»

«Evet.»

Answell, hareketleri ve söyledikleriyle müsbet bir tesir yapmağa başlamıştı. Fakat herşeye rağmen Sir Walter onu, soruları ile kıstırmağa ve jüriyi, söylediklerinin yalan olduğuna inandırmağa çalışıyordu.

«Söylediklerinize göre orada bir aptal gibi görünmemek için paltonuzu çıkarmamış ve uşakla sert bir sesle konuşmuşsunuz öyle mi?»

«Evet.»

«Paltonuz üzerinizde iken daha zeki bir insan intibaı bırakacağınızı mı zannediyordunuz?»

«Evet. Hayır, yani...»

«Bunu yapmaktaki maksadınız neydi?»

«Hiçbirşey. Bu, o zamanki haleti ruhiyemdi.

Bunlar kasitsiz ve üzerinde düşünülmeden yapılmış hareketlerdir.»

«Bana sorarsanız Mr. Answell, paltonuzu çıkarmamanızın yegâne sebebi arka cebinizdeki tabancanın görülmesini istememenizdi.»

«Hayır. Aslâ böyle birşey düşünmedim.»

«Ne düşünmediniz? Cebinizdeki tabancayı mı?»

«Evet. Yani cebimde tabanca yoktu.»

«Cinayet gecesi verdiğiniz ifadeye bakın. Bugün söylediklerinizin bu ifadenizi tekzip ettiğinin farkında mısınız?»

Answell bir an tereddüt etti, sonra elini boynuna götürerek kravatını düzeltti.

«Hayır, farkında değilim.»

«Buradan birkaç satır okuyayım öyleyse; 'Altıyı on geçe onun evine gittim. Beni oldukça samimî karşıladı,' Halbuki şimdi sizi soğuk karşıladığını söylüyorsunuz. Bu ifadelerinizden hangisine inanalım?»

«İkisine de. Demek istediğim şu: O gece beni başka biri zannetti ve soğuk karşıladı, fakat aslında bana karşı hiçbir husumeti yoktu.»

Sir Walter bir müddet sanığa baktı, sonra hafifçe başını eğdi.

«Sorumu biraz daha açıklıyayım; sizi o akşam kim zannettiyse zannetsin. Benim öğrenmek istediğim şu: Sizinle konuşurken samimî miydi?»

«Hayır.»

«İşte öğrenmek istediğim buydu. O halde ifadenizde söyledikleriniz yanlış.»

«O zaman doğru olduğunu sanıyordum.»

«Yani, sonradan fikrinizi değiştirdiniz öyle mi? Sonra, 'Benim sıhhatime kadeh kaldırdı ve Miss Hume ile evlenmeme razı olduğunu söyledi,' diyorsunuz. Size soğuk davranan bir adam, bunları nasıl söyleyebilir?»

«Bunu ben de anlamamıştım.»

Baş Savcı bir an duraladıktan sonra, «Yani,» diye devam etti, «Şu anda, ifadenizin bir kısmının yanlış olduğunu kabul ediyor ve jürinin buna inanmasını istiyorsunuz, öyle mi?»

«Bir bakıma öyle.»

Sir Walter sanığı tam bir saat sorguya çekti ve onu oldukça sıkıştırıp, müşkül durumlara düşürdü. Onun sorgusu bitince H. M. nin, müvekkiline birkaç şey daha soracağını zannediyordum, fakat ihtiyar kurt bunu yapmadı. Ayağa kalkınca bir an duraladı ve sonra, «Mary Hume'u çağırın,» dedi.

Answell, gardiyan nezaretinde tekrar sanık mevkiine götürüldü ve orada kendisine uzatılan bir bardak suyu içti.

Mary Hume'un nerede oturduğunu görmemiştim. Genç kız birden salonun ortasında beliriverdi. Onu görünce Reginald Answell'in yüzündeki ifade birden değişmiş, birisi omuzuna dokunmuş gibi daldığı düşüncelerden sıyrılmıştı. Yavaşça başını kaldırarak sanığa baktı.

Mary, Müfettiş Mottram hariç, sorguya çekilen şahitlerin en sakiniydi. Bugün şapka giymemişti, ortadan ayırıp arkaya topladığı sarı saçları ve mavi gözleriyle oldukça güzeldi. İki elini de önündeki parmaklığın üzerine koydu, sonra sağ elini kaldırarak net bir sesle yemin etti.

Evelyn kulağıma eğilerek: «Korkudan ölüyor,» diye fısıldadı. Ben hiç de öyle zannetmiyordum, fakat bu düşüncemi ona söylediğim zaman başını salladı ve gözleriyle şahidi işaret etti.

Hakikat ne olursa olsun, onun şahit mevkiine çıkması ile havada bir fırtına kokusu sezer gibi olmuştum. Birşeyler olacağı belliydi. Basın masasında hafif bir kaynaşma oldu. H. M. bir müddet ortalığın sakinleşmesini bekledi, sonra hafifçe öksürerek sordu:

«İsminiz Mary Elizabeth Hume, değil mi?»

«Evet.»

«Müteveffanın tek çocuğu idiniz ve Grosvenor sokağı 12 numarada oturuyorsunuz.»

Genç kız uyur gezerler gibi başını sallayarak, «Evet,» dedi.

«Sanıkla, Frawnend, Sussex'de bir Noel partisinde mi tanıştınız?»

«Evet.»

«Onu seviyor musunuz Miss Hume?»

Şahit bir an sanık mevkiinde kımıldamadan duran genç adama baktı ve sonra, «Evet, çok seviyorum,» diye cevap verdi.

«Onun, babanızı öldürmek suçu ile yargılandığını biliyorsunuz değil mi?»

«Tabiî, biliyorum.»

«Peki, Miss Hume şimdi şu elimdeki mektuba bir bakın. Bu mektup Ocak ayının üçünde sabah dokuzbuçukta yazılmış. Bunun kimin tarafından yazıldığını jüriye söyleyebilir misiniz?»

«Evet, bunu ben yazdım.»

Mektup yüksek sesle okundu:

'Sevgili Babacığım,

Jimmy birdenbire, yarın sabah Londraya gitmeğe karar verdi. Buradan dokuzda kalkan trenle onbire çeyrek kala Victoria istasyonunda olacak. Yarın seni görmek istiyeceğini biliyorum.

Hamiş: Diğer meseleyi halledeceksin değil mi?

Sevgiler'

Mary

«Bu mektubun, babanızın eline geçip geçmediğini biliyor musunuz?»

«Evet, biliyorum. Öldüğünü duyunca tabiî ilk vasıtayla eve geldim ve mektubu o gece elbisesinin cebinde buldum.»

«Bu mektubu neden yazdınız?»

«O Cuma gecesi, Jimmy Londraya gelip bana bir nişan yüzüğü almağa karar vermişti.»

«Onu kandırıp bu seyahatten vazgeçirmeğe çalıştınız mı?»

«Evet, fakat fazla ısrar edemedim. Şüphelenmesini istemiyordum.»

«Neden caydırmak istediniz onu?»

Şahit dudaklarını yaladı ve bir an düşündü.

«Çünkü kuzeni Yüzbaşı Answell Cuma akşamı Londraya dönmüştü ve ertesi gün babamı görüp konuşacaktı. Jim'le onun bizim evde karşılaşmasını istemiyordum.»

«Onların sizin evde karşılaşmalarından korkmanız için bir sebep var mıydı?»

«Evet, evet vardı!»

«Neydi o sebep Miss Hume?»

«Çünkü birkaç gün evvel Yüzbaşı Answell bizden, daha doğrusu babamdan beşbin sterlin sükût hakkı istemişti.»

'Buluştan Kontrola'

H. M. parmağı ile Reginald Answell'i işaret ederek, «Yani, şu adam değil mi?» diye sordu.

Reginald Answell sanki birdenbire çok şiddetli bir projektörün ışığı altında kalmıştı. Yüzü kararmış, derin, derin nefes almağa başlamıştı.

Olanları yavaş, yavaş anlamağa başlıyordum. Mary ile aralarında o şekilde bir bağ vardı ki, kızın kendisine ihanet edebileceği hiç aklına gelmemişti. Onun için şu ana kadar kendinden gayet emin oturuyordu. Çünkü Mary ona susacağına dair söz vermişti. Şimdi, evdeki konuşmalarını ve Mary'nin, 'Beni iyi tanırsın Reg,' demekle neyi kastettiğini anlıyordum.

Birden salonda arka arkaya üç ses birden duyuldu, ilk ses Baş Savcınındı:

«Yüzbaşı Answell'in mahkememizle alâkası var mıdır?»

H. M. hiç beklemeden, «Hayır, henüz yok,» diye cevap verdi ve onun arkasından hâkimin, «Devam edin Sir Henry,» diyen sesi duyuldu.

H. M. gözlerini tekrar, Reginald'a bakmakta olan şahide çevirdi.

«Demek Yüzbaşı Answell babanıza şantaj yaparak beşbin sterlin istedi, öyle mi?»

«Evet.»

«Şantajı ne sebeple yapıyordu?»

Şahit hiç tereddüt etmeden cevap verdi:

«Bir zamanlar onun metresiydim.»

«Şantaj için yalnız bunu mu koz olarak kullanıyordu?»

«Oh, hayır!»

Sanık birden ayağa fırladı ve birşeyler söylemek istedi. Böyle birşey beklemediği belliydi. H. M. ona dönerek sert bir işaret yaptı.

«Diğer sebep neydi Miss Hume?»

«Yüzbaşı Answell birçok resmimi çekmişti.»

«Nasıl resimlerdi bunlar?»

Genç kız bir an tereddüt etti, sonra hafif bir sesle, «Muhtelif pozlarda çıplak resimlerdi,» diye mırıldandı.

Hâkim, ileri doğru uzanarak, «Anlıyamadım,» dedi, «Lûtfen sesinizi yükseltir misiniz biraz?»

Mary bu sefer net bir ifadeyle, «Muhtelf pozlarda çıplak resimlerdi,» diye tekrar etti.

«Ne gibi pozlarda?»

H. M. şahidin cevabını beklemeden araya girdi.

«Sayın Lordum, sanığın bu hususta neden konuşmak istemediğini ve bu mevzuu ısrarla niçin sakladığını göstermek için bu resimlerden birini yanımda getirdim. Resmin arkasında, 'Şimdiye kadar benim için yaptığı en iyi şeylerden biri,' diye yazılmış ve bu yazı Yüzbaşı Answell'e aittir. Söylediklerimizi ispat edecek delillerden biri olarak, bu resmin jüri tarafından görülmesini istiyorum.»

Hâkim resme bakarken salonda belirli bir hareket ve mırıltı vardı. Bütün gözler şimdi dikkatle şahidi takip ediyor ve herkes onun ne düşündüğünü anlamağa çalışıyordu. Sir Walter Storm hiçbirşey söylememişti.

Bir müddet sonra hâkim, hafif bir sesle, «Resmi jüriye gösterebilirsiniz» dedi ve elindeki fotoğrafı uzattı.

«Bu resimlerden kaç tane vardır?»

«Bir düzine kadar.»

«Elinizde delil olarak yalnız bu bize gösterdiğiniz resim mi var şu anda?»

«Evet, diğerleri Reg'dedir. Mahkemede, yaptığı şantajdan bahsetmezsem diğer resimleri de vereceğini söylemişti.»

Reginald Answell yavaşça yerinden kalkmış ve

ağır adımlarla kapıya doğru yürümeğe başlamıştı. Dikkati çekmemeğe çalışıyor, yalnız kapıya bakıyordu. Hiçkimse onu geri çevirmeğe veya tutmağa teşebbüs etmiyordu, fakat H. M. birden duraklayınca herkesin dikkati onun üzerinde toplandı. Dinleyiciler arasında kımıldayanlar oldu, bütün ayaklar ve kollar onun yolunu kesmek ister gibiydi. O da olanların farkına varmış ve adımlarını sıklaştırmıştı. Kapıya yaklaşınca koşmağa başladı. Kapıdaki nöbetçi polis ona kısaca bir baktı ve sonra kenara çekilerek geçmesini müsaade etti.

H. M. gür sesiyle, «Şu halde resimlere dönelim,» dedi, «Ne zaman çekildi bunlar?»

Genç kız tekrar dudaklarını yaladı.

«Takriben bir sene kadar evvel.»

«Yüzbaşı Answell ile münasebetleriniz, sanıkla tanışmanızdan önce mi kesilmişti?»

«Oh, tabiî. Çok önce.»

«O zaman resimleri geri istemediniz mi?

«İstedim, fakat bana güldü ve onlardan bir zarar gelmiyeceğini söyledi.»

«Yüzbaşı Answell, sanıkla nişanlandığınızı duyunca ne yaptı?»

«Beni bir kenara çekerek tebrik etti ve çok memnun olduğunu söyledi!»

«Başka?»

«Sonra da kendisine beşbin sterlin vermezsem resimleri Jim'e göstereceğini söyledi. Her iki taraf ta zenginken bundan faydalanmamanın aptallık olacağını söyleyip gülüyordu.»

«Bunlar 28 Aralıkla 4 Ocak arasında oldu değil mi?»

«Evet.»

«Bir mahzur yoksa devam edin Miss Hume.»

«Ona, 'Delisin sen, bukadar parayı ben nereden bulurum?' dedim. O da benim parayı bulamıyacağımı biliyordu, onun için 'Üzülme şekerim, baban Jim gibi bir damadı kaçırmamak için beşbini hiç düşünmeden verecektir,' dedi. Sonra, şey...»

«Acele etmeyin Miss Hume. Biraz dinlenin isterseniz.»

H. M. bir müddet onu seyretti, sonra, «Babanız istediğini elde eden bir adamdı, değil mi Miss Hume?» diye sordu.

«Evet.»

«Bu fotoğraflardan malûmatı var mıydı?»

Mary'nin gözleri, böyle saçma bir sualin sorulmasını anlıyamamış gibi birdenbire açıldı.

«Hayır, hayır. Şüphesiz bundan haberi yoktu. Bunu ona söylemek...»

«Fakat herşeye rağmen bunu ona söylediniz değil mi?»

«Evet, ergeç olacaktı bu. Söylemeğe mecbur kaldım.»

«Bunun nasıl olduğunu anlatır mısınız?»

«Şey, Reg... Yani Yüzbaşı Answell parayı temin edebilmem için bana birkaç gün müsaade vereceğini söylemişti. Çarşamba günü babama bir mektup yazarak, evlenmemle ilgili çok mühim bir mesele için kendisini görmek istediğimi bildirdim. Bunu duyunca geleceğini biliyordum. Misafir olarak kaldığım yerden birdenbire ayrılmak istemiyordum. Bunun için ona, Perşembe sabahı Frawnend yakınında küçük bir köyde buluşmamızı bildirdim...»

«Evet, devam edin.»

«Babamla Chicester yolu üzerinde, 'Mavi Domuz' lokantasında buluştuk. Kızacağını zannediyordum, fakat beni gayet sakin dinledi ve bir müddet hiçbirşey söylemeden düşündü. Sonra resimler için ufak bir para ödeyebileceğini, fakat beşbin sterlinin çok saçma bir meblâğ olduğunu söyledi. Esasen son günlerde, bir işinden zarar etmişti ve Jim'den yardım istiyebileceğini düşünüyordu. Yüzbaşı Answell'in belki daha az paraya razı olabileceğini söyledim. O zaman, 'Ona hiçbirşey vermiyeceğiz, sen herşeyi bana bırak. Ben hallederim bu meseleyi,' dedi.»

«Demek öyle dedi. Bunu söylediği zaman kızgın mıydı?»

«Evet. Öfkeden bembeyaz olmuştu ve o anda Reg'i bulsaydı eminim ki öldürebilirdi.»

H. M. baş parmağını havada sallıyarak, «Hımm,

evet,» dedi, «Babanızın öfkeyle Yüzbaşı Answell aleyhine söylenmesi ve ilâçlı viski meselesi artık pek saçma gelmiyor insana değil mi?» Bir an durdu ve savcının itirazına fırsat vermeden devam etti: «Meseleyi ne şekilde halledeceğini söyledi mi size?»

«Bana yalnız Londraya döneceğini, birkaç saat düşünmesi icabettiğini ve Reg'in hareketlerini kontrol ederek kendisine bildirmemi söyledi.»

«Başka?»

«Oh, evet; Reg'in, resimleri nerede sakladığını öğrenmeğe çalışmamı da tenbih etti.»

«Peki, bu dediğini yaptınız mı?»

«Maalesef beceremedim ve herşeyi berbat ettim. Reg maksadımı anlıyarak bana güldü ve, 'Demek bana oyun ha küçük hanım! O halde yarın Londraya gidip hemen babanı göreceğim,' dedi.»

«Bu hâdise Cuma günü oldu değil mi?»

«Evet.»

«O zaman ne yaptınız?»

«Cuma akşamı hemen babama telefon ederek vaziyeti bildirdim ve dikkatli olmasını söyledim.»

H. M. bir müddet delici gözleriyle hipnotize etmek istermiş gibi şahide baktı. Sonra, «O zaman babanızın söylediği herşeyi bize anlatın,» dedi.

«Anlatmağa çalışacağım efendim. Bana, 'Güzel, ben herşeyi ayarladım. Onunla yarın sabah temasa geçip buraya davet edeceğim. Bir daha da bizi rahatsız etmiyeceğinden emin olabilirsin,' dedi.»

«Yüzbaşı Answell ile nasıl anlaşacağını söyledi mi size?»

«Hayır, sormama rağmen söylemedi. Yalnız bana Reg'i nerede bulabileceğini sordu, ben de Jim'in evinde dedim. O zaman, 'Evet, tahmin ediyordum zaten. Orayı ziyaret ettim bile,' dedi.

H. M. sesini yükseltti.

«Demek, 'Orayı ziyaret ettim bile,' dedi ha! Oraya Yüzbaşı Answell'in tabancasını almak için gittiğinden de bahsetti mi?»

Birden hâkimin sert sesi duyuldu.

«Şahit, başka birşey duymadığını daha önce söyledi Sir Henry.»

H. M. tatmin olmuş görünüyordu. Elini başına götürerek perukasını düzeltti, sonra, «Bütün bunların üzerine,» diye devam etti, «Nişanlınız da birdenbire Londraya gelmeğe kalkınca birşeyler olacağını anlayıp korktunuz.»

«Evet, çılgına dönmüştüm.»

«Onun için mi Cuma akşamı, telefonla konuşmanıza rağmen babanıza mektup yazdınız?»

«Evet.»

«Mektubun sonunda bahsettiğiniz mesele Yüzbaşı Answell meselesiydi değil mi?»

«Evet, tabiî.»

H. M. burnunu gürültüyle sildikten sonra, «Bir nokta daha var,» diye devam etti, «Şahitlerden biri, babanızın Cumartesi sabahı mektubu alınca gayri tabiî hareketler yaptığını söyledi. Babanız pencerenin yanına gitmiş ve acaip bir sesle nişanlınızın Londraya gelip kendisini göreceğini söylemiş. Şahit, 'Oh, o halde Sussex'e gitmemiz kaldı, onu yemeğe çağıracağız tabiî,' deyince, plânlarını bozmamalarını, gidecekleri yere gitmelerini söylemiş. Sonra da, 'Kimseyi yemeğe davet edecek değilim,' demiş.» H. M. bir an durdu, sonra elini masaya vurarak devam etti, «Onu yemeğe davet edemiyecekti, çünkü iki kuzenin birbirlerine, kendi evinde tesadüf etmelerinden korkuyordu değil mi?»

O ana kadar sessizce dinleyen Sir Walter birden ayağa kalktı.

«Sayın lordum.» dedi, «Şahitlerin, görmedikleri veya duymadıkları şeyler hakkında sorguya çekilmelerine itiraz ediyorum.»

Mr. Justice Rankin şahide dönerek, «Bu soruya cevap vermiyebilirsiniz,» dedi.

H. M. her zamanki basma kalıp sözlerle özür diledikten sonra, «Gördüğünüz ve duyduğunuz şeyleri düşünerek söyleyin,» diye devam etti, «Bize biraz önce anlattıklarınız cinayet gecesi neler olduğunu göstermiyor mu?»

«Evet.»

«Bu adamın masum olduğuna inanmasanız herşeyi göze alarak bütün bunları bize anlatır mıydınız?»

Sorduğu sualin cevabını dinliyormuş gibi bir an durdu, sonra sırayı sarsarak büyük bir gürültüyle yerine oturdu.

Her taraftan fısıltılar duyuluyordu. Mary Hume kendisinden bahsedildiğini anlamış ve başını eğerek önündeki parmaklığın üzerinde parmağı ile acaip şekiller çizmeğe başlamıştı. Sir Walter hücuma hazırlanıyordu, çünkü genç kızın söyledikleri hiç de hoşuna gitmemişti. Jüri de şimdi sanığın saçma gibi görünen sözlerine inanmış görünüyordu.

Fısıltılar yavaş, yavaş uğultu halini almağa başlamıştı. Gazetecilerin oturduğu masa tamamiyle boşalmıştı, hepsi bu heyecanlı dâvanın safahatını gazetelerine bir an evvel bildirmek için telefon başına koşmuşlardı.

Sir Walter Storm ayağa kalkarken, Evelyn kulağıma eğilerek, «Sıkı tutun, gidiyoruz,» diye fısıldadı.

Baş savcı ikna edici bir sesle ilk sualini sordu.

«Miss Hume, inanın ki samimiyetinizi ve bu gayri tabiî resmi bize vermekle gösterdiğiniz cesareti takdir ediyoruz. Bunun gibi bir düzine resim için hiç tereddüt etmeden poz verdiniz öyle mi?»

«Onbir resim.»

«Pekâlâ on bir resim.»

Savcı bir müddet masanın üzerindeki kitapları düzeltti, sonra, «Bütün bu söyledikleriniz cinayet işlendiği zaman malûmunuzdu değil mi?» dedi.

«Evet.»

«Yanılmıyorsam babanızın öldüğünü duyunca Sussex'den hemen ayrıldınız ve ayni gece eve geldiniz.»

«Evet.»

«Bununla beraber, biraz önce anlattıklarınızdan, o zaman veya daha sonra polisi haberdar etmediniz.»

«Hayır, etmedim.»

«Bunları başka herhangibir kimseye anlattınız mı?»

«Yalnız...» Başını hafifçe H. M. ye doğru çevirdi.

«Bunları daha evvel polise anlatıp ta Yüzbaşı Answell'in size şantaj yaptığını bildirseydiniz, bugün şu fotoğrafı mahkemeye getirmeğe mcebur kalmaz ve kendinizi böyle müşkül bir duruma düşmekten kurtarmış olurdunuz.»

«Evet, biliyorum.»

Sir Walter birden başını kaldırarak hayret etmiş gibi sordu:

«Oh, demek biliyordunuz! Bu, herhalde sizin için hiç de hoş bir tecrübe olmadı değil mi?»

Genç kız, gözlerini kırpıştırdı.

«Hayır, olmadı efendim.»

«O halde bunlardan neye daha önce bahsetmediniz? Bunu yaparak belki sanığa da yardım etmiş olurdunuz.»

«Şey, ben...»

«Yoksa onun suçlu olduğuna ve bu resimlerin, suçun işlenişinde hiçbir rolü olmadığına mı inanıyordunuz?»

H. M. büyük bir güçlükle ayağa kalktı.

«Sayın savcının mülâhazalarını takdir ediyoruz, fakat yine de bu sualin sorulmasındaki sebebi öğrenmek isteriz. Şahitlerin ifadelerinden anlaşılmıştır ki müteveffa Caplon Answell ile Captain Answell'i karıştırmış ve Yüzbaşı Answell'e yapmak istediği şeyi sanığa yapmıştır.»

Sir Walter hafifçe gülümsedi.

«Şu fotoğrafı ve çeken şahsın Yüzbaşı Answell olduğunu bir hakikat olarak kabul ediyoruz, fakat bunların, sanığın suçlu veya masum oluşunda hiçbir rolü olmadığını söylemek mecburiyetindeyiz.»

Evelyn, «Savcı anlatılanlara inanmıyor galiba,» dedi.

«Evet,» diye cevap verdim, «Storm samimî olarak sanığın katil olduğunu zannediyor ve kızın, onu kurtarmak için yalan söylediğine jüriyi inandırmak istiyor. Mary ile Reginald arasındaki münasebete inanıyor, fakat şantaj hâdisesini yalan olarak kabul ediyor.»

«Fakat bu saçma birşey, buna inanıyor musun sen?»

«Hayır, fakat jürideki iki kadın âzanın yüzlerine bak.»

Etraftakilerin bize ikaz mahiyetinde bakmalariyle susmak mecburiyetinde kaldık. Baş savcı devam etti:

«Sözlerim iyi anlaşılmadı galiba,» dedi, «Bugün söylediğiniz şeyler, sanık tevkif edildiği zaman söylenebilirdi değil mi?»

«Evet.»

«Sayın meslekdaşım bizi, anlattıklarınızın sanığın lehinde olduğuna inandırmak istiyor. Acaba bunları o zaman anlatsaydınız yine sanığın lehinde olmaz mıydı?»

«Bilmiyorum.»

«Şu halde (tâbirimi mazur görün Miss Hume) bildiklerinizi o zaman söylemektense bugün burada kendinizi teşhir etmeyi tercih ettiniz...»

Hâkim sert bir sesle onun sözünü kesti.

«Sözleriniz bana biraz fazla sert gibi geldi Sir Walter. Morali bozulmuş şahitlerin ifadelerinden şüphe edeceğimizi herhalde biliyorsunuz.»

Baş savcı hafifçe eğildi.

«Nasıl isterseniz lordum. Sözlerimin sert olduğunu tahmin etmiyordum.. Mis Hume, 3 Ocak Cuma akşamı Yüzbaşı Answell'in babanızı görmek üzere Frawnend'den Londraya müteveccihen yola çıktığını söylemiştiniz.»

«Evet.»

«Babanızdan şantaj parası mı istiyecekti? »

«Evet.»

«O halde neden görmedi babanızı?»

Şahit ağzını açtı, fakat birden durdu. O ana kadar kendine hâkim olmasını gayet güzel becermişti.

«Sualimi biraz daha açıklayayım. Burada konuşan şahitlerin hepsi, Cumartesi günü babanızın, daha önce bahsedilenler hariç hiçbir mektup almadığını, telefonla konuşmadığını ve ziyaretçi kabul etmediğini söylediler. Yüzbaşı Answell onunla buluşup konuşmak için hiçbir teşebbüste bulunmamış. Buna rağmen nasıl olu-

yor da onun, babanızla konuşmak için alelâcele Londraya geldiğini söyliyebiliyorsunuz?»

«Bilmiyorum.»

Savcı parmağını ona doğru uzattı.

«Miss Hume, öğrendiğime göre Yüzbaşı Answell 4 Ocak Cumartesi günü Londrada dahi değilmiş.»

«Fakat bu imkânsız birşey! Olamaz!»

«Bu hâdiseyle ilgili detektiflerin raporlarına göre Yüzbaşı Answell Cuma akşamı Frawnend'den ayrılıp bir arkadaşını ziyaret için Rochester'e gitmiş ve Londraya ancak Cumartesi geceyarısına doğru gelmiş.»

«Hayır, yalan bu!»

«Kendisi de Frawnend'de birçok arkadaşına Londraya değil, Rochester'e gideceğinden bahsetmiş.»

Şahit hiçbirşey söylemedi.

«Aynı zamanda hem Rochester'de hem de Londra'da olamıyacağını kabul edersiniz herhalde.»

«Belki de bana yalan söyledi.»

«Belki. Yine şu fotoğraflara gelelim. Bunların bir sene evvel çekildiğini söylemiştiniz değil mi?»

«Evet, belki de bir seneden fazla olmuştur.»

«Yüzbaşı Answell ile arkadaşlığınız ne zaman kesildi?»

«Pek fazla olmadı; takriben bir ay kadar evvel.»

«Fotoğrafları çektikten sonra arkadaşlığınızın hitamına kadar sizden hiç para istedi mi?»

«Hayır.»

«Veya bu fotoğrafları herhangibir şekilde aleyhinizde kullandı mı?»

«Hayır, fakat buradan kaçarken yüzüne dikkat etmediniz mi?»

«Şu anda bu bizi alâkadar etmez Miss Hume. Bu resimlerin ortaya çıkması muhakkak ki onun için de hoş birşey olmamıştır. Bu zamana kadar Yüzbaşı Answell'in size hiçbir şekilde şantaj yapmadığını kabul ediyorsunuz değil mi?»

«Evet.»

«Doğru söyliyeceğinize yemin ettiğinizi herhalde unutmadınız Miss Hume.»

«Gayet tabiî ,unutmadım.»

«O halde itiraf edin ki Yüzbaşı Answell'in size şantaj yapması ve babanızın, 'Ona göstereceğim ortalığı karıştırmayı,' gibi konuşmaları tamamen uydurma ifadelerdir.»

«Hayır, hayır!»

Sir Walter bir müddet ısrarla onu süzdü ve sonra başını hafifçe sallayarak yerine oturdu.

H. M. yavaşça yerinden kalktı ve, «Bu meseleyi kökünden halletmek için lûtfen Dr. Peter Quigley'i çağırın,» dedi.

Bu ismi bir yerde duyduğumu hatırlıyordum, fakat şahit mevkiine çıkan adam benim için tamamiyle yabancıydı. Doktor, kuvvetli yüz hatları olan bir Skoç'tu. Otuzbeş yaşlarında görünüyordu.

«İsminiz nedir?»

«Peter Macdonald Quigley.»

«Glasgow Üniversitesi Kimya fakültesinden ve ayni zamanda Salzburg Üniversitesi Kriminoloji bölümünden mezunsunuz değil mi?»

«Evet.»

«Hımm! Aralık ayının onu ile Ocak ayının onu arasında nerede çalışıyordunuz?»

«Dr. Tregannon'un Thames Ditton'daki hususî kliniğinde asistandım.»

«Oradaki bu işi kendiniz mi bulmuştunuz?»

«Hayır, ben Beynelmilel Tıp Şûrası âzalarındanım ve Asabî hastalıklar üzerinde çalışmaktayım. Mental Hastalıklar Kurulu bir müddet orada çalışmamı münasip görmüştü.»

«Evet. Müteveffayı tanır mıydınız?»

«Evet.»

«Yüzbaşı Reginald Answell'in, müteveffadan şantajla para istediğinden haberiniz var mıdır?»

«Evet, bunu duymuştum.»

«Bu mesele hakkında bildiklerinizi lûtfen anlatır mısınız?»

«3 Ocak Cuma günü...»

Salondaki mırıltılardan şahidin sesi iyi duyulmuyordu. Fakat H. M. nin, savcılığı can evinden vurduğunda herkes hemfikirdi. Böyle bir şahide hiçkimse iti-

raz edemezdi. Birden H. M. nin meşhur şarkısından bazı kelimeler hatırladım: 'Buluştan kontrola, kontroldan görüşe, görüşten sabah işlenen bir cinayete.'

Daldığım düşüncelerden sıyrılıp şahidi dinlemeğe başladım.

«3 Ocak Cuma günü...»

'Anahtar Istampadır'

Oturum öğleden sonra ikiye kadar devam etmişti. H. M. ben ve Evelyn tekrar Milton's Head lokantasında oturuyorduk. Hâlâ hiçbirşey anlamıyordum. H. M. iri purolarından birini ağzına aldı ve önündeki tabağı elinin tersiyle itti.

«Evet, benim akılsız dostlarım. Ne olduğunu anlıyorsunuz değil mi?»

«Bazı şeyler anlıyorum, fakat bildiklerimi birbirine bağlıyamıyorum. Şu Quigley'i nasıl buldun Allahaşkına?.»

«Düşünerek. Bu dâvayı neden aldığımı biliyor musunuz?»

Evelyn samimî bir ifadeyle, «Tabiî,» dedi, «Kızcağız sana gelip gözyaşı döktü, bir genç kızın ağlamasına dayanamadın.»

«Böyle düsüneceğinizi biliyordum. Şimdi beni dinleyin bakalım! İnsan bazan öyle hâdiselerle karşılaşır ki çaresiz kalır, ne yapacağını şaşırıverir. Ben böyle çaresiz kalmış insanlara yardım etmeyi severim. Meselâ şu meseleyi ele alalım. Kız bana gelir gelmez bir yanlışlık olduğunu anlamıştım. Jim Answell yanlışlıkla bir başkası için hazırlanan tuzağa düşmüştü. Fakat bunu ilkönce ne kendisi, ne de Mary idrâk edebildiler. Hâdisenin içinde oldukları için ne olduğunu anlıyamamışlardı; insan kendi gözündeki çöpü göremez. Mary bir ay kadar önce bana bazı hakikatlerden bahsedince herşeyi anlayıverdim, fakat çok geçti. Mesele mahkemeye intikal etmişti. Kızcağız gidip onlara herşeyi anlatsa bile

ona inanmıyacaklardı; bugün Walter Storm'un inanmadığı gibi.»

Bir an durdu ve burnunu çekti.

«Kızcağız da ilkönce ne düşüneceğini şaşırmıştı. Babası öldürülmüş ve nişanlısı her tarafı kapalı bir odada katil olarak yakalanmıştı, parmak izleri cinayet silâhının üzerindeydi. Herşey genç adamın aleyhine görünüyordu. Bir yanlışlığa kurban gittiğine kim inanırdı? Bu yanlışlığa Reginald'ın sebep olduğunu ona birisi göstermeseydi zavallı bunu imkân yok düşünemezdi.»

«Bunu ona sen mi gösterdin?»

«Tabiî. Meseleyi ele aldığım zaman vaziyet bu merkezdeydi. İhtiyar Hume'un, Reginald için bir tuzak hazırladığı belliydi. Çünkü Jim Answell'in 10.45 e kadar Londraya gelemiyeceğini bildiği halde sabahın dokuzundan itibaren evine telefon etmeğe başladı. Hizmetçi ve aşçıya hiç zamanı değilken izin verdi. İçerde olacakların görülmemesi için çalışma odasının pancurlarını kapattırdı ve uşağın dikkatini, kenarda duran büfeli masanın üzerindeki dolu viski sürahisine ve soda sifonuna çekti. Answell ile yalnız kalınca odanın kapısını içerden kendisi sürgüledi ve misafiri ilâçlı viskiyi içince uşağın duyması için, 'Ne oluyor. çıldırdın mı?' diye bağırdı. Halbuki karşısındakinin kendini kaybetmek üzere olduğunu gören bir kimsenin 'Hasta mısınız?' veya, 'İçki sert mi geldi?' gibi sualler sorması daha tabiidir.»

«Avory Hume'un bir oyun oynadığı meydandaydı. Peki ama, yapmak istediği neydi? Onu da söyliyeyim; gayesi hiç para kaptırmadan Reginald'ın ağzını kapatmaktı. Onun ailesinde aklî müvazenesi bozuk kimseler bulunduğunu siz de duymuştunuz.»

Birden Old Bailey'de Reginald'la Dr. Hume'un yanyana gelişlerini ve Reginald'ın, 'Ailemizde birkaç nesil geride aklî müvazenesi bozuk birkaç kişi varmış...' deyişini hatırladım.

H. M. bir an durup dinlendi, sonra devam etti:

«Avory Hume'un kardeşi doktordu ve Dr. Hume'un arkadaşı Dr. Tregannon'un da hususî bir kliniği vardı. Aynı zamanda Dr. Tregannon bir Asabiye Mütehassısıydı. Eğer bir kimseye iki doktor birden...»

«Demek Reginald'ı deli diye bir hastahaneye kapatacaklardı,» dedim.

H. M. nin alnı kırıştı. Ağzındaki puronun ucunu çiğneyerek devam etti:

«Reginald'ı eve davet edeceklerdi, çünkü onunla Mary arasındaki münasebeti herkes, hattâ Jim dahi biliyordu.»

Evelyn merakla, «Jim Answell'in fotoğraflar hakkında malûmatı var mıydı?» diye sordu.

«Hayır, o zaman bilmiyordu. Bunu ona çok sonra ben söyledim. Jim Answell, sevgilisinin başka bir erkekle yaşadığını etrafa söylemektense asılmağa razı olacak kadar aptal bir kahraman değildir. Fakat resim bahsinde utancından sesini çıkaramadı ve bu mevzuu saklamayı herşeye tercih etti. Hayatı bahasına dahi bunu yapamadı. Sen yapabilir miydin?»

«Bilmiyorum,» diye itiraf etmek mecburiyetinde kaldım, «Mesele o kadar karışık ki düşündükçe daha içinden çıkılmaz bir hal alıyor.»

H. M. gülümsiyerek, «Fakat Mary yapabildi bunu,» dedi, «Bunun için seviyorum o kızı. Çok samimî ve herşeyi tabiî karşılayan bir insan. Herneyse, mevzuu karıştırmayalım. Neredeydim? Hah, tamam! Reginald'ın Mary ile olan münasebeti herkesin malûmuydu. Bu adamın, meteliksizin biri olduğunu ve Avory Hume'un kızını böyle bir adama vermiyeceğini de herkes biliyordu. Sonra birgün bu adamın zengin kuzeni Mary ile nişanlandı. Reginald da bundan istifade etmeğe karar verdi.

«Bunun için Avory Hume bu adama bir oyun hazırlar. Şahitler onu cebinde tabancayla Hume'u tehdit ederken yakalıyacaklar, okun üzerinde parmak izlerini bulacaklar ve ona deli damgasını vuracaklardır. Reginald, ilâçlı viski içirildiğini söyleyince de büfeli masanın üzerindeki dolu viski sürahisi ve soda sifonu onu yalanlıyacaktır. O zaman Reginald'a sesini çıkarmaması yoksa timarhaneye kapatılacağı söylenecek ve kimse duymadan Dr. Tregannon'un kliniğine gönderilecekti. Jimmy dahi bunu duyunca inanacak ve kuzenine acıyacaktı.

«Tabiî onu hastaneye götüren doktorlar (ki bunlar Dr. Hume'la Dr. Tregannon'dan başkaları olmıyacaktı) bütün şahsî eşyalarına el koyacaklar, böylece şantaja sebep olan resimler de bulunup yakılacaktı.»

H. M. parmaklarını şaklattı ve büyük bir gürültüyle burnunu sildi. Sonra, «İşte, bütün mesele bundan ibaret benim kafasız yavrularım,» dedi, «Tabiî Reginald'ı adam olana kadar orada tutacaklar, ancak uslu duracağına söz verdikten sonra bırakacaklardı. Fakat maalesef bu plân muvaffak olamadı. Böyle şeyler çok olmuştur. Bir skandal bu şekilde kimseye duyurulmadan kapatılabilir.»

«Avory Hume, muhakkak ki işini bilen, zeki bir adamdı, »dedim.

H. M. şöminedeki alevlere bakarak gözünü kırptı.

«Pek de değildi evlât,» dedi, «Yalnız hürmete lâyık bir adamdı. Aynı zamanda realistti. Biri ona şantaj yapıyordu, buna karşılık birşeyler yapması lâzımdı. Çok yazık ki ahlâksız Reginald'a güzel bir ders veremeden öldü. Ben eski kafalı bir avukatım Ken, fakat ne yaparlarsa yapsınlar müvekkilimi asmağa muvaffak olamazlar. Daha başlngıçta, bu meselenin iç yüzünü bilen bir şahit bulmam gerektiğini anlamıştım. İcabında hakikati söylemesi için Tregannon'a rüşvet teklif etmeyi bile göze almıştım...»

«Rüşvet mi?»

«Tabiî, fakat ondan önce Quigley'i buldum. Çünkü Tıp Şûrası Tregannon'un peşindeydi. Kliniğine yerleştirilen biri onun Avory ve Spencer ile konuşmalarını duymuş, ihbar etmişti.»

«Peki, müdafaa ne şekilde olacak şimdi?»

H. M. acaip bir ses çıkardı ve kaşlarını çattı.

«Ortada bir dolap döndüğü meydanda. Fakat sırf bunun için Storm'un onu bırakacağını zannetmiyorsun herhalde. Bütün bunlara rağmen Answell halâ suçlu olamaz mı?»

H. M. «Hayır,» dedi, «Beni üzen de bu ya!»

Sandalyesini geri iterek ayağa kalktı ve odada bir aşağı, bir yukarı dolaşmağa başladı.

«O halde nasıl bir müdafa yapacaksın?»

H. M. bir an gözlüklerinin üzerinden bana baktı ve, «Judas penceresi,» dedi. Sonra ikna edici bir sesle, «Eldeki delillere bir bakın,» diye devam etti, «Bu meselede beni rahatsız eden bir nokta vardı. Avory ve Spencer'in Reginald'a bir oyun hazırladıklarını biliyoruz. Fakat bu oyunu oynıyacakları gece Avory, uşaktan başka herkesi evden uzaklaştırmağa çalışıyor. Hizmetçi ve aşçıya izin veriyor, Spencer ile Miss Jordan'ı da Sussex'e gönderiyor. Kendi kendime, 'Spencer böyle bir zamanda kardeşini bırakıp gidemez' dedim. Dr. Hume giderse Reginald'ı kim suçüstü yakalıyacak, kim onu muayene edip ilâçlı viski içmediğini söyliyecekti? Dr. Hume bu oyunun en mühim şahidiydi.»

«Bunları Tregannon da yapabilirdi.»

«Evet, fakat bu dikkati çekebilirdi. Sonra bir sual daha vardı. Eğer hâdise esnasında Dr. Spencer de civarda veya evin içinde bulunsaydı, etrafta yine birşeyler olduğundan şüphelenen kimseler çıkabilirdi. Bunu, Miss Jordan'ın şahitliği esnasında söylediklerinden çıkardım. Kadın o esnada otomobille gidip doktoru hastaneden alacak ve oradan yola çıkacaklardı. Bunu hatırlıyor musunuz?»

«Evet. Ne var bunda?»

«Spencer'in ona ne söylediğini de hatırlıyor musunuz? Hastaneye gelirken bavulunu da hazırlayıp getirmesini rica etmişti. Bundan güzel bir oyun olamazdı. Miss Jordan Sussex'e gidileceğinden emindi, fakat Dr. Hume hiçbir yere gidemiyeceklerini biliyordu. İnsan birisine bavulunu hazırlamasını rica ederse, bavulu toplayan şahıs muhakkak birşeyler unutur. Dr. Hume'un bütün yapacağı, kadının evden getirdiği bavulun içine bakmak ve bavulda olmayan birşeyi alıp almadığını sormak olacaktı. Meselâ, 'Bavulu hazırlamışsın, teşekkür ederim, fakat bana bu seyahatte en lâzım olacak şu şeyi almamışsın. Bunun için eve dönmemiz icabedecek,' diyecekti. Bundan eminim.»

Ellerini göbeğinin üzerine koymuş, Dr. Hume'un taklidini okadar güzel yapıyordu ki, bir an

için bunları söyleyenin doktor olduğunu zannettim. Bir an düşündükten sonra devam etti:

«Böylece unutulan eşyayı almak üzere eve gelecekler ve Avory Hume'u kendisini öldürmeğe teşebbüs eden bir manyakla uğraşırken bulacaklardı. Tamam mı?»

Kısa bir sessizlik oldu.

Evelyn , «Gayet güzel hazırlanmış ve inandırıcı bir oyun,» dedi, «Amelia Jordan da bu oyundan haberdar mıydı?»

«Hayır. Haberi olsaydı bu bavul oyununa lüzum kalmazdı zaten. O da Dyer ve Fleming gibi bu işe sonradan, haberi olmadan karışacak ve şahit olacaktı...»

«Fleming mi?»

H. M. yüzünü ekşiterek puroyu ağzından aldı ve tekrar masaya oturdu.

«Fleming'in şahit mevkiinde ne söylediğini duydunuz. Avory ona yediye çeyrek kala gelmesini söylemişti, tamam mı? Fleming'in birkaç dakika erken geleceğini de biliyordu. Zamanın nekadar güzel ayarlandığını görüyor musunuz?»

«Reginald'ı saat altıda çağırmıştı ve ortada bir şantaj hâdisesi olduğu için onun tam zamanında geleceğini biliyordu. Amelia Jordan'a, Dyer otomobili garajdan getirir getirmez yola çıkmasını söylemişti ki saat o zaman 6.15 olacaktı. Bana bir parça kâğıtla bir kalem verin bakayım. Avory bu işi dakikası dakikasına ayarlamıştı:

«Tam altıda Reginald gelecek, Jordan ve Dyer onu görecekler, Dyer onu çalışma odasına getirecek, sonra otomobili almağa gidecek. Gitmeden önce bir, iki dakika odanın önünde oyalanacak, çünkü efendisinden bu adamın itimada lâyık bir kimse olmadığını duymuştur. Altıyı beş geçe evden ayrılacak, otomobili garajdan alıp gelmesi 6.10 veya 6.15 olacak, 6.15 ile 6,20 arasında Amelia Jordan otomobili alıp hastaneye doğru yola çıkmış olacak.

«Hastane eve çok yakındır. Miss Jordan oraya takriben 6.22 de varacak. Dr. Hume'a bavulunu verecek ve doktor bavulda bir eşyasının noksan olduğunu göre-

cek, böylece tekrar eve dönecekler. 6,27 ile 6,30 arasında evde olacaklar. Bu zaman zarfında da sahne hazırlanmış olacak. Avory bağırınca Dyer kapıya gelecek ve efendisinin açtığı kapıdan odada, bir boğuşma neticesi meydana gelen dağınıklığı görecek. Reginald ilâcın tesiriyle anormal bir durumda olduğunu herkese ilân edecek ve hiçbirşey söyliyemiyecek. Bu sırada Dr. Hume ve Miss Jordan, arkasından da Fleming gelecek, böylece bütün şahitler tamamlanmış olacak.»

H. M. purosundan derin bir nefes çekerek üfledi.

«Ne yazık ki oyun hazırlandığı şekilde bitmedi,» dedim, «Birisi bunlardan istifade etti ve ihtiyarı öldürdü.»

«Doğru. Onların yapmak istediklerini öğrendiniz. Şimdi aslında ne olduğunu söyliyeceğim size. Bunun için de elinize bir zaman tablosu vereceğim. Bu tabloda o akşam yapılan hareketleri zamanları ile beraber göreceksiniz. Bunlar polis raporlarından alınmıştır ve karşılarında da benim izahlarım vardır. Bunları dikkatle okursanız çok şey öğrenirsiniz.»

Cebinden katlanmış bir kâğıt parçası çıkardı ve büyük bir dikkatle masanın üzerine yaydı. Üzerindeki tarihten, tablonun bir ay evvel yapıldığı anlaşılıyordu. Kâğıdın sol tarafında Lollypop tarafından dikkatle daktilo edilmiş zaman tablosu, sağ tarafta ise H. M. nin el yazısı ile yazılmış notlar vardı.

TABLO	İZAHLAR
6.10 Answell gelir ve çalışma odasına alınır.	Sis sebebile gecikme.
6.11 Avory Hume, Dyer'e gidip garajdan otomobili almasını söyler. Oda kapısı kapalı, fakat sürgülü değildir.	
6,11 - 6,15 Dyer kapının önünde durur ve Answell'in 'Buraya kimseyi öldürmeğe gelmedim, mecbur kalma-	Kaşık çalma lâfından bahis yok. Çıldırdın mı' sözü pek garip. Duyulan patırtı Answell'in yuvarlanması mı?

dıkça böyle birşey yapmam,' dediğini duyar. Bir müddet sonra Avory'nin, 'Hey ne oluyor, çıldırdın mı?' diye bağırdığını işitir. İçerde bir patırtı olur. Dyer kapıyı vurur ve ne olduğunu sorar. Hume ona, «Sen git, ben hallederim meseleyi,» der.

Bu esnada kapı sürgülü müydü? Hayır, Dyer sürgünün sürüldüğünü duyardı.

6,15 Dyer otomobili almak için garaja gider.

Efendisinin emrine itaat etmek mecburiyetinde. Garaja 6,18 de varır.

6.29 Amelia Jordan kendi valizini ve Dr. Hume'un bavulunu hazırlar.

Acaba birşey unuttu mu? Doktora ait herşeyi bavula koydu mu?

6,30 - 6,32 Miss Jordan aşağı kata iner. Çalışma odasının kapısına doğru gider, Answell'in, 'Allah kahretsin, ayağa kalk' dediğini duyar. Kapıyı açmak ister, fakat sürgülü veya kilitli olduğunu anlar.

Sürgülü olmalı, çünkü kilit açık vaziyette takılı kalıp bozulmuş. Kilitlenmiyor.

6,32 Dyer otomobille garajdan döner.

6,32 - 6,34 Jordan, Dyer'e onlara mani olmasını ve Fleming'i çağırmasını söyler, sonra kendisi Fleming'i bulmağa gider.

6,34 Fleming'i kendi evinin merdivenlerinden inerken görür.

Fleming erkenci, fakat ne çıkar bundan?

6,35 Fleming, Jordan'la eve gelir. Üçü birden çalışma odasının kapısını vururlar.

6.36 Answell onlara kapıyı açar.

6,36 - 6,39 Odanın ve cesedin gözden geçirilişi. Pencerelerin ve kapının içerden sürgülü olduğu bir hakikat. Answell sakin ve soğukkanlı, 'Taştan mı yapıldın be adam?' sorusuna, 'Viskime ilâç koymasaydı. Bunu haketti,' diye cevap verir. Viski sürahisi ve soda sifonu dolu, bardaklar tertemiz.

Answell bir tuzağa düşürüldüğünü söyler. Okun ucundaki tüylerden birisinin yarısı kopmuş ve kaybolmuştur.

İlâcın tesiri devam ediyor. Hume, kullanılan viski sürahisini ve soda sifonunu ne yaptı? Answell bardağa birşey konmadığını, ilâcın sürahide olduğunu iddia ediyor. Kapı çok sağlam, anahtar deliği ve kapı altı aralığı yok. Pencereler de sürgülü.

6.39 Fleming, Miss Jordan'ı Dr. Hume'u çağırması için yollar. Sonra Answell'in parmak izlerini almağa çalışır. Dyer, ıstampanın Dr. Humeun elbisesinde olduğunu söyler.

Neden? Arkadaşlık hatırı için mi?

6.39 - 6,45 Dyer elbise ve ıstampayı bulamaz. Çalışma odasındaki çekmecede duran eski ıstampayı hatırlar. Answell önce parmak izlerinin alınmasına itiraz eder, Fleming'i yere düşürür, sonra kabul eder.

Çekmece aranmış mıydı? Anladığıma göre evet.

6,45 Dyer sokağa çıkar ve polis memuru Hardcastle'ı çağırır.

Evelyn birden, «Allah, Allah!» diyerek onun yüzüne baktı, «Yani onların odaya girmesiyle Dyer'in polis çağırmağa gitmesi arasında sadece dokuz dakika mı

geçmiş? Mahkemede onları dinlerken bu zamanın çok daha uzun olduğunu zannetmiştim.»

H. M. «Tabii,» diye homurdandı. «Çok şey söyledikleri için insana öyle gelir. Fakat işte burada herşey zamanı ile görülüyor.»

«Şu ıstampalara neden bukadar ehemmiyet verildiğini anlıyamadım bir türlü,» dedim, «Istampanın cinayetle ne ilgisi var? Fleming'in, Answell'in parmak izlerini alıp almaması ne farkeder? Bunu nasıl olsa polis yapacaktı. Buna rağmen savcı dahi bu ıstampalardan önemle bahsetti.»

H. M. purosundan derin bir nefes çekerek arkasına yaslandı ve duman kaçmaması için bir gözünü kapadı.

«Tabiî edecek Ken,» dedi, «Aslında onları ilgilendiren ıstampa değil, parmak izlerinin alınmasını istemiyen Answell'in, Fleming'i yere yuvarlamasıydı. Böylece müteveffaya da aynı şekilde saldırdığını göstermek istiyorlardı. Fakat onların bu meseleyi açmasına memnun oldum, zira onlar açmasaydı ben açacaktım. Çünkü bu ıstampalardan bir tanesi benim için çok mühim. Adeta bu meselenin anahtarı, anlıyorsun değil mi?»

'Okçular İçin Zaman Tablosu'

Şöminedeki alevler odaya tatlı bir sıcaklık veriyordu. Evelyn ayak, ayak üstüne atmış ve ileri doğru eğilerek elini çenesine dayamıştı. Gözlerindeki muammalı bakışların H. M. yi eğlendirdiğini biliyordum.

Nihayet dayanamadı ve, «Hiçbir şey anlamadığımızı çok iyi biliyorsun!» dedi. «İnsanları hayrette bırakmağa bayılıyorsun. Şimdi Mr. Masters de burada olsaydı partimiz tamam olacaktı, değil mi?»

H. M. «Hiç de bayılmıyorum,» diye homurdandı. «Bırakın dırlanmayı da şu tabloyu okumağa devam

edin bakalım. Size soruyorum: Hume'u Answell öldürmediyse kim öldürdü?»

Evelyn, «Bize her zaman oynarsın bu oyunu,» «Bir sürü şüpheli gösterir ve bunların içinden suçluyu seçmemizi istersin. Fakat her seferinde de suçlu tamamen bir başkası çıkar. Herhalde bu cinayette de katilin Sir Walter veya hâkim olduğunu söyleyeceksin.»

H. M. gözlüklerinin üzerinden ona bakarak, «Ne demek istiyorsun yâni?» diye sordu.

«Demek istediğim şu: Bütün dikkatimizi bu tablo üzerine çektin. Bundan da şüphelerin, cinayet akşamı ev içinde veya civarında olan şahıslar üzerinde toplandığı anlaşılıyor. Diğerleri hakkında birşey düşünmüyor musun?»

«Diğerleri mi?»

«Tabii. O anda evde bulunmayan üç kişi daha var. Dr. Hume, Reginald Answell ve Mary Hume. Meselâ Savcı bugün Reginald'ın Londra'ya ancak cinayet günü geceyarısına doğru geldiğini söyledi. Onu sorguya çekmedin. Hakikaten Rochester'e mi gitmişti? Geç olmasına rağmen onun cinayet gecesi muayyen bir zamanda eve gittiğini biliyoruz. Bunu Old Bailey'de merdivenlerden inerken kendi ağzından duydum. Mary Hume da geç vakit oraya gelmişti. Bir de şu anda kayıp olan doktor var. Sen bize onun hâdise anında hastahanede olduğunu ve bunu şahitlerle isbat ettiğini söylüyordun. Fakat Ken, dün onun yeğenine bir mektup yazdığını söyledi. Bu mektupta cinayeti gözlerile gördüğünü söylüyormuş. Bütün bunlara ne diyeceksin?»

H. M. «Zaman tablosunu okuyun,» diye gürledi. Sonra bir an durdu ve, «Bunlardan bir kısmı beni de düşündürüyor,» diye itiraf etti. «Spencer'in tevkifi için mahkeme kararı çıktığını biliyorsunuz değil mi? Yakalandığı zaman mahkeme emirlerine itaatsizlikten yargılanacak. Öyle zannediyorum ki Walter Storm böyle birşey olacağını biliyordu. Her neyse. Düşündüğün bir şeyler var mı Ken?»

«Beni asıl ilgilendiren katilin kim olduğu değil, meselenin teknik tarafı,» dedim. «Şu anda üç ihtimal var: 1 — Answell hakikaten oku ona sapladı; 2 — Hume, kaza ile kendini öldürdü veya intihar etti; 3 — Bi-

linmiyen bir katil ve bilinmeyen bir cinayet metodu var. Birkaç sual sorarsam bana şaşırtma oyunu yapmadan cevap verir misin?»

«Tabii evlât. Sor bakalım.»

«Söylediğine göre katil odaya girmek için judas penceresini kullandı değil mi?»

«Evet.»

«Ve cinayet bir ok tüfeğile işlendi, tamam mı?»

«Tamam.»

«Neden? Yâni neden bir ok silâhı kullanıldı?»

H.M. biran düşündü.

«Bu cinayet için en uygun silâhtı da ondan. Sonra kullanılması da çok kolaydı.»

«Kolay mı? Şu bize gösterdiğin gıcırtılı koskoca şeyi kullanmak kolay mı?»

«Hiç de kocaman değil evlât. Evet, biraz geniş fakat boyu kısa. Gördüğün gibi kabza ve namlu kısmı gayet kısaydı. Fleming'in, kısa mesafeden bir amatörün bile hedefi şaşırmıyacağını söylediğini unutma.»

«Ben de buna geliyordum. Okun atıldığı mesafe ne kadardı?»

H. M. yine başını eğerek gözlüğünün üzerinden bir müddet bizi süzdü. Sonra, «Mahkeme salonundaymış gibi soruyorsun,» dedi. «Bu mesafe hakkında sana tam bir rakam veremiyeceğim Ken, fakat yine kaçamak yaptığımı söylemeyesin diye bir metre civarında olduğunu söyliyeceğim. Mesafe azâmî bir metreydi. Nasıl, tatmin oldun mu?»

«Tamamile değil. Ok atıldığı zaman Hume'un pozisyonu neydi?»

«Katil onunla konuşuyordu. Hume masanın yakınında idi ve birşeye bakmak için eğilmişti. Tam bu öne eğiliş sırasında katil ok tüfeğinin tetiğini çekti. Okun vücutta hafifce meyilli durmasının sebebi budur.»

«Birşeye bakmak için eğilmiş miydi?»

«Evet.»

Evelyn'le birbirimize bakıştık. H. M. pürosunun ucunu çiğneyerek tabloyu bize doğru uzattı.

«Kurtlarınızı döktüğünüze göre şunu dikkatle okuyup bitirin bakalım. Spencer Hume şahitlik etmediği

için arada bir boşluk kalıyor. Eve geldiği zaman yakalanan adamın Reginald değil de Jim Answell olduğunu öğrenince muhakkak ki bir şaşkınlık şoku geçirmişti.»

«Doktor Jim veya Reginald'ı daha önce görmüş müydü?»

H. M. yüzünde garip bir ifadeyle, «Evet,» diye cevap verdi. «İkisini de tanıyordu. Cinayetten önce ikisini de tanıyan yegâne şahıs Dr. Hume'du.»

TABLO	İZAHLAR
6,46 Spencer Hume Grosvenor sokağındaki eve gelir.	Spencer cinayet anında hastanede olduğunu ispat ediyor. 5,10 - 6,40 arasında hasta koğuşlarını dolaşmış. 6,40 da aşağı inip beklemiş. Nihayet dış kapıdan çıkmış ve merdivenden inerken 6,43 de Miss Jordan arabayla gelmiş ve ona telâşla Avory'nin öldüğünü ve Mary'nin nişanlısı Answell'iin de katil olduğunu söylemiş. O halde cinayetle ilgisi yok. Ne biçim iş Yarabbi!
6,46 - 6,50 Polis Hardcastle Answell'i sorguya çeker ve sonra karakola telefon eder.	
6,46 - 6,50 Spencer, Miss Jordan'ı üst kata çıkarır. Kadın fenalaşmıştır.	
6,51 - 6,55 Dr. Hume çalışma odasına gider. Answell ona, Fleming ve Dyer-in yanında, 'Siz doktorsunuz, ilâçlı viski içtiğimi söyleyin onlara,' der. Dr. Hume, 'Yalan, hiçbirşey içmemişsin,' diye cevap verir.	Spencer ilâçlı viski hikâyesini neden sakladı? Bunu açıklamayı çok mu tehlikeli bulmuştu?

6,55 Müfettiş Mottram ve Detektif Raye gelirler.	Oda ilk defa polis tarafından aranıyor.
6,55 - 7,45 Mottram sanığı ve diğerlerini sorguya çeker, sonra Raye ile beraber odayı araştırır.	Ok boyunca tozsuz bir hat var. Acaba bir silâhla mı atıldı? Tüy ortadan kopmuş; kavga esnasında kopmuş olamaz. Bir mekanizmaya mı takıldı acaba? Nasıl bir mekanizma bu? Okçulardan öğrenmeli.
	(Daha sonra) bahçe işlerine bakan adam Shanks barakadan bir ok tüfeğinin kaybolduğunu söyledi. Ok tüfeği kayıp, golf elbisesi kayıp.
7,45 Polis doktoru Stocking gelir.	
7,45 - 8,10 Cesedin muayenesi.	Cesedin pozisyonuna dikkat! Ya yaranın istikameti?
8,15 Dr. Hume, Frawnend'e, Mary'ye telefon eder.	Mary, arkadaşlarile yemek için dışarı çıkmıştı. Haberi misafir kaldığı eve dönünce aldı.
8,10 - 9,40 Evdekilerin tekrar sorguya çekilmesi. Evin araştırılması.	
Answell fenalık geçirir.	
9,42 Answell'in kuzeni Reginald telefon eder.	Reginald otomobiliyle Rochester'den henüz gelmiş. Oradan 5.15 de ayrılmış ve yolda bir otelde yemek yiyip biraz da içmiş. Otelin ismini hatırlamıyor.

9,55 Reginald Answell Grosvenor sokağındaki eve gelir.

10,10 Answell karakola götürülür, Reginald da beraber gider.

10,35 Mary trenle gelir.

10,50 Ceset morga kaldırılır. Müteveffanın cebindeki iki mektubun kayıp olduğu anlaşılır.

Mary mektupları almıştı. Neden?

12,15 Karakolda Answell'in ifadesi alınır.

NETİCE : Yukarda verilen zaman ve hakikatlardan hakikî katilin kim olduğu anlaşılabilir. Hah, hah, hay!

«Ben hâlâ birşey anlıyamadım,» dedim.

Evelyn, «O halde Reginald'ı elimine edebiliriz,» diye fikrini söyledi, «Rochester Londra'dan elli kilometre kadardır. Orayı 5.15 te terkettiğine göre kalabalık trafikte, cinayet anında Grosvenor sokağında olabilmesi imkânsız gibi birşey. Dr. Hume'u da daha önce elimine ettik.»

«Yok canım! Doktoru elimine ettiğimizi de kim söyledi?»

«Fakat onun, hastahanede olduğunu şahitlerle isbat ettiğini söylüyorsun ya!»

H. M. yumruğunu sallayarak, «Oh, boşver şahitlere,» diye gürledi. Sonra ayağa kalktı ve birşeyler homurdanarak dolaşmağa başladı.

«Şahit bulmak gayet kolaydır. Beni asıl düşündüren şu Mary'ye yazdığı mektup. Neden cinayeti gözlerile gördüğünü ve katilin Jim Answell olduğunu yazdı? Eğer bunlar yalansa, neden yalan söyledi? Belki de dediği gibi Answell ihtiyarı ilâcın tesiri altında iken öldürdü ve böyle birşey yaptığını hatırlamıyor. Aman Yarab-

bi! Böyle saçma şey olmaz. Sonra tüy parçası ne oldu? Benim ilk şüphelendiğim Spencer'di...»

«Hastahanede olduğunu isbat edebiliyor diye mi ondan şüphelendin?»

H. M. canı sıkılmış gibi, «Sana bunları şimdi söylememin bir faydası yok,» dedi. «Güçlükleri göremiyeceksin. Cinayeti kendi işlememiş olabilirdi, fakat plânını...»

Ortaya yeni bir ihtimal çıkıyordu.

«Bir zamanlar buna benzer bir hâdise okumuştum,» dedim. «Fakat aradan çok zaman geçtiği için, hakikî bir vaka mı, yoksa uydurma bir hikâye mi olduğunu hatırlayamıyorum. Hâdise şöyle: Sahilde bir kulenin en üstündeki odada öldürülmüş bir adam bulunuyor. Cesedin göğsünde kurşun yarası var, fakat silâh kayıp. Odadaki tek ipucu yerde duran bir olta takımı. Kulenin kapısından kimsenin girip çıkmadığı biliniyor. Kapıda bekçi olduğundan, görünmeden girip çıkmak imkânsız. Odadaki tek pencere denize bakıyor ve çok yüksekte. Cinayeti kim işledi? Silâha ne oldu?... Meselenin halli gayet kolay. Adam intihar etmişti. Silâhı, namlu kendine dönük olarak pencereye yerleştirmiş, sonra birkaç adım geriye çekilerek oltanın kamışı ile tetiğe dokunmuştu. Silâh patladı ve geri tepmenin tesirile camdan aşağı denize gitti. Böylece herkes bunu bir cinayet zannetti ve ailesi sigortadan külliyetli miktarda para aldı. Avory'nin odasında da böyle birşey olup ok tüfeğinin tetiğini kaza ile çekmiş olabilir mi? Başka nasıl olur bu iş?»

Evelyn, «Bu olamaz,» diye itiraz etti. «Katilin hakikaten Hume'la konuşmakta olduğuna ve cinayeti o esnada işlediğine inanmaktan başka çare yok.»

H. M. «Haklısın,» diye onu destekledi.

«Yine de en önemli noktayı unutuyoruz,» dedim. «Katil kim olursa olsun, cinayet sebebi nedir? Herhalde Answell müstakbel kayınpederini sırf içkisine bir kaç damla ilâç koydu diye öldürmüş olamaz. Herhalde aklî muvazenesi böyle birşeye teşebbüs edecek kadar bozuk değildir. Fakat bu meselede cinayet sebebinden

çok az bahsedildi. Hume'un öldürülmesi için ne gibi bir sebep olabilir?»

H. M. ifadesiz gözlerile yüzüme bakarak, «Vasiyetini unuttun mu?» diye sordu.

«Ne vasiyeti?»

«Mahkemede bundan bahsedildi. Avory bir torun sahibi olmayı herşeyden çok istiyordu. Vasiyetnamesini, herşeyini, ama herşeyini doğacak olan torununa bırakacak şekilde değiştirecekti.»

«Değiştirdi mi peki?»

«Hayır, fırsat bulamadı. Onun için notere giderek eski vasiyetini gözden geçirdim. Parasının çoğunu kızına bırakmasına rağmen etrafındakileri de unutmamış. Hattâ uşağı Dyer'e bile bir miktar para bırakmış. Ayrıca Kent Ormancıları Klübüne de, yeni bir bina yapılması için 3500 Sterlin bırakmış...»

«Kulüp âzâları da bu paraya bir an evvel kavuşmak için Londraya gelip onu şişlediler ha? Bu çok gülünç birşey olur doğrusu.»

H. M. birdenbire kaşlarını çattı ve bana baktı.

«Böyle birşey demedim evlât,» dedi. «Yalnız hakikat olan şeylerden bahsediyorum. Belki bunların arasından işimize yarıyacak bir iki ipucu ele geçirebiliriz. İpucu ve şahit elde etmek için her çareye başvuracaksın Ken. Meselâ Spencer'le konuşmak istedim, fakat kaybolmuştu. Uzun müddet onu nasıl ele geçirebileceğimi düşündüm.»

«Bu daha ziyade Masters'in yapabileceği işlerden. Polis onu ele geçiremezken sen nasıl yapabilecektin bunu? Şu anda belki de dünyanın diğer ucundadır.»

Kapının vurulmasile H. M. birden irkildi. Puronun izmaritini önündeki tabağa bastırarak hafifçe doğruldu, sonra, «Girin,» diye seslendi.

Ağır ağır açılan kapıdan içeriye giren Dr. Hume'dan başkası değildi. Bir eline melon şapkasını almış diğer koluna da bastonunu takmıştı.

Old Bailey'deki Adalet Heykeli yerinden kopup buraya gelseydi bu kadar şaşırmazdım. Dr. Hume bugün oldukça hasta ve halsiz görünüyordu. Odada H. M. yi yalnız bulacağını umuyordu ki, bizi görünce birden durakladı.

İhtiyar avukat, «Gel evlât,» dedi. «Bunlar benim dostlarımdır. Birine dün rastlamışsın zaten. Otur da bir puro iç bakalım. Topçuların eski bir atasözü vardır, bilir misin? "Hedef yakın oldukça emniyet artar," derler. İhtiyar Balmy Rankin'in gözüne yaklaştıkça daha emin sayılırsın. Onun burununun dibine sokulsan senin farkına varmaz, korkma.»

Oturduğu masanın arkasındaki pencereden Adliye binasının duvarları görünüyordu ve doktorun gözleri bir an o tarafa doğru kaydı. Bir müddet dışarısını seyrettikten sonra acı acı tebessüm ederek, «Evet, bunun farkındayım,» dedi. Sandalyeyi dimdik oturmuş ve ellerini de dizlerine koymuştu. H. M. nin uzattığı puroyu almadı ve başını hafifçe sallıyarak devam etti :

«Zaten sabahtanberi mahkemenin bekleme salonunda oturuyordum.»

H. M. hiç şaşırmış görünmüyordu. «Evet,» dedi «seni orada gördüğüme emindim zaten. Bu yeni bir oyun değildir. Charlie Peace, öldürdüğü adamın katili olarak yakalanan mâsum biri muhakeme edilirken ayni şeyi yapmıştı. Zannettiğimden daha cesurmuşsun.»

«Fakat beni gördüğünüzü kimseye söylemediniz.»

H. M. parmak uçlarına baktı ve hafifçe burnunu çekerek, «Mahkemede karışıklık çıkarmaktan nefret ederim,» dedi. «Neyse bunu bir tarafa bırakalım şimdi. Herhalde dün gece mesajımı aldın?»

Dr. Hume şapkasını bir kenara koydu ve şemsiyesini sandalyenin kenarına astı.

«Benim nerede olduğumu nasıl bildiniz?»

«Bilmiyordum, fakat aklıma gelen bazı yerleri aradım. Yeğenine oldukça uzun ve dikkatli bir mektup yazmıştın; uçak, tren veya vapurla alelâcele bir yere kaçmak isteyen kimselerin böyle uzun mektuplar yazacak zamanları olmaz. Mahkemeye itaatsizliğin suç olduğunu ve seni arayacaklarını biliyordun. Bundan kurtulmanın tek çaresi vardı: Ağır hasta olmak. Arkadaşın Tregannon'un kliniğine gidip yatabilirdin. Oradan, dün çok hasta olduğuna dair bir rapor almışsındır herhalde. Senin orada olabileceğini düşününce bir mesaj yazıp kliniğe gönderdim ve sen de onu aldın.»

Spencer, sert nazarlarla ona bakarak, «Oldukça garip bir mesajdı,» dedi.

«Evet. Onun için bu meseleyi halledelim artık. Herhalde seni asmalarını istemezdin.»

«Asmalarını mı?»

H. M. elini alnından çekerek, «Evet,» dedi ve cebinden saatini çıkararak masanın üzerine koydu. «Dinle beni doktor. Blöf yapmıyorum. Onbeş dakika sonra mahkemede olmam lâzım. Bugün Jim Answell'in müdafaasını tamamlıyacağım. Sana garanti vermiyorum, fakat ben müdafaayı bitirdiğim zaman sen, büyük bir ihtimalle kardeşinin katili olarak tevkif edileceksin.»

Doktor bir müddet parmaklarile dizlerinin üzerinde tempo tutarak oturdu. Sonra cebinden tabakasını çıkararak bir sigara aldı ve tabakayı sert bir hareketle kapadı. Konuşmağa başladığı zaman sesi çok sâkindi.

«Bu bir blöf. Böyle birşey bekliyordum zaten.»

«Istampanın, golf elbisesinin ve diğer ip uçlarının nerede saklandığını öğrendim ve bütün bunlar şu anda benim muhafazam altında. Buna inanmıyor ve blöf diyorsun değil mi?»

Bunları söyledikten sonra cebinden teneke kutusu içinde bir ıstampayla bir lâstik mühür çıkardı ve masanın üzerine bıraktı. Mühürün üzerinde bir isim vardı. Buna rağmen Dr. Hume pek şaşırmış görünmüyordu.

«Fakat muhterem bayım... Ne çıkar bundan?»

«Ne mi çıkar?»

Doktor acı bir sesle, «Bunlarla birşey isbat ede-

mezsiniz,» dedi. «Şaşırtıcı oyunlarınızla beni korkutamazsınız.»

Sert bir el hareketile kibriti çakarak sigarasını yaktı. H. M. bir müddet hiçbir şey söylemeden ona baktı; yüzünün ifadesi değişmişti. Sonra ağır ağır, «Biliyor musun?» dedi, «Answell'in suçlu olduğuna hakikaten inanıyorsun galiba.»

«Tabii, onun suçlu olduğundan eminim.»

«Geçen akşam Mary'ye yazdığın mektupta cinayeti gözlerinle gördüğünü söylüyorsun. Bunun yalan olduğunu neden kabul etmiyorsun?»

Doktor biran ona baktı ve sigarasının külünü silkeledi.

«Prensip olarak münakaşa etmeyi sevmem,» dedi. «Size şu kadarını söyliyeceğim. Suç olabilecek hiç bir şey yapmadım, bütün maksadım Avory'ye yardım etmekti. Aynı zamanda Mary'ye de yardım etmek istedim. Bütün iyi niyetlerime rağmen başıma neler geldi. Fakat dün, kaçmayı düşünmem bile Mary'ye yardım etmek içindi. Brudin'i, Avory'nin isteği üzerine tedarik ettiğimi itiraf ediyorum. Aynı zamanda James Answell'in katil olduğunu da söylemek mecburiyetindeyim. Ölsem dahi onun katil olduğunu söyliyeceğim.»

O kadar kat'î bir sesle konuşuyordu ki, inanmamak elde değildi.

«Cinayeti işlerken gördün mü onu?»

«Kendimi korumak mecburiyetindeydim. Eğer mektubun yalnız ilk kısmını yazsaydım, onu mahkemeye getirecek ve katilin beraet etmesine sebep olacaktınız. Mektubu mahkemeye çıkarmanıza mâni olmak için o şekilde yazmağa mecbur kaldım.»

H. M. değişik bir sesle, «Oh, öyle mi?» dedi. «Demek bu yalanı kasten, mektubu delil olarak kullanmıyalım diye yazdın.»

Dr. Hume bunları duymamış gibi davrandı. İyice sâkinleşmişti.

«Tehlikede olmama rağmen buraya geldim Sir Henry. Bunu da bazı şeyleri öğrenmek için yaptım. Her şey karşılıklı olur değil mi? Bu meseledeki kanunî durumu öğrenmek istiyorum. Herşeyden önce, tahmin et-

tiğiniz gibi elimde dün hasta olduğumu gösteren resmî bir rapor var...»

«Diploması elinden alınacak bir doktordan.»

«Henüz böyle birşey olmadı. İşin tekniğine kaçarsanız ben de ayni şeyi yaparım. Bu sabah mahkemenin bir kısmını dinledim. Savcılık beni şahit olarak dinlemekten vazgeçti zaten.»

«Tabii. Fakat biz vazgeçmedik henüz. Seni hâlâ şahit olarak çağırabiliriz.»

Dr. Hume ayağını masanın kenarına koydu ve ellerini kenetledi.

«Sir Henry, beni şahit olarak çağırmıyacaksınız. Bunu yaparsanız bütün müdafaanızı bir dakika içinde darmadağın ederim.»

«Ohoo! Şimdi de pazarlık mı yapacağız yâni?»

Hume kaşlarını çattı ve bize baktı. H. M. nin gözlerinde ise şeytanî pırıltılar görülüyordu, «Aldırma,» diye devam etti. «Ben böyle şeylere kızmam. Fakat seni takdir ediyorum, hakikaten cesurmuşsun.»

«Teşekkür ederim. Benim bütün yapmak istediğim bir şantajcıya cezasını vermekti. Böyle insanlardan nefret ederim.»

«Madem şantajcılardan nefret ediyorsun, neden biraz evvel ayni şeyi bana yaptın?»

Dr. Hume içini çekerek, «Bunu istiyerek yapmadım,» dedi. «Yalnız beni şahit olarak çağırmamanızı istiyorum. Müdafaanız kaybolmuş olan bir tüy parçasına bağlı. Her şahide, "Nerede bu tüy parçası?" diye bağırıp duruyorsunuz?»

«Eee?»

Doktor basit bir ifadeyle, «Bu tüy parçası bende,» dedi. «İşte!»

Tekrar sigara tabakasını çıkarmış ve sigaraların altından üç santim kadar uzunluğunda mavi bir tüy parçası alarak masanın üzerine koymuştu. Kimsenin birşey söylemediğini görünce, «Dikkat ederseniz,» diye devam etti, «kenarları, diğer parçanın kenarlarından daha fazla yıpranmış ve kıvrılmış, fakat diğer parçaya tamamen uyacağına emin olabilirsiniz? Bu tüy parçası neredeydi diye merak ediyordunuz değil mi? Onu cina-

yet gecesi odanın döşemesinde bir kenarda buldum ve bugüne kadar sakladım. Onun bir ipucu olabileceği o zaman aklıma hiç gelmemişti. Onu sırf pislikten nefret eden titiz bir adam olduğum için yerden almıştım. Bugüne kadar neden kimseye göstermedin diyeceksiniz. Ona da cevap vereyim. Aziz dostum, bu tüyle alâkadar olan yegâne şahıs sizsiniz. Bu tüy parçasını aramak polisi sizin kadar meşgul etmedi, üzerinde durmadılar bunun. Ben de onlar gibi düşünüyordum, onun için bu tüy parçasının bende olduğunu bile unuttum. Nasıl, tatmin oldunuz mu bari?»

H. M. gülerek, «Evet,» dedi. «Judas penceresini senin de bildiğini nihayet anladım.»

Dr. Hume birşey söylemeden ayağa kalktı. Kalkarken masanın kenarına bıraktığı sigarasını dirseğile dürterek yere düşürmüş ve titiz, temiz bir insan olduğunu söylemesine rağmen, ayağı ile ezerek söndürmüştü. Bu sırada kapı tekrar vuruldu.

İçeri giren Randolph Fleming birşeyler söylemek için ağzını açtı, fakat Dr. Hume'u görünce şaşkınlıkla duraladı.

«Evet, Merrivale, bana... Oh, merhaba! »

Elinde gümüş saplı bir baston vardı. Bir an teker teker hepimizi süzdü, sonra kapının kapanıp kapanmadığını anlamak için arkasını döndü.

«Hay Allah!» diye homurdandı, «zannediyordum ki...» Bir an düşündü, omuzunun üzerinden doktora baktı ve, «Şimdi meydana çıkarsan başın derde girmez mi?» diye sordu. Sonra H. M. ye döndü.

«Önce şunu söylemek isterim. Dün sorgu esnasında beni sıkıştırdığın için sana hiç de kızmadım, vazifeni yapıyordun. Fakat beni bir daha, bir müdafaa şahidi olarak çağıracağını söylediler. Bunu neden yapmak istediğini merak ettim.»

H. M. «Hayır,» dedi. «Herhalde buna lüzum kalmıyacak. Elimde bir ok tüfeği var. Shanks'ın bunu tanıyacağını tahmin ediyorum. Bu hususta sana da birkaç sual sorulabilir. Bu ok tüfeğinin Avory Hume'a ait olduğuna eminim.»

Fleming eldivenli elinin tersile kızıl bıyığını sı-

vazlıyarak, «Demek hâlâ zavallının bir ok tüfeğiyle öldürüldüğünü zannediyorsun, öyle mi?» diye sordu.

«Evet. Bu düşüncemi hiçbir zaman değiştirmedim.»

Fleming bir an düşündü, sonra, «Birşey söyliyeyim mi?» dedi. «Dün akşam bazı denemeler yaptım ve anladım ki mesafe kısa olduğu takdirde bu mümkündür. Yani Avory dediğin gibi bir ok tüfeğiyle öldürülmüş olabilir. Fakat muhakkak böyle olmuştur demiyorum. Sonra birşey daha var...»

H. M. «Çıkar baklayı dilinin altından evlât,» dedi ve hafifçe öksüren doktora baktı. Fleming devam etti:

«Ok tüfeğiyle üç atış denemesi yaptım. Eğer çok dikkatli olunmazsa rehber tüy kurma mekanizmasının dişlisine takılabiliyor. Benim ilk denememde takıldı ve ok fırlayınca tüy tüfek üzerindeki dişlere takılı olarak kaldı. İkinci denemede ise tetik boşalınca dişler tüyü tam ortadan böldü. Tıpkı mahkemede gösterdiğin tüy parçası gibi. Bu meselede bir acaiplik olduğunu anlıyorum ve bunları gidip Başsavcıya da anlatacağım. Fakat anlamadığım bir nokta var: bu kopan tüy parçasına ne oldu?»

H. M. bir müddet konuşmadan ona baktı. Dr. Hume'un, masanın üzerine bıraktığı tüy parçası tabakların arasında kalmıştı ve göze çarpmıyordu. Dr. Spencer Hume tüyü almak için bir hareket yaptı, fakat H. M. ondan daha önce davranmış ve tüyü alarak elinin tersi üzerine koymuştu.

Spencer'e bakmadan, «Ne tuhaf,» dedi. «Sen girmeden evvel biz de bu tüy hakkında konuşuyorduk. Acaba kaybolan tüy parçası şu olabilir mi?»

«Nereden buldunuz onu?»

«Bu henüz münakaşa mevzuu. Sen bu işlerden anlayan bir kimse olarak şu tüy parçasına bak bakalım, okun ucundan kopan parça olabilir mi?»

Fleming şüpheli gözlerle bize baktı ve tüy parçasını eline aldı. Sonra pencere kenarına giderek onu iyice gözden geçirdi.

Birdenbire, «Saçma,» diye homurdandı.

«Saçma olan nedir evlât?»

«Bu, oktan kopan tüy parçası olamaz.»

Dr. Hume cebinden bir mendil çıkardı ve alnında biriken terleri sildi. Yüzünde, bana hiç de yabancı gelmeyen kederli, şüpheci bir ifade belirmişti. Bu ifadeyi bir müddet önce bir yerde görmüştüm, fakat nerde olduğunu hatırlıyamadım.

H. M. yumuşak bir sesle, «Demek aradığımız parça değil bu, öyle mi?» dedi. «Peki neden?»

«Bu bir hindi tüyü. Size zavallı Avory'nin kaz tüyünden başka birşey kullanmadığını söylemiştim.»

«Kaz tüyü ile hindi tüyü arasında çok fark var mıdır?»

«Kaz eti ile hindi eti arasında olduğu kadar.» Birden duraladı ve şüpheci bir sesle sordu, «Ne oluyor burada Allahaşkına?»

H. M. gayet tabiî bir jestle, «birşey olduğu yok,» dedi. «Aramızda bazı şeyler konuşuyorduk. Biz...»

Fleming onun sözünü kesti.

«Fazla kalamıyacağım. Buraya, zihnimi kurcalayan birşeyi söylemeğe geldim ve söyledim. Şimdilik bana müsaade. Eee, doktor, Başsavcıyı görürsem geri döndüğünüzü ve gelip şahitlik yapacağınızı söyliyeyim mi?»

Spencer sâkin bir sesle, «İstediğini söyliyebilirsin,» dedi.

Fleming birden kızmış gibi ağzını açtı, fakat birşey söylemeden başını salladı ve kapıyı açarak dışarıya çıktı. H. M. ayağa kalktı ve Dr. Hume'a baktı.

«Mahkemeye gitmediğine herhalde memnunsun değil mi?» dedi, «İçin rahat etsin, seni şahit olarak çağırmıyacağım. Fakat şimdi söyle bana, bu tüy parçasını beni kandırmak için getirdin değil mi?»

«Öyle diyebilirsin.»

«Peki neden yaptın bunu? Neden uydurma bir ipucu getirdin bana?»

«Answell'in katil olduğuna inanıyorum da ondan.»

Birden biraz önce yüzündeki ifadeyi nereden gördüğümü hatırladım. Bu James Answell'in yüzünde, kendisini itham edenleri dinlerken gördüğüm ifadeydi.

H. M. eliyle garip bir işaret yaptı ve ısrarla Dr. Hume'un gözlerine bakarak sordu:

«Judas penceresinin ne olduğunu bilmiyor musun yani?»

«Hayır, böyle birşey bilmiyorum.»

H. M. «Dinle beni,» dedi. «İster ortadan kaybolur, ister bugün öğleden sonraki celseye gelirsin. Madem ki elinde raporun var ve savcılık da seni dinlemekten vazgeçti, artık tevkif etmezler seni. Yerinde olsam mahkemeye gelirdim. Seni ilgilendirecek ve konuşmana sebep olacak bazı şeyler duyabilirsin. Fakat hakikî tüy parçasının nerede olduğunu bilmen lâzım. Bu kayıp tüy de iki parçaya ayrılmış. Bir parçası ok tüfeğinin mekanizma dişlileri arasında kalmış ki, bunu mahkemeye çıkaracağım. Diğer parçası da judas penceresinin içinde. Eğer aleyhime bir cereyan olursa, ne kadar tehlikeli olursan ol seni şahit mevkiine çıkaracağım. Fakat böyle birşey olacağını hiç zannetmiyorum. Şimdilik söyliyeceğim bu kadar, çünkü gitmeğe mecburum.»

Dr. Hume'u, ağır ağır sönmekte olan şöminenin önünde düşüncelerile başbaşa bırakarak H. M. nin arkasından çıktık. Judas penceresini ilk defa dün bu zamanlar işitmiştik. Bir saate kalmadan herkes judas penceresinin ne olduğunu öğrenecekti. Şimdilik bildiğimiz tek şey odanın sürgülü olmasıydı.

Aşağı inerken Evelyn, H. M. nin kolunu yakaladı.

«Bir sualim var,» dedi. «Şimdiye kadar hiç aklıma gelmemişti bu. Judas penceresinin şekli nasıldır?»

H. M. hiç düşünmeden, «kare şeklindedir,» dedi, «merdivene dikkat et.»

'Bunu Kendim Boyadım'

•

Şahidin, çenesini devamlı şekilde hareket ettirmesi sakız çiğniyormuş intibaını veriyordu. İnce bir boynu, daracık yüzü ve şüpheci gözleri vardı.

Bazan konuşurken başını yana eğiyor ve ısrarla, kendisini sorguya çeken kimsenin yüzüne bakıyordu. Kravatındaki orak çekiçten komünist olduğu anlaşılıyordu.

H. M. ayağa kalktı.

«İsmin Horace Grabell ve Benjamin sokağı 82 numarada oturuyorsun, değil mi?»

«Evet.»

«Duke sokağında, sanığın oturduğu D'Orsay apartmanlarında mı çalışırdın?»

«Evet.»

«Oradaki işin neydi?»

«Yardımcı temizleme işçisiydim.»

«Yardımcı temizleme işçisi ne demektir?»

«Orada ekseriya bekârlar oturur. Odaları oda hizmetçileri toplar, yardımcılar da kül tablalarını, çöp sepetlerini boşaltılar.»

«3 ocak günü orada mı çalışıyordun?»

«Evet, o gün oradaydım.»

«Müteveffa Mr. Hume'u tanır mıydın?»

«Onunla daha önce tanışmak şerefine nail olamamıştım...»

Hâkim sert bir sesle onun sözünü kesti:

«Yalnız suale cevap ver.»

Şahit yumuşak bir sesle, «Başüstüne lordum,» dedi. Sırıtırken üst dudağı yukarı doğru çekilmiş ve dişleri meydana çıkmıştı. «Yalnız bir seferinde bana, yaptığı hırsızlığı kimseye söylememem için on sterlin vermişti.»

Bu söylenenler, salonda şimdiye kadar şahit olmadığım büyük bir heyecan doğurmuştu. Hâkim yavaşça gözlüğünü çıkardı ve bir müddet şahide baktı. Ekseriyet şahidin ne demek istediğini anlıyamamıştı.

Mr. Justice Rankin, «Söylediğini kulağın işitiyor mu?» diye sordu.

«Oh, tabii lordum. Ne söylediğimi biliyorum ben.»

«Pekâlâ. Devam edin Sir Henry.»

H. M. «Herşeyin iyi anlaşılmasına çalışacağım lordum,» diye gürledi ve tekrar şahide döndü:

«Onu daha önce bir yerde görmüş müydün ki tanıyordun? Mr. Hume olduğunu nasıl anladın?»

«Daha önce oraya pek uzak olmayan başka bir yerde çalışıyordum. Her hafta Cumartesi sabahları haftalık hâsılatları Capital Bankasına götürürlerdi. Ben de muhafız olarak giderdim. Müteveffa, arka kapıya çıkar ve ellerini arkasına koyarak, parayı getiren Mr. Perkins'e başı ile işaret ederdi.»

«Onu orada kaç defa gördün?»

«Aşağı yukarı altı ay kadar her cumartesi gördüm.»

«Pekâlâ. 3 ocak cuma sabahı neredeydin?»

«3 C deki çöp sepetini temizliyordum. Burası Mr. Answell'in dairesidir.» Birden başını çevirerek sanığa baktı ve samimî gözlerle onu selâmlar gibi hafif bir işaret yaptı.

«Çöp sepeti neredeydir?»

«Mutfakta.»

«Mutfak yemek odasına mı açılır?»

«Evet, her yerde olduğu gibi.»

«Aradaki kapı kapalı mıydı?»

«Tamamen kapalı değildi, biraz aralık duruyordu.»

«Orada iken birşey işittin veya gördün mü?»

«Şey... Sessizce çalışıyordum. Bir ara yemek odasının hole açılan kapısının açıldığını duydum. «Allah, Allah!» dedim, çünkü Mr. Answell'in henüz dönmiyeceğini biliyordum. Kapı aralığından bakınca, bir adamın ayaklarının ucuna basarak içeri girdiğini gördüm. İyi bir niyetle gelmediği belliydi. Perdelerin hepsi inikti. Adam önce bir kasa arıyormuş gibi duvarları gözden geçirdi, sonra kenardaki komidinin çekmecelerini açmağa başladı. Çekmeceden ne aldığını önce göremedim, çünkü arkası bana dönüktü. Sonra pencerenin yanına gitti ve perdeyi kaldırarak elindekine baktı. O zaman onun kim olduğunu ve elinde ne tuttuğunu gördüm.»

«Kimdi bu?»

«Müteveffa Mr. Hume'du.»

H. M. sesini biraz daha yükselterek, «peki elinde tuttuğu neydi?» diye sordu.

«Şu masanın üzerinde duran, Yüzbaşı Answell'in tabancasıydı.»

«Tabancayı şahide verin. İyice bak bakalım. O Cuma sabahı müteveffanın çekmeceden aldığı tabanca bu muydu?»

Şahit tabancayı aldı, numarasına baktı, sonra şarjörü çıkarıp tekrar yerine taktı.

«Evet buydu. Bir akşam verdikleri bir partide fazla neş'elenmişlerdi de mermileri her ihtimale karşı boşaltmıştım. Onun için iyi tanırım bu tabancayı.»

«Mr. Hume'u gördükten sonra ne yaptın?»

«Önce gözlerime inanamadım. Tabancayı dikkatle cebine yerleştirdi. Daha fazla dayanamadım, hemen kapıyı açıp, "Merhaba" dedim. Birden şaşırdı, fakat kendini hemen topladı ve, "Benim kim olduğumu biliyor musun?" dedi. "Evet, aynı zamanda Yüzbaşının tabancasını çaldığınızı da biliyorum," dedim. Bana, bunu bir şaka olsun diye yaptığını söyledi, fakat yutmadım tabii. Bazı serseriler de suçüstü yakalandıkları zaman...»

Hâkim, «Hâdiseyi anlat!» diye ihtar etti.

«Başüstüne lordum. Ona "Ben şaka filân dinlemem, şimdi aşağıya apartman müdiriyetine gideceğiz ve silâhı neden aldığınızı izah edeceksiniz" dedim. O zaman düşündü ve, "ağzını kaparsan seni görürüm" dedi. Fakat vermek istediği parayı görünce, "Anlamam, aşağı ineceğiz," diye ısrar ettim. Nihayet çaresiz kalarak on sterlini verdi ve silâhı alıp gitti.»

Hâkim, «On sterlini aldın demek, öyle mi?» diye sordu.

Grabell kabadayıca bir pozla, «Aldım tabii,» dedi.

«Devam edin Sir Henry.»

H. M. başını kaldırdı.

«Silâhı aldı ve gitti. O zaman ne yaptın?»

«Bir kötülük yapacağını anlamıştım, onun için Yüzbaşı Answell'e haber vermenin iyi olacağını düşündüm.»

«Demek öyle! Peki haber verdin mi?»

«Evet. O bu gibi iyiliklerden pek anlamaz, fakat ben yine de vazifemi yaptım.»

«Ona ne zaman haber verdin?»

«O zaman Londra'da değildi, fakat ertesi gün hiç beklenmeyen bir zamanda geliverdi...»

«Evet, yâni cinayetin işlendiği Cumartesi günü Londradaydı, değil mi?»

Bir an durdu ve şahidin çene hareketlerini seyretti, sonra, «Onu ne zaman gördün?» diye sordu.

«Cumartesi akşamı, takriben altıyı on geçe otomobiliyle geldi. Park yerinde kimseler yoktu. Orada, bir gün evvel Mr. Hume'un gelip tabancasını aldığını söyledim ona.»

«Ne dedi o zaman?»

«Bir müddet düşündü, sonra "teşekkür ederim, bu haber çok işime yarıyacak,"» dedi ve bana yarım sterlin verdi. Ondan sonra da arabasına atlayıp hemen oradan uzaklaştı.»

«Şimdi beni dinle evlât. Sanığın cebinde, cinayet işlendiği akşam bulunan bu tabanca, aslında Cuma günü Mr. Hume tarafından Mr. Answell'in evinden çalınmıştır, değil mi?»

Şahit, H. M. nin ileri uzanmış parmağına doğru eğilerek, «Evet,» dedi, «bunu ismim kadar kat'î biliyorum.»

H. M. hiçbir şey söylemeden yerine oturdu.

Grabell geveze ve küstâh bir şahit olabilirdi, fakat söylediklerinin hakikat olduğuna hiç şüphe yoktu. Bir patırtı kopacağını anlıyor, Başsavcının daha ayağa kalkmadan bu şahide diş bilemeğe başladığını biliyordum. Grabell hâkimin ve H. M. nin suallerine oldukça sâkin ve itaatkâr bir tavırla cevap vermişti. Fakat Başsavcıya karşı hiç de aynı şekilde hareket etmiyeceğini hissediyordum.

«Grabell, Mr. Hume'dan on sterlin aldığını söyledin, öyle değil mi?»

«Evet.»

«Bunun namuslu bir iş olduğunu zannediyor musun?»

«Onun bu parayı teklif etmesi namuslu bir iş miydi?»

«Şu anda Mr. Hume'un âdetlerinden bahsetmiyoruz...»

«Bahsetmeniz lâzım. Şu zavallıyı onlar yüzünden asmağa çalışıyorsunuz.»

Sir Walter'in yüzünü göremiyordum, fakat şahidin hafifçe çekinmesinden çok kızdığını anlamıştım.

«Mahkemeye itaatsizliğin ne olduğunu biliyor musun Grabell?»

«Tabii biliyorum.»

«O halde vazifenin, yalnız suallere cevap vermek olduğunu da bilmen lâzım. İzah edebildim mi?»

Grabell'in yüzü hafifçe sararmıştı. Başını hafifçe salladı, fakat hiçbir şey söylemedi.

Sir Walter önündeki kâğıtları düzelterek, «Pekâlâ, anlaştığımıza memnun oldum,» dedi. Sonra yan gözle jüriye bakarak ilâve etti, «Zannedersem Karl Marks doktrini hayranısınız, değil mi?»

«Hiç duymadım bu ismi?»

«Komünist değil misiniz?»

«Olabilirim.»

«Şimdi söyle bakalım, Mr. Hume'dan rüşvet aldın mı, almadın mı?»

«Evet aldım, fakat Yüzbaşı Answell'e de hemen haber verdim.»

«Güzel, demek ağzını açmamak için rüşvet aldığın halde sözünü tutmadın. Yâni itimat edilecek bir kimse olmadığını mı söylemek istiyorsun?»

Şahit biran etrafına bakındı sonra birdenbire, «Hey, ne oluyoruz!» diye bağırdı.

«Ocak ayının ilk günleri ve tabii 3 ocak günü D'Orsay apartmanlarında çalıştığını söyledin. Halen orada mı çalışıyorsun?»

«Hayır, ayrıldım...»

«Ayrıldın mı? Neden?»

Şahit cevap vermedi.

«İşten çıkardılar mı?»

«Evet, öyle diyebilirsiniz.»

«Neden çıkardılar?»

Şahit yine tereddüt edince hâkim sert bir sesle, «Suale cevap ver!» diye ihtar etti.

«Müdürle geçinemedim, işçileri de fazla geliyordu zaten.»

Sir Walter bu şahidin geleceğini bilmediği için hazırlıksızdı, fakat uzun tecrübeleri ona bu gibi şahitlere ne şekilde hücum edileceğini öğretmişti.

«3 Ocak Cuma sabahı sanığın dairesindeki çöp sepetini temizlediğini söyledin.»

«Evet.»

«Mr. Answell ve Yüzbaşı Answell gideli ne kadar olmuştu?»

«İki hafta kadar.»

«O halde çöp sepetini temizlemek ihtiyacını neden hissettin?»

«Seyahatten dönebilirlerdi.»

«Fakat biraz önce onları beklemediğini söyledin, değil mi?»

«Çöplerin, muhakkak bir gün temizlenmesi lâzımdı.»

«İki hafta geçtiği halde daireyi kimse temizlememiş miydi?»

«Hayır, yani...»

«Daire sahipleri gittiği zaman herhalde çöp sepeti temizlenmişti değil mi?»

«Evet, fakat emin olmam lâzımdı. Bakın lordum....»

Başsavcı ona aldırmadan iki elini de masanın üzerine koydu ve ileri doğru eğilerek, «İçeri girdiğin zaman bütün perdelerin kapalı olduğunu ve gürültüsüz çalıştığını söyledin,» dedi.

«Evet.»

«Karanlıkta çöp sepeti temizlemeye alışkın mısın?»

«Bana bakın! Böyle birşey aklıma gelmedi...»

«Bomboş dairede gürültü yapmamağa çalışmak nedendi? Herhalde oraya girişinin sebebi çöp sepetini temizlemek değildi.»

«Yalan!»

«O halde daireye hiç girmedin.»

«Girdim. Söylediklerim doğrudur.»

«D'Orsay apartmanlarında kapıcı vardır değil mi?»

«Evet.»

«Bu kapıcı polis tarafından sorguya çekildi ve Cuma günü D'Orsay apartmanlarına müteveffa Mr. Hume'a benzeyen hiç kimsenin girmediğini söyledi. Ne dersin buna?»

«Olabilir. Belki arka merdivenlerden çıkmıştır.»

«Kim arka merdivenlerden çıkmıştır?»

«Mr. Hume tabii. Çünkü evden çıkarken arka merdivenleri kullandı. Bunu gözlerimle gördüm.»

«O zaman bunları polise anlattın mı?»

«Hayır. O zaman orada değildim. Onu gördüğümün ertesi günü oradan ayrılmıştım...»

«Ertesi günü mü?»

«Evet, bir ay önceden ikaz etmişlerdi beni. O Cumartesi günü işten ayrıldım. Sonra bunların bu kadar mühim olduğunu bilmiyordum.»

«Bilmediğin belli. Oto parkında Yüzbaşı Answell ile konuşurken sizi gören oldu mu? Bunu isbat edebilir misin?»

«Parkta Yüzbaşı ve benden başka kimse yoktu. Neden ona sormuyorsunuz?»

Mr. Justice Rankin onların sözünü kesti.

«Şahidin sözleri kanuna uygun olmamasına rağmen oldukça mâkul. Yüzbaşı Answell mahkemede mi? Bu ipucuna dair ondan faydalı bazı mâlûmat edinebileceğimize göre...»

H. M. birden ayağa fırldı ve nâzik olmağa gayret ederek, «Sayın lordum,» dedi. «Yüzbaşı Answell bir müdafaa şahidi olarak dinlenecektir. Bir müddet önce kendisine celpname gönderilmiş. Fakat herşeye rağmen bu işi istekle yapacağını zannetmiyorum.»

Evelyn yine kulağıma eğilerek, «Ne oluyor Allahaşkma?» diye fısıldadı. «Reginald şahit olarak çağırılmıyacağını söylüyordu. Halbuki celpnâme gönderilmiş bile, ne demek bu?»

H. M. nin yine birtakım dolaplar çevirdiğini

anlamıştım. Sir Walter birdenbire, «Bu şahide soracak başka sualim yok,» diyerek yerine oturdu.

H. M. «Joseph George Shanks'ı çağırın,» dedi.

Grabell şahit yerini Shanks'a terkederken Başsavcı, muavinleriyle birşeyler fısıldaştı. Savcılık müşkül durumda kalmıştı, mücadeleyi şiddetlendirmeleri lâzımdı. Jüri, James Answell'in bir yanlışlığa kurban gittiğine, Hume'un, Reginald'a bir tuzak hazırladığına ve onun tabancasını çaldığına inanmağa başlamıştı. Fakat bütün bunlar sanığın mâsum olduğunu isbat etmek için kâfi değildi. Çünkü Answell her tarafı sımsıkı kapalı bir odada bir cesetle yalnız bulunmuştu ve cinayet silâhının üzerinde parmak izleri vardı. Savcılık ne kadar müşkül durumda olursa olsun, Sir Walter'in iddiaları tam mânâsile çürütülmüş değildi.

H. M. nin sesi ile daldığım düşüncelerden sıyrıldım.

«İsmim Joseph George Shanks ve Grosvenor sokağı 12 numaralı evin bahçe işlerine bakardın değil mi?»

Şahit, «Evet efendim,» dedi. Kısa boylu, tıknaz bir adamdı. Gömleğinin kolalı yakası o kadar genişti ki, âdetâ konuşmasını güçleştiriyordu.

«Orada ne kadar çalıştın?»

Şahit bir an düşündü.

«Aşağı yukarı altı sene kadar.»

«İşin neydi? Yâni bahçe işlerinden başka şeylerle de meşgul olur muydun?»

«Evet, Mr. Hume'un okçuluk takımlarına bakar, onları tamir ve tanzim ederdim.»

«Müteveffayı öldüren şu oka bak ve onu daha önce görüp görmediğini jüriye söyle.»

Şahit, ellerini pantolonunun arkasına sildi kendisine uzatılan oku alarak dikkatle gözden geçirdi. Sonra, «Tabii gördüm efendim,» dedi. «Bu tüyleri üzerine ben bağlamıştım. Şunu gayet iyi hatırlıyorum. Rengi de bir parça koyu idi.»

«Müteveffanın oklarına, tüyleri ekseriya sen mi bağlardın? Mr. Fleming'in söylediğine göre rehber tüyleri de boyarmışsın, öyle mi?»

«Evet efendim, bütün bunlar doğrudur.»

H.M. ikna edici bir sesle, «Şimdi sana bir tüy parçası gösterip, okun ortasındaki tüyden kopup kopmadığını sorsam cevap verebilir misin?» dedi.

«Eğer bundan koptuysa anlarım tabii. Zaten yanyana getirince belli olur. Onun parçası ise kopan yerlerin uyması lâzım.»

«Doğru. Arka bahçedeki küçük barakada çalıştın değil mi?»

«Tabii çalıştım.»

«Müteveffanın orada ok tüfeği var mıydı?»

Salondaki mırıltı ve fısıltılardan, Shanks da mühim bir şahit olduğunu anlamış ve gururlanmıştı. Ellerini yavaşça önündeki parmaklığın üzerine koydu. Oldukça sâkinleşmişti.

«Evet efendim, üç tane ok tüfeği vardı.»

«Onları nerede muhafaza ederdi?»

«Marangoz tezgâhının altındaki tahta sandıkta.»

«Cinayetin ertesi günü, yâni 5 Ocak Pazar sabahı barakaya gittin mi?»

«Evet efendim. Pazar olmasına rağmen düşündüm ki...»

«Orada bir değişiklik gördün mü?»

«Evet, birisi bahsettiğim sandığı açmıştı. Sandık tezgâhın altında durduğu için üzeri toz ve talaşla kaplanırdı. Onun için sandığın açılıp açılmadığı ilk bakışta anlaşılırdı.»

«Onu açıp baktın mı?»

«Evet, tabii. Ok tüfeklerinden biri sandıktan alınmıştı.»

«Bunu anlayınca ne yaptın?»

«Şey, tabii ilk olarak Miss Mary'ye söyledim. Fakat o, "şimdi böyle şeylerle uğraşmanın zamanı değil," dedi. Ben de dediğini yaptım.»

«Bu ok tüfeğini tekrar görsen tanır mısın?»

«Tanırım efendim.»

H. M. nin bir işareti üzerine Lollypop ok tüfeğini meydana çıkardı. Bu, bir gün önce model olarak gösterilen ok tüfeğine çok benziyordu, yalnız onun kadar uzun değildi ve yay kısmı biraz daha genişti.

H. M. «Kaybolan ok tüfeği bu mudur?» diye sordu.

«Evet efendim. Ta kendisi. İşte kabzadaki plâkada Mr. Hume'un ismi de yazılı.»

«Kurma mekanizmasının dişlerine bak ve orada ne gördüğünü söyle. Hah, tamam, çıkar onu! Şöyle havaya kaldır da jüri görsün. Nedir o?»

«Bir tüy parçası efendim. Mavi bir tüy parçası.»

Sir Walter Storm birden ayağa fırladı. Gayet ciddî ve kendinden emin görünüyordu.

«Lordum, hakkında birçok sorular sorulan esrarengiz tüy parçası bu mudur acaba?» diye sordu.

H. M. «Yalnız bir parçası lordum,» diye gürledi, «yakından bakarsanız uç kısmından bir parçasının daha kopmuş olduğunu görebilirsiniz. Tüy aslında üç parçaya bölünmüş. Son parça henüz meydanda değil.»

Bir müddet tebessüm ederek etrafına bakındı, sonra tekrar şahide döndü.

«Elinde tuttuğun tüy parçasının, bu ok üzerindeki rehber tüyden kopup kopmadığını kat'î olarak söyleyebilir misin?»

«Söyliyebilirim efendim.»

«O halde iyice bak ve söyle.»

Salonda bulunan herkes şimdi merakla kıpırdanıyor ve tüy parçalarını görmek için ileri doğru uzanıyordu. Sanık da herkes gibi şaşkındı. Ne olduğunu anlıyamıyordu.

Bir müddet sonra Shanks, «Evet efendim,» dedi. «Bu parça rehber tüyden kopmuştur.»

«Eminsin değil mi? Yâni şu küçük tüy parçası bu okun üzerinden mi kopmuştur?»

«Evet efendim, eminim. Çünkü bu tüyü kendim boyamıştım. Tüyün bir kısmında boya biraz hafif gelmiş ve soru işaretine benzeyen bir şekil hâsıl olmuştu. İşte, bu işaretin üst kısmı görünüyor, fakat alt kısmını göremiyorum...»

«Dişlerin arasından çıkan şu tüy parçasının, bu okun rehber tüyünden koptuğuna yemin edebilir misin?»

«Ederim efendim!»

H. M. «Şimdilik bu kadar,» dedi.

Sir Walter'in bu anı sabırsızlıkla beklediği anlaşılıyordu. Hemen ayağa kalktı. Shanks onun gözlerine bakamıyordu, sinirlenmişti.

«Bu okun üzerinde tarih var. Bu, senin oku hazırlayıp, boyadığın tarih midir?»

«Evet efendim, mevsim de ilkbahardı.»

«O zamandanberi bu oku gördün mü? Yâni demek istiyorum ki, Mr. Hume bu okla bir müsabaka kazanınca, onu çalışma odasının duvarına asmıştı değil mi?»

«Evet efendim.»

«O zamandan beri oku yakından gördün mü hiç?»

«Hayır efendim. Bir ay kadar önce şu bay beni ikaz edip, oku tetkik etmemi söyleyene kadar yakından bakmamıştım.»

Bunu söylerken başı ile H. M. yi gösteriyordu.

«Oh, öyle mi? Demek o zamandanberi oku ilk defa bir ay önce gördün.»

«Evet efendim.»

«Tabii o zamandanberi Mr Hume için birçok ok hazırlamış olmalısın.»

«Evet.»

«Acaba hazırladığın okların sayısını söyleyebilir misin? Meselâ yüzden fazla mıdır bunlar?»

«Zannedersem o kadar olmalı efendim.»

«Yüzden fazla ok hazırladığın halde geçen bu kadar zaman sonra tüylerini boyadığın bu oku nasıl tanıyabiliyorsun. Doğru söyleyeceğine yemin ettiğini unutma.»

Şahit bu ihtar üzerine yardım istiyormuş gibi etrafına bakındı:

«Şey efendim, bu benim vazifem...»

«Sorduğuma cevap ver. Aradan bu kadar zaman geçmesine rağmen boyadığın bir oku diğer yüz tanesinin arasında, yanılmadan nasıl tanıyabiliyorsun?»

«Şey efendim... demek istiyorum ki... yani bundan eminim.»

Başsavcı şahit üzerinde istediği tesiri meydana

getirdiği için memnun görünüyordu. Önünde duran birkaç tabaka ince kâğıdı alarak, «Fakat yemin edemezsin değil mi?» dedi. «Pekâlâ, sana sanığın ifadesini hâvî olan şu kâğıdı veriyorum. İlk parağrafı oku bize.»

Shanks kendisine uzatılan kâğıdı alırken şaşırmış görünüyordu. Bir müddet telâşla ceplerini karıştırdı.

«Gözlügümü bulamıyorum efendim. Gözlüğüm olmadan...»

«Gözlüksüz okuyamazsın değil mi?»

«Hayır efendim, okurum ama...»

«Fakat boyamış olduğun bir oku gözlüksüz tanıyabiliyorsun, değil mi?»

Sir Walter onun cevabını beklemeden oturdu. Hemen ayağa kalkan H. M. şahidi orada fazla tutmadı, birkaç sualden sonra serbest bıraktı.

«Avory Hume kaç müsabaka kazanmıştı?»

«Üç efendim...»

«Bu, müsabaka kazandığı oklardan biriydi değil mi? Yâni herhangi bir ok değildi. Büyük bir hâtırası vardı.»

«Evet efendim.»

«Müsabakadan sonra oku sana gösterip, bununla birinci olduğunu söylemiş miydi?»

«Evet efendim.»

«Peki evlât, gidebilirsin.»

Shanks uzaklaşana kadar bekledi, sonra, «Reginald Answell'i çağırın,» dedi.

'Pencere Açıldığında'

Reginald Answell serbest yürümesine rağmen, arkasından gelen Komiser Carstairs'i görünce mevkuf olduğunu anlamıştım. Onun görünmesile, bütün gözler salonda Mary Hume'u aradı, fakat genç kız mahkemede değildi. Reginald'in yüzü sapsarı idi, buna rağmen berrak ve sâkin bir sesle yemin etti..

H. M. bir müddet onu süzdü ve sonra derin bir nefes aldı.

«İsminiz Reginald Wentworth Answell. Londrada bulunduğunuz zamanlar Duke sokağındaki D'Orsay apartmanlarında oturursunuz değil mi?»

«Evet.»

H. M. kollarını kavuşturarak; «Size şunu hatırlatmak isterim ki,» dedi, «sizi suçlu durumuna düşüreceğini zannettiğiniz sualleri cevaplandırmağa mecbur değilsiniz.»

Bir an durdu.

«Polis sizi sorguya çektiği zaman 4 Ocak akşamı yaptığınız herşeyi doğru olarak söylediniz mi?»

«Herşeyi mi Hayır...»

«Yemin ettiğinize göre, şimdi herşeyi söylemeğe hazır mısınız?»

Reginald samimî bir sesle, «Hazırım,» dedi.

«4 ocak akşamı Londrada mıydınız?»

«Evet. Rochester'den arabamla geldim, altıyı birkaç dakika geçe D'Orsay apartmanlarındaydım.»

H. M. nin, heyecanını belli etmemeğe çalıştığını farkediyordum. Başını hafifçe yana doğru eğdi.

«Saat herhalde altıyı on geçiyordu değil mi?»

«Hayır, birkaç dakika daha erkendi. Otomobilimdeki saatten hatırlıyorum.»

«O gece müteveffayı görecek miydiniz?»

«Evet.»

«D'Orsay apartmanlarına geldiğiniz zaman şahit Grabell'i gördünüz mü?»

«Evet.»

«Grabell size, Cuma günü müteveffanın dairenize girip tabancanızı aldığını söyledi mi?»

«Evet, söyledi.»

«Peki, o zaman ne yaptınız?»

«Birşey anlamamıştım, fakat Mr. Hume'u görmekten vazgeçtim. Arabamla bir müddet dolaştım ve çok geçmeden şehirden ayrıldım.»

H. M. yerine oturdu. Şahidin "çok geçmeden" demekle birşeyler imâ ettiğini onun gibi biz de anlamıştık. Sir Walter vakit geçirmeden ayağa kalktı.

«Yüzbaşı Answell, arabanızla bir müddet dolaştığınızı ve çok geçmeden şehirden ayrıldığınızı söylediniz. Şehirden ne zaman ayrıldınız?»

«Şehirde yarım saat kadar kaldım.»

«Bu müddet zarfında nereye gittiniz?»

Şahit cevap vermedi.

«Nereye gittiniz Yüzbaşı Answell?»

«Mr. Hume'un evine.»

Birden onun ne demek istediğini anlıyamamıştım. Başsavcı dahi devam etmeden önce bir tereddüt devresi geçirdi.

«Mr. Hume'un evine mi gittiniz?»

«Evet. Bu suali sormayacağınızı ümit ediyordum.» Bir an kendisini seyreden sanığa baktı. «Şahit olarak çağırılacağımı zannetmiyordum.»

«Doğruyu söylemek vazifenizdir. Peki oraya neden gittiniz?»

«Bilmiyorum. Ne olduğunu merak ediyordum, oradan geçip gidecektim. İçeri girmeğe niyetim yoktu.»

Sir Walter'in ses tonundan iyice meraklandığı anlaşılıyordu.

«Oraya ne zaman vâsıl oldunuz?»

«Altıyı on geçe.»

Hâkim birden başını kaldırdı, «Bir dakika Sir Walter...» Gözlerini şahide çevirdi.

«O halde oraya sanıkla aynı zamanda varmış olmalısınız.»

«Evet lordum. Zaten onun içeriye girdiğini gördüm.»

H. M. yi hayatımda hiç bu kadar hareketsiz görmemiştim. Kalemi elinde, nefes dahi almaktan korkuyormuş gibi oturuyordu. Sanık birden silkindi ve birşey söylemek istiyormuş gibi elini kalırdı, fakat hemen vazgeçti.

Sir Walter, «Sonra ne yaptınız?» diye sordu.

«Ne yapacağımı bilmiyordum. Jim'in oraya ne için gelmiş olduğunu merak etmiştim. Frawnend'de iken bana böyle birşeyden bahsetmemişti. Benim yerimde kim olsa ayni şeyi yapardı. Mr. Hume'un evi ile yandaki ev arasında dar bir pasaj olduğunu biliyordum...»

«Evi daha önce görmüş müydünüz?»

«Evet, Mr. Hume'la görüşmemiş olmama rağmen Miss Hume'la oraya birkaç defa gitmiştim. Mr. Hume arkadaşlığımızı tasvip etmiyordu.»

«Devam edin lütfen.»

«Şey, ben... Miss Hume babasının çalışma odasından birçok defa bahsetmişti. Jim'i orada kabul edeceğinden emindim. Pasaja girdim. Evin yan tarafında perdeyle örtülü, camlı bir kapı vardı. Kapıdan bakınca çalışma odasına giden küçük koridor görünüyordu. Perdenin aralığından, uşağın Jim'i oraya götürüp kapıyı vurduğunu gördüm.»

«Peki sonra ne yaptınız?»

«Ne yapacağımı şaşırmıştım. Kapının dışında bekledim.»

«Ne kadar beklediniz?»

«Altı buçuğu birkaç dakika geçene kadar bekledim. Yâni onlar odaya girene kadar.»

«Ve bütün bunları şimdiye kadar kimseye anlatmadınız değil mi?»

«Hayır, kuzenimin asılmasını istemiyordum tabii.»

Sir Walter bir an başını eğdi.

«Camlı kapının arkasından neler gördünüz?»

«Takriben altıyı çeyrek geçe Dyer'in dışarı çıktığını gördüm. Altı buçuk sıralarında Miss Jordan aşağı inerek kapıyı vurdu. Biraz sonra Dyer döndü ve Miss Jordan ona, içerdekilerin kavga ettiğini söyledi. Sonra da...»

«Bir dakika. Dyer'in çıkması ile Miss Jordan'ın aşağıya inmesi arasında geçen onbeş dakika zarfında çalışma odasının kapısına gelen oldu mu?»

«Hayır, olmadı...»

«Durduğunuz yerden odanın pencerelerini de görüyor muydunuz?»

«Evet, hemen sol tarafımda idiler.»

«Bu müddet içerisinde pencereye yaklaşan oldu mu?»

«Hayır.

«Siz görmeden pancurlara kimse yaklaşabilir miydi?»

«Hayır. Bunları şimdiye kadar söylemediğim için cezayı hakettim. Fakat kuzenimin...»

Şahit, müdafaa tarafından çağırılmış olmasına rağmen söyledikleri ile sanığı mahkûm ediyordu. James Answell'in yüzü sapsarıydı ve şaşkın gözlerle kuzenine bakıyordu.

Şahit yemin etmişti, fakat içimden gelen bir hisle onun yalan söylediğine emindim. Acaba H. M. de bunu biliyor muydu? Yumruklarını şakaklarına dayamış hareketsiz oturuyordu hâlâ. Söylenenler herkese olduğu gibi jüriye de tesir etmişti.

Sir Walter, «başka sorum yok,» diyerek oturdu. O da şaşırmış görünüyordu.

H. M. ayağa kalktığı zaman gözleri pırıl pırıldı ve onun müthiş bir hücuma geçeceğini anlamıştım. Bir an şahide baktı, sonra sert bir sesle, «Size, bir şok geçirdiğinizi ve burada söylediklerinizin yalan olduğunu itiraf etmeniz için on saniye müsaade veriyorum,» dedi.

Hâkim birden başını kaldırdı ve müdahale etti.

«Sözünüzü geri alın Sir Henry,» dedi. «Şahide istediğinizi sorabilirsiniz, fakat mahkeme adabını unutmamanızı tavsiye ederim.»

«Affedersiniz lordum. Neden bu şekilde hareket ettiğim biraz sonra anlaşılacaktır... Yüzbaşı Answell, söylediklerinizi geri alıyor musunuz?»

«Hayır, neden alayım.»

«Pekâlâ öyleyse. Bütün bunları camlı bir kapının arkasından gördünüz, değil mi?»

«Evet.»

«Kapı açık mıydı?»

«Hayır, içeriye girmedim.»

«Peki. 4 ocak akşamından evvel bu eve en son ne zaman gittiniz?»

«Takriben bir sene kadar evvel.»

«Ben de öyle tahmin etmiştim. Peki dün Dyer, bu camlı kapının altı ay kadar evvel çıkarılıp yerine tahta bir kapı takıldığını söyledi. Bunu duymadınız mı?

Eğer duymadınızsa Dyer'in sorgusu esnasında tutulan raporlara bir göz atın. Buna ne diyeceksiniz şimdi?»

Şahidin sesi derin bir kuyudan geliyormuş gibiydi, «Şey... Kapı belki de açıktı...»

H. M. kısaca, «hepsi bukadar,» dedi. «Şahidin yalan söylediği anlaşılmıştır lordum. Gereken muamelenin yapılmasını teklif ediyorum.»

Şahit, sanığın suçlu olduğunu isbat etmek istemiş, fakat sekiz saniyede yalan söylediği meydana çıkmıştı. Jürinin sempatisinin birdenbire sanığın lehine döndüğü görülüyordu. Jüri âzâları şimdi Answell'e inanan gözlerle bakıyorlardı. Şimdi onlar da zavallı Jim'in bir yanlışlığa kurban gittiğine inanmağa başlamışlardı.

Hâkim yumuşak bir sesle, «Bundan sonraki şahidi çağırın Sir Henry,» dedi.

«Lordum, eğer savcılığın bir itirazı yoksa onların şahitlerinden birini çağırmak istiyorum. Delil olarak göstereceğim birşeyin tanınması için bunu yapmam lâzım...»

Sir Walter alnını bir mendille silerek, «Hiçbir itirazım yok lordum,» dedi.

«Pekâlâ. Bu şahit mahkemede midir?»

«Evet lordum. Herbert William Dyer'in tekrar çağırılmasını istiyorum.»

Sanık dimdik oturuyor ve gözleri parlıyordu. Dyer şahit mevkiine çıkarken Lollypop masanın üzerine telâşla, kahverengi kâğıtlara sarılmış bir takım paketler koydu.

H. M. nin meydana çıkardığı delillerden birincisi kahverengi twit bir golf elbisesiydi. Evelyn'le birbirimize bakıştık.

H. M., Dyer'e döndü:

«Bu elbiseyi daha önce gördün mü?»

Dyer bir anlık bir tereddütten sonra, «Evet efendim,» dedi. «Bu, Dr. Spencer Hume'un golf elbisesidir.»

«Cinayetin işlendiği akşam aranan elbise bu muydu?»

«Evet.»

«Şimdi ceketin sağ dış cebine bak bakalım. Ne var orada?»

Dyer, ceptekileri çıkartarak, «Bir ıstampa ve iki lâstik mühür,» dedi.

«Cinayet gecesi aradığın ıstampa bu muydu?»

«Evet.»

«Güzel. Şurada bazı şeyler daha var. Birkaç parça çamaşır, bir çift Türk terliği v.s. Fakat bunları Miss Jordan daha iyi tanıyacaktır. Şimdi şuna bak bakalım, tanıyacak mısın?»

Bu sefer ortaya çıkardığı delil, üzerinde altın iki harf bulunan siyah deri bir bavuldu.

Dyer hafifçe geriye çekilerek, «Evet, bu Dr. Hume'un bavuludur, bundan eminim,» dedi. «Miss Jordan hâdise gecesi bunu doktor için hazırlamıştı, sonradan hastalandığı için bavulu ikimiz de unuttuk. O zamandanberi görmedim.»

«Evet. Bir de şu küçük kristal sürahiye bak. İçindeki viskiden iki kadeh kadar alınmış. Bunu daha önce gördün mü?»

Bir an, H. M. nin savcılık delillerinden birini ele geçirdiğini zannettim. Sürahi, savcının mahkemeye çıkardığının aynı idi.

«Bu, Mr. Hume'un çalışma odasındaki sürahiye benziyor. Şu diğeri gibi, fakat...»

«Evet, doğru. Hangisinin odadaki sürahi olduğunu söyleyebilir misin?»

«Zannetmiyorum efendim.»

«İkisini de al bakalım. Şu benden alıp sağ elinde tuttuğun sürahinin, Hartley'in dükkânından satın aldığın sürahi, diğerinin de onun taklidi olduğuna yemin edebilir misin?»

«Edemem. Hangisinin benim aldığım sürahi olduğunu bilmiyorum.»

«Hepsi bukadar.»

Dyer'den sonra üç şahit daha dinlendi, fakat bunların sorguları beşer dakikadan fazla sürmemişti. Mr. Reardon Hartley, H. M. nin gösterdiği sürahinin, Mr. Hume'a satılan ilk sürahi olduğunu söyledi. İkinci, yani savcılığın elindeki sürahiyi 3 ocak Cuma günü öğ-

leden sonra Avory Hume kendisi gelip satın almıştı.

Kimyager Mr. Dennis Moreton, H. M. nin sürahisindeki viskiyi tahlil ettiğini ve içinde Brudine bulunduğunu anlattı.

Manchester Üniversitesi Kriminoloji profesörü Dr. Ashton Parker ise şunları söyledi:

«Avory Hume'a ait olduğu söylenen ok tüfeğini inceledim. Namlunun ortasındaki olukta, mikroskopla bakılınca kurumuş yağlıboya izleri görülüyor. Bu çok küçük boya lekecikleri ancak bu silâhla atılmış olan bir oktan gelmiş olabilir. Boyanın analizinden, bunun "X — Varnish" isimli bir maddeden müteşekkil olduğunu, bunun da burada yalnız M. Hardigan tarafından kullanıldığı anlaşıldı. Cinayette kullanılan oku da müteveffaya Mr. Hardigan satmıştır.

«Oku bana Müfettiş Mottram verdi. Yine mikroskopla bakıldığında okun üzerinde bir hat boyunca boyanın çizilmiş olduğu görülüyor. Ok tüfeğindeki kurma mekanizmasının dişleri arasında da şurada görülen mavi tüy parçasını buldum. Bununla ok üzerindeki, yarısı kopmuş tüyü mukayese ettim, kopmuş yerler birbirine uyuyor, fakat tüy tamamlanmıyor, ufak bir parça daha eksik. Burada iki parçanın da on defa büyültülmüş fotoğrafları var. Bunlara bakarsanız iki parçanın ayni tüye ait olduklarını kolayca anlıyabilirsiniz.»

«Sizin fikrinize göre bu ok, bu ok tüfeğiyle mi atılmıştır.»

«Evet. Benim fikrimce bu, şüphe götürmez bir hakikattir.»

H. M. tam isabet kaydetmişti. Birden hâkime döndü.

«Lordum, bu ok tüfeğinin nereden geldiği veya kaybolan tüy parçasına ne olduğu şu ana kadar meçhûl kaldı. Şimdi bu meçhûlleri aydınlatalım. William Cochrane'ı çağırın.»

Evelyn; «Bu da kim?» diye fısıldadı. Merakla, şahit mevkiine gelen sade giyimli, yaşlıca adama baktık.

«İsminiz nedir?»

«William Rath Cochrane.»

«Mesleğiniz nedir Mr. Cochrane?»

«Paddington istasyonu Emanet Kısmı şefiyim.»

«Herhalde bunu herkes biliyordur, ama biz yine tekrarlıyalım. Bavul veya paket gibi eşyalarını kısa bir müddet için bırakmak isteyenler sizin kısmınıza gelir ve eşyalarını bırakırlar, siz de onlara bir makbuz verirsiniz. Sonra da istedikleri zaman makbuzu ibraz edip bıraktıklarını alırlar, değil mi?»

«Evet.»

«Parçanın size bırakıldığı tarih ve saati söyleyebilir misiniz?»

«Oh, tabii. Bu, her parçaya ait makbuzun üzerinde yazılıdır.»

«Peki, bırakılan eşyayı sonradan arayan olmazsa ne yaparsınız?»

«Bu zamana bağlıdır. Eğer uzun müddet arayan olmazsa eşyayı bir ambara kaldırırız. İki ay müddetle aranmazsa eşya satılır ve parası demiryolu şirketine kalır. Fakat böyle birşey yapmadan evvel sahibini bulmak için elimizden geleni yaparız.»

«Bu kısmın mes'ulü kimdir?»

«Benim. Yani idaresine ben bakarım.»

«3 Şubat günü biri size gelip, daha önce, belirli bir tarihte bırakılan bir bavul sordu mu?»

Şahit hafifçe tebessüm ederek, «Evet, siz sordunuz,» dedi.

«O anda orada başkaları da var mıydı?»

«Evet, daha sonra isimlerinin Dr. Parker ve Mr. Shanks olduğunu öğrendiğim iki kişi vardı.»

«Bizden bir hafta sonra bu dâva ile ilgili başka bir şahıs da gelerek aynı bavulu sordu mu?»

«Evet, sordu ve isminin...»

H. M. aceleyle, «İsminin lüzumu yok şu anda» diyerek onun süzünü kesti, «Bavulu daha önce sormağa gelen şahısların önünde onu açtınız mı?»

Cochrane kaşlarını çatarak H. M. ye baktı ve, «Evet, açtım,» dedi. «Bavulun, o üç kişiden birine ait olduğunu zannediyordum. Çünkü içinde çok garip şeyler vardı ve açmadan evvel bavulda ne olduğunu bilmişlerdi.»

H. M. üzerinde Spencer Hume'un isminin baş harfleri olan siyah bavulu gösterdi.

«Bahsetitğiniz bavul bu mudur?»

«Evet, budur.»

«Şimdi göstereceğim şeylerin de o zaman bu bavuldan çıktığını söyler misiniz? Meselâ şu?» Golf elbisesini yukarı doğru kaldırdı, «Evet. Bunlar?» Bir çift kırmızı terlik ve birkaç parça giyim eşyası gösterdi. «Ya şu?» Bu sefer içinden iki kadeh ilâçlı viski alınmış olan sürahi havaya kalktı. «Bu?» Gösterdiği, içindeki mayi iki parmak kadar eksilmiş olan soda sifonuydu. Daha sonra sırayla, iç taraflarına mürekkeple Avory Hume yazılmış bir çift eldiven, küçük bir tornavida, iki bardak ve küçük bir şişe nane suyu çıkardı.

Nihayet, «Bu ok tüfeği de bavulda mıydı?» diye sordu.

«Evet, bavula rahatça sığmıştı.»

«Şu tüy parçası mekanizmanın dişlileri arasında mıydı?»

«Evet. Buna dikkatimi çekmiştiniz. Aynı ok tüfeği bu.»

«Bu bavulu size 4 Ocak gecesi bıraktılar değil mi?»

«Evet.»

«İcabederse bunu bırakan şahsı tanıyabilir misiniz?»

«Evet, yanımda çalışanlardan biri tanıyabileceğini zannediyor, çünkü...»

«Teşekkür ederim, hepsi bu kadar.»

Sir Walter bir an tereddüt etti, sonra hafifçe kalkarak, «Sualim yok,» dedi.

Salonda yine fısıltı ve mırıldanmalar başlamıştı. Mr. Justice Rankin bir müddet önündeki deftere bir şeyler karaladı, sonra başını kaldırdı, H. M. pırıl pırıl gözlerle etrafına bakınıyordu.

«Lordum son bir şahidim var,» dedi. «Bu şahit vasıtası ile de size, bir katilin, kapalı bir odaya nasıl girip çıktığını göstereceğim.»

Evelyn yine kulağıma eğildi ve, «Haydi bakalım, başlıyor,» diye fısıldadı.

H. M. alnını ovarak, «Bu şahit dâva başladığından beri buradadır,» diye devam etti, «Yalnız bu şahit konuşamıyor, bunun için izahat vermem lâzım. Eğer bir itiraz olacaksa bunu son müdafaa konuşmasına bırakabilirim. Fakat bunu yaparsam size müdafaanın en kuvvetli delillerinden birini göstermiş olacağım.»

«Bizim bir itirazımız yok lordum.»

Hâkim başını salladı. H. M. bir müddet düşündükten sonra konuşmağa başladı :

«Müfettiş Mottram'dan savcılık delillerinden birini çıkarmasını rica edeceğim. Şu, cinayetin işlendiği odanın kapısını bir daha görelim...

Müfettiş ve buradaki polislerin hepsi Judas penceresinin ne olduğunu bilirler zannederim. Bu, hapishane hücrelerinin kapılarında küçük kare şeklinde ve üzerinde kapağı olan bir deliktir. Gardiyanlar buradan, kendileri görünmeden mahkûmların hareketlerini kontrol ederler.»

Hâkim sert bir sesle, «Anlamıyorum Sir Henry,» dedi, «Önümüzde duran bu kapıda böyle bir delik yok ki!»

H. M. gülümsedi.

«Oh, var sayın lordum. Eğer iyi düşünürseniz hemen, hemen her kapıda bir Judas penceresi olduğunu görürsünüz. Yani her kapının bir tokmağı vardır. Bu kapının da bir tokmağı var ve diğer kapılarınkinden de oldukça büyük. Bu tokmağı kapıdan çıkarırsanız elinize kare şekilli, uzun bir mil geçer. Bu mil, Judas penceresi gibi küçük kare şeklinde bir delikten geçer. Bu milin her iki tarafına da küçük birer vidayla iki tokmak takılır. Dediğim gibi bu mili çıkardığınız zaman kapıda bir delik açılmış olur. Bunun için odanın tarifi yapılırken tıkalı kelimesine itiraz etmiştim.

«Şimdi kapının dışından tokmağın vidasını çıkardığınızı farzedin. Paddington istasyonuna bırakılan bavulda küçük bir tornavida bulunduğunu gördünüz. Tokmağı çıkarınca milin ucunda, vidanın girdiği küçük delik meydana çıkar. Bu deliğe siyah bir ip bağlayıp parmakla mili odanın içine doğru itersiniz. Milin öbür ucunda diğer tokmak olduğundan yere dik olarak odanın iç kısmına sarkar ve kapıda da kare şeklinde bir de-

lik açılır. Tokmak ve mili tekrar yukarı çekmek için, ipin odanın dışında kalan ucunu çekmek kâfidir. Tokmağın ağırlığı mili yere tam dikey tuttuğu için mil çekilince uç kısmı yine deliğe denk gelecektir. Bunun için mili tekrar deliğe sokmak hiç de zor olmaz. Yani milin uç kısmının kenarları, kare şeklindeki deliğin kenarlarına denk gelince ipi yavaşça çekmek, milin deliğe girmesine kâfi gelir. Mil delikten geçince uçtaki iplik çözülür ve dış tarftaki tokmak yerine takılır. Gayet basit bir ameliye.

«Kapı iç taraftan sürgülüdür. İçerdeki şahıs, kapı tokmağının mille beraber yere doğru şarktığını görene kadar hiçbirşeyin farkına varmaz. Dışardaki şahıs ta onun, bunu görmesini istemektedir zaten. Kapının arkasından içerdeki şahsa birşeyler söyler, o da ne olduğunu merak ederek kapıya doğru yürür ve tokmağa bakmak üzere eğilir. Dışardaki şahsın, bir metre önündeki hedefi, kapalı bir kapı arkasından da olsa kaçırması imkânsız gibidir...»

Sir Walter birdenbire, «Lordum,» diye bağırdı, «Böyle birşeyin olacağına asla...»

H. M. ona aldırmadan devam etti :

«Okun ucunu bu delikten geçirip, ok tüfeğinin tetiğini çektiniz mi gayenize varmış olursunuz.»

Müfettiş Mottram elindeki tornavida ile ayağa kalkınca kısa bir sükût oldu. H. M. özür dileyen bir sesle, «Lordum,» dedi, «Size göstereceğim şeyi açıklamak için bunları söylemek mecburiyetindeydim. Bu kapı cinayet gecesindenberi polisin elindedir. Kimse onun üzerinde herhangi bir değişiklik yapmamıştır... Müfettiş, tokmaklardan birini çıkardınız mı? Tamam! Milin ucundaki delikte ne olduğunu lorduma ve jüriye söyler misiniz?»

Müfettiş konuşmağa başlarken birçok dinleyici merakla ayağa kalkmıştı.

«Lordum ,milin ucundaki delikte siyah bir iplik parçası var. Deliğe geçirilip bağlanmış ve sonra da milin etrafına sarılmış...»

Hâkim önündeki deftere dikkatle birşeyler daha yazdı.

«Anlıyorum. Devam edin Sir Henry.»

«Ve sonra müfettiş, lûtfen mili parmağınızla veya tornavida ile itip yerinden çıkarın. Şu Judas penceresini görelim. Hah, tamam! Birşey buldunuz değil mi? Delikte sıkışıp kalmış o cisim nedir? Çabuk söyleyin!»

Müfettiş avucundaki birşeye baktıktan sonra başını kaldırdı. Sonra dikkatli bir sesle, «Bu, birşeyden kopmuş olan küçük, mavi bir tüy parçası,» dedi.

Salondaki sandalyeler gıcırdamağa başlarken, Evelyn' de derin bir 'Oh,' çekerek yerine oturdu.

H. M. mülâyim bir sesle, «Ve bu küçük tüy parçası ile,» diye sözünü bitirdi, «Müdafaanın delilleri tamamlanmış oluyor lordum. Çok şükür!»

'Hepinizin Kararı'

Saat: 16,15 - 16,32.

Sir Henry Merrivale'in, Müdafaa İçin Yaptığı Kapanış Konuşmasından :

«... **ve böylece anlattıklarımla** bu davanın ana hatlarını açıklamağa çalıştım. Herhalde artık bu adamın bir tuzağa kurban gittiğine inandınız. Oraya giderken bütün düşüncesi müstakbel kayınpederini memnun etmek, onun üzerinde iyi bir intiba bırakmaktı. Bu tuzak birçok kimse tarafından bilindiği halde açıklanmadı. Şahitlerden birinin onu idama göndermek için önünüzde yalan söylediğine şahit oldunuz. Karar vermeden önce bütün bunları nazarı itibara almalısınız.

«Sizden, sanığa acımanızı veya sempati göstermenizi istemiyorum. Bütün istediğim adil bir karar vermenizdir, vazifeniz de budur. Savcılık size, onun duvardan bir ok alıp müteveffaya sapladığını söyledi ve buna inanmanızı istedi. Bunu yaptıysa gayet tabiî suçludur.

Fakat ben onun, bunu yapmadığını biliyorum ve bunu size göstermeğe çalışacağım.

«Herşeyden önce şu tüyü ele alın. Dyer onu Avory Hume ile odada yalnız bıraktığı zaman tüy bütünü ile okun üzerindeydi. Kapının sürgüsü açılıp Dyer ve Mr. Fleming içeri girdiklerinde tüyün yarısı yok olmuştu. Odayı önce onlar daha sonra da Müfettiş Mottram aradı, fakat tüy parçası bulunamadı. Bu tüy neredeydi? Polis, onun sanığın bir tarafına takılıp odadan dışarı çıkarılmış olabileceğini söyledi. Bu olamaz. Bunun için de iki sebep var. Herşeyden önce iki kişinin tüyü bu şekilde ortadan koparamadığını gördünüz, onun için odada bir mücadele olmamıştır. İkinci sebep te şu: tüyün nerede saklanmış olduğunu artık biliyoruz.

«4 Ocak akşamı bir şahsın Paddington istasyonu emanet kısmına bir bavul bırakmış olduğunu duydunuz. Bu şahıs sanık olamazdı, çünkü o esnada tevkif edilmiş bulunuyordu. Bu bavulda bir ok tüfeği vardı ve tüyün kaybolan kısmının büyük parçası bu silâh mekanizmasının dişlileri arasındaydı. Bu tüyün, oktan kopan parça olduğunda kimsenin şüphesi kalmadı.

«Peki, bu tüy parçası dişlerin arasına nasıl sıkışmıştı? Sanık tüyü bu şekilde koparamazdı. Oku tüfeğe o yerleştirmedi. Tüfeği de hiç şüphesiz Dr. Hume'un bavuluna o koymadı... Çünkü altıbuçuğa kadar bavul aşağı kata indirilmemişti bile.

«Miss Jordan'ın bu tüfeği bavula koyduğunu söylemek istemiyorum. Hayır; yani silâh aşağıda holde duruyordu ve birisi onu kullandı. Bavul altıbuçukta aşağı indirildi ve üç şahit odaya girene kadar da muhakkak bir veya birkaç kişinin gözü altındaydı. Sanık odadan çıktı mı? Hayır. Bunu savcılıktan da duydunuz. Bavulun yanına yaklaştı mı? Cinayetten evvel buna imkân bulamazdı ve hiç şüphesiz sonra da bulamadı.

«Kaybolan tüyün bir parçası emanete bırakılan bavulun içindeydi. Diğer parçası ise gördüğünüz gibi Judas penceresinin içinden çıktı. Sanık oku bir kama gibi kullandıysa, okun ucundaki tüyün bir parçası kapıdaki bu deliğe nasıl girdi?

«Bunun oraya sonradan konmasına imkân yok.

Çünkü kapı cinayetten hemen sonra sökülüp götürüldü. Kapı sökülene kadar da odada muhakkak biri vardı. Bu tüy oraya ancak cinayet anında girmiş olabilir ve o zaman girmiştir.

«Bu iplik parçası milin ucuna daha önceden bağlanmış ve mile sarılmıştı. Jim Answell bu eve daha önce hiç gelmemişti. Bu küçük mekanizma yalnız kapının dış tarafından, iç taraftaki tokmağı ve mili odanın iç tarafına sarkıtmak için kullanılabilirdi. Answell odanın içindeydi ve kapı sürgülüydü. Dediğim gibi üzerinde düşünüldükçe meselenin basitliği anlaşılıyor, aksi takdirde siz, büyük bir apta... Öhö! Aksi takdirde sizin, İngiltere'nin seçkin jürilerinden biri olmadığınızı söyleyeceğim.

«Evinizin bütün kapılarını yoklasanız Judas pencereleri içinde tüy parçası bulamazsınız. Çünkü bu delikte bir tüy parçası ve milde de sarılı bir ip ancak bir halde bulunabilir. Bu dediğim hal de biraz önce anlattığım gibidir: Sürgülü kapının dışında duran bir şahıs bu delikten, Hume'un kalbine bir ok atmıştır. Bu esnada Hume kapıya çok yakın bulunuyormuş...

«Şimdi size cinayetin ne şekilde işlendiğini teferruatı ile açıklıyacağım. Fakat bunu yapmadan önce bir noktayı daha izah etmem lâzım. Muhterem jüri âzaları, dün öğleden sonra sanığın büyük bir yalanına şahit oldunuz. Bu şimdiye kadar burada söylediği yegâne yalandı; Suçluyum diye haykırdı. Fakat bunu neden yaptığını tabiî takdir edersiniz. Etrafındaki herkes onu itham ediyordu, tahammülü kalmamıştı. Şimdi ben kendi müvekkilimi yalancılıkla itham ediyorum. Çünkü dün Avory Hume'u bir okla öldürdüğünü ve tüyün mücadele esnasında koptuğunu söyledi. Bu inanılacak birşey değil neden olduğunu da söyliyeyim.

«Sayın jüri âzaları. Bu cinayetin işleniş şekli...»

16,32 - 16,55

Sir Walter Storm'un Savcılık için yaptığı Kapanış Konuşmasından:

«...böylece aziz meslekdaşımın korkmasına lü-

zum kalmıyor. Eğer söylediklerimizle sizi ikna edemediysek, muvaffak olamadık demektir. O zaman da vazifeniz sanığı, masum ilân etmektir.

«Ben size daima hakikatlerden bahsettim. Sanığın, cebinde bir tabancayla yakalanışı bir hakikattır. Kendisi tabancayı almadığını söylüyor, fakat bunu ispat edemiyor. Şahit Grabell'in söylediklerine gelelim. Bu şahidin, şahit mevkiindeki konuşma ve hareket tarzlarını gördünüz. Müteveffayı Cuma günü D'Orsay apartmanlarında gören yalnız kendisidir. Nasıl olur da apartmana giren bir yabancı herkesin gözünden kaçar? Grabell, onbeş gün önce temizlenmiş olan bir çöp sepetini temizlemek için karanlık bir daireye nasıl girer? Avory Hume'un tabancayı çaldığını gören başka bir şahit var mıdır? Bunu daha sonra da Reginald Answell öğrenmiştir, fakat burada güçlükle karşılaştığımızı da itiraf ediyorum. Açık söyliyeyim, anlattığı hikâyeye ben de inanmamıştım. Kendisi Grabell ile tabanca hakkında konuştuğunu söylemişti, fakat anlattıklarının büyük bir kısmı yalan olan bir şahide nasıl inanabiliriz?

Eğer sanık Mr. Hume'un evine giderken yanına tabanca aldıysa, ki ben aldığını iddia ediyorum, bu cinayette taammüd var demektir. Geriye kalan hakikatlar nelerdir? Okun üzerinde sanığın parmak izleri vardır. Sir Henry'nin dediği gib ok, sanığın eline baygın yatarken de verilmiş olabilir mi, bilmiyorum.

«Bir de ilâçlı viski meselesi var. Bu meseledeki delililer, birinciye benzeyen ve ilâçlı viski ile dolu bir sürahi ile içinden bir miktar soda alınmış, bir soda sifonudur. Bunlar Paddington istasyonu emanetine bırakılmış olan bir bavuldan çıkmıştır. Hiç şüphesiz Londra'da buna benzer binlerce sürahi vardır. Fakat benim aradığım, ilâçlı viski içtiğini ispat eden bir delildir. Polis doktorunun ifadesine göre sanık hiçbir içki içmemiştir. Bu ifadeyi destekleyecek olan Dr. Hume ise henüz bulunamamıştır.

«Ya diğer hakikatlar? Dyer'in duyduğu sözleri hatırlıyalım. Sanık, 'Buraya kimseyi öldürmeğe gelmedim, lüzum hasıl olmadıkça böyle birşey yapmam,' demiştir. Daha sonra ise bu cümleden evvel, 'Buraya ka-

şık çalmağa gelmedim,' cümlesini söylediğini beyan etmiştir. Müdafaa Dyer'in bütün söylediklerini kabul etmiş, fakat bunu etmemiştir. Dyer, saat bir de doğru söyleyip biri beş geçe yalan söyleyen bir şahit midir acaba?

«Şimdi bütün delilleri teker, teker gözden geçirelim...

«... ok tüfeği ve üçe ayrılmış tüy hakkında birşey söylemiyeceğim. Şu tüy parçasının kapı tokmağının deliğine nasıl girdiğini bilmiyorum. Diğer parçanın, tüfek mekanizmasının dişlileri arasına ne şekilde takıldığını da söyliyemiyeceğim. Bunların, vereceğiniz karara tesir etmemesini temenni ederim. Sanığın suçlu olduğuna tam mânasile kani olmadıkça, suçludur kararı veremezsiniz. Hiç şüphesiz son sözü Lordum söyleyecektir ve hiç şüphem yok ki size...»

16,55 - 17,20

Mr. Justice Rankin'in Konuşmasından :

«... ve bildiğiniz gibi, jüri âzaları, bu meseleye ait bütün delilleri gördük. Şu anda sorulması icabeden sual, 'Bu cinayeti kim işledi?' değil, 'Sanık bu cinayeti işledi mi?' dir.

«Hakikatları baştan itibaren ele alalım. Sanığın buradaki hareket tarzı sizlere tesir etmemelidir. O halde...

«... karar vermeniz gereken iki orijinal mesele var: Birincisi: Acaba Avory Hume, Yüzbaşı Answell'e bir tuzak hazırlayıp, onu suçüstü yakalatmak ve deli diye hastahaneye kapattırmak istedi mi? İkincisi: Sanık, Yüzbaşı Answell ile karıştırılmış mıydı?

«Gösterilen delillere göre bu iki durumun da hakikat olduğuna inanıyorum. Dr. Peter Quigley'in söylediklerine göre müteveffa, Yüzbaşı Answell'in tabancasını çalmaktan ve onu eve davet edip içkisine ilâç koymaktan bahsetmiş. Sonra odada bir mücadele olmuş gibi göstererek onu suçüstü yakalatıp, susturmak istiyormuş. Tuzağı, Yüzbaşının parmak izlerinin, okun üzerin-

de ve tabancasının da cebinde bulunacağı şekilde tertiplemiş. Deliller bütün bunların önceden hazırlandığını bize gösteriyor. Bunlara inanıyorsanız ona göre karar verin. Hakikatlar belki de yalnız aklınızı karıştırmış olacak.

«Yapılan plâna göre sanık, ilâçlı viskiyi içtiyse bunda onun hiçbir suçu olmaması lâzım. Baygın yatarken de parmak izlerinin başka biri tarafından okun üzerine çıkarılacağını düşünmek te gayritabiî birşey olmaz.

«Benim görüşüme göre sanığın, müteveffayı öldürmesi için hiçbir sebep yoktur. Şahitlerin ifadelerine bir daha göz atarsak...

«... Nihayet akla, kararınıza mesnet teşkil edecek olan şu sual geliyor: Müteveffa, sanığın elinde tuttuğu bir okla mı öldürülmüştür? Eğer sanık oku alıp Avory Hume'u isteyerek öldürdüyse pek tabiî suçludur. Okun üzerinde parmak izleri vardır ve odanın pencereleri ile kapısı sımsıkı kapalıdır. Diğer tarafta ise bize delillerle ispat edilmiş bir hâdise vardır. Öğrendiğimize göre sanıkla Mr. Hume odada yalnız kaldıkları zaman okun üzerindeki tüy parçalanmamıştı. Yine öğrendiğimize göre hâdiseden sonra tüyün yarısı kopmuş ve kaybolmuş. Bu parçayı kimse bulamamış. Müfettiş Mott'-ram'ın aramaları dahi neticesiz kalmış.

«Şu halde şimdi elimizde yeni bir sual var: Kaybolan tüy parçası ne oldu? Veya soruyu şu şekilde sorabiliriz: Müdafaanın mahkemeye getirdiği iki tüy parçası (biri ok tüfeği dişlisinde, diğeri ise kapı tokmağının deliğinde) cinayetin silâhı olan okun üzerindeki kopuk tüye mi aittir? Şayet müsbet düşünüyorsanız, savcılığın bu işte hataya düştüğünü kabul etmek mecburiyetindesiniz.

«İtiraf ederim ki savcılığın bu husustaki tekliflerini anlıyamadım. Notlarımdan anladığıma göre...

17,20 - 17,26

Sekreter Mr. John Keyes'ın Steno notlarından :

Altı dakikalık müzakereden sonra jüri âzaları yerlerini aldılar.

Başkâtip: Jüri âzaları, kararınızı verdiniz mi?
Jüri Reisi : Verdik.
Başkâtip : Sanık suçlu mudur, suçsuz mu?
Jüri Reisi: Suçsuzdur.
Başkâtip: Bu hepinizin kararı mıdır?
Jüri Reisi: Evet, hepimizin kararıdır.

Mr. Justice Rankin: James Caplon Answell. Jüri, delilleri nazarı itibara alarak suçsuz olduğunuza karar verdi... Bu kararı tasvip ediyorum. Artık serbestsin, Tanrı seni korusun... Sanığı serbest bırakın.»

NOT : Baş Savcı gülümsedi. Onun da neticeden memnun olduğu belli. İhtiyar Merrivale ise hırsından köpürüyor. Anlıyamıyorum, müvekkili beraet etti, sevinmesi lâzım. Sanık kendisini tebrik edenlerin arasında zorlukla ilerlemeğe çalışıyor. Adalet yerini buldu!

17,45

Old Bailey Tarihinden :

Salonun ışıkları teker, teker söndürülüyordu. Camlardan yağmur damlalarının pıtırtıları, açık kapıdan koridorları boşaltan dinleyicilerin gürültüsü geliyordu. İki bekçi hemen, hemen bütün lâmbaları söndürmüşler, karanlığa gömülmüş olan koca salonu terketmeğe hazırlanıyorlardı.

Bekçilerden biri yan kapıyı gıcırdatarak açıp dışarı çıkarken arkadaşı, kolundan yakaladı.

«Hey, dur biraz. Kapama kapıyı, içerde biri kalmış.»

«Yok canım, hayal mi görüyorsun?»

«Ciddî söylüyorum. Bak, şu sıranın sonunda oturuyor... Hey!»

Hakikaten karanlık salonun sıralarından birinin en ucunda oturan biri vardı. Bekçinin sesini duyunca yerinden bile kımıldamamıştı. Yalnız bir müddet sonra başını kaldırmadan, «Kalkamam,» diye inledi, «Birşeyler içtim ben.»

«Birşeyler mi içtin? Ne?»

«Zehirli birşey. Tahammül edebileceğimi zannediyordum ama, edemedim. Hastayım, beni bir hastaneye götürebilir misiniz?»

Bekçi birkaç adım ilerde duran arkadaşına seslendi :

«Hey, Joe! Gel buraya da yardım et bana.»

«Onu ben öldürdüm, anlıyor musunuz? Zehiri de bunun için içtim.»

«Kimi öldürdünüz madam? Siz hastasınız herhalde!»

«Zavallı Avory'yi. Fakat onu öldürdüğüm için çok üzgünüm. Ölmek istiyorum, fakat zehiri fazla içemedim. İsmim Amelia Jordan'dır.»

HAKİKATTE NE OLDU?

Evelyn, «Başsavcının konuşması hepinizden kuvvetliydi,» dedi, «Davayı kazanacağını zannediyordum. Bana çok tesir etti doğrusu...»

H. M. «Ho, ho!» diye güldü, «Demek öyle düşünüyorsun. Hayır, kızım, Walter Storm senin zannetiğinden çok daha kuvvetli bir avukattır. O mağlûp olacağını çok daha evvelden biliyordu ve bu mağlûbiyeti seve, seve kabul etti.»

Bir Mart gecesiydi ve H. M. nin, büyük bir binanın üst katında olan ofisinde oturuyorduk. Oda oldukça sıcaktı ve bir köşede Lollypop birtakım hesaplarla meşguldü. H. M. bir eline purosunu, diğerine de viski bardağını almıştı. Bir an düşündükten sonra, «Kararın müsbet olacağından hiç şüphe etmiyordum,» dedi.

Evelyn, «Etmiyor muydun?» diye sordu, «Ne yaptığını hatırlıyor musun? Karar verildikten sonra biri gelip seni tebrik etmek istedi ve kaza ile masanın üzerindeki kitaplardan birini yere düşürdü. Bu yüzden dakikalarca bağırıp küfür ettin...»

H. M. «İnsan bütün içini boşaltmadan rahat edemiyor,» diye homurdandı, «Söyliyeceğim birkaç şey daha vardı, fakat söyliyemedim. Mücadele etmem lâzımdı. Konuşmamı o şekilde ayarlamıştım ki bazı kısımları muhakkak hakikî katile tesir edecekti...»

«Amelia Jordan,» dedim. Kısa bir sükût oldu. H. M. derin bir düşünceye dalmıştı. «Demek hakikî katilin o olduğunu biliyordun.»

«Tabiî evlât. İcabetseydi bunu ispat da edebilirdim. Fakat herşeyden önce zavallı çocuğu beraet ettirmem lâzımdı. Diğer yol bana daha fazla zaman kaybettirecekti. Kadının suçlu olduğunu mahkemede söyliyemezdim. Zaman tablosunun bir yerinde katilin yalnız belirli bir şahıs olabileceğine işaret etmiştim.»

«Evet.»

H. M. sandalyesinde kımıldanarak, «Bunu anlatacağım size,» dedi, «Çünkü burada kaidelere bağlı olmadan istediğim gibi konuşabilirim. Jim'in ilâçlı viskiyi içip yere yuvarlandığı ana kadar herşeyi biliyorsunuz. İlk önce cinayetin nasıl işlendiğini ben de bir türlü anlıyamamıştım. Bir gün Mary nişanlısının, hapishanede en fazla nefret ettiği şeyin Judas penceresi olduğunu söyleyince her kapıda bir Judas penceresi olduğunu düşündüm ve şu zaman tablosunu yapınca herşeyi anlamağa başladım.

«Reginald Answell'e kurulan tuzakla alâkalı iki kişi vardı: Avory ve Spencer. Yalnız bu tuzağı biri daha öğrenmiş ve son dakikada işe karışmak için ısrar etmişti.

«Eğer cinayet Judas penceresinden işlendiyse katilin, Avory ile çalışan, yani tuzaktan haberi olan bir kimse olması lâzımdı. Katil hiç olmazsa çalışma odasında neler olduğunu biliyordu. İçinde ilâçlı viski bulunan sürahiyi odadan alıp, polisin bulmaması için saklayan, katilin ta kendisiydi. O halde Avory ile müşterek çalışıyordu.

«Bu kim olabilirdi? Hiç şüphesiz ilk akla gelen şahıs Spencer'di. Çünkü Avory'ye yardım eden oydu. Fakat onun katil olması imkânsızdı, çünkü o esnada hastahanedeydi ve kendisini hastahane personelinin yarısından çoğu görmüştü.

«O halde katil kimdi? Avory Hume'un samimî arkadaşı pek yoktu. Ailesine çok bağlıydı ve açılması icabeden gizli meseleleri ancak evdeki yakınlarından birine açardı. Bu işi, dışardan giren birinin (meselâ Fleming'in) yapması mümkünse de bu bana biraz şüpheli bir ihtimal gibi görünüyordu. Çünkü Fleming'le fazla samimî değildi, yani bu tuzak işini ona açmış olamazdı. Sonra eve giren bir yabancının Dyer ve Miss Jordan'ın gözlerinden kaçması imkânsızdı.

«O halde meseleye karışan üçüncü şahıs ya Dyer veya Jordan olacaktı. Bunun Dyer olamıyacağından emindim. Avory'nin, aile meselelerini uşağına açacağını hiç zannetmiyordum. Onun tüfekle atılan bir ok tarafından öldürüldüğünü biliyordum.

«Birinin, Jim Answell'in ilâcın tesiri altına girmesini beklemesi lâzımdı. Sonra bu şahsın, içeri girip Avory ile beraber, baygın yatan Answell'e nane suyu içirmesi ve ilâçlı sürahiyle sifonu saklaması icabediyordu. Bu şahsın, duvardaki oku alabilmesi için bir bahane bulması lâzımdı. Dışarı çıktıktan sonra Avory'ye kapıyı içerden sürgületecek, sonra da Judas penceresini açacaktı. Böylece Hume öldürülecek, ok tüfeği ve sürahi de ortadan kaldırılmış olacaktı. Anlıyorsunuz değil mi?.

«Dyer, Jim Answell'i içeri aldığında saat 6,10 du. Answell'in, ilâçlı viskiyi içmesi için asgarî üç dakika geçmişti. Dyer 6,15 te evden çıktı ve 6,18 de garaja vardı. Avory'nin öldürülmesi için yapılması icabeden şeylerin iki dakikada yapılabileceğine inanıyor musunuz? Hayır, bu imkânsızdır.

«O halde evde Hume ve baygın yatan Answell ile yalnız kalan yegâne şahıs Amelia Jordan'dı. Kadın, Dyer'in dönüş saati olan 6,32 ye kadar yani tam onyedi dakika evde Avory ve baygın Answell ile yalnız kalmıştı. Şimdi bu kadının yakın mazisini düşünün biraz. Ondört senedenberi Hume'ların yanında yaşadığı için ailenin bir ferdi gibi olmuştu ve Avory'ye son derece bağlıydı. Mahkemede konuşurken heyecanlandığı zaman, ondan ilk ismiyle bahsettiğine herhalde dikkat ettiniz.

«Evde neler olduğunu gayet iyi biliyordu. Eğer Avory yapacağı şeyden birine bahsetmişse bunun da Amelia Jordan'dan başkası olmaması icabederdi. Şimdi onun bu onyedi dakika zarfında neler yaptığını görelim.

«Kendisi 6,30 da bavulları toplayıp aşağıya indiğini söyledi. Mahkemede verdiği ifade çok önce polise verdiği ifadenin aynı idi, buna da dikkatinizi çekerim. Evet, kendi küçük valizini ve Spencer Hume'un bavulunu hazırlayıp aşağıya indiğini söyledi.

«Dyer eve geldiğinde onu çalışma odasının kapısı önünde bulduğunu söylemişti. Dikkat edin buna. Amelia uşağı görünce çılgın gibi ona doğru koşuyor ve içerdekilerin kavga ettiğini, acele Fleming'i çağırmasını söylüyor. Burada Dyer, 'Bu esnada Dr. Hume'un bavuluna takılıp düştü,' demişti.

«Bavulun neden koridorda durduğunu merak

etmiştim. Sizin de bildiğiniz gibi merdivenler sokak kapısına doğruydu. Demek bavullarla aşağı inmiş ve Avory'ye Allahaısmarladık demek için odaya giderken onları da taşımıştı. Buna ne lüzum vardı? Normal olarak bavulları merdivenin dibine, kapıya yakın bir yere bırakması icabederdi.

«O zaman beynimde acaip yanmalar hissetmeğe başladım. Artık herşeyi açıkça görüyordum. Bildiklerimi zihnimde sıraladım: a) Avory, Judas penceresinden bir ok tüfeğiyle öldürülmüş ve tüfek o geceden sonra kaybolmuştu. b) Evde onyedi dakika müddetle yalnız kalan yegâne şahıs Amelia Jordan'dı. c) Amelia, hâdiseden hemen sonra kayıplara karışan bavulla beraber kapı önünde bulunmuştu. d) Spencer'in golf elbisesi o geceden sonra kayoblmuştu.

«Elbise cinayetten hemen sonra kaybolmuştu. Fleming, Answell'in parmak izlerini almak için ıstampa aramış ve Dyer, bu elbisenin cebinde ıstampa olduğunu söyleyip, onu aramış, fakat bulamamıştı.

«Bir kadın, bu elbisenin sahibine ait bir bavul toplamıştı. Doktor hafta sonu tatili için bir yere gidiyordu. Bunun için de yanına spor bir elbise alması gayet tabiî birşeydi. 6,39 da Fleming, Amelia'ya hastahaneye gidip doktoru getirmesini söyledi. Yani Dyer ıstampa aramağa çıktığı zaman kadın halâ oradaydı. O halde neden, 'Elbiseyi aramayın, ben onu dışardaki bavula koydum,' demedi. Istampayı elbisenin cebinden çıkarmış olsa bile, 'Elbiseyi aramayın, ben ıstampayı cebinden çıkarıp filânca yere koydum,' diyebilirdi. Neden konuşmadı?

«Birşey daha var. Elbise uzun müddet bulunmadı. Aynı zamanda kırmızı renkli Türk terlikleri de kaybolmuştu, çünkü onlar da bavuldaydı.

«Bunlardan başka ne kaybolmuştu? Büyük bir ok tüfeği! Bu âlet küçük bir valize sığmaz, fakat Dr. Hume'unki gibi bir bavula kolayca yerleştirilebilirdi.»

Purosunu, sönmüş olmasına rağmen halâ ağzında tutuyor ve derin nefesler çekiyordu. Bu, şimdiye kadar hallettiği en zor meselelerden biriydi.

«Devamet,» dedim. «Kapanış konuşmasını ya-

pana kadar bize Miss Jordan'ın katil olduğunu hissettirmemiştin. Herhalde düşündüğün birşeyler vardı.

H. M. «O halde,» diye devam etti, «Amelia Jordan'ın, elbisenin bavulda olduğunu neden söylemediği anlaşılıyor. Şüphesiz onlara bavulu açtırıp, ok tüfeğinin meydana çıkmasını istemezdi. Dyer'in yukarda elbiseyi bulamayınca aşağı inip, 'Herhalde elbiseyi bavula koydunuz, açıverin de ıstampayı alalım,' diyebileceğini düşündü. İyi bir tesadüf eseri Fleming de onu, Dr. Hume'u alması için hastahaneye gönderiyordu. Fleming odada, Dyer ise üst katta idi. Görünmeden bavulu alıp otomobile koydu ve evden ayrıldı. Buraya kadar olanlardan emindim. Fakat...»

Evelyn kaşlarını çatarak, «Bir dakika,» diye onun sözünü kesti, «anlamadığım birşey var burada. Bavulda Dr. Hume'un elbisesinden başka neler vardı?»

«Bir ok tüfeği, bir kristal sürahi, bir soda sifonu, küçük bir şişe nane suyu ve iki bardak. Bir de küçük tornavida olabilirdi.»

«Biliyorum. Demek istediğim şu: Avory Hume veya bir başkası neden bütün bu şeyleri evden uzaklaştırmak istiyordu? Neden iki sürahiye ihtiyaç hissettiler? Sürahideki ilâçlı viskiyi boşaltıp çalkaladıktan sonra tekrar dolduramazlar mıydı? Bardakları da çalkalayıp yerine koymaları daha kolay olmaz mıydı? Soda sifonu da olduğu yerde kalabilirdi. Ok tüfeği hakkında birşey söylemiyorum, çünkü bu Hume'un değil katilin fikriydi.»

H. M. bir kahkaha attı.

«Hazırlanan oyundan Avory ve Spencer'den başkasının haberdar olmadığını unutuyor musun?»

«Ee?»

H. M. sönmüş purosunu sallıyarak, «Çizdiğimiz şekilleri düşün,» diye devam etti, «Dyer bu mesele hakkında hiçbirşey bilmiyor. Amelia Jordan da bilmiyordu. Reginald odaya alınacak ve Avory ile yalnız kalacaktı. Onun içeri girişile suçüstü yakalanışı arasında geçen zaman zarfında Avory dışârı çıkamazdı. Çünkü Dyer gittiği zaman Amelia evde kalacak, o gittiği zaman da Dyer evde bulunacaktı. Dyer arabayı getirmeden Jordan ev-

den ayrılamazdı. O halde Avory, evde bu iki kişiden biri varken mutfağa koşup ilâçlı viskiyi boşaltamaz, sürahiyi çalkalıyamazdı. Evde bulunan şahıs bu esnada odaya gelip yerde baygın yatan Answell'i görebilirdi. Onun için odadan çıkmaması icabediyordu.

«Avory ikinci sürahiyi ve temiz bardakları kenardaki büfenin en dibine saklamıştı. Answell bayılır bayılmaz bunları masanın üzerindekilerle değiştirecekti. Yalnız şunu unutmayın sakın! Avory bu işte polis çağırmayı hiç aklından geçirmiyordu. Polisin odayı araması işine gelmezdi. O yalnız kendi şahitlerini kandıracaktı. Bütün yapacağı, sürahiyi soda sifonunu, bardakları ve nane suyunu büfenin alt gözüne yerleştirip kapağı kilitlemek olacaktı. Bunları sonradan yok edebilirdi. Hatırlarsanız öldükten sonra büfenin anahtarı cebinde bulunmuştu.

«Fakat Amelia işe karıştı; bundan faydalanıp onu öldürecekti. Bu da eve polisin dolması demekti. Onun için bütün bu delillerin evden uzaklaştırılması lâzımdı. Aksi halde baygın olarak yatan Answell'in katil olduğunu ispat etmek çok güç olurdu.»

Önündeki çekmeceyi açtı ve bir dosya çıkardı.

«Amelia'nın dün gece Bartholomew hastanesinde öldüğünü biliyorsunuz. Şimdi size, ölmeden önce söylediklerinden bir kısmını okuyacağım. Bunları gazeteler de yazdı. Dinleyin şimdi:

'... ondört sene onun için çalıştım, esir gibi her dediğini yaptım. Fakat buna aldırmıyordum, çünkü uzun zamandanberi onu seviyordum. Karısı ölünce benimle evleneceğini ümidettim. Fakat o bundan hiç bahsetmedi ve karısının hatırasına sadık kalacağını söyledi. Elimden birşey gelmezdi, onun için herşeye rağmen evde kalmağa karar verdim, ondan ayrılamıyordum.

'Vasiyetnamesinde bana beşbin sterlin bıraktığını biliyordum. Hayatta yegâne ümidim bu paraydı. Birgün Mary'nin evleneceğini öğrendim. Birdenbire vasiyetnamesini değiştireceğini ve bütün parasını, daha doğmamış olan erkek torununa bırakacağını söylemeğe başladı. Böyle birşeye tahammül edemezdim, birşeyler yapmam lâzımdı.

'... şüphesiz onun Dr. Tregannon ve Spencer'le hazırladıkları oyunu biliyordum. Avory bana hiçbirşey söylememişti ve benim bildiğimden haberi yoktu. Burada, Mary'yi çok sevdiğimi de belirtmek isterim. Reginald ona şantaj yapıyordu, Avory'yi öldürüp onu katil olarak yakalatırsam bir taşla iki kuş vurmuş olacaktım. Böylece o serseri de cezasını çekmiş olacaktı. Avory'nin yanındaki şahsın Reginald değil de Jim Answell olduğunu bilseydim Mary'nin hatırı için bunu yapmaktan vazgeçerdim.'

H. M. başını kaldırarak, «Doğru,» diye homurdandı, «Cinayetten sonra aniden hastalanıp yatağa düşmesinde bunu öğrenmesinin de büyük rolü vardı.»

Evelyn, «Fakat mahkemede, Avory'nin, Jim Answell'in peşinde olduğunu söylemişti,» dedi.

«Tabiî, böyle demekle hem kendisini, hem de Hume ailesini korumuş oluyordu. Devam edelim:

'Avory'ye, hazırladığı tuzağı bildiğimi ancak onu öldürmeden onbeş dakika evvel söyledim. Dyer otomobili almağa gidince bavullarla aşağı indim ve odanın kapısına giderek, 'Onu Brudin'le bayılttığını biliyorum, fakat evde benden başka kimse yok, kapıyı aç sana yardım edeyim,' dedim. Bunu duyunca hiç şaşırmadı. Zaten yardıma ihtiyacı vardı, çünkü hayatında ilk defa böyle çapraşık bir iş yapıyordu. Ben de daha evvel böyle işlere girişmemiştim, fakat ondan daha sakindim. Onun için ona her dediğimi yaptırabildim.

'Ona akıllıca bir iş yapmadığını ve Yüzbaşı Answell'in (onun Yüzbaşı Answell olduğunu zannediyordum) kendine gelince gürültü etmeyip, evin araştırılmasını istiyebileceğini söyledim. Biraz sonra Mr. Fleming'in geleceğini ve onun böyle şeylerden hoşlandığını hatırlattım. Fleming, evin araştırılmasında ısrar edecekti. O da bunu biliyor ve korkuyordu. Onu yedi senedir seviyordum, fakat o anda nefret ettim ondan.

'Valizimin dışarda olduğunu ve birkaç dakika sonra yola çıkacağımı söyledim. 'Herşeyi bana ver, ben yokederim onları,' dedim. Buna razı oldu. Tabancayı yerde baygın yatan adamın cebine koyduk ve boğazın-

dan aşağı nane suyu dökmeğe çalıştık. Onu boğacağımızdan korkuyordum, fakat birşey olmadı.

'Sonra duvardan oku aldık ve işin hakikata uygun olması için Avory'nin elini hafifçe kestik... Bunu yaparken hiç korkmadı, oldukça cesur bir adamdı... Okun üzerine parmak izleri koymağa mecburduk. Benim için en zor mesele onu şüphelendirmeden oku dışarı çıkarmaktı. Onu da şöyle yaptım: Sürahiyi bardakları ve kaybolması icabeden diğer şeyleri zaten dışarıya, koridora çıkarmıştım. Birden Dyer'in geldiğini duymuş gibi yaptım ve oku ucundan tutarak dışarı koştum, sonra ona hemen kapıyı sürgülemesini söyledim. Söylediğimi hiç düşünmeden yaptı, çünkü yaşlı bir adamdı ve böyle dalavereli işlere alışkın değildi.

'Acele etmem lâzımdı. Ok tüfeğini daha önceden holün karanlık bir köşesine saklamıştım; işimi bitirince onu yine barakadaki yerine bırakacaktım. Tokmağın sapına da ipliği önceden bağlamıştım...'

H. M. Elindeki kâğıtları masanın üzerine fırlattı.

«Tam işini bitirince hakikaten Dyer'in geldiğini duydu,» diye devam etti, «Avory'nin eldivenleri ile tokmağı yerine takmıştı ki Dyer, sokak kapısından girdi. Hatırlarsanız eldivenler de bavuldan çıkmıştı. Ok tüfeğini barakaya götürecek zamanı yoktu, dişlilerin arasındaki tüy parçasını dahi çıkaramamıştı. Koca silâhı ne yapacaktı?

«Beni ilk zamanlar şaşırtan da bu oldu. Bir küçük valiz ve bir de bavul hazırlamıştı ve bunların ikisi de holde duruyordu. Önceden yapmayı tasarladığı şey, sürahi ve diğerlerini kendi valizine, sonradan yoketmek üzere koymak, ok tüfeğini de barakadaki yerine bırakmaktı. Fakat Dyer erken dönünce, silâhı Dr. Hume'un bavuluna tıkmağa mecbur kaldı, çünkü kendi valizine sığdıramamıştı.

«İlk zamanlar Spencer Hume'un da cinayette parmağı olabileceğini düşündüm. Kadın onun bavulunu kullanmıştı ve bavul ortadan kaybolmasına rağmen Spencer buna aldırış etmemişti...»

«Hakikaten etmedi,» dedim, «Mahkemenin ilk

günü evlerine gittiğimde elbisesini temizleyiciye verdiğini söylemişti.»

«Evet, işte bunun için cinayetin ikisi tarafından tasarlandığını zannettim. Spencer cinayet esnasında hastahanede bulunarak şüpheleri üzerinden atmış olabilirdi. Fakat beni rahatsız eden bir nokta vardı. Amelia bavulu evden kaçırmıştı ve onu tekrar eve götüremezdi, kısa zamanda yok etmesi lâzımdı, çünkü hastahaneye gidip Spencer'i eve götürecekti. Eğer cinayeti müştereken hazırlasalardı hiç şüphesiz bavulu beraberce doktorun hastahanedeki odasında veya dolabında saklayabilirlerdi. Fakat böyle birşey olmadı. Kadın hastahaneye geldi ve kapıcının gözü önünde doktoru otomobile alıp gitti. Bavul hiçkimse tarafından görülmemişti. O halde ne yapmıştı bavulu? Bir çukura atamaz veya herhangi bir kimseye veremezdi. Yapabileceği bir tek şey vardı. Bildiğiniz gibi St. Praed hastahanesi Paddington istasyonuna çok yakındır. Bavulu orada emanete bırakmış olabilirdi. Başka birşey yapabilmesi imkânsızdı.

«Cinayetten sonra birden hastalanıp yatağa düşmüş ve sokağa çıkamamıştı. Tabiatiyle gidip bavulu alamıyordu. Bavulu orada bulabileceğimi biliyordu...

«Düşündüğüm gibi istasyona gittim. Evet, bavul oradaydı. Yanıma da şahit olarak eski arkadaşım Dr. Parker'i ve Hume'ların bahçesinde çalışan Shanks'ı almıştım. Mahkeme başlıyalı bir ay olmuştu, onu durduramazdım artık. Sonra oraya çıkıp ta, 'Bu davanın feshedilmesini istiyorum, çünkü Amelia Jordan yalan söylüyor, Spencer Hume yalan söylüyor, Reginald Answell yalan söylüyor, müvekkilim hariç bu dâva ile ilgili herkes yalan söylüyor' desem bana inanacaklar mıydı? Onun için davanın devam etmesine göz yumdum ve bildiklerimi kimseye açmadım.

«Fakat mahkemenin ikinci gününe kadar Spencer'in bu işte parmağı olup olmadığını anlıyamamıştım. Bavul cinayet gecesindenberi istasyon emanetinde duruyordu. Eğer beraber çalışsalardı Amelia ona, gidip bavulu oradan almasını söylerdi. Benim istasyona gidi-

şimden bir hafta sonra oraya gidip bavulu araştıran şahıs ta Spencer Hume değildi.

«Sonra Spencer'in yazdığı mektubu düşündüm. Cinayetin işlendiğini gözlerile gördüğünü bildirmişti, katilin Jim Answell olduğunu söylüyordu. Bütün bunların yalan olduğunu biliyordum. Sonra birdenbire ne olduğunu anladım. Spencer çok doğru ve herkesin, bilhassa evdekilerin söylediklerine körü körüne inanan bir adamdı. Amelia ona, cinayeti gördüğünü ve Answell'in katil olduğunu söylemiş ve o da buna hemen inanmıştı. Avory'ye yardım ettiğini, kaçırılması icabeden şeyleri onun bavuluna koyup bavulu nehre attığını anlatınca doktor ona inanmağa mecbur kalmıştı. Bunun için kayıp bavul hakkında konuşmak istemiyordu. Bavul bulunursa içinden cinayetle ilgili şeyler çıkacak ve başı derde girecekti. Bu arada ok tüfeğinin hiç lâfı geçmemişti tabiî.»

«Bir dakika,» dedim, «Senden bir hafta sonra istasyona giderek bavulu araştıran şahıs kimdi?»

H. M. gülümseyerek, «Reginald Answell'di,» dedi.

«Nee?»

«Evet. Bizim Reginald mahkemede yeminli iken yalan söylediği için bir müddet içerde yatacak. Onun şahit mevkiine çıkmasını istiyordum, çünkü şantaj yaptığını ispat edecek kâfi delil toplayamamıştım. Ona, aldığı celp kâğıdının bir formalite icabı olduğunu, büyük bir ihtimalle mahkemeye çağırılmıyacağını söyledim. Onun da Spencer gibi ortadan kaybolmasını istemiyordum. Şimdi yalancı şahitlikten iki sene hapis yatacak. Fakat bütün yalanlarına rağmen cinayetin işlenişini gördüğünü saklamadı. Söylediklerinin yalnız bu kısmı doğruydu, cinayeti hakikaten görmüştü.»

«Ne?»

«Evet. Mahkemenin ikinci gününe kadar Grabell ile konuştuklarını bilmiyorum zannediyordu. Şantaj meselesini mahkemede açtığım için bana müthiş kızgındı. Onun için aleyhime dönmek istedi. Fakat söylediklerinin ilk kısmı doğruydu, hakikaten evin yan kapısına gitmişti. Hatırlarsanız Mottram, notlarında, yan

kapının kilitsiz olduğunu belirtmişti...»

«Hay Allah! Fakat sen kendin onun tahta kapıdan birşey göremiyeceğini, bunun imkânsız olduğunu söylemedin mi?»

H. M. nazikâne bir jestle, «İki bardak viskiyi unutuyorsun galiba,» dedi.

«İki bardak viski mi?»

«Evet. Avory iki bardağa ilâçlı viski doldurmuş ve misafiri bunun yarısını içmişti. Sonradan Amelia da bu bardakları bavula koymuştu. Tabiî bardakları boşaltmadan bavula koyamazdı. Yakında bir lâvabo yoktu, pancurları da açmak istemediğinden yan kapıyı açtı ve iki bardak ilâçlı viskiyi dışarıya, iki ev arasındaki dar pasaja boşalttı. Hatırlıyor musunuz, Reginald'a, kapının camlı olmadığını söylediğim zaman sapsarı olmuş ve, 'Kapı açık olabilirdi,' demişti ki bu doğrudur. Kapı hakikaten açıktı. Kapının ne cins olduğuna bile dikkat etmemişti, çünkü bütün aklı içerde olan hâdisedeydi. Eskiden de kapının camlı olduğunu biliyordu.

«Hâdisenin ne kadarını gördüğünü bilmiyorum, cinayetin işlenişini gördüğünden şüpheliyim. Fakat Amelia Jordan'a şantaj yapabilecek kadar şey görmüştü ve bavulda anormal eşyalar saklı olduğunu biliyordu. Yalnız bavulun nerede olduğunu bilmiyordu, bunu bulmak için epey ter döktü. Amelia çılgın gibiydi, ona âdeta acıyordum. Fakat müvekkilimi asmalarına da göz yumamazdım tabiî. Onun, mahkemede delilleri görmesinin faydalı olabileceğini düşündüm. Fakat beni en fazla sevindiren şey, şu ahlâksız Reginald'ın iki sene içerde yatacağıdır.»

Viskisinden birkaç yudum aldı.

Evelyn, «Herşeye rağmen, kanunsuz işler yapmamalıydın,» dedi, «Doğrusunu istersen yaptıklarından ben utandım. Fakat şu anda biz bizeyiz...»

H. M. «Evet, haklısın,» diye onun söylediklerini kabul etti, «Hırsız arkadaşım Colloway'i Mottram'ın karakoluna gizlice sokup, orada muhafaza edilen kapının tokmak deliğine baktırmakla kanunsuz hareket ettim, fakat tüyün orada olup olmadığını başka ne şekilde öğrenebilirdim? Bunu öğrenmeden mahkemeye çıkıp

o sözleri söylemek aptallık olurdu... Herşeye rağmen gençleri mesut görmek hoşuma gider. Zannedersem Jim Answell ile Mary Answell de mesut olacaklardır. Kabahatli olduğumu kabul ediyorum, bana sataşmayın artık!»

Viskisinden birkaç yudum aldı ve sönmüş olan purosunu tekrar yaktı.

A K B A
TERCÜME
POLİS
ROMANLARI
S E R İ S İ

ŞANSLI
CESET
C. Rice

GÖRDÜ
ve
Ö L D Ü
A. Christie

K Ö R E B E
B. Kendrick

S I F I R A
D O Ğ R U
A. Christie

K U P A
DÖRTLÜSÜ
E. QUEEN

K I Z I L
D A İ R E
P. Quentin

KARANLIKTA
A Y A K
SESLERİ
C. Dickson

T U Z A K
C. R i c e

ESRARENGİZ
ARLÖKEN
A. Christie

K O L E J D E
C İ N A Y E T
P. Quentin

Ö L Ü M
N İ K Â H
K I Y I Y O R
M. C. Eberhart

AŞAĞIDAKİ

MUAMMAYI

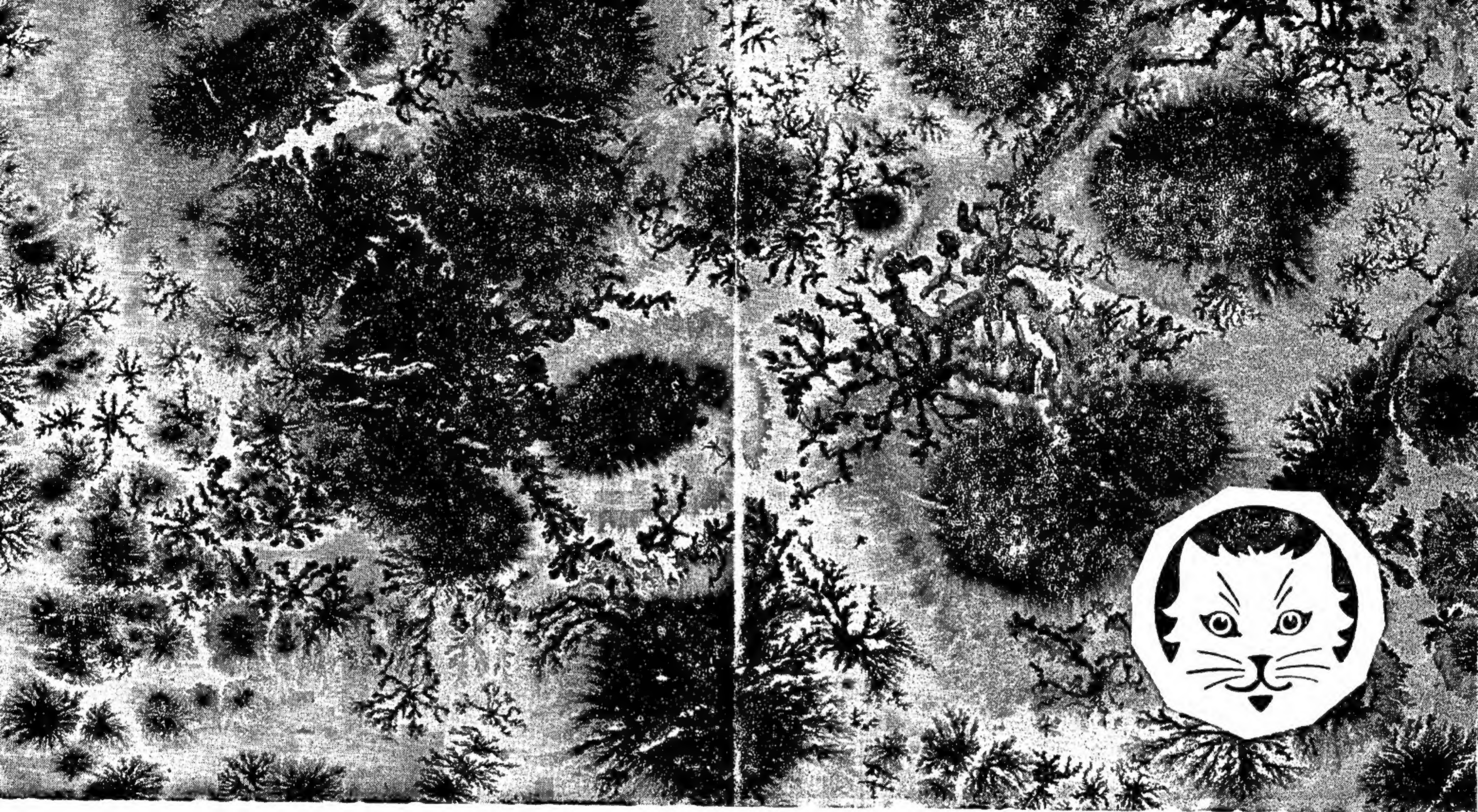
ÇÖZEBİLİR MİSİNİZ?

Mahşer günü, bütün insanlar günah ve sevapları tartılıp neticeye göre cennet veya cehenneme gönderilmek üzere (annelerinden doğdukları kıyafette, yani çıplak olarak) dirilmişler, günah ve sevaplar tartılmaya başlanmış...

Birinci, ikinci, üçüncü, beşinci... onuncu... yüzüncü... bininci... yani sırası gelen istisnasız cehenneme gitmeye başlayınca insanlar fena halde sinirlenmişler (bu işi başımıza Hazreti Âdem açtı, memnû meyvayı yemese idi Cennette kalacaktı, bu işler başımıza gelmeyecekti) diye kendisini aramaya başlamışlar, biraz sonra bulup fena halde hırpalamışlar...

Bu durumda kendisini belli etmek istemeyeceğine göre Hazreti Âdem'i nasıl tanımışlar?

(NOT : Karşıdan bir bakışta tanımak mevzuubahistir.)

AKBA Polis Romanları Serisi

İhtiyar kurt H. M. (Sir Henry Merrivale) hem müvekkilini müdafaa etmekte, hem de her türlü yola baş vurarak hakikî katili aramaktadır. Müvekkili, bir cesetle beraber, her tarafı kapalı bir odada yalnız yakalanmıştı. Odanın iki cereside kapalı ve pancurları içerden kilitli vaziyetteydi. Kapı yine içerden sürgülüydü. Genç Answell'in parmak izleri, cesedin göğsüne gömülmüş olan okun üzerindeydi, cebinde de bir tabanca vardı.

Kazandığı zaferden sonra bir yakını H. M. ye, «Yaptığın kanunsuz işleri düşündükçe yüzüm kızarıyor.» dedi, ve H. M. de ona hak verdi.

James Answell, zengin ve kimseye zararı olmayan bir gençti. Bütün kabahati, ahlâksız bir kuzene sahip olmasıydı. Bir yanlışlığa kurban gittiğine H. M. den başka kimse inanmamıştı.

İhtiyar kurt H. M. (Sir Henry Merrivale) hem müvekkilini müdafaa etmekte, hem de her türlü yola baş vurarak hakikî katili aramaktadır. Müvekkili, bir cesetle beraber, her tarafı kapalı bir odada yalnız yakalanmıştı. Odanın iki cereside kapalı ve pancurları içerden kilitli vaziyetteydi. Kapı yine içerden sürgülüydü. Genç Answell'in parmak izleri, cesedin göğsüne gömülmüş olan okun üzerindeydi, cebinde de bir tabanca vardı.

Kazandığı zaferden sonra bir yakını H. M. ye, «Yaptığın kanunsuz işleri düşündükçe yüzüm kızarıyor.» dedi, ve H. M. de ona hak verdi.

James Answell, zengin ve kimseye zararı olmayan bir gençti. Bütün kabahati, ahlâksız bir kuzene sahip olmasıydı. Bir yanlışlığa kurban gittiğine H. M. den başka kimse inanmamıştı.

CARTER DICKSON İĞNE DELİĞİ 22

İĞNE DELİĞİ

CARTER DICKSON

22